

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om statens pensioner och till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås en ny lag om statens pensioner för att ersätta den nuvarande lagen om statens pensioner, lagen om statens familjepensioner och lagar som har samband med dem. Lagstiftningen skall enligt förslaget få en ny struktur som stämmer överens med den nya pensionslagstiftning för löntagare inom den privata sektorn som träder i kraft vid ingången av 2007, men särdragen inom statens pensionssystem skall ändå beaktas.

Inga ändringar föreslås i pensionsskyddets innehåll med avseende på exempelvis pensionstillväxten, pensionsåldern, sättet att räkna ut pension eller villkoren för pension, utan den lagstiftning som har gällt sedan ingången av 2005 skall fortfarande tillämpas. Den lagstiftning om statens pensioner som har gällt före 2007 föreslås huvudsakligen bli upphävd på så sätt att bestämmelserna i den fortfarande gäller pensionsskydd som har tjänats in före 2007 på grundval av anställningar

som varit i kraft före 2007.

Bestämmelserna om sökande av ändring i pensionsärenden föreslås bli ändrade därför att statens pensionsnämnd, som är första besvärinstans, skall upplösas och slås samman med besvärsnämnden för arbetspensionsärenden, som är besvärinstans inom den privata sektorn, och kommunernas pensionsnämnd till en gemensam pensionsnämnd, besvärsnämnden för arbetspensionsärenden.

Enligt förslaget skall verkställigheten av statens pensionsskydd finansieras genom en omkostnadsdel som börjar tas ut i samband med arbetsgivarens pensionsavgift.

En ny lag om statens pensionsfond föreslås bli stiftad eftersom den gällande lagens bestämmelser om finansiering av pensioner enligt förslaget skall införas i den nya lagen om statens pensioner.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2007.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	4
1. Inledning.....	4
2. Nuläge	4
2.1. Lagstiftning	4
2.2. Bedömning av nuläget	5
3. Målsättning och de viktigaste förslagen.....	5
3.1. Mål och medel	5
3.2. De viktigaste förslagen	6
4. Propositionens konsekvenser	6
4.1. Ekonomiska konsekvenser	6
4.2. Organisatoriska konsekvenser	7
4.3. Konsekvenser för arbetstagare och pensionstagare	7
5. Beredningen av propositionen	7
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	8
DETALJMOTIVERING.....	9
1. Lagförslag.....	9
1.1. Lag om statens pensioner	9
1 kap. Lagens syfte och tillämpningsområde	9
2 kap. Pensions- och rehabiliteringsförmåner.....	10
3 kap. Fastställande av pension	25
4 kap. Familjepension.....	33
5 kap. Militärpensioner	40
6 kap. Ansökan om pension och förhandsbeslut	42
7 kap. Sista pensionsanstalt.....	44
8 kap. Utbetalning av pension.....	46
9 kap. Finansiering av pensionsskyddet	51
10 kap. Förvaltning.....	54
11 kap. Utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter.....	54
12 kap. Ändringssökande.....	58
13 kap. Ikraftträdande	61
1.2. Lagen om införande av lagen om statens pensioner	61
1.3. Lagen om statens pensionsfond	68
2. Närmare bestämmelser och föreskrifter.....	70
3. Ikraftträdande.....	70
4. Lagstiftningsordning	71

LAGFÖRSLAGEN	72
om statens pensioner	72
om införande av lagen om statens pensioner	115
om statens pensionsfond	119

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Lagstiftningen om arbetspensionsskyddet för löntagare inom den privata sektorn har totalreviderats genom den nya lag om pension för arbetstagare (ArPL, 395/2006) som träder i kraft vid ingången av 2007. Genom denna lag slogs arbetspensionslagarna för den privata sektorn samman till en enda lag. Bestämmelserna om arbetspension samordnades, uppdaterades och gjordes tydligare. Trots ändringarna i lagens ordalydelse har syftet varit att hålla fast vid den etablerade tolkningen. Meningen var således inte att väsentligt ändra reglerna om rätt till pension eller fastställande av pension.

Det nya sättet att räkna ut pensioner enligt inkomsterna under hela karriären har redan tillämpats sedan ingången av 2005. Dessutom innehåller den nya ArPL också bestämmelser om sökande av ändring i pensionsärenden och många nya bestämmelser om de pensionssökandes och pensionstagarnas rättsskydd. Propositionen i fråga innehöll dessutom bl.a. ändringar av sättet att finansiera pensionerna och av pensionsanstalternas och Pensionsskyddscentralens ställning. Den nya ArPL har en helt och hållet ny struktur jämfört med den tidigare baslagen för arbetspensionssystemet, dvs. lagen om pension för arbetstagare (APL, 395/1961). Därför blir de många olika hänvisningar till APL och till andra arbetspensionslagar som finns i lagarna om statens pensionssystem föråldrade vid ingången av 2007 och motsvarar inte längre sitt tidigare syfte. Dessutom har man i regel gjort motsvarande ändringar i statens pensionslagstiftning som i pensionslagstiftningen för den privata sektorn, detta för att arbetspensionssystemen skall vara enhetliga. Av denna anledning behöver också statens pensionslagstiftning en genomgående översyn.

Lagen om statens pensioner (StPL, 280/1966) trädde i kraft vid ingången av

1967. Sedan dess har den och anknytande lagstiftning om statens arbetspensioner, t.ex. lagen om statens familjepensioner (StFamPL 774/1968), ändrats över hundra gånger. Till följd av detta har i synnerhet dessa två lagar redan en föråldrad och inkonsekvent systematik. När dessutom de ändringar som behöver göras t.ex. på grund av ArPL skulle leda till ändringar i så gott som alla paragrafer i StPL, är det motiverat att upphäva de gamla lagarna och slå samman bestämmelserna i dem till en ny lag om statens pensioner (StaPL). Eftersom det i StaPL föreslås att en stor del av paragraferna i lagen om statens pensionsfond (SPFL, 1372/1989) skall överföras till StaPL är det befogat att också SPFL stiftas om helt och hållet, men utan att dess innehåll ändras i någon väsentlig grad.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning

Statens pensionssystem har traditioner som går tillbaka i tiden ända till slutet av 1700-talet och början av 1800-talet, då de första bestämmelserna om pensionsskydd utfärdades. Den första allmänna lagen som gällde den civila ämbetsmannakåren stiftades 1924, och pensionsskyddet kompletterades 1950 och 1960. När APL stiftades 1961 påpekades det att pensionsskyddet inom statens pensionssystem till många delar skiljer sig från pensionsskyddet enligt APL. Redan då ansåg man det vara ändamålsenligt att de olika pensionsskyddssystemen anknyter till varandra så bra som möjligt. Därför gick man in för att stifta StPL och StFamPL, som numera är baslagar för statens pensionssystem.

Vid sidan av StPL och StFamPL finns det i ca 30 lagar bestämmelser enligt vilka StPL och StFamPL tillämpas på vissa grupper av personer. En stor del av dessa är lärare i kommunernas grundskolor och gymnasier.

Resten är huvudsakligen anställda vid privata statsunderstödda institutioner och arbetar närmast med undervisning eller hälso- och sjukvård.

I slutet av 2005 hade närmare 180 000 personer i snitt en anställning som omfattades av statens pensionssystem. Av dem är ca 125 000 anställda hos staten eller statliga af-färsverk, närmare 40 000 kommunalt anställda grundskole- eller gymnasielärare som huvudsakligen är födda före 1970 och knappt 10 000 anställda hos olika privata samman-slutningar som får statsandel. Utöver dem finns det ca 600 000 personer som någon gång har haft en anställning som omfattas av statens pensionssystem men som ännu inte har gått i pension. StPL och StFamPL jämte alla ändringar i dem samt den lagstiftning som har samband med StPL och finns spridd i ca 30 olika lagar gäller ungefär 800 000 personer. Över 300 000 pensionstagare får pension av statsmedel. Antalet personer som omfattas av StPL kommer i framtiden att minska i långsam takt bl.a. på grund av de bolagiseringar, den kommunalisering av tidigare statliga yrkesskolor och de omställningar inom undervisningsväsendet som staten genomförde på 1990-talet.

Statens pensionsskydd har under årens lopp harmoniserats med andra arbetspensionssystem, så att pensionsskyddet i fråga om nya anställningar ligger på samma nivå inom såväl den offentliga som den privata sektorn, med undantag för uppgifter inom försvaret. Den mest betydande ändringen av pensions-skyddet gjordes vid ingången av åren 1993 och 1995 genom de reformer som föreslagits av statens pensionskommission. Då övergick man i fråga om pensionstillväxt och pensionsålder för nya anställningar till ett pensionsskydd som motsvarade pensionsskyddet inom den privata sektorn. Betydande ändringar gjordes också vid den stora arbetspensionsreformen 2005, då i stort sett samma ändringar gjordes i alla sektorers arbetspensionslagar.

2.2. Bedömning av nuläget

På grund av de många ändringar som har gjorts i StPL och StFamPL har dessa lagar redan en föråldrad systematik. Eftersom de

åter skulle behöva ändras genomgående på grund av ArPL, är det ändamålsenligt att på samma sätt som i fråga om den privata sek-torn stifta en helt ny lag med så heltäckande bestämmelser som möjligt om pensionsskyd-det. Det föreslås likaså att det för tydlighets skull stiftas en ny lag i stället för SPFL.

3. Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1. Mål och medel

Målet är att revidera statens arbetspen-sionslagstiftning. Det föreslås att flera gamla lagar upphävs och innehållet i dem slås samman till en enda ny lag (StaPL). Till strukturen överensstämmer den nya lagen i huvuddrag med lagen om kommunala pen-sioner (549/2003), som är en modern lag med en tydlig systematik. ArPL har en rätt likadan struktur. Målet med kapitelindelningen i den föreslagna StaPL är att bilda tydliga ämnes-områden och på detta sätt göra det lättare att tillämpa och läsa lagen. De strukturella änd-ringarna föreslås också följa ändringarna i ArPL, med målet att göra terminologin inom lagstiftningen tydligare och enklare. Be-stämmelser som sällan har tillämpats i prak-tiken gallras bort, och etablerad tolknings-praxis som är vägledande för tillämpning och verkställighet skrivs vid behov in i lagen.

I StaPL föreslås huvudsakligen bestämmel-ser om pensionsskyddet i fråga om anställ-ningar som börjar efter det att lagen har trätt i kraft. Pensionsskyddet för gamla förmånsta-gare skall basera sig på gamla övergångsbe-stämmelser på det sätt som föreskrivs i lagen om införande av StaPL. På så sätt kvarstår t.ex. den indelning i nya och gamla förmån-tagare som gjordes i den gamla lagstiftningen 1993. Före 1993 räknades pensionsskyddet ut på två olika sätt, enligt tilläggs-pensionsskyd-det eller enligt grundpensionsskyddet. Pen-sion enligt tilläggs-pensionsskyddet bevilja-des dem som gick i pension direkt från en anställning som omfattades av StPL. Den som före pensioneringen sade upp sig eller övergick till ett annat arbetspensionssystem fick pension enligt grundpensionsskyddet. Pensionsåldern för pension enligt tilläggs-pensionsskyddet var 63 år, pensionstillväxten

2,2 procent per år och målnivån för pensionen 66 procent. Pensionsåldern för pension enligt grundpensionsskyddet var 65 år, pensionstillväxten 2,0 procent per år och målnivån för pensionen 60 procent. Vid reformerna 1993 och 1995 delades förmånstagarna in i nya och gamla förmånstagare. Nya var de vars anställning börjar efter 1992. Gamla förmånstagare fick delvis behålla förmånerna enligt tilläggspensionsskyddet, om villkoren för att få det uppfylldes. Nya förmånstagare började fullt ut omfattas av motsvarande förmåner som enligt APL. Eftersom denna och många andra övergångsbestämmelser föreslås bli utelämnade ur StaPL, blir innehållet i lagen avsevärt mycket tydligare.

SPFL skall enligt förslaget ersättas med en ny lag där man har strukit de paragrafer som överförs till StaPL.

3.2. De viktigaste förslagen

StaPL föreslås gälla nytt pensionsskydd som tjänas in från ingången av 2007. Genom en lag om införande av StaPL förblir de övergångsbestämmelser i kraft som gäller arbetstagare som har tjänat in pension redan före 2007. På så sätt kvarstår de gamla och ofta fördelaktigare pensionsförmåner som har bevarats genom olika övergångsbestämmelser. StaPL skall gälla alla som omfattas av statens pensionssystem, antingen direkt eller på grund av hänvisningar i andra lagar.

StaPL föreslås bli indelad i kapitel enligt följande: i 1 kap. föreskrivs om lagens syfte och tillämpningsområde, i 2–5 kap. om pensionsskyddets innehåll, i 6 kap. om ansökan om pension och förhandsbeslut, i 7–11 kap. om förvaltning och förfaranden och i 12 kap. om ändringssökande. Inga ändringar föreslås i fråga om pensionsskyddets innehåll såsom pensionstillväxten, pensionsåldern, sättet att räkna ut pension eller villkoren för pension, utan den lagstiftning som har gällt från ingången av 2005 skall fortfarande tillämpas. Avsikten är att den föreslagna lagen skall göra statens pensionssystem enhetligare, tidsenligare och tydligare. Trots ändringarna i lagens ordalydelse har syftet varit att hålla fast vid etablerad tillämpningspraxis.

Bestämmelserna om sökande av ändring i pensionsärenden föreslås bli ändrade en

aning av den anledningen att statens pensionsnämnd, som är första besvärinstans, skall upplösas och slås samman med besvärsnämnden för arbetspensionsärenden, som är besvärinstans inom den privata sektorn, och kommunernas pensionsnämnd till en gemensam pensionsnämnd, besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Bestämmelser om denna sammanslagning och om den nya nämnden skall ingå i en egen lag som stiftas enligt en proposition från social- och hälsovårdsministeriet. Bestämmelser om själva sökandet av ändring föreslås ingå i StaPL.

Enligt förslaget skall en omkostnadsdel tas ut i samband med arbetsgivares pensionsavgift. Det är meningen att denna avgift skall täcka Statskontorets kostnader för skötseln av statens pensionsskydd. För närvarande är skötseln av pensionsskyddet gratis för statens ämbetsverk och inrättningar och för de kommunala och privata inrättningar vars anställda omfattas av statens pensionsskydd, eftersom finansieringen sköts via momentet Statskontorets omkostnader i budgeten. Inom den privata och även inom den kommunala sektorn betalar arbetsgivarna för skötseln av pensionsskyddet, och därför bör staten inte snedvrída konkurrensen och stödja arbetsgivare som omfattas av statens pensionssystem genom att betala skötseln av pensionsskyddet med medel direkt ur statsbudgeten. Grunderna för omkostnadsdelen skall enligt förslaget fastställas genom en förordning av statsrådet och storleken på omkostnadsdelen genom en förordning av finansministeriet.

I den nya SPFL föreslås ingå de paragrafer i gällande SPFL som huvudsakligen gäller fondens förvaltning och placeringsverksamhet, styrningen av och tillsynen över fonden samt fondens bokslut. I fråga om fondens inkomster och utgifter föreslås lagen dessutom ha hänvisningar till StaPL.

4. Propositionens konsekvenser

4.1. Ekonomiska konsekvenser

Förslaget påverkar de datasystem som används vid verkställandet av arbetspensionssystemen och medför i och med den nödvändiga ökningen av samarbetet ett behov av

ändringar bl.a. i de gemensamma tillämpningarna för meddelandetrafik och redovisning mellan de olika parterna i arbetspensionssystemet. Dessutom medför det behov av utbildning och information, men samtidigt förbättras också möjligheterna till utökade elektroniska tjänster för medborgarna.

I Finland finns det utöver de ca 180 000 personer som omfattas av StPL ca 600 000 personer som någon gång har omfattats av StPL men som ännu inte har gått i pension. Det pensionsskydd som har tjänats in till utgången av 2004 måste räknas fram på grund av 2005 års arbetspensionsreform. Det har ännu inte gjorts. Den föreslagna ändringen tillsammans med de preskriptionsbestämmelser och det förfarande med pensionsutdrag enligt ArPL som träder i kraft gör det nödvändigt att räkna fram dessa gamla fribrevspensioner enligt StPL snabbare än planerat, så att de kan användas som basuppgifter för den elektroniska tjänsten. Detta medför en ökning av kostnaderna för verkställigheten av statens pensionsskydd med ca 3 miljoner euro. Kostnadsökningen infaller 2007 och 2008. De övriga tilläggen i utgifterna för verkställigheten av statens pensionssystem uppgår till ca 800 000 euro och hänför sig huvudsakligen till år 2007. Ändringen har inga konsekvenser för statens framtida pensionsutgifter.

I och med att statens pensionsnämnd upplöses försvinner utgifterna för den från statsbudgeten. Anslaget uppgår till 368 000 euro i budgeten för 2006. I stället skall Statskontoret för verksamheten vid besvärsnämnden för arbetspensionsärenden betala en justitieförvaltningsavgift som är ungefär lika stor som statens pensionsnämnds omkostnader har varit. Enligt förslaget skall justitieförvaltningsavgiften tas ut hos arbetsgivarna i samband med omkostnadsdelen av arbetsgivarnas pensionsavgift.

Kostnaderna för verkställigheten av statens pensionsskydd i momentet för Statskontorets omkostnader i statsbudgeten uppgick till ungefär 20 miljoner euro 2005. Omkostnadsdelen av arbetsgivarens pensionsavgift märks på det sättet i statsbudgeten att ca 25 miljoner euro för skötseln av statens pensionsskydd från och med 2007 faller bort från Statskontorets omkostnader och statens pensions-

nämnds omkostnader jämfört med anslagen för 2006. Motsvarande summa skall betalas av de arbetsgivare som omfattas av statens pensionsskydd, i relation till de lönesummor de betalar. Omkostnadsdelen uppgår till ungefär 0,4 procent av lönesumman. För statens ämbetsverk och inrättningar utgör omkostnadsdelen sammanlagt ca 16,2 miljoner euro. Avsikten är att kompensera för detta genom att utöka omkostnadsmomenten med motsvarande belopp. De statliga affärsverkens merkostnader kommer att uppgå till ca 1,4 miljoner euro, kommunernas till ca 5,9 miljoner euro och de privata inrättningarnas till ca 0,9 miljoner euro. Av de kommunala och privata inrättningarnas merkostnader på sammanlagt 6,8 miljoner euro avses statsandelen för driftsutgifterna täcka ca 3,8 miljoner euro. På så sätt blir nettoökningen för kommunerna ca 3,1 miljoner euro och för de privata inrättningarna ca 0,4 miljoner euro.

4.2. Organisatoriska konsekvenser

Lagstiftningen om statens arbetspensionsskydd blir tydligare och lättare att läsa. En stor del av det pensionsskydd som har tjänats in innan StaPL träder i kraft skall ändå basera sig på gamla övergångsbestämmelser på det sätt som föreskrivs i lagen om införande av StaPL. De organisatoriska konsekvenserna blir små. Bland annat förblir arbetspensionsanstalternas roll att verkställa pensionsskyddet huvudsakligen oförändrad. I och med att besvärsnämnderna slås samman blir sökandet av ändring enhetligare i framtiden.

4.3. Konsekvenser för arbetstagare och pensionstagare

De föreslagna ändringarna innebär i regel bara att redan vedertagen praxis införs i lagen och att verkställigheten av lagen underlättas. Ändringarna har inga betydande ekonomiska konsekvenser för arbetstagarna eller pensionstagarna.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag av finansministeriet i samarbete med centralorganisationer som företräder de stat-

ligt anställda. Samarbetsförhandlingar om propositionen har dessutom förts i statens pensionsdelegation, där social- och hälsovårdsministeriet och centralorganisationer som företräder de statligt anställda är företrädare. Propositionen har granskats av justitieministeriets laggranskningsbyrå. När det gäller omkostnadsdelen av arbetsgivarnas pensionsavgift har utlåtanden om propositionen begärts av Kommunförbundet och arbetsgivarorganisationerna vid privata inrättningar som omfattas av statens pensionslag.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

En separat proposition med förslag till lag om ändring av lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet och överlämnats till riksdagen. Genom lagen slås den privata sektorns, statens och kommunernas pensionsnämnder ihop. Det föreslås att ändringarna i det nämnda lagförslaget beaktas i de bestämmelser om ändringssökande som ingår i denna lag.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lag om statens pensioner

1 kap. Lagens syfte och tillämpningsområde

1 §. *Lagens syfte.* I paragrafen föreskrivs om statsanställda arbetstagares rätt till ålders-, deltids- och invalidpension samt rehabilitering. I paragrafen föreskrivs också om arbetstagarnas förmånstagares rätt till familjepension. Lagen tillämpas också på andra personer än sådana som är anställda hos staten enligt vad som föreskrivs i 3 § och motiveringen till 3 §. I den gällande lagen finns bestämmelserna om detta 1 § 1 mom.

2 §. *Allmänna definitioner.* Paragrafen innehåller definitioner på de begrepp som förekommer oftast i lagen. Listan över begrepp är inte uttömmande utan definitioner ingår också i paragrafexterna. I bestämmelsen är de begrepp som förekommer upprepade gånger i lagen samlade. Bestämmelsen är ny och finns inte i den gällande lagen.

3 §. *Lagens tillämpningsområde.* Till lagens tillämpningsområde hör enligt 1 mom. alla arbetstagare som står i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande till staten samt personalen vid statliga affärsverk. Också arbetstagare som inte står i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande till staten har rätt till pensionskydd enligt denna lag om det bestäms särskilt i någon annan lag. Detta gäller t.ex. sådana lärare vid kommunala grundskolor och gymnasier vars pensionskydd enligt lagen om vissa pensionsarrangemang inom undervisningssektorn (662/1998) bestäms enligt denna lag, och sådana anställda vid stadsunderstödda institutioner som avses i lagen om vissa pensioner som skall betalas av statsmedel (382/1969).

Enligt paragrafens 2 mom. gäller lagen också arbete som utförs på basis av ett skriftligt eller muntligt uppdrags- eller konsultavtal eller ett liknande arrangemang där arbetsinsatsen utförs och ett penningvederlag tas emot av en fysisk person som inte är verksam som företagare eller bedriver verksamheten för ett bolags eller någon annan sammanslut-

nings räkning. Vem som faller inom tillämpningsområdet för lagen om pension för företagare (468/1969) avgörs fortsättningsvis enligt lagen om pension för företagare, och endast sådan verksamhet som inte omfattas av lagen om pension för företagare omfattas av denna lag.

Enligt 3 mom. tillämpas lagen också på personer som står i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande till riksdagen samt på riksdagens justitieombudsman och riksdagens biträdande justitieombudsmän.

4 §. *Begränsningar av lagens tillämpningsområde.* Enligt 1 punkten är den nedre åldersgränsen för pensionskydd enligt denna lag 18 år. Om den övre åldersgränsen för pensionskydd enligt lagen föreskrivs i 2 punkten, enligt vilken lagen inte gäller anställning efter den månad under vilken arbetstagaren fyller 68 år. Enligt 3 punkten gäller lagen inte anställning som ger rätt till pension med stöd av en annan lag. Det innebär att pension inte tjänas in enligt denna lag i en anställning som t.ex. ger rätt till pension enligt lagen om pension för arbetstagare eller lagen om sjömanspensioner (72/1956) eller någon annan arbetspensionslag. Detta förhindrar att dubbelt pensionskydd tjänas in på basis av samma anställning. Paragrafens 4 punkt ändras så att den överensstämmer med EG:s förordning om social trygghet (1408/71) och bestämmelser i internationella överenskommelser som är bindande för Finland. Enligt huvudregeln i EG-förordningen omfattas en person av det sociala trygghets-systemet i den stat inom vars territorium han eller hon arbetar. Enligt artikel 13.2 d i avdelning II i EG:s förordning om social trygghet skall offentligt anställda och personer som behandlas som sådana omfattas av lagstiftningen i den medlemsstat som gäller för den förvaltning som sysselsätter dem. I Finland har bestämmelsen tolkats så att tjänstemän och personer som behandlas som sådana är personer som står i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande till staten, en kommun eller kyrkan. Definitionen täcker i så fall nästan alla arbetstagare som omfattas av denna lag. Avsikten med ändringen är att personer som är anställda av finska staten inom EU:s terri-

torium, EES-territorium och i Schweiz och medborgare i tredje länder som är lagligt bosatta inom Europeiska unionen, Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och Schweiz skall ha samma ställning som finska medborgare. Enligt 5 punkten gäller lagen fortsättningsvis inte statsanställda utanför Europeiska unionens eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdets eller Schweiz territorium när de anställda inte är finska medborgare. Det finns fortsättningsvis ingen motivering till att ordna pensionsskydd för personer som anställts av staten i ett stationeringsland utanför Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller Schweiz enligt denna lag, om de inte är finska medborgare. Pensionsskyddet måste i regel ordnas i stationeringslandet och det innebär att ett pensionsskydd enligt denna lag inte är motiverat i och med att dubbelt pensionsskydd skall undvikas. Om pensionsskyddet inte kan ordnas i stationeringslandet, kan det kompletteras med en extra pension. I den gällande lagen föreskrivs om begränsningarna av tillämpningsområdet i 2 §.

5 §. Ordnanande av avvikande pensionsskydd. I denna paragraf ingår en bestämmelse från 3 § 3 mom. i lagen om statens pensionsfond om ordnanande av avvikande pensionsskydd. Bestämmelsen har inte tillämpats i praktiken.

6 §. Överföring av pensionsrätt till Europeiska gemenskaperna. Enligt paragrafen har arbetstagare som anställs vid Europeiska gemenskaperna rätt att överföra sin pensionsrätt enligt denna lag till gemenskaperna så som bestäms i lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem. Till den del bestämmelserna i denna lag och lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem är i strid med varandra, tillämpas på pensionsrätterna som överförs eller återförs från Europeiska gemenskaperna bestämmelserna i lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem. En motsvarande bestämmelse finns i 29 § i den gällande lagen om statens pensioner.

7 §. Förhindrande av kringgående av att

pensionsskydd uppstår eller av skyldigheten att betala pensionsavgifter. I paragrafen föreskrivs om förhindrande av kringgående av att pensionsskydd uppstår eller av skyldigheten att betala pensionsavgifter. Om en rättshandling har getts ett innehåll som inte motsvarar sakens faktiska natur eller syfte, skall då pensionsskyddets innehåll eller skyldigheten att betala pensionsavgifter avgöras förfaras enligt sakens faktiska natur och syfte. I de fall det råder oklarhet om huruvida denna lag skall tillämpas på en arbetstagare, avgörs saken av Statskontoret på ansökan av vederbörande arbetsgivare eller arbetstagare. I den gällande lagen finns bestämmelserna om detta 3 § 2 mom.

2 kap. **Pensions- och rehabiliteringsförmåner**

Ålderspension

8 §. Rätt till ålderspension. I 1 mom. föreskrivs om åldersgränser för ålderspension. En arbetstagare har rätt att enligt eget val gå i ålderspension mellan 63 och 68 års ålder. Rätt att gå i ålderspension gäller tidigast från ingången av den kalendermånad efter den under vilken 63 års ålder uppnåtts. I den gällande lagen om statens pensioner finns bestämmelserna om detta i 4 § 1 mom. Vidare föreskrivs i överensstämmelse med 8 § 4 mom. 4 punkten i den gällande lagen, att en arbetstagare har rätt att gå i ålderspension redan tidigare om han eller hon har uppnått sin avgångsålder. I 2 mom. föreskrivs om rätt till förtida ålderspension och uppskjuten ålderspension. Förtida ålderspension beviljas tidigast från ingången av kalendermånaden efter den då förmånstagaren fyllt 62 år minskad så som bestäms i 10 § 2 mom. Ålderspension beviljas såsom uppskjuten efter att förmånstagaren fyllt 68 år och pensionen höjs då på det sätt som det föreskrivs i 10 § 4 mom. I den gällande lagen om statens pensioner finns bestämmelserna om detta 4 § 2 mom.

Enligt 3 mom. tillämpas, med undantag för förtidsminskningen och uppskovsförhöjningen, samma bestämmelser som gäller ålderspension både på förtida och uppskjuten ålderspension. I den gällande lagen om statens pensioner finns bestämmelserna om detta i 4

§ 3 mom. Enligt 4 mom. är en förutsättning för beviljande av ålderspension och förtida ålderspension att arbetstagarens anställning som omfattas av denna lag och som pensioneringen gäller de facto har upphört. Ett nytt anställningsförhållande kan inledas omedelbart efter det att den anställning som pensionsrätten grundar sig på har upphört. I paragrafens 5 mom. föreslås en ny bestämmelse. I momentet föreskrivs om situationer där arbetstagaren har flera anställningar som omfattas av denna lag. Om arbetstagaren efter att ha uppnått 63 års ålder avslutar endast en del av dem för att gå i ålderspension, beviljas han eller hon utan hinder av 4 mom. den pension som intjänats fram till pensioneringen också i den eller de anställningar hos staten som fortgår. För anställningar som fortgår under tiden för ålderspensionen uppstår rätt till ålderspension från 68 års ålder och intjäningsprocenten är 1,5 procent per år.

9 §. Förtida ålderspension från samma tidpunkt som ålderspension som beviljats från ett annat nordiskt land. Det föreslås att en ny bestämmelse tas in i lagen enligt vilken den som har rätt till ålderspension enligt överenskommelsen mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om samordning av pensionsrätt enligt statliga pensionsordningar (FördrS 96/2002), nedan samordningsöverenskommelsen, kan få förtida ålderspension tidigast efter att ha uppnått 60 års ålder. Syftet med samordningsöverenskommelsen är att pension inte skall vara ett hinder för arbetstagare att övergå från en statlig anställning till en statlig anställning i ett annat nordiskt land. Enligt artikel 4 i samordningsöverenskommelsen kan den som har rätt till pension, om han eller hon så önskar, ta ut samtliga intjänade pensioner från och med den tidpunkt när han eller hon har rätt till ålders- eller efterlevandepension i det land där pensioneringen sker. Ålderspension kan enligt samordningsöverenskommelsen beviljas tidigast från 60 års ålder. Enligt de bestämmelser i lagen om statens pensioner som gällde före 2005 är nya förmånstagares pensionsålder 65 år och gamla förmånstagares pensionsålder är personlig mellan 63 och 65 år. Enligt de nämnda bestämmelserna föreligger rätt till förtida ålderspension fem år före den personliga pensionsåldern, dvs. mel-

lan 58 och 60 år. Pensionen minskar då med 0,4 procent för varje månad som pensionen betalas ut i förtid. Från och med ingången av 2005 kan ålderspension enligt den gällande lagen om statens pensioner beviljas i form av förtida ålderspension tidigast efter uppnådd 62 års ålder, medan en person enligt samordningsöverenskommelsen också i fortsättningen kan få rätt till pension redan efter uppnådd 60 års ålder även när det gäller ålderspension enligt lagen om statens pensioner som han eller hon intjänat i Finland. För att denna lag inte skall stå i strid med samordningsöverenskommelsen mellan de nordiska länderna, är det skäl att till lagen foga en bestämmelse som gör det möjligt att bevilja förtida ålderspension till sådana arbetstagare under 62 år som har rätt till pensionen på basis av samordningsöverenskommelsen. I så fall minskas pensionen med 0,6 procent för varje månad som pensionen betalas ut i förtid innan arbetstagaren uppnår 63 års ålder och pensionen omvandlas på det sätt som avses i 9 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (679/2004).

10 §. Ålderspensionens belopp. I paragrafens 1 mom. föreslås en ny bestämmelse. Enligt den nya bestämmelsen är ålderspensionens belopp den pension som tjänats in fram till begynnelsestidpunkten för pensionen, om ålderspensionen börjar vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken 63-68 års ålder uppnåts. I 2 mom. föreskrivs om förtidsminskningens storlek. Pensionen minskas med 0,6 procent för varje månad för vilken pensionen utbetalas före ingången av månaden efter den då arbetstagaren fyller 63 år. Som störst kan förtidsminskningen följaktligen vara 7,2 procent av den pension som tjänats in fram till begynnelsestidpunkten för pensionen. Om en arbetstagare fortsätter i en av sina anställningar efter att ha tagit ut förtida ålderspension och också denna anställning upphör före 63 års ålder, läggs den pension som tjänats in på grundval av denna anställning till ålderspensionen i form av förtida vid denna nya pensions begynnelsestidpunkt. Förtidsminskningen minskar då permanent pensionsbeloppet. I den gällande lagen om statens pensioner föreskrivs om förtidsminskning i 10 a § 1 mom. Bestämmelsen i 10 a §

3 mom. i den gällande lagen om statens pensioner tas in i 3 mom. med ändrad ordalydelse. Enligt bestämmelsen har arbetstagare födda 1950 eller senare som har rätt till tilläggsdagar enligt 6 kap. 9 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa rätt att få ålderspension utan förtidsminskning vid 62 års ålder. I så fall läggs också en pensionsdel som baserar sig på den återstående tiden till pensionen. I fråga om förmånstagare födda 1950-1959 omvandlas pensionen dock på det sätt som anges i 9 mom. i ikraftträdande bestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (679/2004), om en sådan arbetstagare ansöker om ålderspension före uppnåendet av den personliga pensionsåldern, dvs. 65 år. I 4 mom. föreskrivs om uppskovsförhöjning. Om ålderspensionens begynnelsepunkt skjuts upp efter 68 års ålder, höjs pensionen med en uppskovsförhöjning från och med ingången av den månad som följer efter den månad då arbetstagaren uppnår 68 års ålder. Uppskovsförhöjningen är 0,4 procent av pensionen för varje månad varmed begynnelsepunkten för pensionen skjuts upp. Uppskovsförhöjningen beräknas på den pension som har tjänats in fram till utgången av den månad under vilken 68 års ålder uppnås. I den gällande lagen om statens pensioner föreskrivs om uppskovsförhöjning i 10 a § 2 mom.

11 §. Begynnelsepunkt för ålderspension. I 1 mom. föreskrivs om begynnelsepunkten för ålderspension och förtida ålderspension. Ålderspension och förtida ålderspension börjar från ingången av månaden efter den under vilken arbetstagaren har uppnått den ålder som berättigar till ålderspension eller förtida ålderspension och avslutat den anställning på basis av vilken han eller hon ansöker om ålderspension. Ålderspension eller förtida ålderspension kan beviljas retroaktivt för tre månader före den månad pensionsansökan lämnades in och av giltigt skäl kan pensionen beviljas retroaktivt också för en längre tid. Bestämmelsen avviker från den gällande genom att en förutsättning för beviljande av pensionen tre månader retroaktivt inte längre är att arbetstagaren måste ha ansökt om pension inom tre månader från det att anställningen upphörde. Förutsättningarna för att få pension retroaktivt är alltså inte lika

stränga som enligt den gällande lagen. I den gällande lagen föreskrivs om begynnelsepunkten för ålderspension i 8 § 1 mom. I 2 mom. föreskrivs om begynnelsepunkten för ålderspensionen när arbetstagaren fortsätter arbeta efter att ha fyllt 68 år. I så fall beviljas ålderspension från ingången av den månad som följer efter ansökan om pension. I en sådan situation krävs inte att arbetstagaren har slutat i det arbete som ansökan om ålderspension gäller. I den gällande lagen finns ingen motsvarande bestämmelse. Bestämmelsen i 8 § 2 mom. i den gällande lagen tas in i 3 mom. med ändrad ordalydelse. Enligt bestämmelsen föreligger rätt till pension som intjänats av arbetsinkomst på grundval av ett anställningsförhållande som börjat under tiden för ålderspension på ansökan tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 68 år.

12 §. Indragning av ålderspension. Bestämmelsen är ny. Invalidpension omvandlas till ålderspension när arbetstagaren fyller 63 år. Om en arbetstagare som närmar sig 63 års ålder har blivit tillfälligt arbetsoförmögen vill fortsätta arbeta efter det att arbetsoförmågan upphör, kan han eller hon ansöka om indragning av ålderspensionen. En förutsättning är att arbetstagaren har beviljats rehabiliteringsstöd på grund av en sådan tidsbegränsad arbetsoförmåga som när rehabiliteringsstödet beviljades har beräknats fortgå efter det att arbetstagaren fyller 63 år. Arbetstagaren skall ansöka om indragning av ålderspensionen inom en månad sedan arbetsoförmågan upphört. Om villkoren för indragningen uppfylls, tjänar arbetstagaren in 4,5 procent per år i pension av arbetsinkomsterna i sitt arbete efter indragningen. När arbetstagaren återgår till arbete efter att ålderspensionen dragits in, bevarar han eller hon sin ställning som gammal förmånstagare om han eller hon har varit gammal förmånstagare när pensionen beviljades. Arbetstagaren beviljas ny ålderspension på ansökan. Beviljande av ålderspension före 68 års ålder förutsätter att anställningen har upphört.

13 §. Ålderspension från offentliga pensionssystem. Bestämmelsen i 8 § 6 mom. i den gällande lagen tas in i 1 och 2 mom. med ändrad ordalydelse. I 1 mom. föreskrivs att ålderspension som tjänats in enligt ett offent-

ligt pensionssystem utlöser ålderspension som tjänats in enligt ett annat offentligt pensionssystem. Har en person som tjänat in ålderspension enligt lagen om statens pensioner också rätt till pension enligt ett annat offentligt pensionssystem är denna persons pensionsålder enligt lagen om statens pensioner pensionsåldern enligt det andra offentliga pensionssystemet, om pensionstillväxten för pensionen enligt detta offentliga pensionssystem före den 1 januari 1995 har varit 11/60 procent per månad. En sådan person har alltså rätt att ta ut ålderspension också före 63 års ålder. Enligt 2 mom. är en förutsättning för erhållande av ålderspensionen i de situationer som avses i 1 mom. att arbetstagarens anställning enligt denna lag inte fortsätter. Bestämmelsen i 8 § 6 mom. i den gällande lagen tas in i paragrafens 3 mom. Enligt bestämmelsen är arbetstagarens pensionsålder i de situationer som avses i 1 mom. hans eller hennes pensionsålder i det offentliga pensionssystem som först beviljat ålderspension.

Deltidspension

14 §. Rätt till deltidspension. I 1 mom. föreskrivs om åldersgränser och villkor för deltidspension. Arbetstagare som övergått till deltidsarbete har rätt att få deltidspension efter uppnådd 58 års ålder. Rätten till deltidspension upphör när arbetstagaren fyller 68 år. I den gällande lagen om statens pensioner finns bestämmelserna om detta 9 d § 1 mom. Enligt 1 mom. förutsätter deltidspension att arbetstagaren inte får annan pension på grundval av eget arbete eller en motsvarande utländsk förmån eller en förmån på grundval av anställning i en internationell organisation eller ett organ inom Europeiska gemenskaperna. Som pension som grundar sig på eget arbete betraktas också registrerade tilläggs-pensioner, men inte oregistrerade tilläggs-pensioner. I jämförelse med bestämmelsen i 9 d § 1 mom. i den gällande lagen har ordalydelsen i fråga om detta villkor preciserats. I den gällande lagen nämns som pension som utgör hinder för deltidspension pension enligt lagen om statens pensioner och grundpension enligt 8 § 4 mom. i APL eller någon annan därmed jämförbar, på arbetsavtals- eller

tjänsteförhållande grundad pension. Bestämmelsen har tillämpats så, att en pension som beviljats i ett annat land och som grundar sig på ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande har jämförts med en grundpension enligt 8 § 4 mom. i APL. Det innebär att en arbetspension som beviljats utomlands har utgjort ett hinder för beviljande av deltidspension enligt den gällande lagen. Dessutom har man vid tillämpningen av bestämmelsen ansett att den gällande ordalydelsen också omfattar pension som grundar sig på anställning i en internationell organisation eller ett organ inom Europeiska gemenskaperna. Preciseringsringen av ordalydelsen innebär således ingen ändring av gällande tillämpningspraxis.

Enligt 2 punkten är en förutsättning för beviljande av deltidspension att arbetstagarens deltidspension börjar omedelbart efter en statlig heltidsanställning och att denna anställning har fortgått minst sex månader före övergången till deltidspension. Dessutom skall arbetstagaren enligt förslaget under fem år omedelbart före det år då deltidspensionen börjar ha arbetsinkomster som omfattas av denna lag på minst 12 000 euro per år under tre kalenderår. Såsom heltidsanställning betraktas ett arbete när inkomsten av arbetet är minst 1 000 euro per månad. Beloppen anges i enlighet med 2 § 1 mom. i denna lag i 2004 års nivå. När det gäller karenskravet på sex månader beaktas också sjukdomstid. Enligt 3 punkten förutsätter deltidspension att arbetstagarens förvärvsinkomst har minskat så att arbetsinkomsten av deltidsarbetet utgör 35-70 procent av den sammanlagda stabiliserade inkomsten av heltidsanställningen. Förvärvsinkomsten skall dock vara minst 229,34 euro per månad. Beloppet anges på det sätt som nämns i motiveringen till 2 punkten. Minskningen av arbetstiden får inte skilja sig väsentligt från nedgången i arbetsinkomsterna. Vid en prövning av detta beaktas branschvisa specialförhållanden och avsikten är inte heller att ändra nuvarande tillämpningspraxis. De villkor som anges i 2 och 3 punkten finns i den gällande lagens 9 d § 1 mom. 2 och 3 punkten.

Enligt 4 punkten skall deltidsarbetet ordnas så att arbetstagaren inte utan avbrott är borta från arbetet längre tid än sex veckor. I fråga om undervisningsarbete tillåts frånvaro som

omfattar en kurs även om tiden överskrider sex veckor. I så fall förutsätts att undervisningsarbetet gäller varannan kurs. Till den sex veckor långa frånvarotiden räknas inte semester eller tid för vilken deltidspensionstagaren har rätt till dagpenning enligt sjukförsäkringslagen. Bestämmelsens ordalydelse preciseras så att den motsvarar nuvarande tillämpningspraxis. Till frånvarotid räknas då inte heller tid för vilken arbetstagaren har fått lön för sjukdomstid, ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om trafikförsäkring på grund av egen skada eller dagpenning som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring. Förmåner enligt lagen om trafikförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring är primära i förhållande till dagpenning enligt sjukförsäkringslagen. När en arbetstagare får en ovan nämnd förmån enligt lagen om trafikförsäkring eller lagen om olycksfallsförsäkring, utbetalas inte dagpenning enligt sjukförsäkringslagen eftersom de ovan nämnda förmånerna är primära. I sak är alltså en sådan situation densamma som om arbetstagaren skulle få dagpenning enligt sjukförsäkringslagen. Om arbetsgivaren betalar arbetstagaren lön för sjukdomstid, betalas dagpenning enligt sjukförsäkringslagen på ansökan till arbetsgivaren. I en sådan situation har arbetstagaren rätt till dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, även om dagpenningen betalas till arbetsgivaren. Den tid med dessa förmåner som godkänns som frånvarotid är högst 12 månader.

I paragrafens 2 mom. preciseras vad som avses med nedgången i arbetsinkomsterna i 1 mom. Om det i arbetsinkomsten från heltidsarbetet ingår övertidsersättning, tillägg för söndags-, natt- eller skiftarbete eller andra tillägg eller ersättningar som inte ingår i inkomsten från deltidarbetet, beaktas inte dessa tillägg vid prövningen av om inkomsten från deltidarbete uppfyller villkoren för erhållande av deltidspension. Bestämmelsen är ny.

Enligt 3 mom. beaktas när den i 1 mom. 2 punkten nämnda tidsfristen om sex månader beräknas en kommunal eller privat anställning före ett förstatligande av anställningen, och när inkomsterna under tre år beräknas beaktas inkomsten från en kommunal eller privat anställning före förstatligandet. I den

gällande lagen om statens pensioner finns bestämmelserna om detta 9 d § 7 mom.

15 §. Deltidspensionens belopp. Bestämmelsen i 10 b § 1 mom. i den gällande lagen tas in i 1 mom. med ändrad ordalydelse. Enligt bestämmelsen är deltidspensionens belopp hälften av skillnaden mellan den stabiliserade inkomstnivån och inkomsten av deltidarbete som omfattas av arbetspensionslagarna (inkomstbortfall). Enligt 2 mom. bestäms den stabiliserade inkomsten på grundval av den inkomst som pensionen för den återstående tiden grundar sig på. Även förmåner för oavlönad tid som erhållits under granskningstiden beaktas. I den gällande lagen om statens pensioner föreskrivs om detta i 9 d § 3 mom. Bestämmelsen i 10 b § 2 mom. i den gällande lagen tas in i 3 mom. med ändrad ordalydelse. I momentet föreskrivs om deltidspensionens belopp i situationer där pensionstagaren samtidigt har rätt till deltidspension enligt flera pensionslagar. Deltidspensionen enligt denna lag utgör en lika stor proportionell andel av skillnaden mellan den stabiliserade inkomsten och inkomsten av deltidarbetet som de enligt denna lag försäkrade arbetsinkomsternas andel utgör av de arbetsinkomster som beaktats i den stabiliserade inkomsten och som baserar sig på de lagar på basis av vilka deltidspension beviljas.

16 §. Deltidspensionens högsta belopp. I 1 mom. föreskrivs om beräkningen av deltidspensionens högsta belopp, en bestämmelse om detta finns i den gällande lagens 10 b § 2 mom. Deltidspensionen kan vara högst 75 procent av de arbetspensioner som arbetstagaren tjänat in fram till den tidpunkt då deltidspensionen börjar. När deltidspensionens maximibelopp räknas ut beaktas utöver pension som tjänats in enligt arbetspensionslagarna också den pension som arbetstagaren har tjänat in enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003) innan deltidspensionen börjar. En primär förmån minskar maximibeloppet på 75 procent, eftersom maximibeloppet beräknas på den pension från vilken den primära förmånen dragits av. Maximibeloppet skall justeras när deltidspensionstagaren beviljas en primär förmån

eller om en primär förmån som beaktats vid beräkningen av maximibeloppet ändras. I den gällande lagen föreskrivs inte om justering av maximibeloppet i dessa fall även om pensionen enligt vedertagen praxis justerats i dessa situationer. Bestämmelsen preciseras till denna del.

Med pension som skall beaktas vid beräkningen av maximibeloppet jämställs enligt 2 mom. motsvarande förmån som tjänats in i Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. I den gällande lagen nämns inte särskilt att pensioner som tjänats in utomlands beaktas vid beräkningen av deltidspensionens maximibelopp på 75 procent. Enligt vedertagen tillämpningspraxis har dock pension som tjänats in i länder som hör till Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet jämställts med pension som tjänats in i Finland. Denna tillämpningspraxis har när det gäller EES-länder baserat sig på avgöranden av Europeiska gemenskapernas domstol (EG-domstolen), enligt vilka en persons yrkeskarriär skall beaktas som en helhet när hans eller hennes rätt till en förmån prövas. EG-domstolen har också betonat likabehandlingen av EU-medborgare i sina avgöranden. För tillämpningen av bestämmelsen behövs uppgifter om pension som tjänats in i länder som hör till Europeiska unionen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Om det inte går att få tillräcklig utredning om beloppet av en sådan pension, kan som pension som skall beaktas vid beräkningen av maximibeloppet användas en pension som arbetstagaren skulle ha tjänat in om det arbete i ett land i Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som räknas till försäkringstid hade varit anställning enligt denna lag (teoretisk pension). I 3 mom. föreskrivs om situationer där arbetstagaren har rätt till deltidspension enligt flera lagar och maximibeloppet på 75 procent minskar deltidspensionens belopp. I så fall görs minskningen med beaktande av dessa lagar i förhållande till de arbetsinkomster som beaktas i den stabiliserade arbetsinkomsten. Bestämmelsen motsvarar 10 b § 3 mom. i den gällande lagen med ändrad ordalydelse.

17 §. Begynnelsepunkten för deltidspension. Deltidspension beviljas från ingången

av månaden efter den månad under vilken arbetstagaren uppfyller villkoren för pensionen. Deltidspensionen skall fortsättningsvis beviljas retroaktivt för sex månader före den månad som följer på den då ansökningen gjordes. Om begynnelsen av deltidspensionen stadgas nu i 15 § 2 och 3 mom. den gällande lagen.

18 §. Deltidspensionstagarens anmälnings-skyldighet. Innehållet i paragrafen motsvarar bestämmelsen om deltidspensionstagarens underrättelseskyldighet i 26 a § 4 mom. i den gällande lagen. Den gällande bestämmelsen kompletteras så att en deltidspensionstagare är skyldig att underrätta Statskontoret också om sådan över sex veckor lång frånvaro från arbetet som inte beror på semester eller sådan sjukdom på basis av vilken deltidspensionstagaren får dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om trafikförsäkring eller dagpenning enligt lagen om olycksfallsförsäkring.

19 §. Justering av deltidspensionens belopp. Bestämmelsen i 13 § 2 mom. i den gällande lagen tas in i 1 mom. 1 punkten med ändrad ordalydelse. Deltidspensionens belopp justeras om det har inträffat en sådan permanent förändring i deltidspensionstagarens inkomst av deltidsarbetet som väsentligt avviker från den allmänna löneutvecklingen. Enligt vedertagen praxis är en förändring som väsentligt avviker från den allmänna löneutvecklingen en förändring på över 10 procent. Om inkomsten av deltidsarbetet höjs eller sjunker med över tio procent i jämförelse med den inkomst som deltidspensionen grundar sig på justerad med lönekoeficienten, men inkomsten av deltidsarbetet håller sig inom gränserna som är 35-70 procent av den stabiliserade inkomsten för heltidsarbetet, skall deltidspensionens belopp justeras. I momentets 2 punkt föreslås en ny bestämmelse. Enligt bestämmelsen justeras deltidspensionens belopp också när deltidspensionstagaren får rätt till deltidspension med stöd av en sådan arbetspensionslag eller pensionsstadga som inte tidigare har berättigat honom eller henne till deltidspension. Bestämmelsen motsvarar nuvarande tillämpningspraxis.

I 2 mom. föreslås en ny bestämmelse enligt vilken justeringen av pensionen görs från in-

gången av kalendermånaden efter den under vilken förändringen skett, eller den första dagen i kalendermånaden, om förändringen sker kalendermånadens första dag. Om förändringen i arbetsinkomsten konstateras först i samband med den årliga kontrollen och det inte går att få en utredning om förändringen, justeras deltidspensionens belopp från ingången av det år då arbetsinkomsten förändrades. Om arbetsinkomsten av deltidssarbetet inte håller sig inom 35-70 procent, dras deltidspensionen in. Enligt 3 mom. anses den förvärvsinkomst som deltidspensionen första gången beviljades på som stabiliserad förvärvsinkomst när deltidspensionens belopp justeras. I den gällande lagen finns ingen motsvarande bestämmelse.

20 §. Avbrytande av utbetalningen av deltidspension. Enligt 1 mom. skall deltidspensionstagaren kunna ansöka om att utbetalningen av deltidspensionen avbryts, om inkomsten av deltidssarbetet eller frånvarotiden tillfälligt förändras så att villkoren för deltidspensionen inte uppfylls. I den gällande lagen finns inte denna möjlighet, utan i en sådan situation skall pensionen dras in. Bestämmelsen gör deltidspensionen flexiblare, eftersom den tillåter tillfälliga ändringar av deltidssarbetet. Utbetalningen av deltidspensionen skall enligt förslaget avbrytas från och med ändringen. Deltidspension som betalats utan grund återkrävs på det sätt som det föreskrivs i 130 §. Enligt 2 mom. börjar avbruten deltidspension efter ett meddelande från pensionstagaren utbetalas på nytt räknat från den tidpunkt från vilken villkoren för erhållande av deltidspension uppfylls. Avbrottet kan inte vara längre än sex månader. Har pensionstagaren inte begärt att utbetalning av avbruten deltidspension skall börja på nytt inom sex månader sedan deltidspensionen avbröts, dras pensionen in från och med tidpunkten för avbrottet.

21 §. Indragning av deltidspension och erhållande av deltidspension på nytt. I 1 mom. föreskrivs om indragning av deltidspension. Bestämmelsen preciseras i jämförelse med den gällande bestämmelsen så, att det nu föreskrivs i lag om tidpunkten för indragning av deltidspension. Dessutom nämns det uttryckligen att indragningen av en deltidspension också kan ske retroaktivt. Deltidspen-

sion dras in från ingången av månaden efter den under vilken arbetstagaren inte längre uppfyller villkoren för pensionen. Om denna dag är månadens första dag, dras deltidspensionen in från denna dag. Om indragningen beror på att arbetsinkomsterna har stigit och det inte går att påvisa när förändringen skett, dras deltidspensionen in från ingången av det år då förändringen skedde. Pensionen dras dock inte in om förändringen är tillfällig och utbetalningen av deltidspensionen kan avbrytas med stöd av 20 §. Motsvarande bestämmelser finns i den gällande lagens 18 § 7 mom.

En bestämmelse som motsvarar bestämmelsen i 18 § 8 mom. i den gällande lagen tas in i 2 mom. Enligt denna bestämmelse har en arbetstagare vars pension dragits in rätt att på nytt få deltidspension när han eller hon uppfyller villkoren för pensionen. Enligt den gällande bestämmelsen beviljas pensionen på tidigare grunder, om deltidspensionen börjar på nytt inom sex månader från det att den tidigare deltidspensionen upphörde. Denna bestämmelse tas in 2 mom. ändrad så, att deltidspensionen beviljas på tidigare grunder om den har varit indragen i högst sex månader. I och med att ändringen innehållsmässigt är ringa, underlättas verkställandet av bestämmelsen.

22 §. Invalidpension efter deltidspension. Paragrafen föreskriver om förfarandet när en arbetstagare som får deltidspension beviljas invalidpension. Om invalidpension beviljas för en tid under vilken deltidspension redan utbetalats, betraktas deltidspensionen som delbetalning på invalidpensionen. Motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 18 § 7 mom. i den gällande lagen.

23 §. Övergång från deltidspension till ålderspension. Enligt 1 mom. är det också en förutsättning för att en deltidspensionstagare skall få ålderspension att deltidspensionstagaren upphör med deltidssarbetet och ansöker om ålderspension. Vidare är en förutsättning för erhållande av ålderspension att arbetstagaren har uppnått åldern för ålderspension innan deltidspensionen och deltidssarbetet upphör. Om en arbetstagare fortsätter i sitt deltidssarbete efter att ha fyllt 68 år, fortsätter utbetalningen av pensionen till samma belopp som deltidspensionen, men namnet på

pensionen ändras till ålderspension. När arbetstagaren inte längre arbetar deltid räknas ålderspensionen på ansökan ut på nytt. I den gällande lagen finns bestämmelsen om övergång från deltidspension till ålderspension i 18 § 7 mom.

Arbetspensionsrehabilitering

24 §. Rätt till arbetspensionsrehabilitering. I paragrafen föreskrivs om under vilka förutsättningar en arbetstagare har rätt till arbetspensionsrehabilitering. I den gällande lagen om statens pensioner finns bestämmelserna om detta i 18 b §. Ordalydelsen i 1 mom. preciseras så, att arbetstagare under 63 år har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, om en sjukdom, ett lyte eller en kroppsskada som konstaterats på behörigt sätt sannolikt medför risk för att arbetstagaren skall bli arbetsoförmögen. Vidare är en förutsättning för rehabilitering inom arbetspensionssystemet att arbetstagaren har sådana arbetsinkomster att inkomsterna för den återstående tiden uppgår till minst 25 133,40 euro. Beloppet anges i 2004 års nivå och höjs med lönekoeficienten. Eftersom lagstadgad olycksfallsförsäkring och trafikförsäkring är primära i förhållande till arbetspension, har arbetstagaren inte rätt till yrkesinriktad rehabilitering enligt denna lag om han eller hon har rätt till rehabilitering med stöd av olycksfalls- eller trafikförsäkringens bestämmelser om rehabilitering.

I 2 mom. föreskrivs om omständigheter som skall beaktas när rehabiliteringens ändamålsenlighet bedöms. Vid bedömningen beaktas arbetstagarens ålder, sjukdom, lyte eller skada, tidigare verksamhet och utbildning och etablering i arbetslivet. Bestämmelsen har precisats i jämförelse med den gällande bestämmelsen på så sätt, att kontakter med arbetslivet i gällande 18 b § 2 mom. har ändrats till etablering i arbetslivet. I fråga om unga personer beaktas hur den unga personen har hunnit etablera sig i arbetslivet. Då beaktas hur många år den unga personen har tjänat in arbetspension på grundval av arbete. Ju längre en arbetstagare har arbetat i samma yrke och ju snävare yrkeskunskaper och ut-

bildning han eller hon har, desto mer väger detta vid bedömningen av arbetsförmågan när den sökande inte kan fortsätta i sitt arbete. En sådan risk för att förlora den arbetsförmåga som anknyter till arbetstagarens arbete eller yrke under en lång tid förordar yrkesinriktad rehabilitering. I fråga om unga och personer som redan har utbildning eller erfarenhet för annat arbete, bedöms risken för arbetsoförmåga också i förhållande till annat arbete som de skäligen kan förutsättas utföra. Vid bedömningen beaktas också karriärens längd. Vidare beaktas vid bedömningen av rehabiliteringens ändamålsenlighet om det är möjligt att med hjälp av yrkesinriktad rehabilitering skjuta upp eller förhindra risken för arbetsoförmåga, och om det är sannolikt att den yrkesinriktade rehabiliteringen innebär en inbesparing när det gäller pensionsutgifter. Syftet med yrkesinriktad rehabilitering är också att förbättra klientens utkomst.

Till 3 mom. överförs bestämmelserna från början av 18 b § 2 mom. i den gällande lagen, enligt vilka risk för arbetsoförmåga avser en situation då det är sannolikt att arbetstagaren under de närmaste åren utan yrkesinriktade rehabiliteringsåtgärder skulle beviljas full invalidpension eller delinvalidpension enligt denna lag. Arbetstagarens arbetsförmåga bedöms i enlighet med den definition på arbetsförmåga som finns i 35 § 1 mom. En förutsättning är att sjukdomen, lytet eller skadan under de närmaste åren medför en sannolik, objektivt konstaterad risk för arbetsförmågan. Med sjukdom avses en diagnostiserad sjukdom samt att möjligheterna till vård och medicinsk rehabilitering har beaktats. De närmaste åren avser en tidsperiod på fem år och ”risk för arbetsoförmåga” en situation där arbetstagarens arbetsförmåga vid tidpunkten för bedömningen är sådan att arbetstagaren utan rehabiliteringsåtgärder skulle beviljas full invalidpension eller delinvalidpension under de närmaste åren. Den sannolika risken för arbetsoförmåga bedöms med hjälp av skalan som används vid diagnostik av yrkessjukdomar (mycket sannolik, sannolik, möjlig, osannolik och mycket osannolik).

Rätt till rehabilitering förutsätter i enlighet med 1 mom. 2 punkten att arbetstagarens inkomster för den återstående tiden är minst

25 133,40 euro. I 4 mom. föreskrivs hur dessa inkomster för återstående tid fastställs. Vid en utredning av rätten till rehabilitering fastställs inkomsten för den återstående tiden på samma sätt som om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen när ansökan om rehabilitering anhängiggjordes. Det innebär att arbetstagarens arbetsinkomster och oavlönade tider under fem kalenderår före året då rehabiliteringsansökan anhängiggjordes beaktas. Då inkomsten enligt 1 mom. 2 punkt fastställs beaktas inte de inkomster som är som grund för förmånerna för oavlönad tid eller inkomster som avses i 63 § 4 mom. Begreppet dagen för rehabiliteringsfallet som definieras i 18 b § 1 mom. 2 punkten i den gällande lagen slopas. Avsikten med den föreslagna ändringen är att förtydliga och förklara förutsättningarna för rätt till rehabilitering.

Också arbetstagare som redan får invalidpension kan ha rätt till rehabilitering. Om en arbetstagare redan får invalidpension, bestäms inkomsterna för den återstående tiden när rätten till rehabilitering utreds på samma sätt som inkomsterna för den återstående tiden fastställdes i samband med invalidpensionen. Om detta föreskrivs i paragrafens 5 mom., som till innehållet motsvarar senare delen i 18 b § 1 mom. 2 punkten i den gällande lagen. Villkoren för rätt till återstående tid anses vara uppfyllda också när den återstående tiden har beaktats i arbetstagarens pension i enlighet med 5 a § i lagen om statens pensioner sådan den gällde före den 1 januari 2005. Om detta föreskrivs i lagen om införande av StaPL.

25 §. Yrkesinriktad rehabilitering och rehabiliteringsplan. I 1 mom. nämns åtgärder som avses med yrkesinriktad rehabilitering. Uppräkningen är inte uttömmande. I jämförelse med 18 b § 4 mom. i den gällande lagen stryks medicinsk rehabilitering såsom en egentlig åtgärd inom yrkesinriktad rehabilitering. Medicinsk rehabilitering kan fortsättningsvis stödas om den är nödvändig för att rehabiliteringen skall lyckas. Till uppräknningen fogas arbetsprövning, som i praktiken är en ofta använd form av yrkesinriktad rehabilitering. Vidare preciseras omnämmandet av näringsunderstöd i den gällande lagen så, att det endast gäller stöd för inledande av el-

ler fortsatt näringsverksamhet. Till momentet överförs också bestämmelserna i senare delen av 18 b § 4 mom. i den gällande lagen som gäller ersättning för behövliga och nödvändiga kostnader som rehabiliteringen medför. Om Statskontoret har beslutat att stöda den yrkesinriktade rehabiliteringen, ersätter Statskontoret också de behövliga och nödvändiga kostnader som rehabiliteringen medför.

Enligt 2 mom. förutsätter inledandet av yrkesinriktad rehabilitering att arbetstagaren uppvisar en rehabiliteringsplan för Statskontoret. Denna bestämmelse förtydligar arbetstagarens handlingsskyldighet i rehabiliteringsärenden. Statskontoret stöder uppgörandet av rehabiliteringsplaner genom att utfärda anvisningar och rådgivning. Dessutom kan Statskontoret stöda uppgörandet av en rehabiliteringsplan genom att finansiera en rehabiliteringsundersökning när det är nödvändigt för planeringen av en återgång till arbetet eller en ny yrkesbana, och genom att vid behov betala det rehabiliteringsunderstöd som avses i 30 §. Vid behov kan Statskontoret kontakta arbetsgivaren. Om arbetstagaren inte kan fortsätta i det arbete han eller hon hade på sin gamla arbetsplats, kan arbetstagaren vid behov hänvisas till Arbetskraftsbyrån eller en rehabiliteringsproducent som gör upp en rehabiliteringsplan. Bestämmelsen är ny.

26 §. Ersättning för olycksfall eller yrkesjukdom på grund av arbetsträning. När en arbetstagare deltar i sådan arbetsträning som avses i 25 § 1 mom. och inte är anställd av den som ordnar arbetsträningen, har arbetstagaren inget skydd i händelse av olycksfall. Det föreslås därför att bestämmelserna i 18 b § 6 mom. i den gällande lagen om ersättning av statsmedel enligt lagen om olycksfallsförsäkring tas in i lagen. Statskontoret är den första instans som behandlar ärenden som gäller ersättning av statsmedel.

27 §. Rehabiliteringspenning. I paragrafen föreskrivs om rehabiliteringspenning och rehabiliteringspenningens storlek. I 1 mom. konstateras på motsvarande sätt som i gällande 18 c § 1 mom. att en arbetstagare har rätt till rehabiliteringspenning för de kalendermånader under vilka han eller hon på grund av yrkesinriktad rehabilitering är helt eller delvis förhindrad att utföra förvärvsar-

bete. Bestämmelsen om rehabiliteringspenningens storlek i 18 c § 2 mom. i den gällande lagen tas in i 2 mom. Rehabiliteringspenningen är lika stor som det sammanräknade belopp, förhöjt med 33 procent, av de arbetspensioner som arbetstagaren skulle ha rätt till om han eller hon hade blivit arbetsoförmögen när ansökan om rehabilitering anhängiggjordes. Bestämmelsen förtydligas och förenklas genom att begreppet rehabiliteringsfall, som definieras på flera olika sätt i den gällande lagen, slopas och rehabiliteringspenningens belopp i stället fastställs utgående från tidpunkten för anhängiggörandet av rehabiliteringsansökan. I de situationer där arbetstagaren skulle ha blivit sjukledig under pågående anställningsförhållande och behovet av rehabilitering fanns redan när sjukledigheten började, skall dock rehabiliteringspenningen fastställas utgående från den tidpunkt då sjukledigheten började. Om detta föreskrivs i 3 mom. Genom bestämmelsen säkerställs att en sjukledighetsperiod före rehabiliteringens början inte verkar sänkande på rehabiliteringspenningen. Dessutom säkerställer bestämmelsen att rehabiliteringspenningen inte blir lägre än den invalidpension som arbetstagarens skulle ha fått om han eller hon i stället hade konstaterats vara arbetsoförmögen. Bestämmelsen motsvarar senare delen av 18 b § 1 mom. 2 punkten i den gällande lagen med ändrad ordalydelse.

28 §. Partiell rehabiliteringspenning. Bestämmelsen motsvarar bestämmelsen om partiell rehabiliteringspenning i 18 c § 3 mom. i den gällande lagen. Om en rehabiliteringsklientens inkomster under den tid som den yrkesinriktade rehabiliteringen pågår utgör mer än hälften av den stabiliserade arbetsinkomsten, utgör rehabiliteringspenningen hälften av beloppet av den fulla rehabiliteringspenningen.

29 §. Rehabiliteringstillägg till invalidpensionstagare. Paragrafens 1 mom. motsvarar 18 c § 1 mom. i den gällande lagen med preciserad ordalydelse. Enligt bestämmelsen har en rehabiliteringsklient som får invalidpension inte rätt till rehabiliteringspenning. En invalidpensionstagare får ett rehabiliteringstillägg för den tid som den yrkesinriktade rehabiliteringen pågår. Rehabiliteringstillägget är 33 procent av invalidpensionen. I den gällande lagen om statens pensioner föreskrivs

om rehabiliteringstillägget till invalidpensionstagare i 18 d §. Bestämmelsen i den sista meningen i den gällande lagens 18 § 5 mom. tas in i 2 mom. Enligt bestämmelsen kan delinvalidpension betalas som full pension och förhöjd med 33 procent under tiden för yrkesinriktad rehabilitering.

30 §. Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning. I 1 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken en arbetstagare kan beviljas rehabiliteringspenning i form av rehabiliteringsunderstöd enligt prövning till ett lika stort belopp som invalidpensionen för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början samt för tiden mellan rehabiliteringsperioder. Rehabiliteringsstöd enligt prövning kan också beviljas för uppgörande av en rehabiliteringsplan. Rehabiliteringsunderstöd för uppgörande av en rehabiliteringsplan kan vara motiverat t.ex. när Statskontoret bedömer att rehabiliteringsplanen sannolikt leder till att yrkesinriktad rehabilitering med stöd från arbetspensionssystemet kommer att inledas. I praktiken har det förekommit att Statskontoret har betalat rehabiliteringsunderstöd också för uppgörandet av en rehabiliteringsplan. Rehabiliteringsunderstödet är avsett för arbetstagare som deltar i yrkesinriktad rehabilitering. Därför skall också rehabiliteringsunderstödet riktas till situationer som hänför sig till yrkesinriktad rehabilitering. Möjligheten att betala rehabiliteringsunderstöd enligt prövning för att främja samsättandet av klienten slopas, eftersom denna bestämmelse inte har tillämpats i större utsträckning. Om rehabiliteringsklienten inte får ett arbete efter rehabiliteringen, svarar arbetslöshetsförsäkringssystemet för arbetstagarens utkomst. Rehabiliteringsunderstödet är lika stort som invalidpensionen och det betalas inte rehabiliteringstillägg till understödet. Rehabiliteringsunderstöd kan alltså också utbetalas till samma belopp som delinvalidpension, om arbetstagaren samtidigt arbetar. Enligt 2 mom. betalas rehabiliteringsunderstöd för högst tre månader per kalenderår så att tiden räknas särskilt för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början samt för tiden mellan rehabiliteringsperioder. Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning kan dock betalas även för en längre tid, om detta är motiverat för tryggnad av

rehabiliteringen. De gällande bestämmelserna om rehabiliteringsunderstöd enligt prövning finns i 18 e §.

31 §. Indragning av rehabiliteringspenning eller av invalidpensionstagares rehabiliteringstillägg. En bestämmelse motsvarande 18 b § 2 mom. i den gällande lagen tas in i 1 mom. med ändrad ordalydelse. Enligt bestämmelsen kan rehabiliteringspenning eller det rehabiliteringstillägg som betalas till invalidpensionstagare kan dras in om dess mottagare utan giltig orsak vägrar delta i yrkesinriktad rehabilitering eller avbryter rehabiliteringen. Även om rehabiliteringstillägget eller rehabiliteringspenningen dras in, är indragningen beroende av Statskontorets prövning. I vissa enstaka situationer kan en retroaktiv indragning leda till ett resultat som inte är skäligt, varför det föreslås att indragningen inte skall vara obligatorisk. En bestämmelse motsvarande 18 h § i den gällande lagen tas in i 2 mom. med ändrad ordalydelse. Enligt bestämmelsen föreligger rätt till invalidpension tidigast när rätten till rehabiliteringspenning under yrkesinriktad rehabilitering upphör.

32 §. Statskontorets anmälnings skyldighet. Statskontoret skall underrätta Folkpensionsanstalten om yrkesinriktad rehabilitering som den beviljat och om beslut som gäller rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg.

33 §. Andra bestämmelser om rehabilitering. Bestämmelsen i den gällande lagens 18 d § 3 mom. tas in i 1 mom. Enligt bestämmelsen gäller i princip samma regler för rehabiliteringspenningen och rehabiliteringstillägget och mottagare av dem som för invalidpension och invalidpensionstagare. Det betyder att ansökan om rehabiliteringsförmåner skall göras på samma av Pensionsskyddscentralen godkända blankett som invalidpension och att ett läkarutlåtande skall fogas till ansökan. Ändring i besvärsgilla rehabiliteringsbeslut kan liksom ändring i pensionsbeslut sökas och rehabiliteringspenning beviljas på tidigare grunder, om en person som har fått rehabiliteringspenning tidigare beviljats rehabiliteringspenning på grundval av en ny rehabilitering inom två år sedan den föregående avslutades eller också senare på grundval av samma sjukdom. Bestämmelserna som gäller engångsförhöjning, beaktande av förändringar i

löne- och prisnivån, primära förmåner, utbetalningen av förmåner till rehabiliteringsklienten eller någon annan instans, dröjsmålsränta, återkrav, utlämnande och erhållande av uppgifter samt invalidpensionstagarens anmälnings skyldighet gäller också rehabiliteringspenning, rehabiliteringstillägg och mottagare av dem.

Sista meningen i den gällande lagens 18 d § 3 mom. tas in i 2 mom. Enligt bestämmelsen kan rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg till skillnad från invalidpension också betalas för en kortare tid än en månad. Vidare konstateras i momentet att utbetalningen av rehabiliteringspenning börjar när rehabiliteringen inleds. Det innebär att primärtid enligt sjukförsäkringslagen inte inverkar på begynnelse tidpunkten för utbetalningen av rehabiliteringspenningen. Rehabiliteringsklienten får dock inte förmåner som överlappar varandra under denna tid. Det föreslås att en bestämmelse om de situationer där rehabiliteringspenning eller rehabiliteringstillägg beviljas retroaktivt för samma tid som arbetstagaren har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen tas in i 8 kap. som behandlar utbetalningen av pension. I en sådan situation betalas rehabiliteringspenningen och rehabiliteringstillägget till sjukförsäkringsfonden till den del som de motsvarar för samma tid utbetald dagpenning enligt sjukförsäkringslagen. Vidare konstateras i 2 mom. att pension inte tjänas in för rehabiliteringspenningstid på samma sätt som för invalidpensionstid, utan enligt 64 § om intjänande av pension under oavlönad tid. Rehabiliteringsförmåner är inte heller inkomster som utgör grund för familjepension, utan en familjepension bestäms fortsättningsvis på grundval av invalidpensionen eller ålderspensionen.

Invalidpension

34 §. Förmåner vid arbetsförmåga. I paragrafen föreskrivs om pensioner som beviljas på grundval av arbetsförmåga, dvs. invalidpension som beviljas tills vidare och rehabiliteringsstöd som beviljas för viss tid. I den gällande lagen finns bestämmelserna om det-

ta 9 § 2 mom. Enligt 2 mom. tillämpas den föreslagna lagens bestämmelser om invalidpension och mottagare av invalidpension också på rehabiliteringsstöd. Motsvarande bestämmelser finns i den gällande lagens 9 § 3 mom.

35 §. Rätt till invalidpension. I paragrafen föreskrivs om villkoren för erhållande av invalidpension. Bestämmelsens struktur och ordalydelse ändras i jämförelse med 9 § 1 mom. i den gällande lagen. I stället för nedgång i arbetsförmågan används uttrycket försämrad arbetsförmåga. Avsikten med ändringen är inte att ändra innehållet i bestämmelsen eller nuvarande tillämpningspraxis. Enligt 1 och 2 mom. har en person rätt till invalidpension om han eller hon under pågående anställning hos staten blir oförmögen att sköta sin tjänst eller sitt arbete (arbetsförmåga i yrket). Om en arbetstagare blir arbetsförmögen efter det att anställningen hos staten har upphört är ett villkor att han eller hon blivit oförmögen att skaffa sig förvärvsinkomster genom ett sådant arbete som kan anses vara lämpligt eller trygga en skälig utkomst med beaktande av arbetstagarens ålder, yrkeskunskap, utbildning och andra omständigheter (allmän definition på arbetsförmåga). Definitionen motsvarar definitionen på arbetsförmåga i lagen om pension för arbetstagare. En förutsättning för invalidpension är att arbetstagaren är arbetsförmögen utan avbrott under minst ett år.

Bestämmelsen om bedömningen av arbetsförmågan när en arbetstagare har fyllt 60 år som finns i den gällande lagens 9 § 7 mom. tas in i 3 mom. Vid bedömningen av arbetsförmågan beaktas om arbetet har varit påfrestande och slitsamt samt de krav och det ansvar som hänför sig till arbetet när arbetstagaren har en lång arbetshistoria och dessa faktorer i kombination med sjukdom, lyte eller skada gör det oskäligt att fortsätta i arbetet. Med de krav och det ansvar som hänför sig till arbetet avses faktorer som på grund av den speciella karaktären hos vissa uppgifter inom den offentliga förvaltningen är av betydelse vid en bedömning av en individuell situation. Bestämmelsen kommer till tillämpning både vid bedömningen av förutsättningarna för beviljande av full invalidpension och av delinvalidpension. Bestämmelsen gäller

utöver arbetstagare som blir arbetsförmögna medan en anställning som omfattas av den lag pågår också arbetstagare vars anställning upphört tidigare.

Enligt 4 mom. kan invalidpension beviljas antingen som full pension eller som delinvalidpension. Rätt till full invalidpension har en person som blivit oförmögen att sköta sin tjänst eller sitt arbete eller vars arbetsförmåga har försämrats med minst tre femtedelar. Om arbetsförmågan har försämrats med minst två femtedelar har arbetstagaren rätt till delinvalidpension. I den gällande lagen föreskrivs om rätt till full invalidpension och delinvalidpension i 9 b § 1 mom.

36 §. Invalidpension på basis av pension som beviljats enligt någon annan arbetspensionslag. I paragrafen föreskrivs om den s.k. utlösningsprincipen. Om en arbetstagare efter att en anställning hos staten har avslutats har en annan anställning eller bedriver företagareverksamhet, har han eller hon rätt till invalidpension enligt denna lag, om han eller hon får rätt till denna pension enligt någon annan arbetspensionslag för en senare anställning. Bestämmelser om detta ingår för närvarande i 9 § 1 mom. punkt d i den gällande lagen.

37 §. Utredning av rehabiliteringsmöjligheterna. Till denna paragraf överförs bestämmelsen från början av 18 § 3 mom. i den gällande lagen, enligt vilken Statskontoret innan den fattar beslut om en invalidpension skall se till att arbetstagarens möjligheter till rehabilitering har utretts. Det är inte nödvändigt att utreda rehabiliteringsmöjligheterna, om det på basis av arbetstagarens hälsotillstånd är klart att han eller hon inte kan återvända till arbetslivet efter en rehabilitering.

38 §. Invalidpensionens belopp. Paragrafens första mening är ny. I den konstateras hur full invalidpension bestäms. I paragrafens andra mening konstateras att delinvalidpension är hälften av full invalidpension. Motsvarande bestämmelse finns i sista meningen i 9 b § 2 mom. i den gällande lagen.

39 §. Begynnelsestidpunkten för full invalidpension. Till denna paragraf överförs bestämmelserna i gällande 15 a § 1 mom. om begynnelsetidpunkten för full invalidpension med justerad ordalydelse. Enligt 1 mom. börjar full invalidpension efter det att primärtid enligt sjukförsäkringslagen har upphört. Be-

stämelsen behövs för att arbetstagaren inte skall få överlappande förmåner för samma tid. Enligt 2 mom. börjar full invalidpension från ingången av månaden efter arbetsförmågans början om den sökande har ansökt om pension innan primärtid enligt sjukförsäkringslagen har fastställts eller om ansökan om sjukdagpenning har avslagits och sjukdagpenning inte har betalats för minst en månad utan avbrott efter avslaget. I jämförelse med 15 a § 2 mom. i den gällande lagen ändras ordalydelsen, men ändringen avser inte att ändra nuvarande praxis. I 3 mom. föreskrivs om utländsk förmån som motsvarar dagpenning enligt sjukförsäkringslagen. En utländsk förmån beaktas på samma sätt som dagpenning enligt sjukförsäkringslagen när begynnelsepunkten för en invalidpension bestäms. I så fall beaktas den dock högst för maximitiden för utbetalning av dagpenning enligt sjukförsäkringslagen. I den gällande lagen om statens pensioner finns bestämmelserna om detta i 15 a § 8 mom.

40 §. Begynnelsepunkten för delinvalidpension. I paragrafen föreskrivs om begynnelse tiden för delinvalidpension. Bestämmelsen är ny, men motsvarar nuvarande tillämpningspraxis. Delinvalidpension börjar, liksom för närvarande, från ingången av den månad som följer på pensionsfallet, och primärtid enligt sjukförsäkringslagen inverkar alltså inte på begynnelsepunkten för delinvalidpensionen. Arbetstagaren kan dock inte få någon annan förmån samtidigt. Till den del som delinvalidpension beviljas retroaktivt för samma tid för vilken arbetstagaren har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, betalas retroaktivt beviljad delinvalidpension bara till den del som pensionens belopp överstiger dagpenningens belopp. Om detta föreskrivs i 41 § 3 mom. Om en arbetstagare har beviljats dagpenning enligt sjukförsäkringslagen för en så lång tid framåt att deltidspension betalas ut för samma tid även när den inte är retroaktivt dras delinvalidpensionen av från sjukdagpenningen i enlighet med 12 kap. 4 § i sjukförsäkringslagen.

41 §. Betalning av invalidpension retroaktivt. Enligt 1 mom. betalas inte invalidpension utan giltigt skäl retroaktivt för längre tid än sex månader före månaden för ansökan om pension. Enligt 15 § 2 mom. i den gäl-

lande lagen beviljas invalidpension inte retroaktivt utan giltigt skäl för längre tid än ett år före den månad som följer efter ansökan om pension. I praktiken får arbetstagaren dagpenning enligt sjukförsäkringslagen under cirka ett års tid innan han eller hon har rätt till invalidpension. Det innebär att arbetstagaren i praktiken ansöker om pension när perioden med dagpenning enligt sjukförsäkringslagen upphör och det är inte heller vanligt att pension beviljas retroaktivt för en lång tid. Om pensionen beviljas retroaktivt, betalas den vanligen till en myndighet som under samma tid har betalat en annan förmån eller ersättning till arbetstagaren.

En bestämmelse motsvarande 15 a § 6 mom. i den gällande lagen tas in i 2 mom. med ändrad ordalydelse. Enligt bestämmelsen betalas retroaktivt beviljad invalidpension för samma tid under vilken arbetstagaren har fått rehabiliteringspenning eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av rehabiliteringsbestämmelserna inom olycksfalls- eller trafikförsäkringen. En bestämmelse som delvis motsvarar bestämmelsen i 15 a § 5 mom. i den gällande lagen tas med preciserad ordalydelse in i 3 mom. Av retroaktivt beviljad full invalidpension eller delinvalidpension betalas endast den del med vilken pensionens belopp överstiger dagpenningen, om arbetstagaren under samma tid har fått dagpenning eller partiell dagpenning enligt sjukförsäkringslagen.

42 §. Tid för vilken rehabiliteringsstöd beviljas. I 1 mom. föreskrivs om den tid för vilken rehabiliteringsstöd beviljas på motsvarande sätt som i 9 § 3 mom. i den gällande lagen. Om arbetstagarens arbetsförmåga har försämrats under minst ett år, men under en begränsad tid, beviljas rehabiliteringsstöd för så lång tid som rehabiliteringen pågår och arbetstagaren är oförmögen att sköta sitt arbete. De gällande bestämmelsernas ordalydelse preciseras så, att det framgår av paragrafen att rehabiliteringsstöd skall beviljas för en så lång tid som det enligt uppskattning tar att återställa arbetsförmågan. I 2 mom. föreskrivs om Statskontorets skyldighet att när rehabiliteringsstöd beviljas se till att arbetstagaren har en vård- eller rehabiliteringsplan. Rehabiliteringsstöd kan beviljas en arbetsförmögen arbetstagare för den tid uppgö-

randet av vård- eller rehabiliteringsplanen pågår.

43 §. Invalidpensionstagarens anmälnings-skyldighet. Bestämmelsen om anmälnings-skyldighet för invalidpensionstagare i 26 a § 2 mom. i den gällande lagen tas som sådan in paragrafen.

44 §. Utredning av om arbetsförmågan fortgår. Invalidpensionstagaren är skyldig att när Statskontoret så bestämmer låta undersöka sig för utredning av om arbetsförmågan fortgår hos en av Statskontoret namngiven legitimerad läkare eller på en rehabiliteringsanstalt eller en undersökningsinrättning som anvisas av Statskontoret. Om detta föreskrivs för närvarande i sista meningen i 18 § 2 mom. i den gällande lagen. Paragrafens ordalydelse preciseras i jämförelse med den gällande bestämmelsen så, att den läkare som Statskontoret namnger skall vara legitimerad läkare. Vidare preciseras ordalydelsen så, att ett åläggande från Statskontoret att låta sig undersökas för utredning av om arbetsförmågan fortgår endast kan komma i fråga i undantagsfall. Ett åläggande förutsätter att Statskontoret har motiverat skäl att anta att pensionstagaren åter är arbetsförmögen. På motsvarande sätt som i den gällande bestämmelsen föreskrivs att när Statskontoret ålägger pensionstagaren att låta sig undersökas, skall Statskontoret ersätta skäligena kostnader för undersökningen och eventuella resor. Till kostnader som orsakas av undersökning och resor hör också dagpenning när undersökningen görs på en annan ort.

45 §. Kontroll av rätten till invalidpension. Enligt 1 mom. kontrolleras invalidpensionstagarens rätt till invalidpensionen när hans eller hennes arbetsförmåga förändras, antingen på ansökan av pensionstagaren eller på Statskontorets initiativ. Motsvarande bestämmelse finns för närvarande i början av 18 § 4 mom. i den gällande lagen. En bestämmelse motsvarande 18 § 3 mom. i den gällande lagen tas in i 2 mom. med ändrad ordalydelse. Enligt bestämmelsen beaktas förändringarna i arbetstagarens arbetsinkomst när förändringar i invalidpensionstagarens arbetsförmåga eller återfående av arbetsförmågan bedöms. Arbetstagaren har inte rätt till delinvalidpension för den tid under vilken arbetsinkomsten överstiger 60 procent av den nämnda stabili-

serade genomsnittliga arbetsinkomsten, eller rätt till full invalidpension för den tid under vilken arbetsinkomsten överstiger 40 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden innan arbetsförmågan började. Med stabiliserad genomsnittlig inkomst avses i regel inkomsten för den återstående tiden. Dessutom är en förutsättning för ändringarna att överskridandet av inkomstgränsen inte är tillfälligt.

46 §. Ändring av invalidpensionens belopp. En bestämmelse motsvarande 18 § 1 mom. i den gällande lagen tas in i 1 mom. med ändrad ordalydelse. Om en arbetstagares arbetsförmåga förändras under minst ett år så att han eller hon inte längre har rätt till full invalidpension utan i stället till delinvalidpension, ändras full invalidpension till delinvalidpension från ingången av månaden efter förändringen. I 2 mom. föreskrivs om situationer när det sker en förändring i arbetsförmågan hos en arbetstagare som får delinvalidpension så att han eller hon har rätt att få full invalidpension under minst ett år, i så fall beviljas full invalidpension efter primärtiden så som föreskrivs i 39 §. Motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 15 a § 3 mom. i den gällande lagen.

47 §. Indragning av invalidpension. I paragrafen föreskrivs om indragning av invalidpension. Om pensionstagaren har återfått sin arbetsförmåga i sådan grad att han eller hon inte längre uppfyller villkoren för erhållande av pensionen, dras invalidpensionen in från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionstagaren återfått arbetsförmågan. Motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 18 § 2 mom. i den gällande lagen. När invalidpensionen dras in eller rehabiliteringsstödet upphör, kan pensionen för att stödja återgången till arbete fortgå i form av rehabiliteringsstöd till samma belopp som delinvalidpension för en kortare tid än ett år. Om detta föreskrivs för närvarande i 18 § 5 mom. i den gällande lagen.

48 §. Avbrott i utbetalningen av invalidpension. Utbetalningen av invalidpension kan avbrytas, om pensionstagaren förvärvsarbetar och inkomsten av detta arbete i andra än uppenbart tillfälliga fall överstiger 60 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden innan arbetsförmågan

började. Med stabiliserad genomsnittlig inkomst avses i regel inkomsten för den återstående tiden. I vissa situationer kan användningen av inkomsten för den återstående tiden i samband med denna bestämmelse leda till ett felaktigt slutresultat. Detta är fallet t.ex. när invalidpensionstagaren är en ung person vars arbetshistoria i ett yrke som motsvarar hans eller hennes utbildning är kort till följd av studier innan arbetsförmågan började. Inkomsten för den återstående tiden kan då bli betydligt lägre än arbetstagarens arbetsinkomst i det sista arbete som motsvarar hans eller hennes utbildning. I en sådan situation kan inkomsterna under den tid som arbetstagaren har varit arbetsförmögen jämföras med de inkomster som blivit stabiliserade inkomster i ett yrke motsvarande arbetstagarens utbildning innan arbetsförmågan började. Utbetalningen av pensionen kan också avbrytas när pensionstagaren inte samtycker till en av Statskontoret föreskriven undersökning av en läkare som Statskontoret angivit eller på en rehabiliteringsanstalt eller undersökningsinrättning som Statskontoret anvisat för utredning av om arbetsförmågan fortgår, och det inte finns ett godtagbart skäl till vägran. Vidare kan utbetalningen av pensionen avbrytas när arbetstagaren inte lämnar resultaten av den ovan nämnda undersökningen till Statskontoret inom den skäliga tid som Statskontoret föreskriver. Utbetalningen av pensionen kan dessutom avbrytas om arbetstagaren utan giltigt skäl vägrar delta i rehabilitering eller utbildning. I den gällande lagen om statens pensioner föreskrivs i 18 § 2 mom. om avbrytande av pensionen till följd av tillfälligt förvärvsarbete, vägran att låta sig undersökas och vägran att delta i rehabilitering eller utbildning i 18 § 2 mom.

49 §. Justering, indragning eller avbrytande av invalidpension retroaktivt. En bestämmelse motsvarande slutet av 18 § 4 mom. i den gällande lagen tas in i paragrafen med ändrad ordalydelse. Enligt bestämmelsen kan invalidpensionen dras in eller justeras eller utbetalningen av den kan avbrytas retroaktivt för högst ett år. Om en invalidpension vars utbetalning redan avbrutits dras in, kan pensionen dras in eller justeras från och med tidpunkten för avbrytandet.

50 §. Ändring av invalidpension till ålders-

pension och rätt till ny pension som intjänats under tiden för invalidpension. Enligt 1 mom. ändras full invalidpension till ålderspension från ingången av månaden efter den under vilken pensionstagaren fyller 63 år eller en lägre pensionsålder, men i fråga om pensionstagare i tjänsteförhållande senast när pensionstagaren uppnått avgångsåldern. Från samma tidpunkt ändras också delinvalidpension till ålderspension som till beloppet motsvarar full invalidpension. Om ändring av invalidpension till ålderspension föreskrivs i 20 § 1 mom. i den gällande lagen.

Bestämmelsen om rätt till pension som har tjänats in av arbete under tiden för invalidpension i 9 § 8 mom. i den gällande lagen tas in i 2 mom. Om arbetstagaren har arbetat under tiden för invalidpensionen och på grundval av detta arbete tjänat in ny pension, beviljas denna pension tidigast från den tidpunkt då pensionen ändras till ålderspension enligt 1 mom. I så fall förutsätts att arbetstagaren avslutar den anställning från vilken han eller hon pensioneras.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse som motsvarar 15 a § 1 mom. i den gällande lagen och gäller utbetalningen av en pension som beviljats som invalidpension i form av ålderspension fr.o.m. 63 års ålder. Om en arbetstagare fyller 63 år under primärtid enligt sjukförsäkringslagen, beviljas ålderspension direkt i stället för invalidpension. Pensionen räknas ut i form av invalidpension och pensionen tjänas in också under tiden mellan arbetsförmågans början och 63 års ålder. Pensionen börjar dock i form av ålderspension från ingången av månaden efter den under vilken 63 års ålder uppnåddes. Enligt det föreslagna 1 mom. ändras invalidpension till ålderspension vid 63 års ålder, en lägre pensionsålder eller senast vid avgångsåldern. Av denna anledning är det inte längre motiverat att bevilja invalidpension till en arbetstagare som har fyllt 63 år, utan pensionen beviljas direkt i form av ålderspension och börjar från ingången av månaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 63 år, eftersom en beviljad ålderspension innebär att rätten till dagpenning enligt sjukförsäkringslagen upphör. Bestämmelsen kompletteras så, att pensionen beräknas som en invalidpension och beviljas i form av ålderspension också när någon

primärtid inte fastställs på basis av 12 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen för en arbetstagare som har fyllt 63 år.

51 §. Hänvisning till rehabilitering. Bestämmelsen från 18 § 3 mom. i den gällande lagen tas in i paragrafen. Enligt bestämmelsen skall Statskontoret, om en ansökan om invalidpension eller arbetspensionsrehabilitering avslås, se till att arbetstagaren ges information om andra rehabiliteringsmöjligheter och hänvisas till annan rehabilitering eller annan service som motsvarar hans eller hennes rehabiliteringsbehov. Statskontoret skall dessutom iakttä lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (497/2003).

3 kap. Fastställande av pension

52 §. Grunderna för pensionstillväxten. I paragrafen föreskrivs sammanfattningsvis vad som ligger till grund för en pension enligt denna lag. Enligt 1 mom. 1 punkten tillväxer pension på grundval av arbetsinkomster som omfattas av denna lag som arbetstagaren får mellan 18 och 68 års ålder. Enligt 1 mom. 2 punkten tillväxer pensionen också under sådan oavlönad tid som avses i 62 §. Med oavlönad tid avses tider under vilka arbetstagaren får dagpenning under moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- och föräldraledighet, alterneringsersättning under alterneringsledighet, inkomstrelaterad dagpenning under arbetslöshetstid, förtjänststöd, utbildningsdagpenning eller vuxenutbildningsstöd, rehabiliteringspenning eller ersättning för inkomstbortfall under rehabiliteringstid, sjukdagpenning eller specialvårdspenning under sjukdomstid och ersättning för inkomstbortfall på grund av olycksfall, trafikskada eller skada ådragen i militärtjänst. Begreppet oavlönad tid används inte i den gällande lagen, men till övriga delar finns motsvarande bestämmelse i 6 § 1 mom. Enligt 3 punkten tjänas ny pension dessutom in under tid med invalidpension och deltidspension. I den gällande lagen föreskrivs om intjänandet av pension i 5 § 1 mom.

Arbetsinkomster för det år under vilket arbetsoförmågan börjar berättigar enligt 2 mom. dock inte till pension, om den återstående tiden har räknats som pensionsgrundande när invalidpension fastställs. Motsvarande

bestämmelse finns för närvarande i slutet av 5 § 1 mom. i den gällande lagen.

53 §. Tillväxtprocenter för pension. I paragrafen finns bestämmelser om pensionstillväxten på grundval av arbetsinkomster när arbetstagaren inte samtidigt får pension. De arbetsinkomster som utgör grunden för pensionen för varje enskilt år kallas årsinkomster. Pensionen tillväxer med 1,5 procent av dessa årsinkomster fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 53 år. Från och med början av den kalendermånad som följer efter att arbetstagaren fyllt 53 år tillväxer pensionen med 1,9 procent av årsinkomsterna fram till slutet av den kalendermånad när arbetstagaren fyller 63 år, och från och med början av den kalendermånad som följer efter att arbetstagaren fyllt 63 år tillväxer pensionen med 4,5 procent av årsinkomsterna ända till slutet av den kalendermånad när arbetstagaren fyller 68 år. Procentsatserna för pensionstillväxten anges i 10 § 1 mom. i den gällande lagen och någon ändring av procentsatserna föreslås inte.

Paragrafens 2 mom. är nytt. I momentet preciseras beräkningen av pensionstillväxten när tillväxtprocenten ändras under kalenderåret. Pensionen tillväxer då på grundval av andra inkomster än sådana som tjänats in efter ålderspensionens början enligt en genomsnittlig tillväxtprocentsats som beräknas på tillväxtprocentsatserna i 1 mom. I fråga om inkomster som tjänats in efter ålderspensionens början tillväxer pensionen med 1,5 procent från och med ålderspensionens början. Den genomsnittliga tillväxtprocentsatsen räknas ut genom att tillväxtprocentsatsen enligt 1 mom. beaktas i förhållande till det antal kalendermånader under kalenderåret till vilka tillväxtprocentsatsen hänförs sig.

Paragrafens 3 mom. är nytt. I momentet föreskrivs om beräkningen av den teoretiska pensionen. EG:s förordning om social trygghet förutsätter att arbete som utförts i andra EU- eller EES-länder jämföras med arbete som utförts i Finland också när pensionstillväxten fastställs. Vid beräkning av den teoretiska pensionen beaktas därför en tillväxt som är större än tillväxten på 1,5 procent enligt 1 mom. efter det att arbetstagaren fyller 53 eller 63 år. Detta genomförs så att den teoretiska pensionen som beräknats enligt en

tillväxt på 1,5 procent ökas med ett särskilt tillägg som beräknats på skillnaden mellan de större tillväxtprocentsatserna och tillväxtprocentsatsen på 1,5 procent. Det särskilda tillägget räknas ut på grundval av arbetsinkomsterna i Finland.

54 §. Pensionstillväxt för oavlönad tid. Pensionen tillväxer med 1,5 procent om året under sådan oavlönad tid som fastställs närmare i 62 §. Motsvarande bestämmelser om pensionstillväxten på grundval av dessa förmåner finns i 10 § 1 mom. 1 punkten i den gällande lagen.

55 §. Fastställande av pension för återstående tid. Med invalidpensionens återstående tid avses den tid som beräknas från ingången av det kalenderår under vilket arbetstagaren har blivit arbetsoförmögen till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år eller en lägre pensionsålder eller avgångsålder. När invalidpension fastställs räknas återstående tid som tid som berättigar till pension, om arbetstagaren har arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna under tio kalenderår före det år då invalidpensionen började och dessa uppgår sammanlagt till minst 12 566,70 euro. Beloppet anges i 2004 års nivå. Bestämmelsen motsvarar 5 a § 1 mom. i den gällande lagen som trädde i kraft vid ingången av 2005.

I 2 mom. föreskrivs om tillväxtprocentsatserna för pension för återstående tid. Pensionen för återstående tid räknas ut på grundval av den inkomst som avses i 63 § och som den återstående tiden grundar sig på, med en tillväxt på 1,5 procent per år till den del som pensionen omfattar återstående tid fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år. Tillväxtprocentsatsen för pensionen för återstående tid är 1,3 procent per år från och med ingången av den kalendermånad som följer efter det att arbetstagaren fyllt 50 år till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyllt 63 år eller en lägre pensionsålder eller avgångsålder. Bestämmelserna om tillväxtprocentsatserna för återstående tid finns i 10 § 4 mom. i den gällande lagen.

56 §. Pensionstillväxt för arbete som utförs under tiden med pension. Pensionen tillväxer med 1,5 procent om året på grundval av den årsinkomst som pensionstagaren tjänat in un-

der den tid för vilken han eller hon har fått invalidpension, delinvalidpension, ålderspension enligt pensionslagarna inom både den offentliga och den privata sektorn eller motsvarande pension från utlandet. Pensionen tillväxer enligt denna paragraf också i de fall att utbetalning av invalidpension till en invalidpensionstagare har avbrutits med stöd av 48 §, eftersom avbrottstiden betraktas som pensionstid. Om den invalidpension som avbrutits i ett senare skede slopas från och med tidpunkten för avbrytandet, tillväxer också pensionen från och med denna tidpunkt enligt vad som bestäms i 53 §. Bestämmelser om pensionstillväxten under pensionstid finns i 10 § 1 mom. 1 punkten i den gällande lagen.

57 §. Pensionstillväxt för tid med invalidpension som upphört. Enligt 1 mom. tillväxer pensionen under tid med invalidpensionen enligt denna lag på samma sätt som för närvarande. Som grund för den pension som tjänas in används inkomsten under den återstående tiden med invalidpension. En bestämmelse om detta finns i början av 5 c § 1 mom. i den gällande lagen.

I 2 mom. finns bestämmelser om tillväxtprocentsatsen för pension som tillväxer under den tid pensionstagaren får invalidpension. Pensionen tillväxer från ingången av det år under vilket arbetsoförmågan inträdde till utgången av den månad under vilken pensionen upphör. Tillväxten är 1,5 procent per år till den del som pensionen omfattar tid fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år. Därefter tillväxer pensionen med 1,3 procent per år fram till utgången av den månad då invalidpensionen upphör. Också för tid med delinvalidpension tillväxer pension på grundval av hela inkomsten för den återstående tiden. Motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 10 § 5 mom. i den gällande lagen.

Paragrafens 3 mom. är en bestämmelse om fastställande av inkomsten för den återstående tiden från slutet av 5 c § 1 mom. i den gällande lagen med ändrad ordalydelse. När en arbetstagare får invalidpension också enligt en annan arbetspensionslag än denna lag, bestäms inkomsten för den återstående tiden enligt denna lag genom beräkning av samma relativa andel av inkomsten för den återstå-

ende tiden under vilken arbetstagaren får pension som andelen arbetsinkomster enligt denna lag utgör av summan av inkomsterna enligt arbetspensionslagarna under de fem kalenderår som föregick det år under vilket arbetsförmågan började.

I paragrafens 4 mom. tas en bestämmelse in enligt vilken tiden med invalidpension, oavsett det ovan sagda, inte berättigar till pension, om arbetstagaren har fått invalidpension utan grund. Motsvarande bestämmelse finns i andra meningen i 5 c § 1 mom. i den gällande lagen om statens pensioner.

58 §. Pensionstillväxt på grundval av deltidarbete och för tid med deltidspension. I 1 mom. bestäms om pensionstillväxt under deltidarbete som utförs vid sidan av deltidspension. För deltidarbete och för oavlönad tid under tiden för deltidarbete tillväxer pensionen på samma sätt som på grundval av sådant arbete som inte utförts vid sidan av någon pension. Om detta föreskrivs i 10 § 6 mom. i den gällande lagen.

I 2 och 3 mom. föreskrivs om tillväxt av ålderspension och invalidpension under tiden för deltidarbete. Till grund för tillväxten ligger skillnaden mellan den stabiliserade arbetsinkomsten och arbetsinkomsterna från deltidarbete, med andra ord inkomstbortfallet. Ålderspensionen tillväxer på grundval av detta inkomstbortfall med 0,75 procent per år och invalidpensionen med 1,5 procent per år. Om man vid fastställande av invalidpensionen till den pension som tjänas in genom arbete som utförs vid sidan av deltidarbete räknar den återstående tiden som berättigande till pension, räknas den återstående tiden också till inkomstbortfallet. Om detta föreskrivs i 10 § 7 mom. i den gällande lagen.

59 §. Arbetsinkomster som berättigar till pension. Bestämmelsen om arbetsinkomst som ger rätt till pension i 7 § 1 mom. i den gällande lagen tas in i 1 mom. Enligt huvudregeln skall lön eller annat vederlag som har betalats eller enligt överenskommelse skall betalas som ersättning för arbete beaktas när den pensionsgrundande arbetsinkomsten bestäms. Till arbetsinkomst som berättigar till pension räknas alltså grundlön som kan bestämmas enligt tid eller arbetsprestation eller bådadera. Också provision eller bonus som grundar sig på arbetstagarens arbetsprestation

betalas som ersättning för arbete. Till arbetsinkomster som berättigar till pension räknas också olika lönetillägg och -förhöjningar, t.ex. miljötillägg, skifttillägg, tillägg för kvälls- och nattarbete samt övertidsersättning, tillägg för söndagsarbete och förhöjning som betalas för utryckningsarbete. Som ersättning för arbete betraktas också ersättning för olika typer av beredskapstid, helgdagsersättning eller ersättning för friskift samt ersättning i pengar för att ledig tid som avtalats för att förkorta arbetstiden inte har kunnat tas ut. Som arbetsinkomst beaktas också olika extra löneposter som betalas till en arbetstagare enligt överenskommelse eller vedertagen praxis. Däremot är inte sedvanliga gåvor eller penninggåvor som arbetsgivaren ger en arbetstagare med anledning av en bemarkelsedag eller någon motsvarande personlig anledning inte vederlag för utfört arbete. Gåvor av denna typ ingår inte i begreppet pensionslön oberoende av hur de behandlas vid beskattningen.

Traditionellt betalas lön på grundval av utfört arbete. Under de senaste åren har det vid sidan om sedvanlig tid- och prestationslön börjat förekomma allt fler olika typer av resultatpremier där beloppet som utbetalas inte är direkt beroende av den enskilda arbetstagarens arbetsinsats, utan av resultat som åstadkommit av en grupp eller enhet. Även om beloppet inte är direkt beroende av den enskilda arbetstagarens arbete är det vanligen fråga om s.k. resultatlön. Sådan resultatlön är t.ex. bonus, produktionspremier och produktionsstillägg som betalas till en grupp. Dessutom kan arbetsgivaren komplettera tid- och prestationslönerna med resultatpremier eller resultatpremietillägg som vanligen betalas till grupper och om vars användning, innehåll och struktur arbetsgivaren bestämmer. Arbetstagaren kan genom sin arbetsinsats påverka resultatpremiens storlek, och premien är därför ett tydligt vederlag för det arbete som arbetstagaren utfört och skall räknas till de arbetsinkomster som ger rätt till pension.

Som lön för arbete betraktas semesterlön samt semesterpenning och andra motsvarande förmåner. Också semesterersättning som utbetalas när anställningen upphör räknas alltid till arbetsinkomst som berättigar till pension.

Också naturaförmåner anses vara vederlag för arbete. T.ex. bostads-, kost- och bilförmån räknas alltså till arbetsinkomster som berättigar till pension oberoende av om de betalas utöver lönen eller som enda vederlag för utfört arbete. Värdet på naturaförmånerna bestäms enligt de grunder som fastställs av skattestyrelsen. Naturaförmåner vars värde skattestyrelsen inte fastställer skall värderas till gängse värde.

Lön eller annat vederlag som enligt avtal betalas i ersättning för utfört arbete räknas till pensionslönen även då de betalas till förmånstagaren av ett konkursbo, av en myndighet som enligt lönegarantilagen sköter lönegarantiärenden eller av någon annan betalare (ställföreträdande betalare) i stället för av arbetsgivaren. Med begreppet ställföreträdande betalare vill man säkerställa att det inte inverkar på förmånstagarens pensionsgrundande arbetsinkomster om lönen tekniskt sett betalas av en annan instans än arbetsgivaren. Lön som betalas av ett konkursbo eller med stöd av lönegarantin räknas alltså till de pensionsgrundande inkomsterna. Bestämmelsen avser endast situationer där en ställföreträdande betalare betalar lönen i stället för arbetsgivaren. Bestämmelsen om ställföreträdande betalare behövs eftersom en del av personalen vid privata inrättningar har rätt till pension enligt lagen om statens pensioner.

I 2 mom. föreslås en förteckning med exempel från 7 § 2 mom. i den gällande lagen på poster som inte beaktas när den pensionsgrundande arbetsinkomsten fastställs. Till arbetsinkomsterna räknas inte sådana förmåner eller betalningar som grundar sig på anställningsförhållandet, men inte är vederlag som man kommit överens om att skall betalas för det egentliga arbetet. T.ex. personalförmåner som tillhandahålls av arbetsgivaren anses inte vara pensionsgrundande arbetsinkomst. Med personalförmåner avses förmåner i någon annan form än pengar som arbetsgivaren ger arbetstagaren och som vanligen är avsedda att vara fortgående och inte ingår i anställningsvillkoren. Eftersom sådana förmåner inte är naturaförmåner som kan jämföras med lön, fastställs deras värde inte i skattestyrelsens årliga beslut om naturförmåner. En personalförmån kan vara en personalrabatt eller resor som trafikföretag ger sina an-

ställda gratis eller till rabatterat pris. Arbetsgivaren kan också understöda arbetstagarnas fritidsaktiviteter eller ordna gratis hälsovård eller barndagvård.

Pensionsgrundande arbetsinkomst är inte heller dagtraktamenten eller andra kostnadsersättningar som betalas för arbetsresor. Den skattepliktiga andelen av dagtraktamentena och det belopp av kostnadsersättningen som överskrider kostnaderna skall emellertid beaktas som arbetsinkomster.

Sådan lön för väntetid som avses i arbetsavtalslagen (55/2001) samt ersättningar som betalas vid upphävande av arbetsavtal eller tjänsteförhållande eller andra skadestånd räknas inte heller som pensionsgrundande arbetsinkomster. Enligt statstjänstemannalagen (750/1994) och arbetsavtalslagen kan arbetsgivaren åläggas att betala ersättning om ett anställningsförhållande sägs upp utan grund. Dessutom kan arbetsgivaren och arbetstagaren sinsemellan komma överens om att avsluta anställningsförhållandet och om en ersättning som på grund av detta skall betalas arbetstagaren. Dessa ersättningar är inte vederlag för utfört arbete, utan kostnadsersättningar eller skadestånd. Lön för väntetid är en prestation som har karaktären av ränta och som arbetstagaren har rätt till om utbetalningen av lönen eller någon annan fordran som hänför sig till anställningsförhållandet fördröjs i samband med att anställningsförhållandet upphör.

Som pensionsgrundande arbetsinkomst räknas inte heller ersättningar och förhöjningar som på grund av lokala förhållanden betalas till tjänstemän inom utrikesrepresentationen.

60 §. *Arbetsinkomster som berättigar till pension vid arbete utomlands (försäkringslön).* Paragrafen är ny. I paragrafen föreskrivs om pensionsgrundande arbetsinkomster vid arbete utomlands (försäkringslön). Försäkringslön avser lön som arbetstagare som sänds utomlands får för arbete som omfattas av denna lag. Statligt anställda tjänstemän och arbetstagare som sänds utomlands omfattas av pensionsskydd enligt denna lag. En utstationerad arbetstagares lön kan också följa lönenivån i stationeringslandet. Om arbetet utomlands är långvarigt kan ett sådant arrangemang i vissa fall leda till ett oskäligt

resultat för pensionstagaren. Därför föreslås att det tas in en bestämmelse i lagen enligt vilken den lön som skulle betalas för motsvarande arbete i Finland kan betraktas som den arbetsinkomst som utgör grund för pensionen. Om motsvarande arbete inte finns i Finland, betraktas den lön som annars kan anses motsvara nämnda arbete som arbetsinkomst. Försäkringslön behöver inte fastställas för kommenderingar när det inte avtalas om en särskild lön under kommenderingen och arbetstagarens lön betalas fortsättningsvis från Finland på normalt sätt tillsammans med eventuella skattefria utlandsdagtraktamenten. Bestämmelsen om försäkringslön gäller inte arbetstagare som anställts i stationeringslandet, även om de omfattas av denna lag.

61 §. Avdrag för arbetstagarens pensionsavgift från årsinkomsten. Då pensionen räknas ut avdras från arbetsinkomsten för vart och ett år ett belopp som motsvarar arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift som fastställts för året i fråga. Arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift för personer under 53 år och personer som fyllt 53 år är olika stor. Också den procentsats för arbetspensionsförsäkringsavgiften som skall dras av när pensionen räknas ut fastställs enligt arbetstagarens ålder. Motsvarande bestämmelse finns i 7 b § i den gällande lagen.

62 §. Oavlönad tid som berättigar till pension. Det föreslås att bestämmelser som i sak motsvarar bestämmelserna om oavlönad tid som berättigar till pension i 6 § i den gällande lagen tas in i paragrafen. Enligt 1 mom. är en förutsättning för att pensionen skall tillväxa under oavlönad tid att arbetstagaren före ingången av året för pensionsfallet har arbetsinkomster på minst 12 566,70 euro i 2004 års nivå som är försäkrade enligt arbetspensionslagarna. Arbetspension kan således inte erhållas enbart på grundval av oavlönade perioder. I 2 mom. föreskrivs att inkomster som ligger till grund för en förmån för oavlönad tid utgör grund för pensionen som tjänas in för oavlönad tid. De berättigar till pension till den del som arbetstagaren har erhållit sådana förmåner från ingången av den kalendermånad som följer efter den månad under vilken han eller hon fyllde 18 år till utgången av det kalenderår som föregår pensionsfallet. Vid beräkning av ålderspen-

sion tillväxer pensionen dock på grundval av de inkomster som ligger till grund för dessa förmåner ända fram till utgången av månaden för ålderspensionsfallet.

I 3 mom. förtecknas dessa inkomster samt anges under vilka förutsättningar och till vilka delar den inkomst som ligger till grund för socialförsäkringsförmånen är pensionsgrundande. Med inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa som nämns i 3 mom. 3 punkten avses alla de förmåner enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa som är bundna till den inkomstrelaterade dagpenningens belopp. De inkomster som ligger till grund för utbildningsdagpenningen enligt 10 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa är dock pensionsgrundande på det sätt som föreskrivs i 3 mom. 5 punkten. I paragrafens 3 mom. 8 punkt föreslås fogas partiell sjukdagpenning på grund av ändring i sjukförsäkringslagen som träder i kraft från ingången av 2007. På grund av partiell sjukdagpenning intjänas pension på samma sätt som i fråga om sjukdagpenning dock så att inkomsten som ligger till grund för partiell sjukdagpenning är hälften av arbetsinkomsten som ligger till grund för sjukdagpenningen.

I 4 mom. föreslås att grunden för tillväxten är 523,61 euro i månaden om moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenningen på grund av att förvärvsinkomster saknas eller är för små. Beloppet har fastställts enligt 2004 års index. I det fall att föräldraförmånen på grund av återgång till arbetet har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning är grunden för tillväxten den minimidagpenning som betalats till förmånstagaren. I dessa fall tillväxer pensionen både på basis av lönen och minimidagpenningen. Enligt 5 mom. berättigar inte förmåner som förmånstagaren har fått medan han eller hon fått annan pension än familje- och deltidspension och inte heller arbetsinkomster eller förmåner under året för pensionsfallet till pension.

I 6 mom. föreskrivs om pensionstillväxten i de fall där arbetstagaren är berättigad till pension enligt två eller flera arbetspensionslagar. Den del av pensionen som tillväxt för oavlönade perioder betalas då av den sista

pensionsanstalt som avses i 109 § eller, om bestämmelserna om sista pensionsanstalt inte tillämpas, den pensionsanstalt som avses i 106 § i lagen om pension för arbetstagare. I det fall att arbetstagaren inte har arbetsinkomster enligt pensionslagar för den privata sektorn är den sista pensionsanstalten den pensionsanstalt där pensionsskyddet har ordnats på basis av det sista förvärvsarbetet. I momentet bestäms också om hur ansvaret för de pensioner som tjänats in på basis av dessa förmåner delas mellan pensionsanstalterna. Ansvaret för den pension som intjänats på basis av förmåner som betalats för oavlönade perioder delas årligen mellan pensionsanstalterna i förhållande till lönebeloppen för de personer som är försäkrade i pensionsanstalterna respektive år. Om detta föreskrivs i 178 § i lagen om pension för arbetstagare som det hänvisas till i detta moment.

63 §. *Inkomst som pension för återstående tid grundar sig på.* I 1 mom. föreskrivs att de arbetsinkomster som ligger till grund för pension för återstående tid fastställs på grundval av arbetstagarens inkomster som omfattas av arbetspensionslagarna och de förmåner som arbetstagaren erhållit för oavlönad tid under en granskningstid. Granskningstiden är de fem kalenderår som föregår året för pensionsfallet. Inkomsten för den återstående tiden är per månad summan av arbetsinkomsterna, de inkomster som ligger till grund för förmån för oavlönad tid och de inkomster som nämns i 4 mom. dividerad med sextio. I den gällande lagen om statens pensioner finns bestämmelserna om detta i 5 a § 2 mom. Enligt 2 mom. skall när inkomsten för återstående tid fastställs den inkomst som ligger till grund för sådan förmån som erhålls för oavlönad tid beaktas till 100 procent, med undantag för inkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning som beaktas till 117 procent för den tid som förmånen betalats ut till arbetstagaren och till 17 procent för den tid som förmånen betalats ut till arbetsgivaren. Bestämmelsen motsvarar till innehållet 5 a § 3 mom. och början av 6 § 2 mom. i den gällande lagen. När en förmån för oavlönad tid på grund av att förvärvsinkomster saknas eller att de har varit låga betalats till ett belopp som motsvarar

minimidagpenning, beaktas denna förmån till beloppet av 523,61 euro per månad. Om detta föreskrivs i 3 mom. I den gällande lagen föreskrivs om detta i slutet av 6 § 2 mom.

Paragrafens 4 och 5 mom. motsvarar 5 a § 4 mom. i den gällande lagen. Om arbetstagaren under granskningstiden har fått grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller utbildningsstöd som grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller grundstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002), beaktas såsom inkomst 1 047,22 euro för varje hel månad under vilken den nämnda förmånen har erlagts när inkomsten för den återstående tiden bestäms. Beloppet anges i 2004 års index. På motsvarande sätt beaktas också dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, om den har beviljats till samma belopp som den grunddagpenning som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Om det inte finns arbetsinkomster under granskningstiden, kan inkomsten för återstående tid inte bestämmas enbart på grundval av förmåner som utbetalats för oavlönade perioder, utan det förutsätts att arbetstagaren också har arbetsinkomster som omfattas av arbetspensionslagarna. Om detta föreskrivs i 6 mom. En motsvarande bestämmelse finns i 5 a § 5 mom. i den gällande lagen.

64 §. *Hur tid för vård av barn inverkar på pension för återstående tid.* Bestämmelsen i 5 a § 6 mom. i den gällande lagen tas in i paragrafen med preciserad ordalydelse. Om arbetstagarens arbetsinkomster under granskningstiden är mindre än hans eller hennes stabiliserade inkomstnivå på grund av vård av barn under tre år under denna tid och om detta inverkar på arbetstagarens pensionskydd med minst 20 procent, används som grund för pensionen för återstående tid på ansökan av arbetstagaren såsom arbetsinkomst en sådan arbetsinkomst som vårdtiden inte har minskat. Härvid beaktas dock arbetsinkomster som erhållits under de högst tio senaste åren.

65 §. *Fastställande av pension för återstående tid på grundval av inkomst under mindre än fem år.* Undantagsbestämmelserna i den gällande lagens 5 b § preciseras och tas in i denna paragraf. Bestämmelserna gäller

situationer där arbetstagaren inte har arbetsinkomster under fem år inom granskningstiden. Om en arbetstagare endast har inkomster under det år då arbetsförmågan började eller året innan som kan beaktas när inkomsten för den återstående tiden fastställs, beaktas enligt 1 mom. även inkomsterna under det år då arbetsförmågan började fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren har blivit arbetsförmögen. I 2 mom. föreskrivs om situationer där arbetstagaren blir arbetsförmögen före utgången av det kalenderår när han eller hon fyller 23 år. Som granskningstid betraktas i detta fall tiden mellan ingången av den månad som följer efter det att 18 års ålder uppnåtts och utgången av den månad under vilken arbetsförmågan inträdde. Inkomsten för återstående tid är under denna granskningstid summan av de erhållna inkomsterna dividerad med antalet månader under samma period.

66 §. Fördelning av inkomst för återstående tid. Om arbetstagarens pension består av pension för återstående tid enligt flera olika arbetspensionslagar, skall inkomsten för återstående tid enligt denna lag utgöra en lika stor andel av de sammanlagda inkomsterna för återstående tid enligt arbetspensionslagarna som arbetsinkomsternas andel enligt denna lag är av de sammanlagda pensionerna enligt arbetspensionslagarna för den offentliga och privata sektorn under granskningstiden. Motsvarande bestämmelse finns i 5 b § 3 mom. i den gällande lagen om statens pensioner.

67 §. Pension på tidigare grunder. I 1 mom. föreskrivs om en situation där en arbetstagare som erhållit rehabiliteringspension senare beviljas invalidpension på grund av sådan arbetsförmåga som inträtt innan två år har förflutit från det att rehabiliteringspenningsperioden löpte ut. Invalidpensionen fastställs då på samma sätt som den skulle ha fastställs om arbetsförmågan hade inträtt i början av rehabiliteringspenningsperioden. En motsvarande bestämmelse finns i 5 c § 3 mom. i den gällande lagen.

I 2 mom. föreskrivs om beviljande av invalidpension på tidigare grunder. Ny pension beviljas till samma belopp som tidigare, om arbetstagaren beviljas ny invalidpension på grund av ny arbetsförmåga, förutsatt att den

nya arbetsförmågan har börjat innan två år har förflutit från det att den tidigare pensionen upphörde. Samma förfarande iaktas om en arbetstagare som fått invalidpension i ett senare skede beviljas invalidpension med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada som legat till grund för den tidigare pensionen. En motsvarande bestämmelse finns i 5 c § 2 mom. i den gällande lagen. Bestämmelsen tillämpas också med stöd av hänvisningen till rehabilitering i 33 §.

I 3 mom. finns bestämmelser om situationer då en arbetstagare som fått invalidpension beviljas ålderspension. Om ålderspensionen börjar innan två år har förflutit från det att invalidpensionen upphörde, beviljas ålderspensionen enligt samma grunder som den tidigare invalidpensionen. En motsvarande bestämmelse finns i den gällande lagens 5 c § 2 mom. som trädde i kraft vid ingången av 2005. Bestämmelsen tillämpas också med stöd av hänvisningen till rehabilitering i 21 §.

68 §. Avdrag för pension eller motsvarande förmån från utlandet. Bestämmelser som motsvarar 10 § 9 och 10 mom. i den gällande lagen tas in i 1 och 2 mom. Pension eller motsvarande förmån från utlandet som betalas till en i utlandet anställd arbetstagare för en anställning hos staten skall enligt paragrafen dras av från pension enligt denna lag. Den utländska förmånen dras av från pension enligt denna lag i enlighet med de beräkningsgrunder som fastställs av finansministeriet.

69 §. Pensionstillväxt för året för pensionsfallet. Det föreslås att bestämmelserna om beräkning av pensionen för året för pensionsfallet i 7 a § i den gällande lagen tas in i denna paragraf. I 1 mom. föreskrivs att när arbetstagaren under minst tre på varandra följande kalenderår före pensionsfallsåret har inkomster som omfattas av denna lag och som uppgår till minst 6 000 euro varje år (enligt 2004 års nivå), tillväxer pensionen för pensionsfallsåret på grundval av inkomsten under det år som föregick pensionsfallsåret. Inkomsterna under föregående år multipliceras med antalet månader från ingången av pensionsfallsåret till utgången av pensionsfalls månaden och delas med 12.

Enligt 2 mom. tillämpas 1 mom. likväl inte

om inkomsterna under det år som föregick pensionsfallsåret avviker från de genomsnittliga inkomsterna under de föregående två åren med över 10 procent. I dessa fall tillväxer pensionen för pensionsfallsåret på grundval av de inkomster som omfattas av denna lag och som betalats före pensionsfallet. I jämförelse med den gällande lagen preciseras bestämmelsen så, att pensionen tillväxer för året för pensionsfallet på grundval av de inkomster som omfattas av denna lag och som betalats före pensionsfallet också när arbetstagaren har varit berättigad till förmåner för oavlönad tid enligt 62 § under pensionsfallsåret eller till pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier. Preciseringsen behövs för att dubbel tillväxt skall undvikas.

70 §. Lönekoeficient. Det föreslås att bestämmelserna om den årliga justeringen med lönekoeficienten vid ingången av januari av de inkomstgränser och belopp som anges i 7 c § i den gällande lagen tas in i paragrafens 1 mom. Liksom för närvarande bestäms lönekoeficienten på basis av förändringen i lönenivån och förändringen i prisnivån så, att inverkan av förändringen i lönenivån utgör 0,8 och av förändringen i prisnivån 0,2 procent. Vid beräkning av förändringar i lönenivån används ett index som så bra som möjligt motsvarar de förvärvsinkomster, inklusive bl.a. resultatpremier och motsvarande premier, som försäkringsavgiften och pensionen grundar sig på. Vid beräkningen av förändringar i prisnivån används ett index som till viktstrukturen så bra som möjligt motsvarar konsumtionsstrukturen för hushållen i Finland. Lönekoeficienten fastställs årligen av social- och hälsovårdsministeriet med stöd av 100 § i lagen om pension för arbetstagare. Enligt 2 mom. skall vid beräkningen av en pension justeras årsinkomsterna med lönekoeficienten till nivån under det år då pensionen börjar. Enligt paragrafens 3 mom. skall inkomstgränserna och beloppen enligt denna lag motsvara lönekoeficientens värde ett år 2004. År 2004 skall vara jämförelseåret så att inkomstgränserna och beloppen enligt den nuvarande lagen inte ändras.

71 §. Engångsförhöjning av invalidpension. I paragrafen föreskrivs om höjning av

unga arbetstagares invalidpension och rehabiliteringsstöd med en särskild koeficient. Ordalydelsen i bestämmelsen om engångsförhöjning preciseras i förhållande till ordalydelsen i 7 d § 1 mom. i den gällande lagen som trädde i kraft från och med ingången av 2005 så, att förhöjningen läggs till pensionen från ingången av det kalenderår fram till vilket fem kalenderår har förflutit sedan pensionen började. Förhöjningen förutsätter alltså inte att invalidpension betalas ut fem år innan pensionen höjs. I de situationer där det tidvis finns avbrott i pensionsbetalningen, men pension beviljas på nytt på tidigare grunder, avbryter avbrotten inte den tid på fem kalenderår som avses i paragrafen. Engångsförhöjningen görs för första gången 2010.

Enligt 2 mom. räknas engångsförhöjningen ut på basis av den pension som beviljats arbetstagaren enligt denna lag. Engångsförhöjningens belopp beror på pensionstagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen. Förhöjning kan fås tidigast vid 24 års ålder, om arbetsoförmågan har börjat det år under vilket personen i fråga fyllde 18 år. Förhöjningen är då 21 procent av pensionsbeloppet enligt denna lag. Förhöjningen minskar med 0,7 procentenheter för varje levnadsår. Det innebär att förhöjning inte längre beviljas om arbetsoförmågan börjar efter det att arbetstagaren fyllt 50 år. I paragrafen konstateras dessutom att en engångsförhöjning inte läggs till rehabiliteringstillägget.

72 §. Livslängdskoefficient. Det föreslås att bestämmelserna om den livslängdskoefficient som inverkar på beloppet av ålderspensionen i 7 § i den gällande lagen tas in i denna paragraf. Enligt 1 mom. anpassas pensionsskyddet till förändringen i den förväntade livslängden genom att pensionen, när ålderspensionen börjar, omvandlas med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket arbetstagaren fyllde 62 år. Om ålderspensionen börjar tidigare än vid 62 år, omvandlas ålderspensionen med den koeficient som fastställts för det år under vilket pensionen började. Pensioner som börjar 2010 är de pensioner som för första gången justeras med livslängdskoefficienten. Pensionen justeras med livslängdskoefficienten enligt 2 mom. också när en invalidpension ändras till ålderspension eller då den som får del-

tidspension beviljas ålderspension. Också i detta fall används den koefficient som fastställts för det år under vilket pensionstagaren fyllde 62 år. Om en invalidpension ändras till ålderspension före det år då 62 års ålder uppnås, justeras pensionen dock med den koefficient som fastställts för det år då pensionen ändras till ålderspension. Enligt 3 mom. används som livslängdskoefficient den koefficient som social- och hälsovårdsministeriet årligen fastställer med stöd av 83 h § lagen om pension för arbetstagare.

73 §. Primära förmåner som dras av från pension. Samordningen har redan ändrats genom de ändringar av arbetspensionslagarna som trädde i kraft från och med ingången av 2005 och som innebär att pension inte längre samordnas med andra pensioner. I samband med lagändringarna konstaterades att samordningen av pensioner slopas. Fortsättningsvis samordnas arbetspensionerna emellertid med ersättningar enligt lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen och lagen om skada, ådragen i militärtjänst. Dessa ersättningar är primära i förhållande till arbetspensionerna på så sätt att de betalas till fullt belopp oberoende av arbetspensionens belopp. Arbetspension betalas i regel samtidigt med dessa ersättningar endast till den del arbetspensionen överstiger beloppet av de primära förmånerna. Eftersom innebörden i begreppet samordning ändrades redan vid ingången av 2005, föreslås nu att termen samordning slopas. För att öka lagens genomskinlighet och tydlighet föreslås att det i detta kapitel i stället för samordning skall bestämmas om avdrag av primära förmåner från pension. I den gällande lagen om statens pensioner föreskrivs om samordning i 12 §.

I 1 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken en primär förmån som betalas till arbetstagaren dras av från pensionen. En primär förmån dras alltid av från den färdigt uträknade pensionen. Till denna del ändras nuvarande tillämpningspraxis för att verkställigheten skall bli klarare. I 2 mom. konstateras att om en primär förmån minskar arbetspensionen och arbetspensionen beviljas enligt två eller flera arbetspensionslagar, delas minskningen i förhållande till dessa grundpensioner. Enligt 3 mom. betraktas även en motsvarande förmån från utlandet som pri-

mära förmåner. I bestämmelsen föreskrivs dessutom om förhindrande av att pension för återstående tid som beviljas från två eller flera stater överlappar varandra.

74 §. Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån. I 1 mom. föreskrivs att beloppet av pensionen enligt denna lag justeras om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en tidigare beviljad primär förmån ändras. Pensionsbeloppet justeras också om beloppet av pension enligt denna lag ändras eller om pensionstagaren beviljas ny arbetspension och det från pensionen enligt denna lag har avdragits en primär förmån. Från delinvalidpension avdras dock inte dagpenning som har beviljats på grund av ett olycksfall som inträffat under tiden med delinvalidpension.

Enligt 2 mom. justeras pensionsbeloppet från den tidpunkt då den i 1 mom. avsedda ändringen sker. Sker en ändring i en utländsk förmån, justeras pensionsbeloppet från ingången av kalendermånaden efter den under vilken Statskontoret får kännedom om att en utländsk förmån beviljats eller att dess belopp ändrats. Enligt 3 mom. justeras pensionsbeloppet inte om den primära förmånen beviljas eller dess belopp ändras för högst fyra månader från det att förmånen började eller ändrades. I den gällande lagen om statens pensioner finns bestämmelserna om detta i 13 §.

75 §. Indexjustering av pensionerna. Den löpande pensionen justeras i början av varje kalenderår med ett arbetspensionsindex i vilket vägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,2 och vägningskoefficienten för förändringen i prisnivån är 0,8. En motsvarande bestämmelse finns i 16 § i StPL, som trädde i kraft vid ingången av 2005.

4 kap. Familjepension

Det föreslås att lagen om statens familjepensioner (StFamPL) upphävs och att bestämmelserna om familjepension tas in i föreliggande lag som ett eget kapitel. Enligt förslaget ändras sättet att formulera bestämmelserna och ordalydelsen, men avsikten är varken att ändra innehållet i familjepensionsbestämmelserna eller att införa en fast tillämpningspraxis.

76 §. Rätt till familjepension. I den föreslagna paragrafen bestäms om rätten till familjepension. Om en arbetstagare vid sin död hade rätt till eller fick pension enligt denna lag, föreslås hans eller hennes förmånstagare ha rätt till familjepension enligt denna lag. Motsvarande bestämmelser ingår i 1 § 1 mom. och 2 § 1 mom. i den gällande StFamPL.

77 §. Förmånstagare. Enligt det föreslagna 1 mom. består förmånstagarna av förmånslåtarens efterlevande make, en tidigare make till förmånslåtaren samt barn som inte har fyllt 18 år. Den pension som beviljas förmånstagaren kallas antingen efterlevandepension eller barnpension. En person som genom brott uppsåtligen har orsakat förmånslåtarens död kan, enligt det föreslagna 2 mom., inte vara förmånstagare. Motsvarande bestämmelser ingår i 2 § och 4 § 2 mom. i den gällande StFamPL.

78 §. Efterlevande makes rätt till pension. Enligt 1 mom. har en efterlevande make rätt till efterlevandepension om han eller hon hade ingått äktenskap med förmånslåtaren innan denne hade fyllt 65 år, och om han eller hon har eller har haft ett gemensamt barn med förmånslåtaren. I det föreslagna 2 mom. bestäms om den efterlevande makens rätt till efterlevandepension i sådana situationer där förmånslåtaren och den efterlevande maken varken har eller har haft ett gemensamt barn. Rätt till efterlevandepension har härvid en efterlevande make, förutsatt att äktenskapet mellan den efterlevande maken och förmånslåtaren hade ingåtts innan den efterlevande maken fyllde 50 år och förmånslåtaren 65 år och förutsatt att äktenskapet hade varat minst fem år före förmånslåtarens död. Dessutom förutsätts att den efterlevande maken vid förmånslåtarens död hade fyllt 50 år eller hade fått invalidpension i minst tre års tid. Beträffande den efterlevande makens rätt till efterlevandepension bestäms för närvarande i 2 § 1 mom. 1 punkten och 3 § 1 mom. i StFamPL.

I det föreslagna 3 mom. ingår samma bestämmelse som finns i början av 4 § 1 mom. i StFamPL och enligt vilken en efterlevande make inte har rätt till efterlevandepension på grundval av ett gemensamt barn med förmånslåtaren, om barnet har givits som adop-

tivbarn utanför familjen före förmånslåtarens död. Rätt till efterlevandepension föreligger inte heller om barnet är förmånslåtarens barn som den efterlevande maken adopterat först efter förmånslåtarens död.

Enligt det föreslagna 4 mom. har en efterlevande make rätt att få familjepension efter endast en förmånslåtare. Om den efterlevande maken vid förmånslåtarens död redan får familjepension på basis av ett tidigare äktenskap, uppkommer i fråga om denna make, enligt föreliggande förslag, inte rätt till ny familjepension. Bestämmelser om detta ingår för närvarande i den sista meningen i 4 § 1 mom. i StFamPL.

79 §. Tidigare makes rätt till pension. En tidigare make till förmånslåtaren har, enligt förslaget, rätt till familjepension endast om förmånslåtaren vid sin död på basis av ett lagkraftvunnet domstolsbeslut eller en lagkraftvunnen dom eller ett avtal som har fastställts av socialnämnden var skyldig att betala periodiskt underhållsbidrag till honom eller henne. I fråga om en tidigare make gäller, enligt förslaget, i tillämpliga delar vad som i denna lag föreskrivs om den efterlevande maken och dennes rätt till familjepension. Motsvarande bestämmelse ingår för närvarande i 2 § 1 mom. 4 punkten i StFamPL.

80 §. Barns rätt till pension. Det föreslås att i 1 mom. tas in de bestämmelser som ingår i 2 § 1 mom. 2 och 3 punkten och i 3 § 3 mom. i den gällande StFamPL. Enligt förslaget skall barn under 18 år ha rätt till familjepension. Rätten till familjepension föreslås omfatta dels förmånslåtarens egna barn, dels barn till den efterlevande maken som bodde i samma hushåll som förmånslåtaren och den efterlevande maken.

Barnpension beviljas alltid i första hand efter barnets egen förälder, och ett barn kan, enligt förslaget, inte ha rätt till barnpension efter flera än två förmånslåtare samtidigt. Om ett barn redan får barnpension efter två förmånslåtare, och senare beviljas familjepension efter sin egen förälder, upphör den familjepension som beviljats efter en annan förmånslåtare från den tidpunkt då den familjepension som beviljas efter den egna föräldern börjar. Om detta bestäms i det föreslagna 2 mom. Motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 3 § 3 mom. i StFamPL.

81 §. Grund för familjepension. Bestämmelser om grunden för familjepension finns i det gällande 1 mom. i 5 § i StFamPL. De delvis motsvarande bestämmelserna föreslås bli intagna i 1 och 2 mom. i paragrafen. I de situationer där förmånslåtaren vid sin död hade fått ålderspension eller full invalidpension enligt denna lag, fastställs familjepensionen på grundval av denna pension emellertid så att en sådan ålderspension som inte har omvandlats med en livslängdskoefficient enligt 72 §, fastställd för det år under vilket arbetstagaren fyllde 62 år, betraktas som den ålderspension som ligger till grund för familjepensionen. Om förmånslåtaren vid sin död fick arbetslöshetspension eller arbetslöshetspension omvandlad till invalidpension, utökas pensionen vid bestämmandet av familjepensionen med en pensionsdel för återstående tid. Om förmånslåtaren under sin tid med pension har arbetat, läggs den nya pension som tjänats in av detta arbete till den pension som beräknas ligga till grund för familjepensionen. Om förmånslåtaren inte uppbar pension vid sin död, räknas som grund för familjepensionen en sådan invalidpension som skulle ha beviljats förmånslåtaren, om han eller hon hade blivit arbetsförmögen på sin dödsdag.

Enligt 5 § 1 mom. i StFamPL kan som grund för familjepensionen en sådan invalidpension fastställas som förmånslåtaren skulle ha beviljats, om han eller hon tidigare än på sin dödsdag hade blivit arbetsförmögen, förutsatt att förmånstagaren lägger fram en utredning över den tidigare tidpunkten när arbetsförmågan började. Bestämmelsen har tryggt att förmånslåtarens pension har utökats med pension för återstående tid också i det fallet att förmånslåtaren vid sin död på grund av sjukdom inte längre arbetade. Beräkningen av pension för återstående tid har på grund av en lagändring som trädde i kraft vid ingången av 2005 ändrats så att pensionen för återstående tid beaktas i familjepensionen på grundval av inkomsterna under de fem kalenderår som föregick förmånslåtarens död. Pensionsrätten för återstående tid kvarstår således betydligt längre än tidigare, och därför behövs den nämnda bestämmelsen inte längre.

Enligt det föreslagna 3 mom. beaktas den

pension som familjepensionen grundar sig på enligt det belopp som förelåg före avdraget av en primär förmån enligt 73 §. Motsvarande bestämmelse finns i 7 a § 3 mom. i den gällande StFamPL.

I det föreslagna 4 mom. föreskrivs om beaktande av engångsförhöjningen av invalidpensionen när familjepension fastställs. Om förmånslåtaren vid sin död uppbar invalidpension som inte innehöll engångsförhöjning enligt 71 §, läggs, enligt förslaget, engångsförhöjningen till den invalidpension som ligger till grund för familjepensionen från ingången av det kalenderår fram till vilket förmånslåtarens invalidpension och den familjepension som beviljats på grundval av den har fortgått fem kalenderår. Om förmånslåtaren inte uppbar pension vid sin död, utan grunden för familjepensionen är förmånslåtarens kalkylerade invalidpension, läggs engångsförhöjningen till den kalkylerade invalidpensionen från ingången av det kalenderår fram till vilket familjepensionen har fortgått fem kalenderår. Det föreslås att procentsatsen för engångsförhöjningen fastställs enligt hur gammal förmånslåtaren skulle vara vid tidpunkten för förhöjningen. Bestämmelsens ordalydelse har preciserats, men till sitt innehåll motsvarar bestämmelsen 5 a § i StFamPL.

82 §. Efterlevande makes och tidigare makes pension. Enligt det föreslagna 1 mom. är efterlevandepensionens belopp utan avdrag av de primära förmånerna och effekten av det avdrag som de egna efterlevandepensionsgrundande inkomsterna föranleder hälften av förmånslåtarens pension, om förmånslåtaren är den efterlevande maken ensam eller den efterlevande maken och ett barn. Efterlevandepensionens belopp minskar i relation till att antalet barn som är förmånstagare ökar. Efterlevandepensionens belopp är, enligt förslaget, 5/12 när förmånstagare förutom den efterlevande maken är två barn, 3/12 när antalet barn är tre och 2/12 när antalet barn är fyra eller flera. Motsvarande bestämmelse finns i 5 § 2 mom. i den gällande StFamPL.

I 2 mom. finns bestämmelser om beloppet av en tidigare makes pension. En tidigare makes pensionsbelopp föreslås vara en andel av den efterlevandepension som bestämts enligt 1 mom. Andelen föreslås vara lika stor

som vad 60 procent av det underhållsbidrag som förmånslåtare har betalat till sin tidigare make utgör av förmånslåtarens pension. Om förmånstagarna består av både en efterlevande make och en tidigare make kan den tidigare makens eller, om dessa är flera än en, de tidigare makarnas sammanlagda familjepensioner uppgå till högst hälften av efterlevandepensionen. Det sammanlagda beloppet dras av från efterlevandepensionen och, ifall det finns flera tidigare makar, fördelas beloppet mellan de tidigare makarna i samma förhållande som underhållsbidragen. Motsvarande bestämmelse finns i 5 § 5 mom. i den gällande StFamPL.

83 §. Barnpensionens belopp. Barnpensionens belopp beror, enligt förslaget, på det antal barn som är förmånstagare. Barnpensionens belopp före avdrag av de primära förmånerna är 4/12, om endast ett barn är förmånstagare. Om antalet barn är två är barnpensionens belopp 7/12 av förmånslåtarens pension, om antalet barn är tre är det 9/12 och om antalet barn är fyra är det 10/12 av förmånslåtarens pension. Motsvarande bestämmelse finns i 5 § 3 mom. i den gällande StFamPL.

I 2 mom. konstateras i enlighet med nuvarande 5 § 4 mom. i StFamPL att barnpensionen delas jämnt mellan de barn som är förmånstagare.

84 §. Justering av familjepension. Enligt förslaget justeras familjepensionens belopp och dess fördelning mellan förmånstagarna om antalet förmånstagare ändras. Det föreslås att justeringen av pensionsbeloppet görs från ingången av kalendermånaden efter förändringen. Således ökar efterlevandepensionens belopp när antalet barn som får barnpension minskar. När en engångsförhöjning läggs till förmånslåtarens pension som ligger till grund för familjepensionen, justeras familjepensionens belopp vid samma tidpunkt som den då engångsförhöjningen läggs till. Den gällande bestämmelsen i 10 § i StFamPL preciseras i fråga om tillägg av engångsförhöjningen.

85 §. Förmåner som dras av från familjepension. Från familjepension avdras, enligt förslaget, familjepensioner eller ersättningar som motsvarar i 73 § avsedda primära förmåner. Dessutom justeras familjepensionens

belopp om pensionstagaren beviljas familjepension som motsvarar en primär förmån eller ny familjepension enligt arbetspensionslagarna och om det från pensionen enligt denna lag har avdragits en primär förmån. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar 6 § i den nuvarande StFamPL.

86 §. Minskning av efterlevandepension. I paragrafen föreslås bestämmelser om beaktandet av den efterlevande makens inkomster när efterlevandepensionen fastställs. Bestämmelser om detta ingår för närvarande i 7 § i StFamPL. Där kallas det pensionsjämkning. Ordet pensionsjämkning anger ändå inte tydligt att det är fråga om minskning av den efterlevande makens pension på grundval av hans eller hennes egna arbetspensioner. Därför föreslås att man frångår ordet pensionsjämkning.

De gällande bestämmelserna föreslås bli preciserade när det gäller beaktande av förmåner från utlandet. Enligt den gällande lagen är det villkorligt att i pensionsavdraget beakta förmåner från utlandet, dvs. en sådan förmån kan beaktas. Dessutom nämns pension eller förmån som betalas på basis av anställning vid en internationell organisation eller en EU-institution inte alls i den gällande lagen. Det föreslås nu att dessa förmåner alltid skall beaktas för att det ursprungliga syftet med pensionsavdraget skall uppnås. Det är motiverat att beakta en sådan fortlöpande förmån också för att arbetstagarna skall vara i samma ställning, oavsett om en arbetstagare har arbetat enbart i Finland eller också utomlands eller i en internationell organisations eller en EU-institutions tjänst. Om en sådan förmån beviljas som en engångsersättning beaktas förmånen på det sätt som avses i 3 mom.

I 1 mom. föreskrivs enligt förslaget om situationer där den efterlevande maken får egen pension. Vid bestämmandet av efterlevandepension beaktas pensioner som den efterlevande maken fått på basis av förvärvsarbete och som grundar sig på arbetspensionslagarna och därmed jämförbara lagar. Den efterlevande makens arbetspensioner beaktas före avdraget av primära förmåner enligt 73 §. Bestämmelser om detta finns för närvarande i 7 a § 3 mom. i StFamPL. Dessutom beaktas delinvalidpension till ett belopp som

motsvarar full invalidpension. En förmån som motsvarar den nämnda pensionen och som betalas till den efterlevande maken från utlandet eller på basis av anställning vid en institution inom Europeiska gemenskaperna eller vid en internationell organisation beaktas också.

Efterlevandepensionen skall enligt förslaget i regel betalas oförminskad under de sex kalendermånader som följer på förmånsåtagarens död. Efter det minskas efterlevandepensionen. Om den efterlevande maken vid förmånsåtagarens död har fyllt 65 år eller får arbetspension på basis av eget arbete, minskas efterlevandepensionen likväl från ingången av kalendermånaden efter förmånsåtagarens död. Efterlevandepensionen minskas ändå inte om ett barn som har rätt till barnpension efter förmånsåtagaren vid förmånsåtagarens död bodde i samma hushåll som förmånsåtagaren och den efterlevande maken och då var under 18 år. I dessa fall minskas efterlevandepensionen först när det yngsta barnet fyller 18 år. Bestämmelser om detta föreslås i 2 mom.

I 3 mom. föreskrivs enligt förslaget om situationer där en efterlevande make ännu inte får egen arbetspension. Efterlevandepensionen minskas då på grundval av den efterlevande makens kalkylerade pension. Den kalkylerade pensionen är den arbetspension som den efterlevande maken skulle ha beviljats, om han eller hon på förmånsåtagarens dödsdag hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension. Om den efterlevande maken har arbetat utomlands eller varit anställd av en institution inom Europeiska gemenskaperna eller av en internationell organisation, betraktas som den efterlevande makens pension en sådan pension som den efterlevande maken skulle ha beviljats om hans eller hennes arbete som räknas till den försäkringstid som grundar sig på en anställning utomlands, vid en institution inom Europeiska gemenskaperna eller vid en internationell organisation hade omfattats av denna lag.

Den efterlevande makens arbetspensioner eller hans eller hennes kalkylerade arbetspensioner minskar också den efterlevandepension som skall beviljas enligt andra arbetspensionslagar. När den efterlevande maken har eller har haft anställningar som om-

fattas av andra arbetspensionslagar, kan en annan pensionsanstalt begära uppgifter av Statskontoret om beloppet av den efterlevande makens kalkylerade pension. Den efterlevande maken har enligt gällande bestämmelser inte någon möjlighet att få ett överklagbart beslut om beloppet av denna kalkylerade pension. Besvärinstanserna har dessutom konstaterat att en sådan kalkyl av Statskontoret över en efterlevande makes kalkylerade pension inte beaktas i det beslut som fattas av en annan pensionsanstalt, och att denna kalkyl därför inte kan överklagas samtidigt som ändring söks i ett beslut om efterlevandepension som fattas av en annan pensionsanstalt. Enligt gällande bestämmelser har en efterlevande make således ingen möjlighet att söka ändring i fråga om beloppet av den kalkylerade arbetspensionen enligt lagen om statens pensioner, trots att detta belopp inverkar på beloppet av den familjepension som den efterlevande maken skall beviljas enligt andra arbetspensionslagar. För att rätta till detta missförhållande föreslås i 4 mom. en ny bestämmelse enligt vilken den efterlevande maken har rätt att få ett beslut om beloppet av den kalkylerade arbetspension som Statskontoret meddelar en annan pensionsanstalt som sköter verkställigheten av arbetspensionslagarna, när den efterlevande maken ansöker om efterlevandepension enligt en annan arbetspensionslag. Beslutet ges på begäran av den efterlevande maken. Om den efterlevande maken söker ändring av beloppet av den familjepension som beviljas enligt en annan arbetspensionslag, räknas också detta som en begäran om ett beslut om den kalkylerade pensionen. Den efterlevande maken kan söka ändring i ett beslut om beloppet av den kalkylerade pensionen på det sätt som föreskrivs i 12 kap. i denna lag.

87 §. Grund för minskning av efterlevandepension samt belopp. Enligt det föreslagna 1 mom. minskas efterlevandepensionen om den efterlevande makens pensioner som grundar sig på förvärvsarbete överstiger ett visst gränobelopp som fastställs på grundval av beloppet av förmånsåtagarens pension. Enligt förslaget minskas efterlevandepensionen med hälften av det belopp som den efterlevandes egna arbetspensioner överstiger grunden för minskningen av pensionen. Grunden

för minskning av pensionen föreslås vara 649,69 euro per månad, om förmånslåtarens pension som beräknats enligt denna lag och pensioner som grundar sig på andra arbetspensionslagar tillsammans överstiger detta gränsbelopp. Om det sammanlagda beloppet av förmånslåtarens pensioner understiger det nämnda gränsbeloppet, men överstiger 324,77 euro, motsvarar grunden för minskning av pensionen det sammanlagda beloppet av dessa pensioner. I annat fall är grunden för minskning av pensionen 324,77 euro. De ovan nämnda penning- och gränsbeloppen anges enligt 2004 års nivå. Bestämmelser om detta finns för närvarande i 7 a § 1 mom. i StFamPL. Det föreslås att de gällande bestämmelserna preciseras i fråga om arbete utomlands eller anställning vid en internationell organisation. Vid fastställande av grunden för minskning av pensionen beaktas, enligt det föreslagna 2 mom., en förmån som motsvarar de nämnda pensionerna och som betalas från utlandet eller på basis av en anställning vid en institution inom Europeiska gemenskaperna eller vid en internationell organisation. Om tillräckliga uppgifter om pensionsskyddet utomlands inte finns att tillgå, fastställs pensionsskyddet enligt samma förfarande som när den efterlevande makens kalkylerade arbetspension bestäms.

Paragrafens 3 mom. motsvarar bestämmelsen i 7 a § 2 mom. i nuvarande StFamPL. Om den efterlevande maken har rätt att få efterlevandepension enligt flera arbetspensionslagar görs minskningen som en relativ andel av den efterlevande makens familjepension enligt denna lag och enligt andra arbetspensionslagar.

När efterlevandepensionen minskas omvandlas pensionen med den livslängdskoefficient enligt 72 § som har fastställts för det år då pensionen minskas. Detta konstateras i 4 mom. Livslängdskoefficienten fastställs för första gången år 2010. Motsvarande bestämmelse finns i 5 b § i nuvarande StFamPL.

88 §. Minskning av efterlevandepension i särskilda fall. I paragrafen finns bestämmelser om minskning av efterlevandepension när den efterlevande maken inte har rätt till arbetspension eller när den efterlevande maken får delinvalidpension. Bestämmelser om detta ingår för närvarande i 7 b § i StFamPL. I

bestämmelsen föreslås att mindre ändringar och preciseringar görs i de gällande bestämmelserna.

Om den efterlevande maken inte får arbetspension på grundval av eget arbete eller om den efterlevande maken får delinvalidpension, kan man när den efterlevande makens pension minskas på ansökan av honom eller henne beakta de genomsnittliga förvärvsinkomsterna och på dem grundade förmåner samt delinvalidpension i stället för den kalkylerade pensionen. Förfarandet förutsätter att den efterlevande maken har ansökt om detta inom fem år efter förmånslåtarens död eller då efterlevandepensionen minskas för första gången. Den efterlevande makens pension kan minskas för första gången också senare än inom fem år efter förmånslåtarens död, t.ex. när barn under 18 år vid förmånslåtarens död bodde i samma hushåll som förmånslåtaren och den efterlevande maken. För att paragrafen skall kunna tillämpas förutsätts dessutom att den efterlevande makens förvärvsinkomster och på dem grundade förmåner samt delinvalidpensionen, då 60 procent av förvärvsinkomsterna beaktas, tillsammans är minst en fjärdedel mindre än den arbetspension som i enlighet med 86 § har fastställts för den efterlevande maken.

Enligt det gällande 1 mom. i 7 b § i StFamPL kan efterlevandepensionens belopp justeras på ansökan, om den efterlevandes förhållanden förändras inom fem år efter förmånslåtarens död på ett sådant sätt att de ovan nämnda villkoren uppfylls. En bestämmelse om sådan justering föreslås inte längre ingå i lagen. En minskning av den efterlevande makens pension på det sätt som avses i paragrafen skall göras, om en ansökan om detta görs inom fem år efter förmånslåtarens död. Den tid inom vilken ansökan om minskning av efterlevandepensionen på de grunder som nämns i paragrafen skall göras efter förmånslåtarens död förkortas således jämfört med vad som bestäms för närvarande.

Eftersom justeringssituationerna föreslås bli sammanförda i 1 mom. föreslås också att den efterlevande makens förvärvsinkomster beräknas på samma sätt oavsett om ansökan om minskning av pensionen enligt denna lag görs genast när pensionen minskas för första gången eller senare. Den efterlevande ma-

kens genomsnittliga förvärvsinkomst räknas alltid ut på grundval av hans eller hennes inkomster under sex månader före ansökan, och minskningen av pensionen görs tidigast från ingången av denna sexmånadersperiod. Om detta föreskrivs i 2 mom. i den föreslagna paragrafen.

En efterlevandepension som minskats på det sätt som föreslås i paragrafen betalas tills vidare. När den efterlevande makens förhållanden förändras så att de villkor som anges i paragrafen inte längre uppfylls, justeras efterlevandepensionens belopp. Dessutom justeras minskningen av efterlevandepensionen så att den motsvarar den första meningen i den gällande 7 c § i StFamPL, när den efterlevande maken beviljas pension enligt arbetspensionslagarna i någon annan form än deltidspension. Om detta bestäms i det föreslagna 3 mom.

Det föreslås att 4 mom. innehållsmässigt skall motsvara den sista meningen i 7 c § i StFamPL. Vid justering av minskningen av efterlevandepensionen tillämpas därmed samma grund för pensionsminskning som när efterlevandepensionen minskas första gången.

89 §. Begynnelsestidpunkten för familjepension och utbetalning retroaktivt. Enligt det föreslagna 1 mom. betalas familjepension från ingången av kalendermånaden efter den under vilken förmånslåtaren avled. Till ett barn som fötts efter förmånslåtaren död betalas dock familjepension från ingången av månaden efter barnets födelse. Utan giltigt skäl betalas familjepension inte retroaktivt för längre tid än sex månader före den månad då ansökan om pension gjordes. Om detta bestäms i det föreslagna 2 mom. Enligt den gällande bestämmelsen beviljas familjepension inte utan särskilt skäl retroaktivt för längre tid än ett år innan pensionsansökningen gjordes. Den retroaktiva tiden för ansökan ändras så att den överensstämmer med den retroaktiva tiden för ansökan om invalidpension. Bestämmelserna om begynnelsestidpunkten för familjepension och utbetalning retroaktivt finns för närvarande i 12 § 1 och 2 mom. i StFamPL.

90 §. Beviljande av familjepension för viss tid. Det föreslås att i paragrafen tas in bestämmelsen i 18 § i nuvarande StFamPL i

preciserad form. Familjepension kan beviljas för viss tid, även om någon utredning om förmånslåtaren död inte kan läggas fram, om det är sannolikt att förmånslåtaren har avlidit genom drunkning, genom någon annan olycka eller av någon annan därmed jämförbar orsak. När Statskontoret beviljar pension med stöd av denna paragraf skall det uppskatta när förmånslåtaren död har inträffat. Denna uppskattade dödsdag iakttas vid tillämpningen av denna lag, även om en domstol fastställer en senare dödsdag i fråga om förmånslåtaren.

Enligt 11 § i lagen om dödförklaring (127/2005) skall domstolen som dödsdag fastställa den dag då det är mest sannolikt att den försvunna personen har avlidit. Om en sådan dag inte kan slås fast, skall den dag då personen sannolikt senast har avlidit fastställas som dödsdag. Den sista dag som kan fastställas som dödsdag är dock den dag då det gått fem år sedan den försvunna personen vederligen senast var vid liv. Avsikten med familjepension enligt arbetspensionslagarna är att bevara familjens utkomst på en skälig nivå efter familjeförsörjarens död. I de situationer där familjeförsörjaren är försvunnen och antas ha avlidit, är familjen i behov av familjepension genast från den antagna dödsdagen. Familjepension beviljas för viss tid endast ifall det är sannolikt att förmånslåtaren har avlidit genom drunkning, genom någon annan olycka eller av någon annan därmed jämförbar orsak. Om Statskontoret inte skulle kunna uppskatta dödsdagen, skulle familjen kunna bli tvungen att klara sig utan familjepension i fem år. Under dessa fem år skulle antalet förmånstagare kunna minska, eftersom familjepension betalas till barn endast tills de fyller 18 år. Dessutom skulle en väntetid på fem år kunna leda till att familjepensionens belopp blir betydligt lägre. Om förmånslåtaren inte har fått pension, räknas som grund för familjepensionen den pension som förmånslåtaren skulle ha fått om han eller hon på sin dödsdag hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension. När beloppet av denna invalidpension beräknas berättigar utöver intjänad pension också tiden från ingången av dödsåret till utgången av den kalendermånad under vilken förmånslåtaren

skulle ha fyllt 63 år till pension. Beloppet av denna pension för den s.k. återstående tiden bestäms på grundval av arbetstagarens inkomster under de fem sista kalenderåren. Om förmånslåtaren är försvunnen i fem år och familjepensionen beräknas först därefter, ingår ingen pension för den återstående tiden i den invalidpension som familjepensionen grundar sig på. Beroende på förmånslåtarens ålder kan denna pension för den återstående tiden ha en betydande inverkan på familjepensionens belopp.

I 2 mom. föreslås en ny bestämmelse enligt vilken förmånslåtarens arbetspension dras in den dag familjepensionen börjar i de situationer där familjepensionen har beviljats på grundval av en uppskattad dödsdag. Det är inte motiverat att för samma tid betala dels familjepension till förmånslåtarens förmånsstagare, dels förmånslåtarens egen pension. Liksom begynnelsestidpunkten för familjepension, ändras inte heller den tidpunkt när förmånslåtarens egen pension dras in senare, även om en domstol i fråga om förmånslåtaren fastställer en annan senare dödsdag än den dag som Statskontoret har använt när den beviljade familjepension för viss tid.

91 §. Anmälningsskyldighet. Enligt förslaget tas i paragrafen in den bestämmelse som finns i 26 a § 5 mom. i StPL och som gäller pensionstagarens underrättelseskyldighet i enlighet med StFamPL.

92 §. Upphörande av familjepension. Enligt 1 mom. upphör rätten till efterlevandepension om den efterlevande maken ingår nytt äktenskap före fyllda 50 år. Bestämmelser om detta ingår för närvarande i 16 § 1 mom. i StFamPL. I det föreslagna 2 mom. anges när rätten till barnpension upphör. Rätten till barnpension föreslås upphöra då barnet fyller 18 år. Dessutom upphör rätten till barnpension om barnet ges som adoptivbarn till någon annan än den efterlevande maken eller dennes nya make. Motsvarande bestämmelse finns i 16 § 2 mom. i den gällande StFamPL.

93 §. Engångsbetalning av efterlevandepension. Om den efterlevande maken ingår nytt äktenskap före fyllda 50 år och efterlevandepensionen därför upphör, betalas till den efterlevande maken, enligt förslaget, i ett för allt ett belopp motsvarande tre års efter-

levandepension. Grund för beloppet är den månadspension som senast har utbetalats. Om familjepensionen har beviljats enligt principen om sista pensionsanstalt, är grunden det sammanlagda beloppet av de pensioner enligt beslutssammanställningen som den sista pensionsanstalten har betalat. Bestämmelsen motsvarar 16 § 3 mom. i StFamPL.

94 §. Minskning av familjepension som betalas på grund av en försäkring som tecknats av arbetsgivaren. Enligt den föreslagna bestämmelsen avdras från en familjepension enligt denna lag sådan familjepension som betalas på grund av en försäkring som tecknats av arbetsgivaren. En familjepension som betalas på grund av en försäkring minskas till den del som pensionen har finansierats på statens bekostnad. Sådana familjepensionsförsäkringar har i tiden tecknats på åtgärd av t.ex. statens bränslecentral. Bestämmelsen motsvarar 13 § 2 mom. i StFamPL.

5 kap. Militärpensioner

Militärpersonerna har lägre pensionsålder inom statens pensionssystem, och därför tillväxer deras pension snabbare än när det gäller andra arbetstagare som avses i denna lag. Det föreslås att dessa skillnader kvarstår i StaPL, och därför föreslås ett separat kapitel om militärpensioner till den del dessa avviker från de övriga arbetstagarnas pensioner.

95 §. Militärperson. I paragrafen definieras begreppet militärperson samt konstateras att StaPL tillämpas på militärpersoner, om inte något annat följer av bestämmelserna i detta kapitel. De vid försvarsmakten föreskrivna militära tjänsterna är för närvarande

— officerstjänster, till vilka hör tjänsterna som kommandör för försvarsmakten, chef för huvudstaben, general, amiral, överste, kommodor, överstelöjtnant, kommandör, major, kommandörkapten, yngre officer och visstidstjänster för yngre officer,

— visstidstjänster för reservofficer,
— institutofficerstjänster, till vilka hör grundtjänst för institutofficer och högre tjänst för institutofficer,

— tjänster för innehavare av militär specialtjänst och visstidstjänster för innehavare av militär specialtjänst. Avsikten är att tjänste-

strukturen vid försvarsmakten skall utvecklas så, att i synnerhet de nuvarande tjänsterna för innehavare av militär specialtjänst och visstidstjänster för innehavare av militär specialtjänst omvandlas till underofficerstjänster och visstidstjänster för underofficer,

— specialofficerstjänster, till vilka hör tjänsterna som chefsingenjör vid försvarsmakten, militäröveringenjör, överläkare vid försvarsmakten och militäröverläkare samt tjänster för specialofficer och visstidstjänster för specialofficer, samt

— militärprästtjänster, vilka är tjänsten som fältbiskop och militärpastor.

Militärpersonerna kan dessutom, utöver att tjänstgöra i ovan nämnda tjänster, vara stats-tjänstemän i uppdrag som kräver militärutbildning, t.ex. avtalsbundna militärer som med stöd av 9 § 1 mom. i statstjänstemannalagen utnämns till ett tjänsteförhållande för viss tid.

I fråga om de behörighetsvillkor och den behövliga militära utbildning som förutsätts i försvarsmaktens militära tjänster och uppdrag gäller vad som föreskrivs eller bestäms separat om dem. Alla föreskrivna militära tjänster, med undantag av tjänsterna för innehavare av militär specialtjänst, förutsätter minst fullgjord beväringstjänst eller frivillig militärtjänst för kvinnor. I fråga om t.ex. specialofficerare och innehavare av militär specialtjänst upprätthålls det militära kunnandet med hjälp av inskolning och fortbildning. Vissa uppgifter som den militära specialpersonalen utför är till sin karaktär sådana att man för dessa uppgifter kan använda personer som inte har fullgjort militärtjänst. Uppgiftens karaktär på det beredskapsmässiga och militära planet är i den sammansättning som gäller i fredstid och krigstid dock sådan att den förutsätter tjänstgöring i militär tjänst och därtill anknuten inskolning.

Gränsbevakningsväsendets militära tjänster är för närvarande

— officerstjänster, till vilka hör tjänsterna som chef för gränsbevakningsväsendet, biträdande chef för gränsbevakningsväsendet, general, amiral, överste, kommodor, stabsofficer och yngre officer,

— tjänster för institutofficer,

— specialofficerstjänster, samt

— tjänster för gränsbevakare och sjöbeva-

kare.

96 §. Rätt att gå i pension. Det föreslås att i paragrafen tas in de bestämmelser i 8 § 4 mom. i StPL som gäller en militärpersons rätt att få ålderspension vid en tidigare ålder än övriga anställda. Avgångsåldern för militärpersoner är i regel 55 år. Senast vid avgångsåldern avses militärpersoner ha rätt att få ålderspension, men enligt vad som föreslås i denna paragraf kan rätten att gå i pension uppstå också tidigare. Enligt förslaget kan en militärperson få ålderspension vid 55 års ålder, förutsatt att han eller hon har en anställningstid om minst 30 år i militära tjänster. En officer och institutofficer föreslås ha rätt till pension redan vid 48 års ålder, förutsatt att han eller hon härvid har en anställningstid om 30 år minskad med de fulla månader som i fråga om honom eller henne återstod till 55 års ålder. För en flygare är ålderskravet 45 år och i fråga om honom eller henne förutsätts en anställningstid om minst 20 år. I den nuvarande lagstiftningen används ordet pensionstid i stället för ordet anställningstid. Eftersom termen pensionstid inte ingår i pensionslagstiftningen efter 2004, föreslås att termen ändras. I fråga om anställningstid före 2005 följs dock, i enlighet med lagen om införande av den nya lagen om statens pensioner, de gamla bestämmelserna. Detta innebär att man i fråga om anställningstid före 2005 i stället för kravet på 30 eller 20 års anställningstid tillämpar begreppet pensionstid, och härvid började personen i fråga intjäna pensionstid först från 23 års ålder.

Bestämmelsen i det föreslagna 3 mom. kommer sällan att tillämpas i praktiken, eftersom den personal som nämns i momentet i regel har 50 år som avgångsålder. I och med tillämpningen av gamla bestämmelser kan avgångsåldern för en del personer vara t.ex. 60 år, och därför behövs bestämmelsen i 3 mom. fortfarande.

För att rätten till pension skall uppkomma skall, förutom de ovan nämnda villkoren, också kraven i fråga om pensionsgrundande inkomster uppfyllas. Enligt förslaget har en militärperson fortfarande inte rätt till förtida ålderspension eller deltidspension. Eftersom åldersgränsen för dessa är 62 och 58 år har militärpersoner i allmänhet inte heller annars möjlighet att få dessa pensioner.

97 §. *Den pensionsgrundande arbetsinkomsten.* Den föreslagna bestämmelsen motsvarar 7 f § i StPL. När den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut beaktas inkomsterna för högst 10 år före pensionsfallet eller på motsvarande sätt för tiden före anställningens upphörande. Om sådana inkomster inte finns kan man vid bestämmandet av den pensionsgrundande arbetsinkomsten använda den arbetsinkomst som hänför sig till pensionsfallsåret eller året då anställningen upphörde. Som arbetsinkomster beaktas endast inkomster i militära tjänster. Den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut genom att de med lönekoeficienten höjda och med arbetstagarens pensionsavgift minskade inkomsterna adderas, varefter summan divideras med antalet dagar som berättigar till militärpension under granskningstiden. Talet i fråga multipliceras med 30.

98 §. *Pensionstillväxt.* Paragrafen motsvarar 10 § 3 mom. i StPL. Pensionen föreslås tillväxa med 1/180 procent av de pensionsgrundande arbetsinkomsterna, vilket motsvarar en tillväxt på 2 % per år. Denna pensionstillväxt förutsätter att inkomsterna i en militär tjänst uppgår till i medeltal 12 000 euro om året (1 000 euro per månad, 33,33 euro per dag). Dessutom förutsätts att personen i fråga under de fem kalenderår som föregick pensionsfallet eller uppkomsten av pensionsrätten under minst tre kalenderår i militär tjänst har inkomster som uppgår till 12 000 euro. Om dessa kriterier inte uppfylls, iaktas denna lags allmänna bestämmelser om pensionstillväxt. I fråga om flygare tillväxer pensionen med 1/120 procent per dag, vilket motsvarar en tillväxt på 3 procent per år. I fråga om militärpersoner som uppfyller kraven enligt denna paragraf tillväxer pensionen för återstående tid såsom i arbete till den del återstående tid inräknas i pensionen, till utgången av den månad under vilken militärpersonen fyller 50 år. I fråga om bl.a. flygare innebär detta att pensionen för återstående tid fram till nämnda ålder skulle tillväxa med 3 procent per år.

Enligt 2 mom. tillämpas slutkarensbestämmelsen i 1 mom. 1 punkten inte ifall invalidpension som innehåller återstående tid beviljas. Detta beror på att en militärperson som tjänstgör bara en kort tid inte kan få in-

validpension om inte slutkarenskraven uppfylls. Genom den nu föreslagna bestämmelsen avses rätten till militärpension uppstå genom rätten till återstående tid.

I det föreslagna 3 mom. bestäms för tydlighetens skull att för oavlönad tid som avses i 62 § intjänas pension på samma sätt som för arbetstagare i civil tjänst. Genom bestämmelsen bevaras det nuvarande systemet, genom vilket pensionsskyddet i olika typer av oavlönade avbrott dels har separerats från den tillväxt som gäller militär pension, dels har ordnats på samma sätt som för arbetstagare i civil tjänst.

99 §. *Pensionens maximibelopp.* Den föreslagna paragrafen motsvarar 10 § 8 mom. i StPL och i den föreskrivs att militärpensionens maximibelopp får vara högst 60 procent av den pensionsgrundande arbetsinkomsten. Bestämmelsen behövs eftersom militärpensionerna intjänas snabbare än andra pensioner. Maximibeloppet föreslås gälla förmåner som beviljas i samband med militärpensionsfall eller förmåner som en arbetstagare i samband härmed får rätt till. En sådan förmån är t.ex. det pensionsskydd som i enlighet med 62 § uppkommer för oavlönad tid.

6 kap. Ansökan om pension och förhandsbeslut

100 §. *Ansökan om pension.* I 1 mom. tas bestämmelsen i 3 b § 1 mom. i StPL in med preciserad ordalydelse. Enligt den skall pension sökas hos Statskontoret på en blankett som Pensionsskyddscentralen fastställer för detta ändamål. Med blankett avses även elektroniska blanketter. Till ansökan skall fogas den utredning som behövs för att pensionsärendet skall kunna avgöras. Närmare bestämmelser om de utredningar som behövs för ansökan utfärdas genom förordning av finansministeriet. Om detta föreskrivs i 2 mom.

101 §. *Utredning av hälsotillståndet hos den som ansöker om invalidpension.* Enligt 1 mom. skall den som ansöker om invalidpension i regel tillställa Statskontoret ett läkarutlåtande om sitt hälsotillstånd. Utlåtandet skall innehålla en vård- eller rehabiliteringsplan. Vård- eller rehabiliteringsplanen behövs i

synnerhet vid bedömningen av om rehabiliteringsstöd skall beviljas, men i andra fall kan också ett läkarutlåtande av annat slag godkännas. Dessutom kan Statskontoret godkänna även andra motsvarande utredningar än egentliga läkarutlåtanden. En annan utredning över arbetsförmågan kan godkännas t.ex. då det är fråga om förlängning av rehabiliteringsstödet eller i en situation då en sjukdom som utan tvivel har orsakat sökandens arbetsförmåga klart kan påvisas även på annat sätt än genom läkarutlåtande. Statskontoret kan också på egen bekostnad inhämta ett läkarutlåtande om sökanden vårdas på sjukhus eller om det finns något annat särskilt skäl. Bestämmelser om detta finns för närvarande i 3 b § 2 mom. i StPL.

Paragrafens 2 och 3 mom. motsvarar bestämmelserna i 3 b § 3 mom. i den gällande lagen. Den som ansöker om invalidpension är skyldig att på Statskontorets anmodan låta undersöka sig för utredning av om arbetsförmågan försämrats hos en av Statskontoret namngiven legitimerad läkare eller på en rehabiliteringsanstalt eller en undersökningsinrättning som anvisas av Statskontoret. Om Statskontoret ålägger den som ansöker om pension att genomgå en sådan undersökning är Statskontoret skyldigt att ersätta arbetstagaren skäliga kostnader för undersökningen och eventuella resor och att betala ett skäligt resedagraktamente om arbetstagaren är tvungen att resa till en annan ort. Motsvarande gällande bestämmelser preciseras så, att den läkare som Statskontoret namnger skall vara legitimerad läkare.

102 §. Ansökan om pension på en arbetstagares vägnar. Om arbetstagaren på grund av ålder, skada, sjukdom eller av någon annan orsak är oförmögen att själv ansöka om pension eller sköta sina pensionsärenden och saknar en intressebevakare, kan en av Statskontoret godkänd nära anhörig till arbetstagaren, eller en person som har skött om arbetstagaren, på arbetstagarens vägnar ansöka om pension och även i övrigt föra arbetstagarens talan i pensionsärendet. Motsvarande bestämmelse finns i 17 § 1 mom. i den gällande lagen.

103 §. Anhängiggörande av pensionsansökan. Till denna paragraf överförs bestämmelserna om anhängiggörande av pensionsansö-

kan i 3 b § 4 mom. i StPL med preciserad ordalydelse. Pensionsansökan anses vara gjord den dag den inkommit till Statskontoret eller en pensionsanstalt enligt pensionssystemet inom den offentliga eller privata sektorn eller till Pensionsskyddscentralen eller till ett ombud som Pensionskyddscentralen eller en pensionsanstalt har bemyndigat. Folkpensionsanstalten är för närvarande av Pensionskyddscentralen bemyndigat ombud. Ett skadeförsäkringsbolag kan verka som ett av en pensionsanstalt bemyndigat ombud.

104 §. Beslutsfattande och delgivning av beslut. Eftersom Statskontoret är en statlig myndighet omfattas det av bestämmelserna i förvaltningslagen (434/2003). Bestämmelserna om behandling utan dröjsmål och delgivning av besluten finns i 23 och i 59 § i förvaltningslagen. Därför föreslås att i 1 mom. skall hänvisas till förvaltningslagen.

Enligt 2 mom. ges närmare föreskrifter om Statskontorets beslut och om underteckande av beslut utfärdas vid behov genom förordning av finansministeriet.

105 §. Läkares medverkan i beslutsfattandet i Statskontoret. Bestämmelsen om Statskontorets sakkunnigläkarens deltagande i avgörandet från 18 b § 8 mom. i den gällande lagen tas in i paragrafen. En eller flera legitimerade läkare skall i Statskontoret delta i beredningen när ett ärende gäller arbetsförmåga eller rehabilitering eller andra medicinska frågor. Läkaren kan anteckna sin ståndpunkt i handlingarna utan att följa de formkrav som ställs i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.

106 §. Förhandsbeslut om pensionsrätt. Bestämmelsen om förhandsbeslut om pensionsrätt i 22 § i StPL tas in i paragrafen. Statskontoret kan enligt 1 mom. meddela ett besvärsgillt förhandsbeslut om huruvida sökanden har en sådan anställning som omfattas av denna lag eller vid en viss tidpunkt har haft en sådan anställning. Förhandsbeslut kan också meddelas om arbetstagarens pensionsålder samt huruvida lön eller annat vederlag som betalas till arbetstagaren är pensionsgrundande arbetsinkomst. Förhandsbeslut kan också meddelas om andra jämförbara omständigheter som är viktiga för sökanden. Avsikten är att Statskontoret inte skall meddela förhandsbeslut om tidigare tillämp-

ningspraxis eller omständigheter som i betydlig grad inverkar på pensionskyddet. Enligt 2 mom. skall Statskontoret följa sitt förhandsbeslut, om pensionen senare beviljas med stöd av de bestämmelser som förhandsbeslutet grundar sig på. Avvikelse från förhandsbeslutet kan ske endast till sökandens förmån.

107 §. Förhandsbeslut om rätten till delinvalidpension. Enligt 1 mom. har arbetstagaren rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om villkoren för delinvalidpension är uppfyllda. Ett positivt förhandsbeslut binder Statskontoret under nio månader eller, om arbetstagaren och arbetsgivaren kommer överens om en längre tid, under den tid som man kommit överens om. Om detta bestäms i 2 mom. Motsvarande bestämmelser finns för närvarande i 9 § 4 mom. i StPL.

108 §. Förhandsbeslut om rätt till arbetspensionsrehabilitering. I denna paragraf införs enligt förslaget bestämmelserna i 18 b § 7 mom. i StPL om bindande förhandsbeslut om arbetspensionsrehabilitering med ändrad ordalydelse. Arbetstagaren skall ha rätt att få ett förhandsbeslut av vilket det framgår om villkoren för arbetspensionsrehabilitering uppfylls. Ett förhandsbeslut kan ges även om rehabiliteringsplanen ännu inte är färdig eller arbetstagaren ännu inte har lämnat in en rehabiliteringsplan som godkänts av Statskontoret. Ett positivt förhandsbeslut är bindande för Statskontoret, om arbetstagaren lämnar in en rehabiliteringsplan som Statskontoret godkänner inom nio månader från det att förhandsbeslutet har vunnit laga kraft.

7 kap. Sista pensionsanstalt

109 §. Den sista pensionsanstaltens uppgifter. I paragrafen föreskrivs om situationer där en arbetstagare har omfattats av pensionskydd både enligt denna lag och en annan pensionslag för den offentliga sektorn eller en pensionslag för den privata sektorn. I egenskap av sista pensionsanstalt ger Statskontoret sökanden eller pensionstagaren en beslutssammanställning som också innehåller beslut av andra pensionsanstalter som sköter pensionskyddet enligt pensionslagarna för den offentliga och för den privata sektorn

samt motsvarande familjepensionskydd. I den gällande lagen föreskrivs om detta i 3 a § 1 mom.

110 §. Arbete som omfattas av offentliga och privata arbetspensionslagar. I 1 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken pensionsanstalten för återstående tid behandlar och avgör pensionsärendet i som sista pensionsanstalt om pensionskydd för arbetstagaren hade ordnats i denna anstalt vid utgången av kalenderåret före pensionsfallsåret eller senast därförinnan. Denna bestämmelse preciserar bestämmelsen i 3 a § 3 mom. i StPL, enligt vilken sista pensionsanstalt i de fall då den återstående tiden beaktas vid beräkningen av pensionsbeloppet är den pensionsanstalt där pensionskyddet för den återstående tiden eller motsvarande pensionskydd har ordnats.

I 2 mom. bestäms om de fall då arrangementet med sista pensionsanstalt inte tillämpas på grund av att den återstående tiden i pensionen räknas ut i Statskontoret eller enligt ett annat offentligt pensionssystem och ett privat pensionssystem. Principen om sista anstalt tillämpas inte när Statskontoret eller en annan pensionsanstalt inom den offentliga sektorn är sista pensionsanstalt och arbetstagaren har inkomster inom den privata sektorn till ett belopp av minst 12 566,770 euro under de två sista kalenderåren före pensionsfallet (2004 års nivå). I övriga fall iaktas arrangementet med sista pensionsanstalt även om det föreligger rätt till återstående tid enligt fler än ett pensionssystem. Om arbetstagaren har dock övergått från privat eller övrig offentlig anställning till en annan sektors offentlig anställning under pensionsfallsåret och anställningen fortsätter så att definitionen på yrkesbaserad arbetsförmåga kommer till tillämpning vid en bedömning av arbetstagarens arbetsförmåga, skall principen om den sista pensionsanstalten inte tillämpas. Detta beror på att den sista pensionsanstalten enligt 1 mom. bestäms enligt situationen vid utgången av kalenderåret före pensionsfallsåret. Eftersom det inte finns en definition på yrkesbaserad arbetsförmåga inom den privata sektorn, kan ärendet inte avgöras enligt detta. Därför kan principen om sista pensionsanstalt inte heller tillämpas i dessa situationer då ett invalidpensionsärende enligt

pensionslagarna inom den offentliga sektorn skall avgöras med hjälp av definitionen för yrkesbaserad arbetsoförmåga. Om återstående tid eller motsvarande förtjänst vid uträkningen av beloppet av familjepension skall eller borde beaktas i pensioner enligt pensionslagarna för både den privata och den offentliga sektorn, tillämpas enligt gällande bestämmelser i 3 a § 6 mom. inte arrangemanget med sista pensionsanstalt på behandlingen av en pensionsansökan.

I överensstämmelse med 3 a § 6 mom. i den gällande lagen föreskrivs i 3 mom. att principen om sista anstalt inte heller tillämpas i situationer där deltidspension beviljas från flera än ett pensionssystem.

111 §. Förhandlingsskyldighet. I paragrafen föreskrivs om förhandlingsskyldighet i sådana fall då Statskontoret är sista pensionsanstalt och behandlar ett invalidpensionsärende. Om Statskontoret avgör en ansökan om pension i enlighet med definitionen på yrkesbaserad arbetsoförmåga i 35 § 1 mom. 1 punkten, skall Statskontoret förhandla med pensionsanstalten inom den privata sektorn innan beslutet om invalidpensionen fattas. Sådana förhandlingar förs endast i situationer där pensionsbeloppet inom den privata sektorn är högre än 688,02 euro per månad (i 2004 års nivå). Om Statskontoret och pensionsanstalten inom den privata sektorn kommer fram till olika slutsatser, iakttas principen om sista pensionsanstalt inte i invalidpensionsärendet. Bestämmelsen om detta finns den gällande lagens 3 a § 4 mom.

112 §. Utbetalande pensionsanstalt såsom sista pensionsanstalt. I paragrafen föreskrivs om den sista pensionsanstalt som behandlar pensionsansökan, i de fall då arbetstagaren redan får pension. Då en arbetstagare som redan får ålders-, invalid- eller deltidspension beviljas ålderspension, är den utbetalande pensionsanstalten den sista pensionsanstalt som beviljar pension. Om en arbetstagare som redan får deltidspension eller invalidpension ansöker om invalidpension, är den utbetalande pensionsanstalten i fråga om deltidspensionen eller invalidpensionen sista pensionsanstalt även i fråga om invalidpensionen. En bestämmelse med motsvarande innehåll finns i den gällande lagens 3 a § 5 mom. Dessutom föreslås att i paragrafen fö-

reskrivs att pensionsanstalten som försäkrat deltidarbete för en som får deltidspension skall fastställas som sista pensionsanstalt då invalidpension ansöks med samma grunder bestäms den sista pensionsanstalten som försäkrat arbetet. Härmed skulle invalidpensionsärendet för en som får deltidspension alltid behandlas och beslutas av den pensionsanstalt som försäkrat deltidarbete.

113 §. Den sista pensionsanstaltens kostnader. I 1 mom. föreskrivs om utredning av kostnaderna i fall där Statskontoret som sista pensionsanstalt har betalat pensioner för de andra pensionsanstalternas del eller de andra pensionsanstalterna har betalat pensioner för Statskontorets del. Statskontoret skall utreda, ta ut och gottgöra dessa pensionskostnader senast under det kalenderår som följer efter utbetalningsåret.

I 2 mom. föreskrivs att Statskontoret, Pensionsskyddscentralen, den kommunala pensionsanstalten, evangelisk-lutherska kyrkans centralfond och Folkpensionsanstalten avtalar närmare om hur pensionskostnaderna tas ut och gottgörs. En i sak motsvarande bestämmelse finns i 16 b § i den gällande lagen.

114 §. Närmare bestämmelser om sista pensionsanstalt. Enligt 1 mom. kan pensionsanstalterna inom systemet med sista pensionsanstalt komma överens om att principen om sista pensionsanstalt skall iakttas även i de fall där den enligt lagen inte skall iakttas. Om pensionsanstalterna i ett enskilt fall ingår en sådan överenskommelse, skall sökanden underrättas om vilken pensionsanstalt som sköter hans eller hennes pensionsärende. Motsvarande bestämmelse finns i 3 a § 7 mom. i den gällande lagen.

Enligt 2 mom. avgör Pensionsskyddscentralen i oklara fall på begäran av Statskontoret eller en annan pensionsanstalt, vilken pensionsanstalt som är behörig att handlägga en pensionsansökan. För att undvika att behandlingen av ärendet fördröjs, får ändring inte sökas i ett sådant beslut. Motsvarande bestämmelse finns i 3 a § 9 mom. i den gällande lagen. I 3 mom. föreskrivs i överensstämmelse med 3 a § 8 mom. i den gällande lagen att närmare bestämmelser om hur den behöriga pensionsanstalten fastställs utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 kap. Utbetalning av pension

115 §. Utbetalning av pension. I paragrafens 1 mom. skall tas in och preciseras bestämmelserna i 7 § i förordningen om beviljande och utbetalning av vissa pensioner (415/1971) som gäller utbetalningen av pension och dess tid. Pension utbetalas månatligen vid en tidpunkt som bestäms av Statskontoret. Pensionen betalas genom ett penninginstitut som pensionstagaren uppger och som är verksamt i Finland eller utomlands. Till bestämmelsen fogas omnämmandet att pension även kan betalas till pensionstagarens konto utomlands. I praktiken betalar Statskontoret redan nu pensioner till pensionstagares konto utomlands.

Till paragrafens 2 mom. skall tas den gällande lagens 15 § 4 mom. om utbetalning i förskott av pension, med ändrad ordalydelse. Om ett pensionsbeslut dröjer av en orsak som inte beror på sökanden kan Statskontoret på begäran av sökanden betala pension i förskott innan pensionsbeslutet ges. Förskottet dras av från den pension som skall betalas enligt det beslut som fattas senare.

116 §. Inledande, upphörande, avbrytande och indragning av utbetalning. Paragrafens 1 mom. motsvarar 15 § 1 mom. i den gällande lagen med preciserad ordalydelse. Pensionen börjar i regel utbetalas från ingången av kalendermånaden efter den under vilken rätten till pension uppkommit. Ålderspension börjar betalas tidigast från ingången av månaden efter den då löneutbetalningen upphört. Som lön betraktas också förmån eller ersättning som periodiseras på basis av den stabiliserade lönen, t.ex. lön under uppsägningstid. Utbetalningen av pension upphör vid utgången av den månad under vilken rätten till pension har upphört. Bestämmelsen om när utbetalningen av en pension upphör finns för närvarande i 9 § 1 mom. i förordningen om statens pensioner.

Paragrafens 2 mom. är delvis nytt. Enligt momentet kan utbetalningen av pension avbrytas om Statskontoret har skäl att misstänka att pensionstagaren inte längre uppfyller villkoren för erhållande av pension. En förutsättning för avbrytandet är att pensionstagaren inte inom en skälig tid som Statskontoret anger har företett en av Statskontoret begärd

utredning över att han eller hon fortfarande uppfyller förutsättningarna för utbetalning av pension. Avsikten med bestämmelsen är att förhindra situationer där pension utan grund utbetalas under också längre tider, t.ex. därför att uppgiften om att pensionstagaren har avlidit utomlands inte har nått Statskontoret. Om pensionens belopp skall ändras eller pensionen avbrytas, görs ändringen från den kalendermånad som följer närmast efter den månad då orsaken till ändringen yppade sig. Om tidpunkten för avbrytandet eller sänkningen av pensionen föreskrivs för närvarande i 9 § 2 mom. i förordningen om statens pensioner.

Paragrafens 3 mom. är nytt. Kan någon utredning om pensionstagarens död inte läggas fram, men det är sannolikt att han eller hon har avlidit genom drunkning, någon annan olycka eller av någon annan därmed jämförbar orsak, kan Statskontoret dra in pensionen från den dag då pensionstagaren försvunnit. Då en person dödförklaras, fastställs som dödsdag senast den dag, då det har förflutit fem år från den dag då personen senast bevisligen befann sig i livet. För att arbetspension inte i sådana fall obefogat betalas arbetspension för dessa fem år, är det möjligt för Statskontoret att dra in pensionen från den dag då det är sannolikt att pensionstagaren har dött.

117 §. Engångsbelopp. Bestämmelserna om pension som engångsbelopp i 15 b § 5 och 6 mom. i den gällande lagen tas delvis ändrade in i denna paragraf. Det föreslås att gränsvärdet för pensionens engångsbelopp skall höjas från nuvarande 12,72 euro. Enligt 1 mom. kan ålderspension, familjepension eller full invalidpension betalas ut som ett engångsbelopp om pensionsbeloppet före avdraget för en primär förmån understiger 20 euro per månad. Engångsbeloppet beräknas enligt de försäkringsmatematiska grunder som utfärdas av social- och hälsovårdsministeriet på samma sätt som för närvarande.

I 2 mom. föreslås att pensionen skall kunna betalas som engångsbelopp också när beloppet är minst 20 euro men under 50 euro i månaden före avdraget för en primär förmån. En förutsättning för betalning som engångsbelopp är då att pensionstagaren t.ex. i samband med pensionsbeslutet har underrättats om att

pensionen betalas som engångsbelopp och att han eller hon inte motsätter sig detta. Om pensionstagaren motsätter sig att en månads-pension på minst 20 euro betalas som engångsbelopp, får pensionen inte betalas som engångsbelopp. Beloppen anges i 2004 års nivå.

En engångsbetalning av invalidpension som beviljats tills vidare innehåller även den ålderspension som skall beviljas därefter. Om pensionstagaren arbetar under tiden för sin invalidpension eller ålderspension, intjänas ny pension för detta arbete. Pensionstagaren är inte med anledning av samma pensionsfall berättigad till pension på grundval av de inkomster som engångsbetalningen baserade sig på. Utbetalas rehabiliteringsstöd som ett engångsbelopp, kan pensionstagaren dock beviljas pension för den tid under vilken hans eller hennes arbetsförmåga fortgår efter utgången av nämnda tid. Om detta föreskrivs i 3 mom.

Paragrafens 4 mom. motsvarar delvis bestämmelsen i 15 a § 7 mom. i den gällande lagen. Enligt bestämmelsen betalas inte pension som betalats som engångsbelopp till sjukförsäkringsfonden till den del som det för samma tid har betalats dagpenning enligt sjukförsäkringslagen. Däremot slopas den gällande bestämmelsen enligt vilken primärtiden för invalidpensionen inte skall iakt-tas vid utbetalningen av pensionen som engångsbelopp. Med avvikelse från det nuvarande systemet kommer pension inte heller längre att betalas retroaktivt som engångsbelopp för en tid under vilken arbetstagaren fått rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om rehabiliteringspenning eller ersättning för inkomstbortfall enligt olycksfalls- eller trafikförsäkringens rehabiliteringsbestämmelser.

Bestämmelsen i 15 § 5 mom. i den gällande lagen tas in i denna paragraf. Enligt bestämmelsen tillämpas det som bestäms om engångsbetalning även på det månatliga sammanlagda beloppet i den beslutssammanställning som ges när arrangemanget med sista pensionsanstalt tillämpas.

118 §. Dröjsmålsförhöjning. Enligt lagens 104 § skall en pensionsansökan avgöras utan dröjsmål efter det att alla nödvändiga utredningar inkommit till Statskontoret. Om utbe-

talningen av pensionen av någon anledning försenas skall Statskontoret betala en dröjsmålsförhöjning för tiden mellan den tidpunkt då pensionen borde ha börjat utbetalas och den då pensionen började utbetalas. Dröjsmålsförhöjningen per år följer den räntesats som anges i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Skyldigheten att betala dröjsmålsförhöjning gäller också pension som betalas på grundval av en beslutssammanställning som en pensionsanstalt gett i egenskap av sista pensionsanstalt. Motsvarande gällande bestämmelser finns i 14 § 1 och 5 mom. i StPL.

Enligt 2 mom. gäller skyldigheten att betala dröjsmålsförhöjning endast den del av pensionen som betalas till pensionstagaren. Dröjsmålsförhöjning betalas inte om Statskontoret betalar pensionen till en annan försäkrings- eller pensionsanstalt eller till Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa. Bestämmelser om detta ingår för närvarande i 14 § 1 mom. i den gällande lagen. I 3 mom. bestäms om den nedre gränsen för förhöjningen. Förhöjning betalas inte om förhöjningen understiger 5,39 euro i 2004 års nivå. Om den nedre gränsen för förhöjningen föreskrivs för närvarande i 14 § 4 mom. i StPL.

119 §. Beräkning av dröjsmålsförhöjningen. Bestämmelserna i 14 § 1 mom. i den gällande lagen tas in i 2 mom. med preciserad ordalydelse. Behandlingstiden för en pensionsansökan i Statskontoret är tre månader och för denna tid räknas inte dröjsmålsförhöjning ut. Behandlingstiden börjar vid utgången av den kalendermånad under vilken Statskontoret mottog pensionsansökan och den utredning som behövs för avgörande av pensionsärendet och som skäligen kan krävas att sökanden tillhandahåller Statskontoret. Förhöjningen räknas ut för varje dag som utbetalningen av pensionen dröjer efter denna behandlingstid. För en pensionsrat som med stöd av ett och samma beslut förfaller till betalning senare räknas förhöjningen från och med den senare förfallodagen.

I 2 mom. föreskrivs om besvärinstansens möjlighet att bestämma att förhöjningen skall räknas ut från en senare tidpunkt. Förutsättningen är att Statskontoret kan visa att det under tiden för ändringsökandet har inträffat en väsentlig förändring i sökandens förhål-

landen. Motsvarande bestämmelse finns i 14 § 2 mom. i den gällande lagen.

Förseñas utbetalningen av pensionen av en orsak som beror på sökanden, är Statskontoret inte skyldigt att betala dröjsmålsförhöjning. Dröjsmålsförhöjning behöver inte heller betalas om utbetalningen av pensionen dröjer på grund av ett övermäktigt hinder. Ett sådant hinder är t.ex. en bestämmelse i lag eller avbrott i betalningsrörelsen. Om detta förskrivs i paragrafens 3 mom. på motsvarande sätt som i 14 § 3 mom. i StPL.

120 §. *Betalning av pension och rehabiliteringsförmån till arbetsgivaren eller sjukkassan.* Bestämmelserna om betalning pension och rehabiliteringsförmån till arbetsgivaren i 17 c § 1 mom. och 18 f 2 mom. i StPL tas in i paragrafens 1, 2 och 5 mom. med preciserad ordalydelse. I paragrafen förskrivs att en pensionstagare inte har rätt till både lön och pension för samma tid. Om invalidpension beviljas retroaktivt och arbetsgivaren har för samma tid betalat pensionstagaren lön för sjukdomstid, betalas pensionen för denna tid till arbetsgivaren. Detta förutsätter dock att arbetsgivaren ansöker om att pensionen skall betalas till arbetsgivaren. Om pensionen är större än den utbetalade lönen, betalas endast ett belopp som motsvarar lönen till arbetsgivaren och skillnaden betalas till pensionstagaren. Om detta bestäms i det föreslagna 1 mom. Bestämmelsen preciseras så, att pensionen betalas till en sådan sjukkassa som avses i lagen om försäkringskassor till den del lönen för sjukdomstiden har betalats till arbetstagaren av sjukkassan i form av sådan kompletteringsdagpenning som avses i samma lag. Enligt 2 mom. tillämpas samma bestämmelser också på rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg.

Till 3 mom. fogas en ny bestämmelse om betalning av retroaktivt beviljad ålderspension till arbetsgivaren till den del arbetstagaren har betalat arbetstagaren lön för sjukdomstid för samma tid. Med arbetsgivare avses i bestämmelsen arbetsgivaren för det anställningsförhållande på basis av vilket arbetstagaren beviljas ålderspension. Ålderspension betalas således inte till arbetsgivaren i ett sådant anställningsförhållande som arbetstagaren har för avsikt att fortsätta i under tiden med ålderspension. En förutsättning för

beviljandet av ålderspension är att det arbete på grundval av vilket ålderspension söks har avslutats. Den situation som avses i det föreslagna 3 mom. realiserar enbart då en arbetstagare som ansökt om invalidpension beviljas ålderspension i stället för invalidpension på grund av att arbetstagaren har fyllt 63 år före utgången av den primärtid som avses i sjukförsäkringslagen. Ålderspension beviljas då från ingången av månaden efter den under vilken 63 års ålder uppnåddes, även om anställningsförhållandet fortfarande gäller.

Till paragrafens 4 mom. fogas en ny bestämmelse om betalning av retroaktivt beviljad invalidpension eller ålderspension till arbetsgivaren i de fall som avses i 3 mom., till den del arbetsgivaren för samma tid har betalat lön för uppsägningstid till arbetstagaren. Bestämmelsen tillämpas endast i de situationer då arbetstagaren de facto har blivit arbetsoförmögen under uppsägningstiden, men lönen betalas som lön för sjukdomstid i stället för som lön för uppsägningstid.

Enligt 5 mom. betalas pensionen inte till arbetsgivaren om den har betalats till sjukförsäkringsfonden eller om arbetsgivaren har fått ersättning för den lön som betalats för sjukdomstid med stöd av någon annan lag.

121 §. *Betalning av pension och rehabiliteringsförmån till sjukförsäkringsfonden.* Paragrafens 1 mom. motsvarar 17 b § 7 mom. i den gällande lagen, enligt vilken ålderspensionen betalas till sjukförsäkringsfonden till den del som den motsvarar den sjukdagpenning eller partiella sjukdagpenning som har betalats för samma tid. Till bestämmelsen fogas omnämmandet av partiell sjukdagpenning till följd av ändringen av sjukförsäkringslagen. I paragrafens 2 mom. tas bestämmelsen i 15 a § 4 mom. i den gällande lagen in. Enligt bestämmelsen betalas retroaktivt beviljad full invalidpension till sjukförsäkringsfonden till den del dess belopp motsvarar för samma tid utbetalad dagpenning enligt sjukförsäkringslagen. I paragrafens 3 mom. föreslås en ny bestämmelse enligt vilken rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg som beviljas retroaktivt betalas till sjukförsäkringsfonden till den del deras belopp motsvarar för samma tid utbetalad dagpenning eller partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen. I praktiken har be-

stämmelsen i 15 a § 4 mom. i StPL tillämpats också på rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg, så den i 3 mom. föreslagna nya bestämmelsen förändrar inte nuvarande praxis.

122 §. *Betalning av pension till Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa.* Paragrafens 1 mom. motsvarar bestämmelserna i 17 b § 2 mom. i den gällande lagen om betalning av retroaktiv pension till Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa. Om pensionen beviljas retroaktivt och pensionstagaren för samma tid har fått arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd eller utbildningsdagpenning, betalas den retroaktivt beviljade pensionen till Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan på yrkande av dessa. Pensionen betalas till Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan till den del som den motsvara de arbetslöshetsförmåner eller den utbildningsdagpenning som har betalats för samma tid.

Om en arbetstagare tillfälligt har fått folkpension eller folkpension och bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionsstagare för den tid för vilken arbetstagaren med anledning av ändringssökande retroaktivt beviljas pension enligt denna lag, kan den retroaktiva pensionen enligt denna lag betalas till Folkpensionsanstalten till den del pensionsbeloppet motsvarar beloppet av den förmån som Folkpensionsanstalten betalat till för stort belopp för samma tid. Om detta bestäms i det föreslagna 2 mom. Enligt 3 mom. kan Statskontoret betala den pension som Statskontoret beviljat retroaktivt till Folkpensionsanstalten även då Statskontoret fortsätter betala rehabiliteringsstöd som beviljats med anledning av ändringssökande eller beviljar förmånstagaren familjepension enligt denna lag. Pension som beviljats retroaktivt kan betalas till Folkpensionsanstalten för den tid för vilken folkpension betalats till ett för stort belopp även då Statskontoret rättar sitt tidigare beslut eller i övrigt justerar beloppet av en beviljad pension eller efter ett beslut om rättelse beviljar fortsatt rehabiliteringsstöd. Bestämmelser som motsvarar 1 och 2 mom. finns för närvarande i 17 b § 3 mom. i StPL.

Enligt 4 mom. betalas pension dock inte till Folkpensionsanstalten för att ersätta bostads-

stöd som betalats till ett för stort belopp, om inte folkpension betalas retroaktivt för samma tid. Genom bestämmelsen utökas Statskontorets rätt och skyldighet att till Folkpensionsanstalten betala pension som beviljas retroaktivt för ersättande av en förmån enligt folkpensionslagen som under samma tid betalats till ett för stort belopp. Avsikten med detta är att underlätta återkrav även med tanke på pensionstagaren. Folkpensionsanstalten behöver i dessa fall inte återkräva överbetalningen av pensionstagaren. Bestämmelsen är ny.

Till paragrafens 5 mom. överförs bestämmelsen i 17 b § 6 mom. i StPL om betalning av annan pension än delinvalidpension till Folkpensionsanstalten när arbetstagaren har fått en förmån enligt lagen om studiestöd för den tid för vilken han eller hon beviljas pension retroaktivt.

123 §. *Betalning av pension till kommunen eller ett organ enligt socialvårdslagen.* Pension som beviljas retroaktivt betalas till ett i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen (710/1982) avsett organ om pensionstagaren har fått i lagen om utkomststöd (1412/1997) avsett utkomststöd i förskott. Om detta föreskrivs i 1 mom. Bestämmelsen motsvarar 17 b § 4 mom. i den gällande lagen. Till 2 mom. överförs bestämmelsen i 17 b § 5 mom. i den gällande lagen med preciserad ordalydelse. Enligt bestämmelsen betalas pensionen till kommunen eller samkommunen på det sätt som föreskrivs i 14 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992) för den tid arbetstagaren varit i vård eller omvårdnad på institution eller i familjevård.

124 §. *Tiden för framställande av regressanspråk.* I paragrafen tas bestämmelsen om tid för framställande av regressanspråk i 17 b § 8 mom. i den gällande lagen in. Yrkandet om betalning av retroaktiv pension i de situationer som avses i 120-123 § skall framställas till Statskontoret minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

125 §. *Betalning av pension till ett organ enligt socialvårdslagen på basis av samtycke.* Till denna paragraf överförs bestämmelsen i 17 § 3 mom. i StPL om att Statskontoret kan betala pensionen till ett i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen avsett organ i den kommun där pensionstagaren är bosatt. Om betalning av

pensionen till pensionstagaren själv inte kan anses ändamålsenligt på grund av hans eller hennes livsstil, sjukdom eller någon annan särskild orsak och en intressebevakare inte har förordnats för honom eller henne kan pensionen betalas till kommunens socialförvaltning. Detta förutsätter alltid pensionstagarens samtycke och pensionen skall användas till omvårdnaden av pensionstagaren och familjemedlemmar som han eller hon är skyldig att dra försorg om. Om detta föreskrivs i 1 mom.

Enligt 2 mom. kan framställningen om att pensionen inte betalas till pensionstagaren göras av pensionstagaren, dennes make, någon annan anhörig, den som huvudsakligen sköter pensionstagaren eller vederbörande organ i kommunen. Enligt 3 mom. får pensionen utan pensionstagarens samtycke inte användas för något annat ändamål än för omvårdnaden under den månad då pensionen betalats.

126 §. Utbetalningsordning för pension. Paragrafen är ny. I arbetspensionslagarna finns för närvarande inte någon bestämmelse om i vilken ordning pension skall betalas då flera olika instanser enligt lagen samtidigt har rätt till den. Någon tydlig bestämmelse finns inte heller angående vilken del av pensionen som kan utsökas för betalning av pensionstagarens övriga skulder i de fall då pensionen enligt en bestämmelse i lagen skall betalas till någon annan än pensionstagaren. I paragrafen föreslås en bestämmelse om betalningsordningen för retroaktiv pension i sådana fall där flera olika instanser enligt lagen har rätt till den retroaktiva pensionen. Bestämmelsen baserar sig på nuvarande praxis som man har kommit fram till genom tolkning av regressbestämmelserna i olika lagar. Eftersom pension enligt lagens bestämmelser i form av regressfordringar skall betalas till andra organ som sköter socialförsäkringen på den grund att dessa organ har betalat en socialförsäkringsförmån för samma tid som pensionen, har det ansetts att dessa organ har rätt till pensionen före den utsöks. Utsökningsmyndigheterna och därigenom de övriga borgenärerna kan inte ha en större rätt till pensionen än pensionstagaren.

127 §. Överföring eller pantsättning av pension. I paragrafen föreslås en bestämmelse

se enligt vilken en förmån enligt denna lag inte får överföras på någon annan person. Enligt 17 a § i den gällande lagen tillåts överföring till en annan person om Statskontoret samtycker. I praktiken har det inte gjorts sådana överföringar av pension till en annan person, så förbudet mot överförande av pension föreslås vara ovillkorligt och bli preciserat så att det gäller överförande av pension på någon annan person. Med personer avses både fysiska och juridiska personer. Enligt den gällande lagen får pension inte heller pantsättas och kostnadsersättningar enligt denna lag får inte utsökas. Med kostnadsersättningar avses t.ex. sådana kostnadsersättningar som Statskontoret betalar till den som söker eller får invalidpension då Statskontoret har ålagt honom eller henne att låta undersöka sig hos en namngiven legitimerad läkare eller på en anvisad rehabiliteringsanstalt eller undersökningsinrättning.

128 §. Retroaktiv rätt till ersättning från försäkringsanstalten. I paragrafen föreskrivs om Statskontorets rätt till retroaktiv dagpenning eller pension enligt lagen om olycksfallsförsäkring, livränta enligt lagen om skada ådragen i militärtjänst eller fortlöpande ersättning för egen skada enligt trafikförsäkringslagen eller ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991). För att pension skall kunna beviljas och betalas även om sökanden har anhängiggjort en ansökan som gäller en ovan nämnd förmån, föreskrivs att pensionstagarens rätt till dessa förmåner övergår till Statskontoret till den del som Statskontoret har betalat pension för samma tid. I 2 mom. föreskrivs om ett motsvarande förfarande som tillämpas i fråga om familjepension. Motsvarande bestämmelser finns i 16 a § i den gällande lagen.

129 §. Preskription av pension. I denna paragraf tas bestämmelsen i 21 § 2 mom. i den gällande in med ändrad ordalydelse. Bestämmelsen gäller preskription av förmån som grundar sig på ett beslut av Statskontoret. Bestämmelsen kommer till tillämpning t.ex. när pensionen enligt beslutet borde ha betalats till ett större belopp än det belopp

som har betalats. En sådan fordran anses ha uppkommit den dag då förmånen borde ha betalats. En sådan fordran preskriberas efter fem år från den dag då den borde ha betalats, i stället för som för närvarande efter tio år, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen avbryts enligt 10 § i lagen om preskription av skulder (728/2003; preskriptionslagen) om förmånstagaren kräver betalning eller på något annat sätt påminner Statskontoret om fordran, eller om Statskontoret betalar fordran eller på något annat sätt erkänner den eller om parterna t.ex. kommer överens om betalningsarrangemang. Preskriptionen av en fordran avbryts också genom rättsliga åtgärder enligt 11 § i preskriptionslagen. Efter att preskriptionen har avbrutits börjar en ny fem år lång preskriptionstid från och med avbrytandet. Bestämmelsen träder i kraft stegvis på så sätt att under 2007 och 2008 är preskriptionstiden fortfarande tio år och därefter förkortas den årligen med ett år så, att preskriptionstiden 2013 är fem år.

Bestämmelsen i 21 § 1 mom. i den gällande lagen enligt vilken pensionstagaren förlorar pension som inte lyfts inom tre år slopas eftersom det är onödigt.

130 §. Återkrav av pension som betalats utan grund. Bestämmelserna om återkrav av pension som betalats utan grund i 25 § i den gällande lagen tas med preciserad ordalydelse in i denna paragraf. I jämförelse med den gällande bestämmelsen fogas till 2 mom. möjligheten att avstå från att återkräva en pension som betalats utan grund också när det belopp som skall återkrävas är litet. Bestämmelsen tas in i lagen för enhetlighetens skull, eftersom en motsvarande bestämmelse finns i ArPL.

I 4 mom. föreskrivs om preskription av återkrav. Till denna del ändras bestämmelsen jämfört med den gällande bestämmelsen. Beslutet om återkrav av pension som betalats utan grund skall fattas inom fem år räknat från utbetalningsdagen i stället för som för närvarande inom tio år. Efter att beslutet om återkrav fattats skall fordran återkrävas inom fem år efter det att beslutet fattades, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid. Denna bestämmelse träder i kraft stegvis på så sätt att pen-

sion som 2007 och 2008 betalats utan grund kan återkrävas för tio år. Därefter förkortas tiden årligen med ett år, så att pension som 2013 betalats utan grund kan återkrävas för fem år.

131 §. Kvittning av pension som betalats utan grund. Paragrafens 1 mom. motsvarar 25 § 3 mom. i den gällande lagen, enligt vilken pension som betalats utan grund kan återkrävas genom kvittning mot framtida pensionsrater. Från den pensionsrat som i varje enskilt fall skall utbetalas får dock inte utan pensionstagarens medgivande dras av mer än en sjättedel. Då det är fråga om det sammanlagda beloppet av de pensioner som betalats av Statskontoret i egenskap av sista pensionsanstalt, betraktas det nämnda sammanlagda beloppet av pensionerna som en sådan pensionsrat. Om detta föreskrivs i 2 mom. på motsvarande sätt som i 25 § 4 mom. i den gällande lagen.

9 kap. **Finansiering av pensionsskyddet**

132 §. Finansiering av pensionskyddet. I 1 mom. sägs för tydlighetens skull att pensionskyddet enligt denna lag finansieras med medel ur statsbudgeten. Dessutom införs i momentet en bestämmelse från 1 § i SPFL enligt vilken statens pensionsfond finns till för att trygga betalningen av framtida pensioner och för att jämna ut de utgifter som dessa förmåner medför. Bestämmelser om statens pensionsfond finns i SPFL, som enligt förslaget i denna proposition skall skrivas om.

133 §. Statens pensionsfonds inkomster. I paragrafen föreskrivs på samma sätt som för närvarande i 3 § 1 och 2 mom. i SPFL att statens pensionsfonds inkomster består av de pensionsavgifter som inbetalas till fonden, avkastningen av fondens medel och arbetslöshetsförsäkringsfondens prestationer.

134 §. Överföring från statens pensionsfond till statsbudgeten och fondens tillväxt. I 1 mom. föreslås en bestämmelse som finns i 5 § 1 mom. i SPFL och enligt vilken från fonden till budgeten årligen skall överföras ett belopp som utgör 40 procent av de årliga pensionsutgifterna för pensioner som bevil-

jats på basis av anställning som omfattas av denna lag. När fonderingsmålet har nåtts är överföringen från fonden till statsbudgeten inte längre bunden till ett belopp som utgör 40 procent av pensionsutgifterna, utan beloppet av överföringen bestäms årligen i statsbudgeten.

I 2 mom. föreskrivs i enlighet med 5 § 2 mom. i SPFL att fonden får växa till slutet av det år under vilket de fonderade medlen uppnått 25 procent av pensionsansvaret enligt denna lag. Den föreslagna definitionen är smidig jämfört med en exakt tidpunkt för när fonderingsmålet har nåtts, och den möjliggör en liten överskridning av fondens storlek under det år fonderingen upphör. Detta beräknas ske senast 2020. Det föreslagna fonderingsmålet motsvarar det ursprungliga syftet med lagen, att fonderingsgraden skall vara enhetlig med fonderingsgraden inom pensionsystemet för den privata sektorn.

135 §. Arbetsgivares pensionsavgift. Paragrafen skall enligt förslaget innehålla en bestämmelse från 4 § 1 mom. i SPFL om arbetsgivarens skyldighet att betala pensionsavgift. Bestämmelsen har likväl preciserats betydligt jämfört med den nuvarande. I den föreslagna paragrafen anges vilka delar pensionsavgiften består av, vilket inte har gjorts tidigare. Bestämmelser om delarna ingår i en förordning av statsrådet. En ny del i pensionsavgiften är omkostnadsdelen. För närvarande finansieras skötseln av pensionsskyddet direkt med medel ur statsbudgeten. Enligt förslaget skall omkostnaderna för pensionsskyddet finansieras med en omkostnadsdel som tas ut i samband med arbetsgivarens pensionsavgift. I omkostnadsdelen skall ingå Statskontorets alla kostnader för verkställigheten av pensionsskyddet, inbegripet den justitieförvaltningsavgift som betalas för finansieringen av verksamheten vid besvärnsnämnden för arbetspensionsärenden.

Arbetsgivares pensionsavgift skall precis som för närvarande betalas till Statskontoret, som intäktsför avgiften till statens pensionsfond. Men den nya omkostnadsdelen får Statskontoret förfoga över. Närmare bestämmelser om grunderna för arbetsgivares pensionsavgift och om dess överföring till pensionsfonden skall enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet. Storleken på

omkostnadsdelen beslutas av finansministeriet.

Statskontoret beslutar om storleken på pensionsavgiftens övriga delar och på själva avgiften efter att de principer som berör saken har behandlats av styrelsen för statens pensionsfond. Med hjälp av storleken på arbetsgivarens pensionsavgift och på de självriskandelar som ingår kan man effektivt främja åtgärder som stöder bl.a. rehabilitering och bevarandet av de anställdas arbetsförmåga. På så sätt har de styreffekt såväl på pensionskyddets innehåll som på anställningen. Därför har det ansetts vara motiverat att också personalorganisationerna via styrelsen för statens pensionsfond deltar i beslutsfattande som gäller pensionsavgiften.

I slutet av paragrafen anges enligt förslaget att Statskontoret beslutar om betalningen av arbetsgivares pensionsavgift.

136 §. Arbetstagarens pensionsavgift. I paragrafen föreskrivs att arbetstagaren är skyldig att betala arbetstagarens pensionsavgift och att avgiften innehålls i samband med löneutbetalningen. För närvarande ingår dessa bestämmelser i 4 § 3 och 4 mom. i SPFL. Arbetstagarens pensionsavgift har innehållits hos anställda inom alla branscher allt sedan 1993. Åren 1993 och 1994 uppgick avgiften till tre procent. Arbetsmarknadens organisationer har enats om att hälften av kostnaderna för en ändring av avgiften skall överföras på arbetsgivarna och hälften på arbetstagarna. Sedan 1994 har avgiften på tre procent i enlighet med överenskommelsen höjts med hälften av den genomsnittliga höjningen av APL-försäkringsavgiften.

Arbetsmarknadens centralorganisationer har genom en kompletterande överenskommelse 2002 enats om en förhöjd avgift för dem som har fyllt 53 år. Arbetstagarens pensionsavgift är från ingången av månaden efter den månad under vilken den försäkrade uppnått 53 års ålder arbetstagarens i föregående stycke avsedda pensionsavgift multiplicerad med talet 19/15. En förhöjd avgift har innehållits från ingången av 2005. Med den nämnda avgiftshöjningen för 53 år fyllda finansierar man delvis den högre pension som tjänas in från ingången av månaden efter den månad under vilken 53 års ålder uppnåtts. Den förhöjda avgiften täcker ungefär en tred-

jedel av de kostnader som den högre pensionstillväxten medför.

Pensionsavgiften för arbetstagare som omfattas av lagen om statens pensioner har alltid varit lika stor som arbetspensionsförsäkringsavgiften för de anställda inom den privata sektorn. I arbetspensionsförsäkringsavgiften har alltid ingått en omkostnadsdel. Därför hänvisas i 1 mom. direkt till ArPL när det gäller avgiftens storlek. Avgiften har fastställts av social- och hälsovårdsministeriet.

Enligt 2 mom. innehåller arbetsgivaren arbetstagarens pensionsavgift i samband med löneutbetalningen. Pensionsavgift skall innehållas på all den lön för vilken pensionskydd enligt denna lag tjänas in. Även i övrigt skall avgiften innehållas på det sätt som föreskrivs i 152 § i ArPL och i den förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av den.

137 §. Retroaktiv innehållning av arbetstagarens pensionsavgift. Paragrafen är ny. I 1 mom. föreskrivs om innehållning av arbetstagarens pensionsavgift i efterhand i de fall då avgiften på grund av ett uppenbart fel inte har innehållits i samband med löneutbetalningen. Det kan t.ex. hända att avgiften inte innehålls i samband med löneutbetalningen på grund av ett fel i arbetsgivarens löneutbetalningssystem. I en sådan situation kan arbetsgivaren i samband med högst de två därpå följande löneutbetalningarna innehålla avgiften för löner som betalats ut vid den förra löneutbetalningen.

Inom vissa branscher bestäms arbetstagarens lön enligt arbetsresultatet. Den lön i pengar som betalas ut vid löneutbetalningen kan därför rentav variera så mycket att det inte alltid blir någon egentlig penninglön att betala ut. En arbetstagare kan i sitt anställningsförhållande likväl ha t.ex. naturaförmåner som gör att pensionskydd tjänas in. Om arbetstagarens pensionsavgift i en sådan situation inte kan innehållas på grund av att en tillräcklig penninglön inte betalas för innehållning av avgiften, kan arbetsgivaren med stöd av 2 mom. innehålla avgiften i samband med senare löneutbetalningar. Den tid för vilken avgifter kan innehållas retroaktivt föreslås vara ett år.

138 §. Preskription av pensionsavgifter.

Enligt 1 mom. skall Statskontoret fastställa pensionsavgiften inom fem år från avgiftens förfallodag. I ArPL föreslås en preskriptionstid på fem år, med en övergångstid som fortgår till 2013, och en motsvarande bestämmelse föreslås också i denna lag. För närvarande anges en preskriptionstid på tio år i 7 a § 1 mom. i SPFL.

Paragrafens 2 mom. är nytt. Där föreslås att Statskontoret i de fall då en arbetstagares arbetsinkomst har utökats med till pension berättigande arbetsinkomster som är mer än fem år gamla, på basis av dessa arbetsinkomster kan fastställa pensionsavgiften inom tio år från den dag då denna avgift för anställningsförhållandet i fråga hade förfallit till betalning.

139 §. Utsökning av pensionsavgifter. Till paragrafen överförs de bestämmelser i 7 a § 1 och 2 mom. i SPFL enligt vilka en pensionsavgift enligt denna lag jämte dröjsmålsränta får utmätas utan dom eller beslut på det sätt som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg.

140 §. Återbetalning när arbetstagarens pensionsavgift har innehållits utan grund. Paragrafen är ny. I den gällande lagen finns ingen bestämmelse som förpliktar en arbetsgivare att till arbetstagaren återbetala en pensionsavgift som har innehållits utan grund. Därför har besvärinstanserna inte kunnat förplikta en arbetsgivare att återbetala en sådan avgift till arbetstagaren, även om de i sina beslut har påpekat att avgiften har innehållits utan grund. Den bestämmelse som föreslås i denna paragraf är avsedd att rätta till detta missförhållande. Enligt den föreslagna bestämmelsen skall arbetsgivaren på arbetstagarens yrkande till arbetstagaren återbetala en pensionsavgift som har innehållits utan grund eller till för högt belopp. Med stöd av bestämmelsen kan arbetstagaren av en besvärinstans som avses i denna lag få ett verkställbart beslut om återbetalning av pensionsavgiften.

141 §. Preskription av återbetalning av pensionsavgift som betalats utan grund. I paragrafen föreskrivs när en fordran som gäller återbetalning av en pensionsavgift som betalats utan grund eller av en arbetstagarens pensionsavgift som innehållits utan grund skall preskriberas. Preskriptionstiden föreslås

bli förkortad från nuvarande tio år till fem år på samma grunder som i fråga om 138 § 1 mom.

142 §. Dröjsmålsränta på pensionsavgift. I paragrafen föreslås en bestämmelse som motsvarar nuvarande 7 a § 1 mom. i SPFL och enligt vilken en arbetsgivare som har försummat att betala pensionsavgiften inom utsatt tid skall betala dröjsmålsränta enligt räntelagen.

10 kap. Förvaltning

143 §. Statskontoret. Statskontoret skall verkställa statens pensionsskydd, precis som för närvarande. I StPL finns en bestämmelse om detta i 3 § 1 mom. Närmare bestämmelser om Statskontoret och dess uppgifter finns i lagen om statskontoret (305/1991). Uppgifter som enligt denna lag hör till verkställigheten av pensionsskyddet är bl.a. att registrera anställningar, tillhandahålla tjänster före pensionsfallen, avgöra pensionsansökningar, bevilja och betala ut pensioner, tillhandahålla tjänster inom ramen för Kaiku-projektet för arbetshälsa och minimera risken för arbetsförmåga, fastställa, ta ut och redovisa pensionsavgifter och att delta i arbetspensionsanstaltarnas samarbete. Ur statens medel kan betalas med stöd av olika statsrådets beslut extra pensioner. Dessa beviljas av finansministeriet, undervisningsministeriet och Statskontoret. Statskontoret har betalat dessa och det föreslås att det gör det också i fortsättningen.

144 §. Statens pensionsdelegation. Statens pensionsdelegation finns vid finansministeriet. Bestämmelser om delegationen ingår för närvarande i 3 § 3 mom. i StPL. Delegationen är förhandlingsorgan i pensionsfrågor enligt lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar (651/1998) och enligt samarbetsavtalen. Finansministeriet och de anställdas mest representativa centralorganisationer är företrädare i delegationen. I praktiken har också Statskontoret och social- och hälsovårdsministeriet alltid varit företrädare. För närvarande ingår bestämmelserna om de organisationer som är företrädare i delegationen, om delegationens beslutanderätt och om dess övriga arbetssätt i en separat förordning. Den upphävs i och med att StPL

upphävs. Finansministeriet har avtalat med de anställdas mest representativa centralorganisationer att det inte behövs någon förordning i fortsättningen, utan att dessa frågor skall avgöras i den arbetsordning som delegationen godkänner för sig.

145 §. Statens delegation för ärenden gällande arbetsförmåga och rehabilitering. Delegationen finns vid Statskontoret. Bestämmelser om delegationen ingår för närvarande i 3 § 4 mom. i StPL. Delegationen har till uppgift att styra och följa praxis vid bedömning av arbetsförmåga och i rehabiliteringsfrågor. Företrädare är medlemmar utsedda av finansministeriet, dvs. företrädare för finansministeriet och Statskontoret, samt en oberoende ordförande och de anställdas mest representativa centralorganisationer. För närvarande ingår bestämmelserna om de organisationer som är företrädare i delegationen, om delegationens beslutanderätt och om dess övriga arbetssätt i en separat förordning. Den upphävs i och med att StPL upphävs. Finansministeriet har avtalat med de anställdas mest representativa centralorganisationer att det inte behövs någon förordning i fortsättningen, utan att dessa frågor skall avgöras i den arbetsordning som delegationen godkänner för sig.

11 kap. Utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter

146 §. Arbetstagarnas och de pensionssökandes rätt att få uppgifter. I 1 mom. föreslås en motsvarande bestämmelse om arbetstagarnas rätt att få uppgifter som den som finns i 193 § 1 mom. i ArPL. I 2 mom. införs en bestämmelse som ingår i 26 f § i gällande StPL och som motsvarar 193 § 2 mom. i ArPL. I bestämmelsen föreskrivs om Statskontorets skyldighet att på förhand informera de pensionssökande om varifrån uppgifter om dem kan inhämtas och vart uppgifterna i regel kan lämnas ut. Informationen kan ges på en pensionsansökningsblankett eller på något annat motsvarande sätt.

147 §. Arbetsgivarnas rätt att få uppgifter. Arbetsgivarna skall enligt förslaget ha rätt att för sin bokföring och för fastställandet av försäkringsavgifter som orsakas av förmåner

beviljade enligt denna lag få uppgifter om en förmån enligt denna lag som beviljats arbetstagaren och andra uppgifter som behövs för ovan nämnda ändamål. Rätten att få uppgifter gäller bara den arbetsgivare hos vilken den som beviljats förmånen är anställd eller som enligt denna lag svarar för pensioner och rehabiliteringspenningar. För närvarande ingår en motsvarande bestämmelse i 26 c § i StPL.

148 §. Arbetsgivarnas skyldighet att lämna uppgifter. Enligt 1 mom. skall arbetsgivaren vara skyldig att åtminstone en gång i kvartalet meddela Statskontoret uppgifter om arbetstagarna. Bestämmelsen motsvarar 26 b § 1 mom. i gällande StPL. Enligt 2 mom. är arbetsgivaren skyldig att till Statskontoret och en besvärsinstans som avses i denna lag på begäran lämna ut sådana uppgifter om arbetstagarens arbete och arbetsförhållanden som behövs t.ex. för avgörandet av en pensionsansökan. Bestämmelser om detta finns för närvarande i 26 b § 2 mom. i StPL. Enligt förslaget görs bestämmelsen enklare, och där införs en skyldighet att lämna uppgifter till besvärsinstanser. I 3 mom. avgränsas vilka uppgifter om arbetstagaren som Statskontoret kan lämna arbetsgivaren när det ber arbetsgivaren lämna uppgifter som behövs för avgörandet av en pensionsansökan. Statskontoret kan lämna arbetsgivaren endast de sekretessbelagda uppgifter om arbetstagaren som är nödvändiga för att pensionsanstaltens begäran om uppgifter skall kunna specificeras. Motsvarande bestämmelsen finns i 26 b § 3 mom. i StPL. Enligt 4 mom. har Statskontoret rätt att utfärda föreskrifter för arbetsgivarna om när och i vilken form uppgifterna skall lämnas. Motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 26 b § 5 mom. i StPL.

149 §. Pensionstagarens utredning om omständigheter i anslutning till pensionens belopp och pensionsrätten. Till paragrafen överförs den allmänna bestämmelse som finns i 26 a § 6 mom. i StPL och som gäller pensionstagares underrättelseskyldighet. Enligt förslaget skall på de ställen i lagen som gäller respektive pensionsslag föreskrivas vilken sorts ändringar pensionstagaren skall underrätta pensionsanstalten om.

150 §. Rätt att få uppgifter för avgörande av ärenden och för verkställighet av lagstad-

gade uppgifter. Enligt förslaget överförs till 1 mom. i preciserad form den bestämmelse i 26 § 1 mom. 1 punkten i StPL som gäller Statskontorets och besvärsinstansernas rätt att få uppgifter för avgörande av ärenden och verkställighet av lagstadgade uppgifter. Med stöd av bestämmelsen kan Statskontoret få uppgifter av bl.a. arbetspensionsanstalter inom den privata sektorn, den kommunala pensionsanstalten, Folkpensionsanstalten och försäkringsbolag som verkställer lagstadgad olycksfalls- och trafikförsäkring. Pensionsanstalterna behöver bl.a. i egenskap av sista pensionsanstalt uppgifter av andra pensionsanstalter om t.ex. avgöranden i pensionsfrågor och om pensionsbelopp. Dessutom behöver pensionsanstalterna uppgifter om dagpenningar enligt lagen om olycksfallsförsäkring och trafikförsäkringslagen för att kunna dra av primära förmåner. Att uppgifter fås av Folkpensionsanstalten är också av avsevärd betydelse för det förhandsanmälningsförfarande som vid behandling av invalidpensionsärenden tillämpas mellan arbetspensionssystemet och Folkpensionsanstalten. Avsikten med förhandsanmälningsförfarandet är att förhindra att man inom arbetspensionssystemet och folkpensionssystemet utan grund träffar sinsemellan motstridiga avgöranden i pensionsärenden. Detta förfarande förutsätter bl.a. att arbetspensionsanstalten och Folkpensionsanstalten utbyter information om ansökningar som är under behandling och om sökandes hälsotillstånd. Rätten att få uppgifter begränsas till att gälla bara de situationer som avses i paragrafen och bara de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av de uppgifter som avses i paragrafen.

I 2 mom. införs enligt förslaget i preciserad form den bestämmelse som ingår i 26 § 1 mom. 2 punkten i StPL. Enligt bestämmelsen har Statskontoret och en besvärsinstans enligt denna lag rätt att av läkare och andra yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården samt verksamhetsenheter inom hälso- och sjukvården, de som verkställer rehabilitering, socialserviceproducenter och vårdinrättningar för avgörandet av ett ärende som är under behandling få utlåtanden och övriga nödvändiga uppgifter om arbetstagarens vård, rehabilitering och hälsotillstånd. Enligt preciseringen innebär rätten att få utlåtanden

av de nämnda instanserna en rätt att få utlåtanden som dessa instanser redan tidigare har gjort upp i ärendet i fråga. Statskontoret eller en besvärinstans kan således inte kräva att t.ex. en privat läkare skall skriva ett nytt utlåtande med tanke på ett pensionsärende, om inte Statskontoret bestämmer att den som söker eller får invalidpension skall besöka läkaren i fråga för nya undersökningar.

151 §. Statskontorets inspektionsrätt. Statskontoret har enligt förslaget rätt att i arbetsgivarens handlingar granska riktigheten av de uppgifter som arbetsgivaren uppgett. Statskontoret skall ha rätt att få handräckning av polisen och andra myndigheter för att kunna företa inspektioner. Bestämmelserna motsvarar 26 b § 4 mom. i StPL.

152 §. Kringgående och missbruk av uppkomsten av pensionsskydd. Bestämmelsen i 3 § 2 mom. i gällande StPL föreslås bli införd i denna paragraf i utvidgad form. Med stöd av den gällande bestämmelsen går det inte att ingripa i fall där en arbetsgivare har ordnat pensionsskydd för en anställd på basis av en lön som inte grundar sig på det faktiska arbetet. Inte heller finns det några bestämmelser för de fall då som grund för pensionsskyddet har uppgetts en lön som arbetsgivaren i själva verket inte har betalat och inte heller har för avsikt att betala. Enligt den föreslagna bestämmelsen i 1 mom. skall Statskontoret vid tillämpningen av denna lag förfara enligt sakens faktiska natur och syfte, om en rättshandling har getts en form som inte motsvarar sakens faktiska natur och syfte för att uppkomsten av pensionsskydd skall kunna kringgå, för att en pensionsavgift skall kunna undvikas, för att pensionsskydd utan grund skall kunna ordnas eller av något annat skäl. Missbruk föreligger också om någon för att få pension anmäler att ett anställningsförhållande har upphört trots att det i verkligheten fortgår oförändrat.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om arrangemang vars uppenbara syfte har varit att kringgå bestämmelserna om arbetsgivarens ansvar för invalidpension. Också i dessa fall har Statskontoret rätt att fastställa pensionsavgiften enligt situationen före arrangemanget i fråga.

153 §. Statskontorets rätt att få uppgifter av andra pensionsanstalter och av Pensions-

skyddscentralen. Paragrafen är ny. Enligt förslaget har Statskontoret rätt att av de övriga pensionsanstalter som sköter uppgifter i enlighet med arbetspensionslagarna och av Pensionsskyddscentralen få de uppgifter som är nödvändiga för den tillsyn som avses i 151 och 152 §. Uppgifter som kan komma i fråga är t.ex. uppgifter om var pensionsskyddet har ordnats i de fall då arbetsgivaren inte har ordnat pensionsskydd enligt denna lag för en arbetstagare.

154 §. Avgiftsfrihet. Enligt förslaget skall bestämmelsen i 26 § i gällande StPL delvis införas i paragrafen. Enligt bestämmelsen har Statskontoret och en besvärinstans enligt denna lag rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som de enligt denna lag har rätt att få. Om uppgifterna behövs i en viss form och detta förorsakar den som lämnar ut uppgifterna betydande merkostnader, skall kostnaderna ersättas. Enligt 26 § i gällande StPL har en yrkesutbildad person som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården rätt att få skälig ersättning för utlåtanden som han eller hon ger. I 150 § 2 punkten föreslås en bestämmelse om skyldigheten för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården att ge ut utlåtanden. Denna punkt föreslås bli preciserad på så sätt att rätten för Statskontoret och en besvärinstans enligt denna lag att få utlåtanden av bl.a. yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården bara gäller utlåtanden som dessa personer redan tidigare har gjort upp i samma ärende. Dessa utlåtanden skall lämnas avgiftsfritt. Behövs det ett nytt utlåtande i ärendet, skall Statskontoret hänvisa arbetstagaren till en legitimerad läkare för undersökningar. I 44 § föreskrivs om legitimerade läkares rätt till arvode för de utlåtanden de skriver.

155 §. Utlämnande av uppgifter för frivilligt gruppstilläggs-pensionsskydd. En arbetsgivare inom den privata sektorn kan komplettera sina arbetstagares pensionsskydd enligt lag genom att ordna frivilligt gruppstilläggs-pensionsskydd för dem i ett livförsäkringsbolag, en pensionskassa eller en pensionsstiftelse. De uppgifter om anställningsförhållandet som används för tilläggs-pensionsskyddet uppdateras varje år. Också tilläggs-pensionen räknas ut varje år, liksom även avgiften för föregående år och förskottet för innevarande

år. För uppdateringen av uppgifterna om anställningsförhållandet med tanke på tilläggs-pensionsskyddet och för uträkningen av av-gifterna för tilläggs-pensionen behöver livförsäkringsbolagen, pensionsstiftelserna och pensionskassorna uppgifter om de försäkrades arbetspension för det innevarande året och för tidigare år. Därför föreslås att Statskontoret skall ha rätt att till de ovan nämnda instanserna lämna ut uppgifter som behövs för skötseln eller ordnandet av frivilligt grupptilläggs-pensionsskydd enligt 204 § i lagen om pension för arbetstagare.

156 §. Utlämnande av uppgifter för arbetstagarnas grupplivförsäkring. De anstalter som sköter ersättningsverksamheten i fråga om arbetstagarnas grupplivförsäkring behöver olika slag av uppgifter av Statskontoret när det avgörs huruvida förutsättningarna för beviljande av grupplivförsäkring uppfylls eller inte. Enligt den föreslagna bestämmelsen skall Statskontoret ha rätt att lämna dessa anstalter de uppgifter som anges i bestämmelsen. Denna bestämmelse finns för närvarande i 26 d § 1 mom. 6 punkten i StPL.

157 §. Utlämnande av uppgifter för utredning av brott och missbruk. I denna paragraf införs enligt förslaget bestämmelsen i 26 d § 1 mom. 4 och 5 punkten i StPL, språkligt ändrad. Denna bestämmelse behövs fortfarande. De försäkringssystem som verkställer den sociala tryggheten utgör en helhet där de förmåner som betalas ut inom ramen för ett system också påverkar förmånerna och ansvaret inom andra system via regressbestämmelser och avdrag för primära förmåner. Det kan hända att arbetstagare får överlappande ersättningar via flera olika system för att de har lämnat oriktiga uppgifter eller av en eller annan orsak helt och hållet låtit bli att anmäla vilka förmåner de erhåller. I paragrafen skall anges vilka uppgifter Statskontoret kan lämna ut till polis- och åklagarmyndigheter, ministerier, skatteförvaltningen och anstalter eller sammanslutningar som sköter det lagstadgade socialskyddssystemet, för att personuppgifter skall kunna samköras för utredande av brott och missbruk som riktar sig mot socialskyddet samt för andra övervakningsåtgärder av engångsnatur. Bestämmelsen gör det möjligt att i syfte att utreda brott och missbruk samköra sekretessbelagda upp-

gifter enligt denna lag med registeruppgifter om förmånstagare inom andra socialskyddssystem. Dessutom kan sådana misstänkta fall av missbruk och brott som uppdragats t.ex. via en ovan beskriven samkörning av personuppgifter vid behov, tillsammans med personuppgifterna, lämnas ut till polisen för brottsutredning och till åklagarmyndigheten för väckande av åtal.

158 §. Utlämnande av uppgifter till myndigheter och till registeransvariga som bedriver kreditupplysningsverksamhet. I denna paragraf införs enligt förslaget de bestämmelser som ingår i 26 d § 1 mom. 1 och 5 punkten i StPL och som anger vilka uppgifter som kan lämnas ut till skatteförvaltningen och till myndigheter som sköter uppgifter enligt EG:s förordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet. Genomförandet av EG:s förordning om social trygghet och av överenskommelser om social trygghet förutsätter informationsutbyte med motsvarande utländska myndigheter och inrättningar. Därför behövs denna bestämmelse fortfarande. Till skatteförvaltningen får fortfarande lämnas ut de uppgifter som den behöver för fullgörandet av den övervaknings-skyldighet som föreskrivs i lagen om förskottsuppbörd. Dessutom föreslås, i överens-stämmelse med ArPL, en bestämmelse om att uppgifter om pensionsavgiftsfordringar hos arbetsgivaren som är utsökningsbara enligt denna lag kan lämnas ut till myndigheter som bedriver kreditupplysningsverksamhet.

159 §. Vidareutlämnande av uppgifter. I 1 mom. föreslås en bestämmelse som anger under vilka förutsättningar Statskontoret kan lämna uppgifter vidare som det har fått från pensionsanstalter som sköter verkställigheten av arbetspensionslagarna. Motsvarande bestämmelse ingår för närvarande i 26 d § 1 mom. 3 punkten i StPL. I 2 mom. föreskrivs på samma sätt som i 26 d § 1 mom. 2 punkten i StPL om vidareutlämnande av uppgifter från arbetsgivarna. Enligt 3 mom. skall man avtala om utlämnandet av uppgifter på det sätt som för närvarande anges i 26 d § 2 mom. i StPL.

160 §. Ansvaret beträffande den som vidareutlämnar uppgifter. I denna paragraf införs enligt förslaget bestämmelserna i 26 d § i StPL, enligt vilka den som lämnar uppgifter

vidare ansvarar för att innehållet i de uppgifter som lämnas ut motsvarar de uppgifter som den som lämnar ut uppgifterna fick av den som gav dem. Innan uppgifter lämnas vidare skall den som lämnar ut uppgifterna försäkra sig om att den som tar emot uppgifterna har rätt få dem.

161 §. Utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning. I denna paragraf införs bestämmelsen i 26 e § i StPL, men med den preciseringen att en teknisk anslutning inte längre får öppnas för försäkringsbolag som idkar frivillig pensionsförsäkring till sådana uppgifter som är nödvändiga för att utreda avdrag i beskattningen på basis av frivillig pensionsförsäkringspremie. Beskattningen av frivilliga pensionsförsäkringar har ändrats, och därför behövs bestämmelsen inte längre. I övrigt ändras den gällande bestämmelsen inte.

12 kap. Ändringssökande

162 §. Sökande av ändring. I paragrafen föreslås en bestämmelse i vars 1 mom. besvärinstanserna anges på samma sätt som i gällande 23 § 1 mom. i StPL. Första besvärinstans är likväl besvärnämnden för arbetspensionsärenden och inte statens pensionsnämnd. Bestämmelser om utnämmandet av besvärnämnden för arbetspensionsärenden och om nämndens verksamhet skall ingå i lagen om besvärnämnden för arbetspensionsärenden.

I 2 mom. konstateras att en part får söka ändring i Statskontorets beslut hos besvärnämnden för arbetspensionsärenden, om inte något annat föreskrivs särskilt i denna lag. Med part avses en fysisk eller juridisk person om vars intresse, rätt eller skyldighet det har fattats beslut i ärendet eller vars juridiska eller ekonomiska intressen beslutet omedelbart påverkar. Vem som är part varierar enligt vilket ärende som avgörs genom beslutet. Även Statskontoret och arbetsgivarna är parter i vissa ärenden.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse om parternas rätt att söka ändring hos försäkringsdomstolen i beslut av besvärnämnden för arbetspensionsärenden. Statskontoret har också rätt att söka ändring såsom nu. I sak

motsvarar de föreslagna 2 och 3 mom. 23 § 1 mom. i StPL.

I 4 mom. anges enligt förslaget de beslut av Statskontoret och Pensionsskyddscentralen i vilka ändring inte får sökas med stöd av denna lag. Ändring får inte sökas i de fall då Statskontoret har vägrat att ge ett förhandsbesked om pensionsrätt. Om ett förhandsbesked däremot ges, får ändring sökas. Rätten att söka ändring gäller inte heller ett sådant beslut av Pensionsskyddscentralen genom vilket Pensionsskyddscentralen har avgjort vilken pensionsanstalt som är behörig att handlägga en pensionsansökan. Motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 3 a § i StPL. Till den del en part har rätt att söka ändring i beslut om självrättelse eller i interimistiska beslut bestäms om detta särskilt i detta kapitel.

163 §. Sökande av ändring i den sista pensionsanstaltens beslutssammanställning och i det sammanfattande meddelandet om EU-besluten. På en beslutssammanställning som Statskontoret gett i egenskap av sista pensionsanstalt tillämpas samma bestämmelser som på beslut. Således gäller bestämmelserna om sökande av ändring, verkställighet av beslut samt rättelse och undanröjande av beslut även beslutssammanställningar som Statskontoret ger i egenskap av sista pensionsanstalt.

Den bestämmelse som föreslås i 2 mom. är ny. Där föreskrivs om sökande av ändring i de situationer då en part har varit försäkrad i två eller flera EU-länder. Då är beloppet av arbetstagarens invalidpension beroende av de övriga EU-ländernas försäkringsperioder. Enligt rådets förordning (EEG) nr 574/72 gällande tillämpningen av EG:s förordning om social trygghet skall det över de beslut som pensionsanstalter i EU-länder fattat ges ett sammanfattande meddelande med uppgift om möjligheten att överklaga. Enligt nämnda bestämmelse räknas tiden för överklagande från det att sökanden fick det sammanfattande meddelandet.

Eftersom behandlingen av pensionsansökningar utomlands ofta tar över ett år, t.o.m. flera år, är det nödvändigt med tanke på de pensionssökandes rättsskydd att kunna söka ändring gällande rätten till invalidpension redan innan det sammanfattande meddelandet

sammanställts. Detta är nödvändigt då rätt till pension har förvägrats eller när pensionen har beviljats som delinvalidpension fastän den sökande har ansökt om full invalidpension, eller när pensionen har beviljats som rehabiliteringsstöd för viss tid, fastän den enligt ansökan bör betalas ut tills vidare. Det finns inte några bestämmelser om bedömningen av arbetsförmågan i EG:s förordning om social trygghet, utan sådana ingår enbart i den nationella lagstiftningen. Således kan man utan hinder av EG:s förordning om social trygghet föreskriva om möjligheten att ge beslut om rätten till invalidpension och om rätten att söka ändring i ett sådant beslut. Bestämmelsen är nödvändig för att en enhetlig rättspraxis skall kunna säkerställas.

164 §. Tid för sökande av ändring. Tiden för sökande av ändring föreslås vara 30 dagar från den dag då parten har fått del av ett beslut av Statskontoret eller besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Om det i samband med sökandet av ändring inte visas något annat, anses en part ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress som parten har uppgett. Statskontorets ändringssökningstid på 30 dagar räknas från det beslutet fattats. Motsvarande bestämmelser finns för närvarande i 23 § 2 mom. i StPL.

165 §. Grundbesvär över debitering. I StPL finns ingen bestämmelse om grundbesvär. Sådana bestämmelser föreslås bli införda i lagen i överensstämmelse med ArPL. Enligt 1 mom. får en arbetstagare anföra grundbesvär om han eller hon anser att arbetsgivaren har innehållit arbetstagarens pensionsavgift i strid med lag. Också arbetsgivaren skall kunna anföra grundbesvär över debitering av en pensionsavgift. Grundbesvär skall alltid anföras skriftligen hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden senast inom två år efter debiteringsåret.

Om grundbesvär anförs med anledning av utmätning, gäller enligt det föreslagna 2 mom. dessutom det som föreskrivs om grundbesvär i fråga om skatter och avgifter. Således kan den som anför grundbesvär ansöka om att verkställigheten avbryts. Ansökan om avbrytande av verkställigheten inlämnas till utmätningssmannen, som överlämnar handlingarna till besvärsnämnden för ar-

betspensionsärenden.

166 §. Inlämnande av besvärsskrift. Enligt paragrafen skall besvärsskriften inlämnas till Statskontoret både när besvär anförs över dess eget beslut och när besvär anförs över ett beslut i samma ärende som meddelats av besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 23 b § 1 mom. i StPL.

167 §. Rättelse av beslut i samband med sökande av ändring. Besvär behandlas alltid först som ett självrättelseärende vid Statskontoret. Om yrkandena kan godkännas till alla delar ger Statskontoret ett rättelsebeslut i ärendet. Den som delgivits ett sådant beslut har rätt att söka ändring i det. Om Statskontoret endast delvis godkänner yrkandena, skall det meddela ett interimistiskt beslut i ärendet. I det interimistiska beslutet får ändring inte sökas. Motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 23 b § 2 och 3 mom. i StPL.

I 2 och 3 mom. föreskrivs om det förförande som skall tillämpas i fråga om en besluts-sammanställning som Statskontoret gett i egenskap av sista pensionsanstalt. Statskontoret skall alltid i egenskap av sista pensionsanstalt innan ärendet behandlas begära ett utlåtande av övriga pensionsanstalter till den del besvären gäller pensionsskydd som sköts av dem. Om det endast är fråga om bedömning av arbetsförmågan behöver inte något utlåtande begäras. Om samtliga pensionsanstalter vilkas beslut besvären gäller godkänner ändringssökandens yrkanden, skall Statskontoret ge en ny, rättad beslutssammanställning. Även i de fall då besvären gäller enbart bedömning av arbetsförmågan och Statskontoret godkänner de yrkanden som framförs i besvärsskriften, skall Statskontoret ge en ny, rättad beslutssammanställning. Den som delgivits en sådan rättad beslutssammanställning har rätt att söka ändring i den. Motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 23 b § 4 och 5 mom. i StPL.

168 §. Överföring av besvär till besvärssinstans. Om Statskontoret inte rättar ett överklagbart beslut, skall det överföra besvären jämte sitt utlåtande om dem till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Med besvär avses förutom den egentliga besvärsskriften även alla handlingar som anknyter

till besvären. Tidsfristen för överföring av arbetspensionsärenden till besvärsnämnden föreslås vara 30 dagar från besvärstidens utgång. Gäller besvären ett beslut som meddelats av besvärsnämnden för arbetspensionsärenden, skall besvären överföras till försäkringsdomstolen inom den nämnda tiden. Motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 23 b § 3 mom. i StPL.

I 2 mom. ingår en bestämmelse om en sådan situation där Statskontoret godkänner ändringssökandens yrkanden efter det att besvärsskriften har inlämnats till besvärinstansen. Till den del Statskontoret godkänner yrkandena kan det meddela ett interimistiskt beslut i ärendet. Statskontoret skall utan dröjsmål underrätta besvärinstansen om det interimistiska beslutet. I ett interimistiskt beslut av detta slag får ändring inte sökas separat. Statskontoret kan enligt förslaget avvika från den tidsfrist på 30 dagar som anges i 1 mom., om inhämtandet av tilläggsutredning som krävs med anledning av besvären förutsätter detta. Besvärsskriften och utlåtandet skall dock alltid sändas till besvärinstansen senast 60 dagar från besvärstidens utgång. Eftersom den sista pensionsanstalten i andra ärenden än sådana som gäller endast bedömning av arbetsförmågan före behandlingen av ärendet skall begära ett utlåtande från övriga pensionsanstalter till den del besvären gäller det pensionsskydd som sköts av dem, skall den sista pensionsanstalten ha 60 dagar på sig att behandla ett sådant ärende. Om någon av de pensionsanstalter som har gett ett utlåtande i ärendet inte rättar sitt beslut i enlighet med ändringssökandens yrkande, skall besvärsskriften och de utlåtanden som getts med anledning av den inom 60 dagar från besvärstidens utgång tillställas besvärinstansen. Motsvarande bestämmelser finns för närvarande i 23 b § 6 mom. i StPL.

169 §. Besvär som inkommit efter besvärstidens utgång. Besvären kan tas upp till behandling trots att de inkommit efter besvärstidens utgång, om det finns vägande orsaker till förseningen. En motsvarande bestämmelse saknas för närvarande i StPL, trots att denna praxis har följts.

170 §. Verkställighet av beslut. Paragrafens 1 mom. är en ny bestämmelse som föreslås bli införd i lagen för tydlighetens skull. I

momentet föreskrivs, på motsvarande sätt som i ArPL, att Statskontorets beslut trots att ändring har sökts skall iakttas till dess ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut. I 2 mom. föreslås en bestämmelse som motsvarar 23 a § 6 mom. i StPL och som gäller verkställighet av ett lagakraftvunnet beslut.

171 §. Rättelse av skriv- eller räknefel. Eftersom Statskontoret är en statlig myndighet omfattas det av förvaltningslagen (434/2003). I 50 och 51 § i förvaltningslagen finns bestämmelser om rättelse av sakfel och rättelse av skrivfel. Eftersom motsvarande bestämmelser har införts i ArPL, föreslås för enhetlighetens skull att de införts också 171 och 172 § i StaPL. Det är ändå inte meningen att på något sätt begränsa tillämpningen av förvaltningslagen genom bestämmelserna i StaPL. I denna paragraf föreslås således en bestämmelse om rättelse av skriv- eller räknefel. För närvarande finns en mer allmänt hållen bestämmelse om saken i StPL. Uppenbara skriv- eller räknefel eller andra jämförbara klara fel i ett beslut skall rättas. Ett fel får dock inte rättas, om rättelsen leder till ett resultat som är oskäligt för en part.

172 §. Rättelse av sakfel. Det som ovan sägs om tillämpningen av förvaltningslagen gäller också denna paragraf. I paragrafen införts enligt förslaget den bestämmelse om rättelse av sakfel som finns i 24 § 1 mom. i StPL och 138 § i ArPL. Statskontoret kan undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt, om beslutet grundar sig på klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag, eller om det har skett ett fel i förfarandet då beslutet fattades. Ett beslut kan ändå inte rättas till en parts nackdel utan partens samtycke.

173 §. Rättelse av ett lagakraftvunnet beslut på basis av ny utredning. Enligt förslaget skall Statskontoret pröva ett ärende som avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut på nytt, om ny utredning framkommer i ärendet. Ett tidigare lagakraftvunnet beslut hindrar inte i ett sådant fall att en förmån beviljas eller att beloppet av en redan beviljad pension höjs. Även besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen kan vid behandlingen av besvärärenden bevilja en pension som förvägrats genom ett tidigare

lagakraftvunnet beslut eller bevilja pensionen till ett större belopp än den pension som redan beviljats genom ett lagakraftvunnet beslut, om sådan ny utredning framkommer i ärendet som motiverar detta. Motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 24 § 3 mom. i StPL.

174 §. Undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut. I paragrafen föreskrivs om undanröjande av lagakraftvunna beslut från Statskontoret eller besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. I 1 mom. föreslås, på samma sätt som i ArPL, att besvärsnämnden för arbetspensionsärenden kan undanröja ett lagakraftvunnet beslut som Statskontoret gett. För närvarande är det försäkringsdomstolen som har denna behörighet. Årligen inkommer sammanlagt ca 2 500 ansökningar om undanröjande av beslut till försäkringsdomstolen, av vilka domstolen godkänner ca 80 procent. Orsaken till en stor del av de förkastade ansökningarna om undanröjande av beslut är att beslutet hade kunnat rättas av den pensionsanstalt som meddelat beslutet, utan att någon ansökan om undanröjande av beslutet hade behövts. Av processekonomiska skäl vore det ändamålsenligt att behandla pensionsanstalternas och Pensionsskyddscentralens ansökningar om undanröjande av beslut i första besvärinstans, dvs. i besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. För att parternas rättskydd skall kunna säkerställas skall det vara möjligt att hos försäkringsdomstolen söka ändring i besvärsnämndens beslut gällande en ansökan om undanröjande av beslut.

Besvärsnämnden för arbetspensionsärenden skall kunna undanröja ett lagakraftvunnet beslut, om det grundar sig på oriktig eller bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt. Yrkande om undanröjande av beslut kan framställas av Statskontoret eller en part. Ansökan om undanröjande av ett beslut skall göras inom fem år från det att beslutet har vunnit laga kraft. Av särskilt vägande skäl kan ett beslut likväl undanröjas också när ansökan har gjorts mer än fem år efter det att beslutet har vunnit laga kraft. Innan ärendet avgörs skall besvärsnämnden ge parterna tillfälle att bli hörda. I fråga om försäkringsdomstolen finns motsvarande bestämmelse för närvarande i 24 § 3 mom. i StPL.

I 2 mom. föreskrivs om undanröjande av

beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden har gett. Bestämmelsen är ny. En part kan ansöka om undanröjande av besvärsnämndens beslut hos försäkringsdomstolen på samma villkor som undanröjande av Statskontorets beslut kan sökas hos besvärsnämnden. Härmed avgör besvärsnämnden inte ett yrkande om undanröjande av sitt eget beslut, utan ärendet avgörs av den högsta besvärinstansen för arbetspensionsärenden, försäkringsdomstolen. På ovan nämnda grunder kan försäkringsdomstolen också undanröja ett beslut som den har gett och förordna ny behandling av ärendet.

Enligt 3 mom. kan Statskontoret, om det yrkar att ett beslut skall undanröjas, ställa in utbetalningen av pensionen eller betala denna enligt sitt yrkande till dess ärendet har avgjorts på nytt. Motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 24 § 1 mom. i StPL.

13 kap. **Ikraftträdande**

175 §. Ikraftträdande. Enligt den föreslagna paragrafen bestäms om ikraftträdandet av lagen särskilt genom lag. I propositionen ingår en lag om införande av denna lag, och enligt den träder lagen i kraft den 1 januari 2007.

1.2. **Lagen om införande av lagen om statens pensioner**

1 §. Enligt det föreslagna 1 mom. träder lagen om statens pensioner (StaPL) i kraft den 1 januari 2007.

Enligt 2 mom. skall i denna lag med StPL avses lagen om statens pensioner (280/1966) och med StFamPL lagen om statens familjepensioner (774/1968).

Enligt 3 mom. skall StaPL tillämpas också på pensioner och förmåner som beviljats med stöd av StPL och StFamPL. Bestämmelserna i StaPL om utbetalning, återkrav, dröjsmålsränta, justering och indragning i fråga om pension, sökande av ändring och om pensionstagarens anmälningsskyldighet gäller därmed också löpande pensioner som har beviljats enligt StPL och StFamPL. Detsamma gäller i fråga om andra liknande bestämmelser som ingår eller eventuellt senare införs i

StaPL. Bestämmelsen föreslås gälla också pensioner beviljade enligt andra lagar där det hänvisas till StPL, StFamPL eller statligt anställdas pensionsskydd som ordnas enligt dem.

2 §. StaPL ersätter de lagar som anges i 1 mom., och som därför föreslås bli upphävda. I flera olika lagar ingår hänvisningar till de lagar som skall upphävas, i synnerhet till StPL och StFamPL. Därför föreslås i 2 mom. att om det i någon annan lag, i en bestämmelse, i Europeiska gemenskapernas rättsakter eller i en internationell överenskommelse om social trygghet hänvisas till de upphävda lagarna, skall hänvisningen anses gälla StaPL. Ett undantag utgör de fall då det i StaPL eller i denna lag föreskrivs att de upphävda bestämmelserna skall tillämpas.

Enligt lagen om vissa pensioner, som skall betalas av statsmedel (nedan SMPL) har de som är anställda vid statsunderstödda institutioner och i fråga om vars löner och pensionskostnader institutionen får statsunderstöd för en proportionell del som bestäms i lag eller förordning rätt till pension av statens medel, i tillämpliga delar enligt de bestämmelser som gäller för dem som står i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande till staten. Den pensionsgrundande lönen bestäms enligt den anställning för vilken den statsunderstödda institutionen med stöd av lag eller förordning har haft rätt att få statsunderstöd. I praktiken betalades ibland ändå en högre lön, och då skulle denna överskridande lön pensionsförsäkras enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn.

I början av 1993 och 1994 gjordes betydande omställningar i statsandelssystemet. Efter det kunde rätten till pension inte längre fastställas på samma grunder som förut och därför bestämdes pensionsskyddet för största delen av de statsunderstödda institutionerna genom separat lagstiftning, varvid SMPL inte längre skulle tillämpas. Genom den separata lagstiftningen bestämdes i regel att de som vid omställningen var anställda vid institutionen i fråga också i fortsättningen skulle omfattas av statens pensionsskydd, medan ny personal skulle omfattas av arbetspensionskyddet för den privata sektorn.

Numera finns det personal som omfattas av pensionsskydd enligt SMPL bara vid 12 ar-

kiv, som får statsbidrag enligt lagen om statsbidrag för arkiv av privat karaktär (998/1974). Dessa arkiv har tillsammans ungefär 80 anställda som omfattas av SMPL. Arkiven är

- 1) Fackföreningsarkivet,
- 2) Folkkultursarkivet, Svenska Litteratursällskapet i Finland,
- 3) Folkets Arkiv,
- 4) Centerns och landsbygdens arkiv,
- 5) Det Borgerliga Arbetets Arkiv,
- 6) Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkisto,
- 7) Centralarkivet för Finlands näringsliv,
- 8) Finlands idrottsarkiv,
- 9) Svenska Centralarkivet,
- 10) Tjänstemannaarkivet,
- 11) Arbetararkivet,
- 12) Urho Kekkonens arkiv.

Eftersom bara ytterst få personer längre omfattas av SMPL föreslås lagen bli upphävd. Pensionsskyddet för de anställda som omfattas av SMPL skall enligt 3 mom. ordnas på samma sätt som när StPL har börjat tillämpas på anställda vid andra motsvarande inrättningar. De anställda som omfattas av StPL när StaPL träder i kraft skall i fråga om hela sitt pensionsskydd omfattas av StaPL så länge deras anställning vid inrättningen i fråga fortgår. Detsamma gäller om anställningen fortgår vid en annan inrättning som avses i 3 mom. 1 punkten eller vid Vetenskapliga samfundens delegation, som avses i 2 punkten. Anställningen skall likväl fortgå utan avbrott på det sätt som avses i StPL. Ny personal och arbetstagare vars anställning har avbrutits skall omfattas av pensionsskyddet för den privata sektorn.

SMPL tillämpas inte på Vetenskapliga samfundens delegation. Eftersom delegationen får en stor del av sina inkomster i form av statsbidrag, har Statskontoret gjort den tolkningen att också denna delegations anställda omfattas av StPL. Samma förfarande föreslås i fråga om de anställda vid Vetenskapliga samfundens delegation som i fråga om inrättningar som omfattas av SMPL. StaPL skall tillämpas på den gamla personalen, och nya anställda skall omfattas av pensionsskyddet för den privata sektorn. Gamla anställda fortsätter att omfattas av StaPL också när de övergår till en anställning hos tidi-

gare SMPL-inrättningar som anges i 1 punkten i momentet.

3 §. Enligt 1 mom. skall StaPL tillämpas på arbetstagarna från och med ikraftträdandet. I denna lag och i StaPL kan ändå föreskrivas att gamla lagar skall tillämpas till vissa delar.

När StaPL stiftas är det meningen att pensionsförmånerna inte skall försämrats trots att gammal lagstiftning upphävs. Därför måste den gamla lagstiftningen fortfarande tillämpas till vissa delar. Statens pensionslagstiftning, i synnerhet StPL och StFamPL, har under den tid den varit i kraft ändrats långt över hundra gånger. När pensionslagar ändras och i synnerhet när förmåner försämrats måste det gamla pensionsskyddet i regel förbli oförändrat och omställningen gälla bara framåt i tiden. Ofta lindras också de ändringar som gäller kommande tid genom övergångsbestämmelser. Ändringslagarnas ikraftträdandebestämmelser kan innehålla en hel del övergångsbestämmelser. Pensionsreformen 2005 genomfördes t.ex. med lag 679/2005, vars ikraftträdandebestämmelse hade 38 moment. Därför finns det flera hundra gamla övergångsbestämmelser som fortfarande skall tillämpas.

Trots att lagarna är 40 år gamla kan en stor del av övergångsbestämmelserna fortfarande tillämpas, eftersom pensionslagarna innehåller bestämmelser om pensionsskyddet under hela karriären. Det är omöjligt att reda ut om någon arbetstagare alls längre omfattas av en enskild övergångsbestämmelse. Det är inte heller ändamålsenligt att i lagstiftningen eller ens i motiveringen till den uppge alla övergångsbestämmelser för hela den tid lagarna varit i kraft. Därför föreslås ett liknande förfarande som när lagen om kommunala pensioner (549/2003) stiftades. I lagen om införande av den nämnda lagen (550/2003) föreskrivs kort i en liknande bestämmelse som den som nu föreslås i 2 mom., att övergångsbestämmelserna tillämpas. Riksdagens grundlagsutskott godkände denna lösning, och den har fungerat bra i praktiken.

I fråga om de bestämmelser som anger rätten till pension skall enligt 2 mom. de lagar som gällde tidigare och ikraftträdandebestämmelserna i lagarna om ändring av dessa lagar fortfarande tillämpas på tjänstgöringstiden före StaPL:s ikraftträdande. Däremot

fastställs de olika bestämmelserna om handläggning av pensioner enligt StaPL på det sätt som föreskrivs i 1 § 2 mom. i denna lag. Detsamma gäller i fråga om olika bestämmelser om finansieringen och organiseringen av pensioner. De gamla bestämmelserna om pensionsrätt skall enligt förslaget tillämpas såväl på anställningar som upphört innan StaPL trätt i kraft som på den redan tjänstgjorda tiden i fråga om anställningar som fortgår när lagen träder i kraft. I vissa fall har gamla bestämmelser verkningar också framåt i tiden, t.ex. bestämmelser om pensionsåldern.

I momentet föreskrivs enligt förslaget vilka frågor de bestämmelser i den gamla lagstiftningen som anger pensionsrätten gäller. Till de viktigaste ändringar som fortfarande skall tillämpas hör

1) lag 103/1989 som gäller ett flexibelt pensionsålderssystem och vars övergångsbestämmelser gjorde det möjligt att hålla kvar en gammal yrkesbaserad pensionsålder,

2) de reformer som utarbetades av statens pensionskommission och genom vilka statens pensionsskydd med långa övergångstider ändrades för att i fråga om förmånerna motsvara pensionsskyddet inom den privata sektorn; lagarna 1599/1992, 1600/1992, 1528/1993 och 638/1994 gäller detta,

3) ändringen av regeln för uträkning av pensionslönen från fyra till tio år jämte övergångsbestämmelser, lag 1671/1995,

4) pensionsreformen 2005 med sina många övergångsbestämmelser, lagarna 679–682/2004 och 1217–1219/2004.

I 3 mom. föreskrivs enligt förslaget att kravet på en oavbruten anställning skall tillämpas på en anställning i enlighet med 1 § 4 mom. i StPL efter det att StaPL har trätt i kraft. Enligt 1 § 4 mom. i StPL anses en anställning fortgå utan avbrott, om den arbetsinkomst som erhålls av anställningen varje år uppgår till sammanlagt minst 6 000 euro enligt indexnivån 2004. Den arbetsinkomst per månad som krävs det år anställningen upphör fås genom att beloppet i fråga divideras med 12. Därefter multipliceras resultatet med antalet arbetsmånader. I de fall då kravet på en årsinkomst på 6 000 euro inte uppfylls men arbetstagaren visar att anställningen har varit i kraft utan avbrott, anses anställningen också

ha fortgått utan avbrott. Detta är nödvändigt eftersom en arbetstagare kan vara tjänstledig t.ex. på grund av föräldraledighet, sjukdom eller av någon annan personlig orsak. Av en arbetstagare med lön på indragningsstat förutsätts ändå inte att kravet på en årsinkomst på 6 000 euro uppfylls, utan också en mindre lön på indragningsstat per år gör att anställningen anses fortgå utan avbrott. Tiden för betalning av rehabiliteringspenning räknas som anställning vid tillämpningen av detta lagrum. Kravet i fråga om årsinkomster iaktas ända tills den personliga pensionsåldern enligt 15 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lag 679/2004 om ändring av StPL uppnås. Om åldern för ålderspension är en vald särskild yrkesbaserad pensionsålder eller om pensionsåldern är densamma som den obligatoriska avgångsåldern, iaktas arbetsinkomsterna ända tills pensionsåldern eller avgångsåldern i fråga uppnås. Om en arbetstagares anställning inte på det sätt som avses ovan fortgår utan avbrott fram till den personliga pensionsåldern, den valda särskilda yrkesbaserade pensionsåldern eller den obligatoriska avgångsåldern, görs för arbetstagare födda före 1960 en omvandling av pensionen enligt 9 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lag 679/2004 om ändring av StPL.

4 §. Eftersom det i 3 § 1 mom. föreslås att alla anställningar skall omfattas av StaPL sedan den har trätt i kraft, föreslås i denna paragraf att när upphävda bestämmelser tillämpas skall en anställning enligt StaPL likväl räknas som en anställning enligt de gamla lagarna. Pension som tjänats in med stöd av de tidigare bestämmelserna och en anställning enligt dem skall vid tillämpningen av StaPL räknas som anställning enligt StaPL. Detta är nödvändigt bl.a. vid uträkningen av olika tider som berättigar till en förmån.

5 §. I paragrafen föreskrivs om tillämpningen av de lagrum som gäller principen om sista pensionsanstalt. Principen om sista pensionsanstalt trädde i kraft vid ingången av 2004. Principen tillämpas då en pensionsansökan blir anhängig den 1 januari 2004 eller senare. Tillämpningen av bestämmelserna om principen om sista pensionsanstalt har likväl avgränsats så att principen inte tillämpas om den som ansöker om ny pension redan får eller på basis av en ansökan som an-

hängiggjorts före den 1 januari 2004 har rätt att på grund av det egna arbetsavtals- eller tjänsteförhållandet eller företagarverksamhet få pension enligt en pensionslag för den privata sektorn eller en pensionslag för den offentliga sektorn. Principen om sista pensionsanstalt tillämpas inte heller när en pension som beviljats före den 1 januari 2004 har avbrutits och börjar betalas ut på nytt, oberoende av när utbetalningen av pensionen börjar på nytt. Om en förmånsåldersinnehavare vid sin död fick en pension som principen om sista pensionsanstalt inte har tillämpats på, tillämpas principen inte heller vid beviljande av familjepension, om denna grundar sig på en sådan pension. Begränsningarna av tillämpningen av principen om sista pensionsanstalt gäller även sådana pensionsansökningar som blir anhängiga efter det att StaPL trätt i kraft. Därför föreskrivs om saken i denna lag om införande av StaPL. För att verkställigheten skall bli klarare föreslås att en pensions sökandes tidigare pension, som har beviljats på basis av en ansökan som har blivit anhängig före den 1 januari 2004, hindrar att principen om sista pensionsanstalt tillämpas när en pension senare beviljas, oberoende av enligt vilken lag den tidigare pensionen har beviljats. Den föreslagna paragrafen motsvarar 7 § i lagen om införande av pension för arbetstagare.

6 §. Enligt 129 § i StaPL preskriberas rätten att få pension enligt den fem år efter den dag då pensionen borde ha utbetalats, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. På motsvarande sätt skall enligt 130 § 4 mom. i StaPL också en pension som utbetalats utan grund återkrävas inom fem år räknat från utbetalningsdagen. Vidare skall enligt 138 § 1 mom. i StaPL en pensionsavgift enligt StaPL fastställas inom fem år från avgiftens förfallodag, och enligt 141 § i StaPL preskriberas fordran på återbetalning av en pensionsavgift som betalats utan grund fem år från den dag då arbetsgivarens pensionsavgift betalades eller arbetstagarens pensionsavgift innehölls, om preskriptionen inte har avbrutits innan dess. Genom dessa bestämmelser förkortas preskriptionstiderna enligt de gällande StPL och lagen om statens pensionsfond för nämnda fordringar från tio år till fem år. Därför föreslås att tidsfristen på fem år träder i kraft

stegvis, så att preskriptionstiden är tio år 2007 och 2008. Preskriptionstiden förkortas med ett år i sänder på så sätt att den preskriptionstid på fem år som föreslås i lagen tillämpas från ingången av 2013. När preskriptionstiden för dessa fordringar räknas ut beaktas också tiden före lagens ikraftträdande.

7 §. Enligt de bestämmelser i StPL som trädde i kraft vid ingången av 2005 höjs invalidpensionen från ingången av det kalenderår före vilket invalidpension eller rehabiliteringsstöd har betalats för sammanlagt fem hela kalenderår. Denna lagändring tillämpas på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar 2006 eller därefter. Enligt ikraftträdandebestämmelsen i den nämnda lagen höjs även sådan invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat innan lagen trädde i kraft. Då läggs engångsförhöjningen till den samordnade pensionen enligt den procentsats för förhöjningen som motsvarar pensionstagarens ålder vid ingången av 2010. Även i de fall då familjepension fastställs enligt de bestämmelser som gällde före 2005 höjs den samordnade familjepensionen. Bestämmelsen kommer att tillämpas först senare efter det att StaPL har trätt i kraft. Därför föreslås en motsvarande bestämmelse i 7 § i lagen om införande av StaPL.

8 §. Enligt de bestämmelser i StPL som trädde i kraft vid ingången av 2005 anpassas pensionsskyddet till förändringen i den förväntade medellivslängden genom att ålderspensionen, när den börjar, omvandlas med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket arbetstagaren fyllde 62 år. Om ålderspensionen börjar före det år då arbetstagaren fyller 62 år, omvandlas den med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då pensionen började. Omvandlingen med livslängdskoefficienten har avgränsats till att gälla pensioner som börjar den 1 januari 2010 eller därefter. Eftersom bestämmelsen kommer att tillämpas först senare efter det att StaPL har trätt i kraft, föreslås en bestämmelse om saken i 8 § i lagen om införande av StaPL.

9 §. Fastställandet av inkomsten för återstående tid ändrades genom en ändring av StPL som trädde i kraft vid ingången av 2005 (679/2004). I 27 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i den nämnda ändringslagen före-

skrivs om fastställande av återstående tid, om pensionsfallet inträffar under åren 2006–2009. Eftersom bestämmelsen gäller tiden efter StaPL:s ikraftträdande, föreslås en bestämmelse om saken i 9 § i lagen om införande av StaPL.

10 §. Enligt StFamPL i den lydelse den hade före den 1 juli 1990 har ett långvarigt arbetsoförmöget barn som vid förmänslåtarens död inte har fyllt 21 år rätt att få familjepension, om arbetsoförmågan har börjat innan barnet har fyllt 18 år. En sådan familjepension upphör inte då barnet fyllt 18 år, utan utbetalningen av pensionen fortsätter på särskild ansökan så länge som arbetsoförmågan fortgår utan avbrott. I samband med revideringen av familjepensionssystemet slopades rätten enligt StFamPL till familjepension för ett arbetsoförmöget barn som fyllt 18 år (lagen om ändring av StFamPL 103/1990). Lagändringen trädde i kraft den 1 juli 1990, men enligt ikraftträdandebestämmelsen skall lagen tillämpas om förmänslåtaren har dött efter lagens ikraftträdande. Således har ett långvarigt arbetsoförmöget barn fortfarande rätt till familjepension efter att ha fyllt 18 år, om förmänslåtaren har dött före juli 1990. Genom den bestämmelse som införs i 10 § i lagen om införande av StaPL säkerställs att utbetalningen av familjepension till de förmanstagare som uppfyller det nämnda kravet fortsätter även efter det att StaPL har trätt i kraft.

I och med att StaPL träder i kraft upphör möjligheten att till barnpensionen få tillägg till föräldralösa barn. Om tillägg till föräldralösa barn redan har beviljats och tillägget ingår i barnpensionen, kvarstår rätten till detta tillägg enligt de bestämmelser som gällde före StaPL:s ikraftträdande också när beloppet av barnpensionen skall justeras efter det att StaPL har trätt i kraft.

11 §. Enligt StFamPL i den lydelse den hade före den 1 juli 1990 hade en efterlevande make till en förmänslåtare rätt till efterlevandepension, om äktenskapet hade ingåtts innan förmänslåtaren fyllt 65 år, den efterlevande maken hade fyllt 40 år vid förmänslåtarens död och äktenskapet hade varat minst tre år. I samband med revideringen av familjepensionssystemet infördes som en ytterligare förutsättning för rätt till efterlevandepen-

sion bl.a. att äktenskapet har ingåtts innan den efterlevande maken har fyllt 50 år. Detta villkor gäller i de fall då makarna inte har haft gemensamma barn. Enligt ikraftträdandebestämmelsen i den nämnda lagändringen kvarstår ändå rätten till efterlevandepension för en efterlevande make som är född den 1 juli 1950 eller tidigare, om han eller hon har levt i äktenskap med förmänslåtaren fr.o.m. den 1 januari 1990 eller ett tidigare datum, om äktenskapet hade ingåtts innan förmänslåtaren hade fyllt 65 år och äktenskapet hade varat i minst tre år vid förmänslåtarens död. Dessa efterlevande makar omfattas inte av det krav som infördes vid ingången av juli 1990, dvs. att äktenskapet skall ha ingåtts innan den efterlevande maken fyllde 50 år. Avsikten är inte att ändra gällande bestämmelser om rätten till efterlevandepension när StaPL träder i kraft. Därför införs den ikraftträdandebestämmelse som skrevs in i lagen i samband med familjepensionsreformen 1990 även i 11 § i denna lag.

12 §. I och med att StaPL träder i kraft stryks den bestämmelse enligt vilken en efterlevandepension som indragits på grund av att den efterlevande maken ingått ett nytt äktenskap kan börja betalas ut på nytt, om det nya äktenskapet upplöses inom fem år. Därför föreslås i paragrafen att efterlevandepension kan börja betalas ut på nytt enligt de bestämmelser som gällde innan StaPL trädde i kraft, om det nya äktenskapet har upplösts före StaPL:s ikraftträdande. En förutsättning är ändå att den efterlevande maken lämnar en ansökan om ny utbetalning av efterlevandepension till Statskontoret inom sex månader från det att StaPL har trätt i kraft.

13 §. Enligt 24 § i StaPL förutsätter rätten till rehabilitering bl.a. att arbetstagarens inkomster för återstående tid är minst 25 133,40 euro enligt 2004 års nivå. Om den som ansöker om rehabilitering får invalidpension på grund av en sådan arbetsoförmåga i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat före 2006, har den återstående tiden för sökandens invalidpension fastställts enligt de bestämmelser som gällde före 2005. Enligt paragrafen gäller även i fråga om en sådan arbetstagare den rätt till återstående tid som utgör en förutsättning för yrkesinriktad rehabilitering, om den återstående tiden ingår i

den invalidpension som beviljats arbetstagaren före 2005.

14 §. De som är födda 1950 eller därefter har inte rätt till arbetslöshetspension. Efter som arbetslöshetspensionen är en pensionsform som kommer att försvinna, är det ändamålsenligt att föreskriva om den i lagen om införande av StaPL.

Bestämmelserna om arbetslöshetspension har ändrats bl.a. genom lagändringar som har trätt i kraft 1996, 2000 och 2005 (1671/1995, 1229/1999 och 679/2004). Genom dessa lagars ikraftträdandebestämmelser garanteras vissa åldersgrupper rätt till arbetslöshetspension enligt de bestämmelser som gällde före lagändringarna. Därför föreslås i 1 mom. att en långtidsarbetslös arbetstagare som är född före 1950 har rätt till arbetslöshetspension enligt de ovan nämnda bestämmelserna och ikraftträdandebestämmelserna i dem.

Enligt 1 mom. tillämpas även till övriga delar på arbetslöshetspension och dem som får sådan bestämmelserna om arbetslöshetspension i 9 a §, 10 § 1 mom. 1 punkten, 10 § 5 mom., 20 § och 26 a § i StPL, i den lydelse de har när StaPL träder i kraft. I enlighet med detta kan utbetalningen av arbetslöshetspension avbrytas eller fortsätta med stöd av samma bestämmelser som nu, och för arbete som utförs under tiden med sådan arbetslöshetspension som beviljats enligt StaPL intjänas ny pension och under tiden med arbetslöshetspension intjänas ny pension. Vidare skall den som får arbetslöshetspension meddela om sin vistelse utomlands eller andra skäl till att han eller hon inte kan ta emot arbete, att han eller hon börjar förvärvsarbeta eller vägrar ta emot ett för honom eller henne anvisat arbete som fortgår minst en månad.

Enligt 2 mom. bestäms en arbetstagares rätt till pension för återstående tid på samma sätt som den skulle bestämmas om pensionsfallet i fråga om arbetslöshetspensionen inträffade den 31 december 2006. Enligt StPL, i den lydelse den har det nämnda datumet, bestäms den återstående tiden i samband med arbetslöshetspension enligt de bestämmelser som gällde 2004. Således räknas pensionslönen för den återstående tiden för arbetslöshetspension, även då arbetslöshetspension beviljas senare, på basis av de bestämmelser i StPL som gällde 2004 enligt den situation

som råder vid utgången av 2006. Inkomster av arbete som utförts 2007 eller senare ändrar inte lönen för den återstående tiden för arbetslöshetspension eller pensionen för återstående tid.

15 §. Lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990) och lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/1992) gällde fram till 1995. Pension eller ersättning enligt dessa lagar kan ändå betalas fram till 2010, då en sådan ersättning eller pension ändras till ålderspension. Eftersom utbetalningen av dessa ersättningar och pensioner upphör 2010, är det inte motiverat att skriva in bestämmelser om dem i StaPL. Dessutom är lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) tillfällig. Därför föreslås att det i lagen om införande av StaPL föreskrivs om de fall då dessa ersättningar eller pensioner skall beaktas vid tillämpningen av StaPL.

Enligt 1 mom. tillväxer pensionen med 1,5 procent på grundval av de pensionsgrundande arbetsinkomster som arbetstagaren har under tid med pension enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare, avträdelseersättning enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare eller avträdelsestöd eller avträdelsestöd enligt lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk. Till övriga delar föreskrivs om pensionstillväxt för arbete som utförs under tiden med pension i 56 § i StaPL. En bestämmelse med motsvarande innehåll finns i 10 § 1 mom. 1 punkten i StPL.

Enligt gällande lag beaktas som den efterlevande makens på förvärsarbete baserade pension även den generationsväxlingspension, den avträdelseersättning eller det avträdelsestöd som den efterlevande maken eventuellt får. Enligt gällande lag beaktas likaså pensionen och avträdelseersättningen eller avträdelsestödet i fråga vid fastställandet av den andel som betalas ut enligt StPL när arbetstagaren har rätt att få både pension enligt flera olika lagar och en primär förmån. För inkomst som varit som grund för en förmån som fås för oavlönad tid skall pension inte intjänas för den tid som arbetstagaren har fått generationsväxlingspension, avträdelseersättning eller avträdelsestöd. Dessutom skall lantbruksföretagarnas pensionsanstalt vara

sista pensionsanstalt enligt 112 §, om den betalar generationsväxlingspension, avträdelseersättning eller avträdelsestöd åt någon som går i pension. Därför föreslås i paragrafen en bestämmelse enligt vilken avträdelseersättningen, avträdelsestödet och generationsväxlingspensionen beaktas vid tillämpningen av dessa bestämmelser i StaPL.

16 §. Om en arbetstagare arbetar i ett annat EU- eller EES-land än Finland efter det att han eller hon har fyllt 53 år, läggs till den teoretiska pensionen ett särskilt tillägg, som räknas ut enligt de tillväxtprocenttal som anges i 53 § i StaPL. Om en arbetstagare inte har arbetat i Finland efter den 31 december 2004, räknas det särskilda tillägget på basis av lönen i det tjänste- eller arbetsavtalsförhållande på basis av vilket återstående tid bör beaktas vid bestämmandet av pension som beviljas före den 1 januari 2005 med stöd av StPL i den lydelse den hade före den 1 januari 2005.

17 §. Enligt den bestämmelse som föreslås i 174 § i StaPL skall ärenden som gäller undanröjande av Statskontorets lagakraftvunna beslut överföras från försäkringsdomstolen till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Bestämmelsen föreslås bli tilläpplad på sådana ärenden gällande undanröjande av beslut som blir anhängiga efter att StaPL trätt i kraft. De ansökningar om undanröjande av beslut som är anhängiga vid försäkringsdomstolen den 31 december 2006 skall behandlas vid försäkringsdomstolen.

18 §. I enlighet med 1 a § i StPL skall en arbetstagare som i samband med kommunalisering av verksamheten har övergått från anställning som omfattas av StPL till anställning som omfattas av lagen om kommunala pensioner i fråga om sin anställning före kommunaliseringen betraktas som gammal förmånstagare enligt StPL. Det innebär att en ovan avsedd arbetstagare har rätt till en årlig pensionstillväxt på 2,2 procent för tiden före den 1 januari 1995 och att hans eller hennes personliga pensionsålder är graderad mellan 63 och 65 års ålder. En förutsättning är att en anställning som omfattas av lagen om kommunala pensioner fortgår utan avbrott fram till den pensionsålder som motsvarar den personliga pensionsåldern enligt StPL. Enligt förslaget skall bestämmelserna i 1 a § i StPL,

i den lydelse de har till och med den 31 december 2006, tillämpas också på den kommunalisering som sker efter det att StaPL har trätt i kraft.

19 §. Militärpersoner som avses i 95 § i StaPL har en kortare karriär än andra arbetstagare som omfattas av StaPL, och dessutom stiger deras inkomstnivå mot slutet av karriären. Därför föreslås i paragrafen att den tid för vilken den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut för militärpersoner fortsätter att vara sju år till och med 2007 och därefter stiger gradvis till tio år.

20 §. Enligt den föreslagna paragrafen skall pensionen för en militärperson som på grundval av ett pensionsfall som inträffat före den 1 januari 2006 gått i pension höjas med ett index där förtjänstnivåindexet väger 50 procent och konsumentprisindexet 50 procent, tills pensionstagaren fyller 60 år, dock högst till 2011. Avsikten med bestämmelsen är att garantera dem som avgått med militärpension under de fem sista åren innan de fyllt 60 år nuvarande index till 60 års ålder. Detta upphör senast 2011, och efter det fastställs inte längre något sådant pensionsindex för dem som är under 65 år.

21 §. I paragrafen föreslås en bestämmelse om finansministeriets rätt att i enskilda fall, då statens fördel kräver det, bestämma att såsom pensionstid skall räknas en tid som annars inte enligt StPL skulle räknas såsom pensionstid för arbetstagaren. Bestämmelsen användes för att hindra att någon missgynnades på den tiden då pensionskyddet ännu inte var heltäckande. Med stöd av bestämmelsen skall tiden efter 2004 ändå inte längre räknas som pensionstid. Det behövs inte längre, för efter 2004 intjänar en arbetstagare pension på basis av alla arbetsinkomster.

22 §. Enligt den föreslagna paragrafen fortsätter statens pensionsdelegation och statens delegation för ärenden gällande arbetsoförmåga och rehabilitering mandattiden ut i den sammansättning som de har när StaPL träder i kraft. Mandattiden för statens pensionsdelegation går ut den 31 juli 2007 och mandattiden för statens delegation för ärenden gällande arbetsoförmåga och rehabilitering den 31 december 2007.

23 §. I statens budgetproposition för 2007 föreslås att beloppet som överförs från sta-

tens pensionsfond till statsbudgeten skall vara 800 miljon euro mindre än det är möjligt enligt StaPL 134 § 1 mom. Därför har regeringen gett till riksdagen regeringens proposition (RP 123/2006 rd) med förslag till lag om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensionsfond. Denna lag skall tillämpas år 2007 och därefter tillämpas StaPL.

24 §. Denna lag, liksom även StaPL, föreslås träda i kraft vid ingången av 2007. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas redan innan lagen träder i kraft.

1.3. Lagen om statens pensionsfond

Lagen om statens pensionsfond (nedan SPFL) föreslås bli upphävd. En del av paragraferna överförs till lagen om statens pensioner (nedan StaPL), och sedan utfärdas en ny lag om statens pensionsfond. I den nya lagen föreslås de återstående paragraferna från SPFL få en ny uppställning och bli kompletterade med några nya paragrafer. I övrigt är det inte meningen att på något sätt ändra bestämmelserna om statens pensionsfond.

1 §. *Uppgift.* I paragrafen föreslås en bestämmelse om syftet med statens pensionsfond (nedan fonden). Där anges att statens pensionsfond, som står utanför statsbudgeten, finns för att trygga betalningen av framtida pensioner och för att utjämna de utgifter som dessa förmåner medför. Till innehållet motsvarar paragrafen 132 § i StaPL och 1 § 1 mom. i SPFL.

2 §. *Styrning och tillsyn.* Enligt förslaget införs i denna paragraf bestämmelserna i 1 § 2–4 mom. i SPFL. I paragrafen föreskrivs om fondens ställning och om finansministeriets tillsynsansvar och ministeriets rätt att av fonden få behövliga uppgifter och utredningar.

Enligt det föreslagna 1 mom. har finansministeriet rätt att meddela allmänna föreskrifter om organiseringen av fondens förvaltning, skötseln av fondens ekonomi och placeringen av fondens medel. Avsikten är att ministeriet med stöd av föreskrifterna skall kunna fullfölja sitt tillsynsansvar genom att för fonden ställa upp mål som redovisningsskyldigheten förutsätter och i vilka beaktas

konsekvenserna av verksamheten med tanke på statsfinanserna sedda ur ett helhetsperspektiv. Det är inte meningen att ministeriet skall delta i ledningen av fondens verksamhet och till den delen själv handha det ansvar som enligt 3 § i lagen föreskrivs för fondens styrelse. Föreskrifter kan vid behov meddelas i situationer där ministeriet anser det nödvändigt med tanke på ägarstyrningen. Föreskrifterna kan gälla bl.a. principerna för placeringsverksamheten, framför allt riskfaktorer i samband med denna verksamhet. Föreskrifter kan meddelas om t.ex. fördelningen av placeringarna mellan olika tillgångslag. Dessutom kan föreskrifterna tänkas gälla iakttagande av god förvaltningssed och användning av fondens medel för andra ändamål än placeringsverksamhet. Med hjälp av föreskrifterna kan ministeriet säkerställa att fonden och dess styrelse verkar på ett sätt som med tanke på statsfinanserna som helhet är acceptabelt och ger resultat.

Enligt det föreslagna 2 mom. beslutar finansministeriet om den årliga budgeten, som inbegriper fondens omkostnader. I 3 mom. sägs att fondens medel förvaltas av fonden och är i dess namn. Fondens medel skall ändå vara statsmedel.

3 §. Styrelsen. Paragrafen motsvarar 2 § i SPFL. I den föreslagna paragrafen föreskrivs om fondens styrelse och dess uppgifter och verksamhet. I bestämmelsen betonas det ledande organets ansvar när styrningen av och tillsynen över fonden organiseras.

Enligt det föreslagna 1 mom. har fonden en styrelse som svarar för fonden. Styrelsen skall besluta om fondens placeringsprinciper och styra den placeringsverksamhet som fondens personal bedriver. Med stöd av det föreslagna 2 § 1 mom. har finansministeriet rätt att meddela sådana allmänna föreskrifter om placeringen av fondens medel inom ramen för vilka styrelsen skall utöva sin styrning av placeringsverksamheten.

I det föreslagna 2 mom. föreskrivs om de centrala uppgifter som styrelsen för statens pensionsfond har. Styrelsen har en klart definierad behörighet och ett klart definierat ansvar inom gränserna för de föreskrifter som finansministeriet meddelar med stöd av 2 § 1 mom. Finansministeriet skall inte ingripa i styrelsens enskilda beslut, men ministeriet

kan genom allmänna föreskrifter styra organiseringen av fondens förvaltning, skötseln av fondens ekonomi och placeringen av fondens medel.

Till styrelsens uppgifter hör enligt 2 mom. 1 punkten att ha hand om fondens förvaltning och se till att ekonomin och verksamheten ordnas på ett ändamålsenligt sätt. Enligt 2 punkten skall styrelsen besluta om ärenden som är betydelsefulla och vittsyftande med tanke på fondens ekonomi och verksamhet.

Den huvudsakliga uppgiften för fondens styrelses är att placera fondens medel på ett professionellt sätt, så att placeringarna tryggar säkerhet, avkastning och likviditet. Denna uppgift anges i 2 mom. 3 punkten, enligt vilken styrelsen skall styra fondens placeringsverksamhet, besluta om fondens placeringsprinciper och utarbeta en placeringsplan enligt 7 §. De uppgifter som hänför sig till placeringsverksamheten och det ansvar som styrelsens medlemmar har i anknytning till dessa uppgifter förutsätter att styrelsen har tillräcklig sakkunskap om placeringsverksamhet. Genom detta krav betonas sakkunskap om placeringsverksamhet i förvaltningen och styrningen av fonden. Det är viktigt att en tillräcklig sakkunskap säkerställs redan vid valet av styrelsemedlemmar, dels med tanke på en fungerande styrning av placeringsverksamheten, dels också med tanke på styrelsemedlemmarnas rättsskydd.

Styrelsen bär det allmänna ansvaret för fondens förvaltning och ekonomi. Styrelsen skall se till att fondens bokföring, interna kontroll och riskhantering ordnas på ett ändamålsenligt sätt (2 mom. 4 punkten), besluta om fondens verksamhets- och ekonomiplan och göra framställning till finansministeriet om fondens årliga budget (2 mom. 5 punkten), sköta fondens likviditet (2 mom. 6 punkten) och godkänna fondens bokslut och lämna det till finansministeriet inom föreskriven tid (2 mom. 7 punkten).

Enligt det föreslagna 3 mom. är styrelsen beslutförför när fyra medlemmar eller suppleanter är närvarande. Av de närvarande skall en vara ordföranden eller vice ordföranden. Ärendena avgörs med enkel majoritet. Vid lika röstetal avgör mötesordförandens röst.

Enligt det föreslagna 4 mom. har ordföranden eller en medlem eller suppleant i styrel-

sen tjänsteansvar enligt strafflagen vid skötseln av uppgifter enligt denna lag.

4 §. Personal. Paragrafen motsvarar 2 a § i SPFL. Där föreskrivs om fondens verkställande direktör och övriga personal. Enligt bestämmelsen har fonden en verkställande direktör i tjänsteförhållande. Vid fonden kan också finnas andra anställda i tjänsteförhållande.

5 §. Inkomster. Enligt den föreslagna paragrafen föreskrivs om fondens inkomster i StaPL. Bestämmelser om inkomsterna finns i 133 § i StaPL. Dessutom innehåller StaPL närmare bestämmelser om pensionsavgifterna.

6 §. Utgifter. Enligt den föreslagna paragrafen föreskrivs i StaPL om fondens utgifter. Hit hör de medel som skall överföras till statsbudgeten i enlighet med 134 § i StaPL. Dessutom skall utgifterna för fondens verksamhet betalas av fondens medel.

7 §. Placering av fondens medel. Paragrafen motsvarar 5 § 4 mom. i SPFL. I paragrafen föreslås bestämmelser om de principer som skall följas vid placeringen av fondens medel. Fondens styrelse skall utarbeta en placeringsplan för placeringen av fondens medel.

8 §. Bokslut och revision. I 1 mom. föreskrivs att pensionsansvaret för de pensioner som omfattas av StaPL skall nämnas i fondens balansräkning. Bestämmelsen motsvarar 7 § 1 mom. i SPFL.

I 2 mom. ingår en bestämmelse om tillsättandet av revisorer och om kompetenskraven för dem. Bestämmelsen motsvarar 7 § 2 mom. i SPFL.

I paragrafens 3 och 4 mom. föreslås motsvarande bestämmelser som i 7 § 3 och 4 mom. i SPFL om verkställande av revision och om revisionsberättelse. De föreslagna bestämmelserna är nödvändiga, eftersom revisionslagen (936/1994) inte tillämpas på fonden. Momenten föreslås innehålla grundläggande bestämmelser om revisorernas uppgifter och om verkställandet av revision. Revisionen skall innefatta granskning av fondens förvaltning, bokföring och bokslut, och en revisionsberättelse skall avges om revisionen. När revisionen har verkställts skall revisorerna göra en anteckning om detta i bokslutet.

9 §. Fastställande av bokslutet. Enligt den föreslagna paragrafen skall finansministeriet i samband med att bokslutet fastställs besluta om de åtgärder som föranleds av fondens bokslut och revisionsberättelse samt de andra utredningar och bedömningar om fondens ekonomi, verksamhet och resultat som ministeriet har inhämtat. Till denna del förutsätts att ministeriet senast den 30 april beslutar om fastställandet av det godkända bokslutet. Den föreslagna tidsfristen är i överensstämmelse med den tidtabell för boksluten som anges i 68 a § 2 mom. i förordningen om statsbudgeten (1243/1992). Finansministeriet skall i samband med att bokslutet fastställs ge fonden respons på bokslutet vilken motsvarar det ställningstagande till bokslutet som föreskrivs i 66 i § i förordningen om statsbudgeten. Ställningstagandet riktas till fonden, och det skall åtminstone innehålla kommentarer till fonden om resultatet, en bedömning av om grunderna för rapporteringen är ändamålsenliga eller inte, ministeriets ståndpunkt i fråga om vilka åtgärder det är nödvändigt att vidta i fonden och en beskrivning av de åtgärder ministeriet kommer att vidta.

10 §. Ikraftträdande. Enligt den föreslagna paragrafen träder lagen i kraft vid ingången av 2007, och genom den upphävs SPFL jämte ändringar. Fondens styrelse fortsätter sin verksamhet mandattiden ut, dvs. till och med den 28 februari 2009.

2. Närmare bestämmelser och föreskrifter

Bestämmelser om grunderna för arbetsgivares pensionsavgift skall enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet och bestämmelser om storleken på omkostnadsdelen genom förordning av finansministeriet.

3. Ikraftträdande

Samtliga lagar föreslås träda i kraft vid ingången av 2007. I StaPL finns inga bestämmelser om hur gamla pensionsförmåner skall tryggas, utan bestämmelser om detta och om StaPL:s ikraftträdande ingår i lagen om införande av StaPL.

4. Lagstiftningsordning

I jämförelse med gällande lagstiftning föreslås i fråga om StaPL inte några sådana ändringar som skulle vara av betydelse när propositionen granskas med avseende på grundlagen. Propositionen är avsedd att göra statens arbetspensionslagstiftning klarare, och där föreslås inga väsentliga ändringar av arbetstagarnas eller pensionstagarnas ställning. I propositionen har bestämmelsen i 80 § i grundlagen beaktas, enligt vilken bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag skall utfärdas genom lag.

I propositionen föreslås en separat lag om införande av StaPL för att det skall kunna säkerställas att gamla pensionsförmåner kvarstår. Lösningen är densamma som när lagen om kommunala pensioner stiftades 2003. Riksdagens grundlagsutskott godkände en sådan lösning i sitt utlåtande GrUU 55/2002 rd.

I fråga om SPFL konstateras att det enligt 87 § i grundlagen genom lag kan bestämmas

att en statlig fond skall lämnas utanför statsbudgeten, om skötseln av någon bestående statlig uppgift nödvändigtvis kräver det. För att ett lagförslag om inrättande av en fond utanför statsbudgeten eller om väsentlig utvidgning av en sådan fond eller dess ändamål skall godkännas krävs i riksdagen minst två tredjedelars majoritet av de avgivna rösterna.

Grundlagens ikraftträdande påverkade inte vid lagens ikraftträdande ställningen för de fonder – bl.a. statens pensionsfond – som stod utanför statsbudgeten, men möjligheten att utvidga en sådan fonds ändamål blev beroende av om utvidgningen skall anses vara väsentlig eller inte. Denna proposition innehåller inte förslag till utvidgning av ändamålet i fråga om statens pensionsfond, vilket innebär att lagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Regeringen anser att lagarna kan behandlas som vanlig lag i den ordning som 72 § i grundlagen föreskriver.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om statens pensioner**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Lagens syfte och tillämpningsområde

1 §

Lagens syfte

I denna lag föreskrivs om den rätt till ålderspension, deltidspension, rehabilitering och invalidpension som arbetstagare i statens tjänst har samt om den rätt till familjepension som arbetstagarnas förmånstagare har.

2 §

Allmänna definitioner

I denna lag avses med

1) *anställning* ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande som omfattas av denna lag samt arbete som utförs på basis av ett uppdrags- eller konsultavtal eller liknande arrangemang,

2) *arbetstagare* alla personer som omfattas av denna lag,

3) *arbetspensionslag* de lagar och pensionsstadgor som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) samt andra med dem jämförbara författningar i vilka det bestäms om pension som baserar sig på arbetsavtals- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet,

4) *arbetspension* pension enligt en arbetspensionslag,

5) *pensionslag för den offentliga sektorn* denna pensionslag och de lagar som nämns i 3 § 2 mom. 1, 3 och 5 punkten,

6) *pensionslag för den privata sektorn* lagen om pension för arbetstagare och de lagar som nämns i 3 § 1 mom. i den nämnda lagen,

7) *pensionsanstalt inom den offentliga sektorn* Statskontoret, kommunala pensionsan-

stalten och evangelisk-lutherska kyrkans centralfond samt Folkpensionsanstalten i egen- skap av den som har hand om pensionerna för sin personal,

8) *pensionsanstalt inom den privata sek- torn* pensionsanstalter som har hand om pen- sionsskyddet enligt den privata sektorns pen- sionslagar,

9) *återstående tid* tiden från ingången av det år under vilket arbetsoförmågan börjar till utgången av sista dagen i den månad då 63 års ålder eller en lägre pensions- eller av- gångsålder uppnås,

10) *EG:s förordning om social trygghet* rå- dets förordning (EEG) nr 1408/71 om till- lämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras fa- miljer flyttar inom gemenskapen.

3 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på arbetstagare som står i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande till staten. Arbetstagare som inte står i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande till staten har dock rätt till pensionsskydd enligt denna lag, om så bestäms särskilt i någon annan lag.

Denna lag tillämpas också på arbete som utförs på basis av ett skriftligt eller muntligt uppdrags- eller konsultavtal eller ett liknande arrangemang där arbetsinsatsen görs och ett penningvederlag tas emot av en fysisk person som inte är verksam som företagare eller be- driver verksamheten i ett bolags eller någon annan sammanslutnings namn.

Såsom i 1 mom. avsedda arbetstagare be- traktas även personer som står i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande till riksdagen samt riksdagens justitieombudsman och riksdagens biträdande justitieombudsmän.

4 §

Begränsningar av lagens tillämpningsområde

Pension enligt denna lag intjänas på grundval av anställning. Denna lag gäller dock inte

- 1) anställning före kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 18 år,
- 2) anställning efter den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 68 år,
- 3) anställning på basis av vilken förmånstagaren med stöd av någon annan lag har rätt till pension,
- 4) anställning enligt denna lag inom Europeiska unionens, Europeiska ekonomiska samarbetsområdets eller Schweiz territorium, när den offentligt anställda eller den person som skall behandlas som sådan enligt avdelning II, artikel 13.2 i EG:s förordning om social trygghet inte är finsk medborgare, medborgare i Europeiska unionen eller en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller Schweiz, eller en lagligen inom Europeiska unionens territorium bosatt medborgare i ett tredjeland,
- 5) anställning i statens tjänst utanför Europeiska unionens, Europeiska ekonomiska samarbetsområdets eller Schweiz territorium, om den anställda inte är finsk medborgare.

5 §

Ordnanande av avvikande pensionsskydd

För arbetstagare som omfattas av denna lag kan i enlighet med finansministeriets beslut ordnas pensionsskydd som avviker från det lagstadgade pensionsskyddet. För arbetstagare som är anställda vid statliga affärsverk kan ett avvikande pensionsskydd ordnas på förslag av affärsverket.

6 §

Överföring av pensionsrätt till Europeiska gemenskaperna

En arbetstagare har rätt att överföra sin pensionsrätt enligt denna lag till Europeiska gemenskaperna så som bestäms i lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspen-

sionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem (165/1999). Till den del lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem innehåller bestämmelser som avviker från bestämmelserna i denna lag, tillämpas bestämmelserna i den förstnämnda lagen på pensionsrätt som överförs till Europeiska gemenskaperna och som återförs därifrån.

7 §

Förhindrande av kringgående av att pensionsskydd uppstår eller av skyldigheten att betala pensionsavgifter

Har en rättshandling, för att pensionsskyddets uppkomst eller pensionsavgifternas betalningsskyldighet skall kunna kringgåas, getts ett sådant innehåll som inte motsvarar sakens faktiska natur eller syfte, skall när pensionsskyddets innehåll eller skyldigheten att betala pensionsavgifter avgörs förfaras enligt sakens faktiska natur och syfte. Uppstår det oklarhet om huruvida denna lag skall tillämpas på en arbetstagare, avgörs saken av Statskontoret på ansökan av arbetsgivaren eller arbetstagaren i fråga. Statskontoret avgör saken också i fall där det kan misstänkas vara fråga om kringgående av att pensionsskydd uppstår eller skyldigheten att betala pensionsavgifter. Ändring i beslutet får sökas på det sätt som föreskrivs i 162 §.

2 kap.

Pensions- och rehabiliteringsförmåner*Ålderspension*

8 §

Rätten till ålderspension

En arbetstagare har rätt att gå i ålderspension från ingången av den kalendermånad efter den under vilken arbetstagaren uppnått 63-68 års ålder. En arbetstagare har rätt att gå i ålderspension redan tidigare, om han eller hon uppnått sin avgångsålder.

En arbetstagare har rätt att gå i förtida ålderspension tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren uppnått 62 års ålder eller i uppskjuten ålderspension efter kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren uppnått 68 års ålder.

På förtida och uppskjuten ålderspension tillämpas i övrigt vad som i denna lag bestäms om ålderspension.

Beviljande av ålderspension och förtida ålderspension förutsätter att arbetstagaren inte längre står i det anställningsförhållande från vilket han eller hon pensioneras.

Om en arbetstagare har två eller flera anställningar som omfattas av denna lag och avslutar en eller flera av dem för att gå i ålderspension, beviljas han eller hon utan hinder av 4 mom. såsom ålderspension även pension som intjänats på grundval av arbetsinkomster som har betalats för fortgående anställning innan ålderspensionen börjat löpa.

9 §

Förtida ålderspension från samma tidpunkt som ålderspension som beviljats i ett annat nordiskt land

Utan hinder av vad som bestäms i 8 § 2 mom. kan en arbetstagare på ansökan beviljas förtida ålderspension tidigast från ingången av månaden efter den under vilken han eller hon uppnått 60 års ålder, dock tidigast från ingången av den månad som följer efter ansökan om pension, om arbetstagaren har rätt till ålderspension före 62 års ålder på basis av överenskommelsen mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om samordning av pensionsrätt enligt statliga pensionsordningar (FördrS 96/2002). I detta fall minskas pensionen med 0,6 procent för varje månad för vilken pensionen betalas ut före ingången av kalendermånaden efter den under vilken 63 års ålder uppnås.

10 §

Ålderspensionens belopp

Börjar ålderspensionen vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken

63—68 års ålder uppnåts, är ålderspensionens belopp den pension som intjänats fram till begynnelsestidpunkten för pensionen.

Beviljas pensionen i form av förtida ålderspension, minskas pensionen permanent med 0,6 procent för varje månad för vilken pensionen betalas ut före ingången av månaden efter den under vilken 63 års ålder uppnåts (*förtidsminskning*). Förtidsminskningen beräknas på den pension som intjänats fram till den tidpunkt då pensionen börjar.

Någon förtidsminskning görs inte, om en arbetstagare som får arbetslöshetsdagpenning på basis av en rätt till tilläggsdagar enligt 6 kap. 9 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) går i ålderspension vid 62 års ålder.

Om ålderspensionen skjuts upp, höjs pensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsestidpunkten för pensionen blir uppskjuten till en senare tidpunkt än ingången av månaden efter den under vilken 68 års ålder uppnåts (*uppskovsförhöjning*). Uppskovsförhöjningen beräknas på den pension som har tjänats in fram till utgången av den månad under vilken 68 års ålder uppnås.

11 §

Begynnelsestidpunkt för ålderspension

Ålderspension och förtida ålderspension börjar från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren har uppnått den ålder som berättigar till ålderspension eller förtida ålderspension och slutat i den anställning på basis av vilken han eller hon ansöker om ålderspension. Ålderspension och förtida ålderspension beviljas dock inte utan giltigt skäl retroaktivt för längre tid än tre månader före ansökan om pension.

Om arbetstagaren fortsätter arbeta efter att ha fyllt 68 år, beviljas ålderspension från ingången av den kalendermånad som följer på ansökan om pension.

Arbetsinkomster som har betalats efter att ålderspensioner började löpa ger rätt till pension tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 68 år.

12 §

Indragning av ålderspension

En arbetstagare kan ansöka om indragning av sin ålderspension, om han eller hon har beviljats rehabiliteringsstöd på basis av en sådan arbetsoförmåga på viss tid som när rehabiliteringsstödet beviljades har beräknats fortgå efter det att arbetstagaren fyllt 63 år. Indragning av ålderspensionen skall sökas inom en månad från det att arbetsoförmågan upphört. Ålderspensionen dras in när arbetsoförmågan upphör.

13 §

Ålderspension från offentliga pensionssystem

En arbetstagare har rätt till ålderspension enligt denna lag, om han eller hon före 63 års ålder har fått ålderspension som för tiden före den 1 januari 1995 har ökat med 11/60 procent för varje till pensionstiden hänförlig månad med stöd av

- 1) lagen om införande av lagen om statens pensioner (xx/2006),
- 2) lagen om införande av lagen om kommunala pensioner (550/2003),
- 3) 13 § i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001),
- 4) Finlands Banks pensionsstadga,
- 5) pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (298/1966),
- 6) lagen om ortodoxa kyrkosamfundet (521/1969), eller
- 7) lagstiftningen om det pensionsskydd som i tillämpliga delar i överensstämmelse med bestämmelserna om statens pensioner skall finansieras av landskapet Åland.

För erhållande av ålderspension med stöd av 1 mom. förutsätts att arbetstagarens anställning enligt denna lag inte fortsätter. Som ålder för ålderspension betraktas då pensionsåldern enligt de bestämmelser eller den pensionsstadga som nämns i 1 mom.

Har arbetstagaren med stöd av de bestämmelser som avses i 1 mom. erhållit en förtida ålderspension som före den 1 januari 1995 har ökat med 11/60 procent för varje till pensionstiden hänförlig månad, betraktas pensionsåldern för denna pension som arbetsta-

garens pensionsålder också enligt denna lag.

Deltidspension

14 §

Rätten till deltidspension

En arbetstagare i åldern 58—67 år som har övergått till deltidsarbete har rätt att få deltidspension förutsatt att

1) han eller hon inte får annan pension på grundval av eget arbete eller en motsvarande utländsk förmån eller en förmån på grundval av anställning i en internationell organisation eller ett organ inom Europeiska gemenskaperna,

2) han eller hon under en tid av minst sex månader omedelbart före deltidspensionens början oavbrutet haft heltidsanställning som omfattas av denna lag och under fem kalenderår omedelbart före det år då deltidspensionen började har arbetsinkomster som omfattas av denna lag på minst 12 000 euro per år under tre kalenderår; som heltidsanställning betraktas arbete i vilket arbetsinkomsterna uppgår till minst 1 000 euro per månad,

3) hans eller hennes arbetstid eller inkomst i anställningen har minskat så att arbetsinkomsten i deltidsarbete sammanlagt uppgår till minst 35 och högst 70 procent av hans eller hennes stabiliserade inkomst före minskningen, dock minst 229,34 euro per månad, varvid minskningen i arbetstiden inte får skilja sig väsentligt från nedgången i arbetsinkomsterna, samt

4) han eller hon inte utan avbrott är borta från arbetet längre tid än sex veckor; till denna frånvarotid räknas inte semester eller annan därmed jämförbar tid eller den tid för vilken arbetstagaren fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen (279/1959) eller dagpenning som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) till den del arbetstagaren har fått dessa dagpenningar och lön för sjukdomstid i sammanlagt högst 12 månader.

Om nedgången i arbetstagarens förvärvsinkomster avviker från förkortningen av arbetstiden av den anledningen att i förvärvsin-

komsten från förvärvsarbete på heltid har ingått övertidsersättning, tillägg för söndags-, natt- eller skiftarbete eller andra särskilda tillägg eller ersättningar som hänfört sig till lönen men inte ingår i förvärvsinkomsten från deltidsarbetet, beaktas sådana tillägg och ersättningar inte vid prövningen av om arbetstagaren uppfyller villkoren i 1 mom. 3 punkten.

Om en arbetstagare i samband med förstatligande har överförs från kommunal eller privat anställning till statlig anställning, beaktas den kommunala eller privata anställningen före förstatligandet när den i 1 mom. 2 punkten nämnda tidsfristen om sex månader beräknas, och även inkomsterna från kommunal eller privat anställning när inkomsterna under tre år beräknas.

15 §

Deltidspensionens belopp

Deltidspensionens belopp är 50 procent av skillnaden mellan den stabiliserade inkomsten av heltidsarbete som omfattats av arbetspensionslagarna och inkomsten av deltidsarbete som omfattas av arbetspensionslagarna (*inkomstbortfall*).

När deltidspension bestäms, betraktas som stabiliserad inkomst den i 63 § avsedda inkomsten för återstående tid på grundval av vilken arbetstagarens invalidpension skulle ha beräknats, om arbetstagaren vid tidpunkten för deltidspensionens början hade blivit arbetsoförmögen.

Har arbetstagaren rätt att få deltidspension också enligt någon annan arbetspensionslag, utgör deltidspensionen enligt denna lag samma relativa andel av den i 1 mom. nämnda skillnaden mellan förvärvsinkomsterna som de av denna lag omfattade inkomster som beaktats i den stabiliserade inkomsten utgör av motsvarande inkomster enligt de lagar på grundval av vilka deltidspension beviljas.

16 §

Deltidspensionens högsta belopp

Deltidspensionens maximibelopp är 75

procent av de pensioner som arbetstagaren innan deltidspensionen börjar har tjänat in enligt arbetspensionslagarna och lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003). Om en primär förmån skall dras av från pensionen på det sätt som avses i 73 eller 74 §, beräknas deltidspensionens maximibelopp på den pension som minskats på detta sätt. Deltidspensionens maximibelopp justeras, om deltidspensionstagaren beviljas en i 73 eller 74 § avsedd primär förmån eller om beloppet av en sådan förmån ändras.

Med ovan i 1 mom. avsedd pension jämställs pension som en arbetstagare har tjänat in i ett land som hör till Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (*EU- eller EES-land*). Om uppgifter inte fås om nämnda pension, kan som pension som skall beaktas vid beräkningen av deltidspensionens maximibelopp användas en sådan kalkylerad pension som arbetstagaren skulle ha tjänat in om hans eller hennes arbete i en främmande stat skulle ha varit anställning enligt denna lag (*teoretisk pension*).

Har arbetstagaren rätt till deltidspension också enligt någon annan arbetspensionslag och minskar det maximibelopp på 75 procent som nämns i 1 mom. deltidspensionen, görs minskningen med beaktande av dessa lagar i förhållande till de arbetsinkomster som beaktats i den stabiliserade förvärvsinkomsten.

17 §

Begynnelsepunkten för deltidspension

Deltidspension börjar från ingången av månaden efter den under vilken arbetstagaren uppfyller villkoren i 14 §. Deltidspension beviljas dock inte retroaktivt för längre tid än sex månader före den månad som följer på den då ansökningen gjordes.

18 §

Deltidspensionstagarens anmälningskyldighet

Den som får deltidspension är skyldig att underrätta Statskontoret om

- 1) förändringar i sina arbetstidsarrangemang,
- 2) andra än tjänstekollektivsavgifts- eller kollektivavgiftsliknande lönejusteringar,
- 3) att ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande eller företagsverksamhet upphör eller att ett nytt tjänste- eller arbetsavtalsförhållande eller ny verksamhet inleds,
- 4) förändringar i företagsverksamheten,
- 5) att en ny arbetspension eller en motsvarande förmån som beviljats i ett EU- eller EES-land börjar,
- 6) över sex veckor lång frånvaro från arbetet, om frånvaron inte beror på semester eller sådan sjukdom på basis av vilken deltidspensionstagaren får dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, dagpenning som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring eller ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om trafikförsäkring, och
- 7) att en primär förmån börjar eller förändras.

19 §

Justering av deltidspensionens belopp

Deltidspensionens belopp justeras, om

- 1) det har inträffat en permanent förändring i deltidspensionstagarens förvärvsinkomster under tiden för deltidarbete och denna förändring på ett betydande sätt avviker från den allmänna löneutvecklingen, eller
- 2) deltidspensionstagaren får rätt till deltidspension med stöd av en sådan arbetspensionslag som inte tidigare har berättigat honom eller henne till deltidspension.

Justeringen görs från ingången av kalendermånaden efter den under vilken förändringen skett, eller om förändringen sker kalendermånadens första dag, från denna dag.

När deltidspensionens belopp justeras anses den förvärvsinkomst som deltidspensionen första gången fastställdes på som stabiliserad förvärvsinkomst.

20 §

Avbrytande av utbetalningen av deltidspension

Om arbetstagarens inkomst av deltidarbete eller frånvaron från arbetet tillfälligt förändras så att villkoren i 14 § 1 mom. 3 och 4 punkten för deltidarbete inte uppfylls, avbryts utbetalningen av deltidspensionen efter meddelande från pensionstagaren eller på Statskontorets initiativ. Utbetalningen avbryts från ingången av följande möjliga betalningsperiod, förutsatt att orsaken till betalningsavbrottet fortfarande föreligger. Utbetald deltidspension återkrävs enligt 130 § för den tid under vilken villkoren för erhållande av deltidspension inte uppfyllts.

Avbruten deltidspension börjar efter meddelande från pensionstagaren utbetalas på nytt räknat från den tidpunkt vid vilken villkoren för erhållande av deltidspension uppfylls. Har begäran om att utbetalning av avbruten deltidspension skall återupptas inte framställts inom sex månader från det att deltidspensionen avbröts, dras pensionen in från tidpunkten för avbrottet.

21 §

Indragning av deltidspension och erhållande av ny deltidspension

Deltidspensionen dras in från ingången av månaden efter den under vilken arbetstagaren inte längre uppfyller villkoren i 14 § 1 mom. 3 och 4 punkten för erhållande av pensionen, om inte något annat följer av 20 §. Om denna dag är kalendermånadens första dag, dras dock deltidspensionen in från denna dag. Deltidspension kan också dras in retroaktivt.

Har deltidspensionen dragits in, har arbetstagaren rätt att på nytt få deltidspension när han eller hon uppfyller villkoren för den. Har deltidspensionen varit indragen i högst sex månader används den stabiliserade inkomst som låg till grund för den tidigare deltidspensionen som stabiliserad inkomst av heltidsarbetet när den nya deltidspensionen efter den indragna deltidspensionen fastställs.

22 §

Invalidpension efter deltidspension

Om en arbetstagare som får deltidspension beviljas invalidpension för samma tid för vilken deltidspension redan har betalats, betraktas deltidspensionen som en delbetalning av invalidpensionen.

23 §

Övergång från deltidspension till ålderspension

Förutsättningen för att en arbetstagare som får deltidspension skall få ålderspension är att deltidsarbetet har upphört och att arbetstagaren innan deltidspensionen upphör och deltidsarbetet slutar har uppnått den ålder då han eller hon har rätt att gå i ålderspension.

Fortsätter arbetstagaren i deltidsarbete efter att ha fyllt 68 år, omvandlas deltidspensionen vid 68 års ålder till en ålderspension som är lika stor som deltidspensionen. När arbetstagaren upphör med deltidsarbetet beräknas ålderspensionen på ansökan på nytt.

Arbetspensionsrehabilitering

24 §

Rätten till arbetspensionsrehabilitering

En arbetstagare under 63 år har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, om

1) en sjukdom, ett lyte eller en kroppsskada som har konstaterats på behörigt sätt sannolikt medför risk för att arbetstagaren blir arbetsoförmögen på det sätt som avses i 35 § 1 mom.,

2) arbetstagaren har sådana inkomster av arbete att inkomsterna för återstående tid enligt 63 § är minst 25 133,40 euro, och

3) arbetstagaren inte har rätt till rehabilitering med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfallsförsäkring och trafikförsäkringslagen.

När rehabiliteringens ändamålsenlighet bedöms beaktas arbetstagarens ålder, yrke, tidigare verksamhet, utbildning och etablering i arbetslivet samt huruvida den yrkesinriktade rehabilitering som söks sannolikt leder till att arbetstagaren fortsätter i ett arbete som är lämpligt med tanke på hans eller hennes hälsotillstånd eller återgår till arbete. När ändamålsenligheten bedöms beaktas dessutom huruvida den yrkesinriktade rehabiliteringen uppskjuter arbetstagarens pensionering.

Med risk för arbetsoförmåga avses en situation där det är sannolikt att arbetstagaren under de närmaste åren, fastän möjligheterna till vård och medicinsk rehabilitering beaktas, utan yrkesinriktade rehabiliteringsåtgärder skulle bli beviljad full invalidpension eller delinvalidpension.

Den i 1 mom. 2 punkten avsedda inkomsten för återstående tid fastställs på samma sätt som om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen vid tidpunkten för ansökan om rehabilitering. Då inkomsten fastställs beaktas inte de inkomster som är som grund för förmånerna för oavlönad tid eller inkomster som avses i 63 § 4 mom.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas också på rehabilitering av en sådan arbetstagare som är arbetsoförmögen på det sätt som avses i 35 § 1 och 2 mom. I ett sådant fall fastställs inkomsten för återstående tid på samma sätt som den skulle fastställas vid beräkning av arbetstagarens invalidpension.

25 §

Yrkesinriktad rehabilitering och rehabiliteringsplan

Med yrkesinriktad rehabilitering avses arbetsprövning, arbetsträning, utbildning som leder till arbete eller yrke och stöd för inledande av eller fortsatt näringsverksamhet. Arbetstagaren kan få ersättning för sådana behövliga och nödvändiga kostnader som den yrkesinriktade rehabiliteringen medför och som stöder rehabilitering.

Innan den yrkesinriktade rehabiliteringen inleds skall arbetstagaren ha en rehabiliteringsplan. Statskontoret kan stödja utarbetandet av planen.

26 §

Ersättning för olycksfall eller yrkessjukdom vid arbetsträning

För olycksfall som inträffat eller yrkessjukdom som ådragits i samband med i 25 § 1 mom. avsedd arbetsträning, under vilken den som deltar i rehabiliteringen inte är anställd hos den som ordnar arbetsträningen, betalas till den som får rehabilitering ersättning av statsmedel i tillämpliga delar på samma grunder som gäller ersättning för olycksfall i arbete enligt lagen om olycksfallsförsäkring. Ett ärende som gäller betalning av ersättning av statsmedel med stöd av detta moment behandlas av Statskontoret som första instans.

27 §

Rehabiliteringspenning

En arbetstagare har rätt till rehabiliteringspenning för de kalendermånader under vilka han eller hon på grund av yrkesinriktad rehabilitering är helt eller delvis förhindrad att utföra förvärvsarbete.

Rehabiliteringspenningen är lika stor som det sammanräknade beloppet av de arbetspensioner, förhöjt med 33 procent, som arbetstagaren skulle ha rätt till, om han eller hon när ansökan om rehabilitering gjordes hade blivit arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till full invalidpension.

Om arbetstagarens sjukledighet har börjat medan hans eller hennes anställningsförhållande pågick och rehabiliteringsbehovet fanns redan när sjukledigheten började, är rehabiliteringspenningen dock lika stor som det sammanräknade beloppet av de arbetspensioner, förhöjt med 33 procent, som arbetstagaren skulle ha rätt till, om han eller hon när sjukledigheten började hade blivit arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till full invalidpension.

28 §

Partiell rehabiliteringspenning

Om en arbetstagare under den tid yrkesin-

riktad rehabilitering pågår tjänar mer än hälften av den stabiliserade inkomsten, utgör rehabiliteringspenningen hälften av den rehabiliteringspenning som avses i 27 §.

29 §

Rehabiliteringstillägg till invalidpensionstagare

Om en arbetstagare får invalidpension enligt denna lag, har han eller hon inte rätt till rehabiliteringspenning enligt 27 §. Invalidpensionstagaren får utöver invalidpensionen ett rehabiliteringstillägg för den tid som den yrkesinriktade rehabiliteringen pågår. Rehabiliteringstillägget utgör 33 procent av invalidpensionen.

Delinvalidpension kan betalas som full pension under tiden för yrkesinriktad rehabilitering och förhöjd på det sätt som bestäms i 1 mom.

30 §

Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning

En arbetstagare kan beviljas rehabiliteringspenning i form av rehabiliteringsunderstöd enligt prövning till ett lika stort belopp som invalidpensionen för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början samt för tiden mellan rehabiliteringsperioder. Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning kan beviljas också för utarbetande av en i 25 § 2 mom. avsedd rehabiliteringsplan.

Rehabiliteringsunderstöd betalas högst för tre månader per kalenderår så att tiden räknas separat för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början samt för tiden mellan rehabiliteringsperioderna. Rehabiliteringsunderstöd kan dock betalas även för en längre tid, om detta är motiverat för trygande av rehabiliteringen.

31 §

Indragning av rehabiliteringspenning eller av invalidpensionstagares rehabiliteringstillägg

Rehabiliteringsunderstödet eller det rehabi-

literingstillägg som betalas till en invalidpensionstagare kan dras in, om mottagaren utan giltig orsak vägrar delta i yrkesinriktad rehabilitering eller avbryter sådan rehabilitering.

En arbetstagare har inte utan giltig orsak rätt till invalidpension förrän rätten till rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (565/2005) har upphört.

32 §

Statskontorets anmälningsskyldighet

Statskontoret skall underrätta Folkpensionsanstalten om yrkesinriktad rehabilitering samt om sådana beslut som gäller rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg.

33 §

Andra bestämmelser om rehabilitering

I fråga om rehabiliteringspenningen och rehabiliteringstillägget samt mottagare av dem gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs i denna lag om invalidpension och invalidpensionstagare.

Rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg kan också betalas för kortare tid än en månad. Primärtid enligt sjukförsäkringslagen inverkar inte på begynnelsepunkten för rehabiliteringspenningen. Under den tid för vilken rehabiliteringspenning betalas intjänas inte pension enligt 57 § och rehabiliteringsförmånerna tas inte som grund för familjepension. För arbete under den tid för vilken rehabiliteringspenning betalas tjänas ny pension in på det sätt som bestäms i 53 §.

Invalidpension

34 §

Förmåner vid arbetsförmåga

En arbetstagare har på grundval av nedsatt arbetsförmåga i enlighet med vad som föreskrivs i denna lag rätt till invalidpension tills han eller hon fyller 63 år, på det sätt som be-

stäms i denna lag. Invalidpension beviljas tills vidare eller i form av rehabiliteringsstöd för viss tid.

Vad som i denna lag föreskrivs om invalidpension och mottagare av sådan pension skall tillämpas på rehabiliteringsstöd och mottagare av sådant stöd.

35 §

Rätten till invalidpension

En arbetstagare har rätt till invalidpension, om han eller hon på grund av sjukdom, lyte eller skada utan avbrott för minst ett år

1) medan anställningen pågått blivit oförmögen att sköta sin tjänst eller sitt arbete, tiden från och med arbetsförmågans början inberäknad,

2) efter det att anställningen upphört med beaktande av hans eller hennes återstående arbetsförmåga blivit oförmögen att skaffa sig förvärvsinkomster genom sådant tillgängligt arbete som han eller hon skäligen kan förutsättas utföra.

Vid tillämpning av 1 mom. 2 punkten beaktas också arbetstagarens utbildning, tidigare verksamhet, ålder, boningsort och andra därmed jämförbara omständigheter. Om arbetsförmågan varierar, beaktas arbetstagarens årliga inkomster.

Utöver vad som i 1 och 2 mom. bestäms om faktorer som skall beaktas vid bedömningen av i vilken mån arbetsförmågan är nedsatt skall i fråga om en arbetstagare som fyllt 60 år och som har en lång arbetshistoria, vid bedömningen av rätten till invalidpension även beaktas om arbetet har varit påfrestande och slitsamt samt de krav och det ansvar som hänför sig till arbetet, om dessa faktorer i kombination med sjukdom, lyte eller skada gör det oskäligt för arbetstagaren att fortsätta i arbetet.

Invalidpension beviljas antingen som full pension eller som delinvalidpension. Full invalidpension beviljas arbetstagare vars arbetsförmåga kan uppskattas vara nedsatt med minst tre femtedelar i åtminstone ett år. Är arbetsförmågan nedsatt med mindre än detta, men med minst två femtedelar, beviljas pensionen som delinvalidpension.

36 §

Invalidpension på basis av pension som beviljats enligt någon annan arbetspensionslag

En arbetstagare har rätt till invalidpension när han eller hon, efter det att en anställning som omfattas av denna lag upphört, för ett senare tjänste- eller arbetsavtalsförhållande eller för företagarkerksamhet beviljats invalidpension enligt någon annan arbetspensionslag. I sådana fall beviljas invalidpension enligt denna lag som full pension eller delinvalidpension, beroende på hur den pension som utgör grunden för pensionen är beviljad.

37 §

Utredning av rehabiliteringsmöjligheterna

Innan Statskontoret fattar beslut om invalidpension skall pensionsanstalten försäkra sig om att arbetstagarens möjligheter till rehabilitering har klarlagts.

38 §

Invalidpensionens belopp

Beloppet av full invalidpension är summan av den intjänade pensionen före utgången av det år som föregick pensionsfallsåret och pensionsdelen för återstående tid enligt 55 §. Delinvalidpensionen utgör hälften av full invalidpension.

39 §

Begynnelsestidpunkten för full invalidpension

Full invalidpension börjar tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken den i 12 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen avsedda primärtiden för dagpenningen utgår.

Full invalidpension börjar dock från ingången av månaden efter den under vilken arbetsförmågan började, om

1) pensionsansökan har gjorts innan Folkpensionsanstalten har fastställt primärtiden för sjukdagpenningen, och det före utgången av den andra kalendermånaden som följer på

pensionsansökan inte har beviljats sådan dagpenning som skall betalas för minst en månad utan avbrott och som hänför sig till tiden efter arbetsförmågans början, eller

2) dagpenningsansökan som hänför sig till tiden efter arbetsförmågans början har avslagits, och arbetstagaren inte har beviljats sådan dagpenning som skall betalas för minst en månad utan avbrott och som hänför sig till tiden efter avslaget.

Har en arbetstagare rätt att från utlandet få en förmån som motsvarar dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, beaktas förmånen vid fastställandet av begynnelsestidpunkten för invalidpensionen på samma sätt som dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, dock för högst den maximala betalningstiden enligt sjukförsäkringslagen.

40 §

Begynnelsestidpunkten för delinvalidpension

Delinvalidpension börjar från ingången av den månad som följer på pensionsfallet.

41 §

Betalning av invalidpension retroaktivt

Utan giltigt orsak betalas invalidpension inte retroaktivt för längre tid än de sex månader som föregår ansökan om pension.

Om invalidpension beviljas retroaktivt, betalas pensionen inte för den tid för vilken arbetstagaren har fått rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991).

Om invalidpension beviljas retroaktivt såsom delinvalidpension eller full invalidpension på basis av 39 § 2 mom. och dagpenning eller partiell dagpenning enligt sjukförsäkringslagen har utbetalats för samma tid, betalas invalidpension för denna tid till den del invalidpensionens belopp överstiger beloppet av dagpenningen.

42 §

Tid för vilken rehabiliteringsstöd beviljas

Är arbetstagarens arbetsförmåga nedsatt för en begränsad tid i minst ett år, har arbetstagaren rätt att så länge som han eller hon bedöms vara arbetsoförmögen på det sätt som avses i denna lag få rehabiliteringsstöd för att återställa arbetsförmågan.

När rehabiliteringsstöd beviljas skall Statskontoret försäkra sig om att en vård- eller rehabiliteringsplan har utarbetats för arbetstagaren. Rehabiliteringsstöd kan beviljas en arbetsoförmögen arbetstagare även för den tid under vilken vård- eller rehabiliteringsplanen utarbetas.

43 §

Invalidpensionstagarens anmälningsskyldighet

Den som får invalidpension är skyldig att underrätta Statskontoret om att han eller hon återfått arbetsförmågan, om att han eller hon börjar förvärvsarbete och om att rehabiliteringen avbrutits.

44 §

Utredning av om arbetsoförmågan fortgår

Om Statskontoret har grundad anledning att anta att invalidpensionstagaren åter är arbetsförmögen, är pensionstagaren, om Statskontoret så bestämmer skyldig att för utredning av om arbetsoförmågan fortgår låta undersöka sig hos en av Statskontoret angiven legitimerad läkare eller på en rehabiliteringsanstalt eller en undersökningsinrättning som anvisas av Statskontoret. Statskontoret skall då ersätta skäligen kostnader för undersökningen och eventuella resor.

45 §

Översyn av rätten till invalidpension

Om invalidpensionstagarens arbetsförmåga förändras, justeras rätten till invalidpension på hans eller hennes ansökan eller på Statskontorets initiativ.

Vid en bedömning av huruvida invalidpensionstagarens arbetsförmåga har förändrats eller återställts, beaktas förändringarna i arbetstagarens arbetsinkomst. Arbetstagaren har inte rätt till full invalidpension för den tid under vilken arbetsinkomsten överstiger 40 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden innan arbetsoförmågan började eller rätt till delinvalidpension för den tid under vilken arbetsinkomsten överstiger 60 procent av den nämnda genomsnittliga inkomsten.

46 §

Ändring av invalidpensionens belopp

Sker en sådan förändring i arbetsförmågan hos en arbetstagare som får full invalidpension att han eller hon har rätt att få delinvalidpension och förändringen kan bedömas fortgå minst ett år, ändras invalidpensionen till delinvalidpension från ingången av månaden efter förändringen.

Sker en sådan förändring i arbetsförmågan hos en arbetstagare som får delinvalidpension att han eller hon har rätt att få full invalidpension och förändringen kan bedömas fortgå minst ett år, ändras delinvalidpensionen till full invalidpension. Full invalidpension börjar så som bestäms i 39 §. Delinvalidpensionen utbetalas till dess full invalidpension börjar.

47 §

Indragning av invalidpension

Om en invalidpensionstagare har återfått sin arbetsförmåga i sådan grad att han eller hon inte längre uppfyller villkoren för erhållande av invalidpension, dras pensionen in från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionstagaren återfått arbetsförmågan.

Om invalidpensionen dras in eller rehabiliteringsstödet upphör, kan för att stödja återgången till arbete utbetalningen av pension fortsättas i form av rehabiliteringsstöd till samma belopp som delinvalidpension även för en kortare tid än ett år.

48 §

Avbrott i utbetalningen av invalidpension

Utbetalningen av invalidpension kan avbrytas, om pensionstagaren

1) är i förvärvsarbete och inkomsten av detta arbete tillfälligt överstiger 60 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden innan arbetsförmågan började,

2) inte samtycker till undersökning som Statskontoret förelagt honom eller henne i enlighet med 44 §, förutom om det finns ett godtagbart skäl till detta,

3) inte lämnar resultaten av den undersökning som avses i 44 § till Statskontoret inom en skälig tid som pensionsanstalten sätter ut, eller

4) utan giltigt skäl vägrar delta i rehabilitering eller utbildning som pensionsanstalten ordnar.

49 §

Justering, indragning eller avbrytande av invalidpension retroaktivt

Pensionen kan dras in eller justeras eller utbetalningen av den kan avbrytas retroaktivt för högst ett år. Denna tid beräknas från ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionstagaren ansökt om justering eller Statskontoret vidtagit justeringsåtgärder. Om utbetalningen av invalidpension har avbrutits, justeras eller indras dock pensionen från tidpunkten för avbrytandet.

50 §

Ändring av invalidpension till ålderspension och rätt till ny pension som intjänats under tiden för invalidpension

Full invalidpension ändras till ålderspension och delinvalidpension till sådan ålderspension som till beloppet motsvarar full invalidpension från ingången av månaden efter den under vilken pensionstagaren fyller 63 år eller uppnår en lägre pensionsålder, i fråga om en pensionstagare i tjänsteförhållande dock senast när han eller hon uppnår avgångsåldern.

Arbetstagaren har på ansökan rätt till pension som intjänats på grundval av arbete som utförts under tiden för invalidpension tidigast från den tidpunkt då invalidpensionen ändras till ålderspension, förutsatt att arbetstagaren inte längre är i den anställning från vilket han eller hon pensioneras.

Pensionen beräknas i form av invalidpension, men beviljas i form av ålderspension från ingången av månaden efter den under vilken 63 års ålder uppnåddes, om

1) arbetstagaren har fyllt 63 år före utgången av den primärtid som avses i 12 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen, eller

2) någon primärtid inte fastställs för arbetstagaren på basis av 12 kap. 3 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen, eftersom arbetstagaren har fyllt 63 år.

51 §

Hänvisning till rehabilitering

Avslås en ansökan om invalidpension eller arbetspensionsrehabilitering, skall Statskontoret i samarbete med instanser som tillhandahåller rehabiliteringstjänster se till att arbetstagaren ges information om andra rehabiliteringsmöjligheter och hänvisas till annan rehabilitering eller någon annan service som motsvarar hans eller hennes rehabiliteringsbehov. Statskontoret skall dessutom iaktta lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (497/2003).

3 kap.

Fastställande av pension

52 §

Grunderna för pensionstillväxten

Pensionen tillväxer

1) på grundval av sådana arbetsinkomster enligt 59 § som arbetstagaren har tjänat från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 18 års ålder uppnåddes till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 68 år,

2) för oavlönad tid som avses i 62 §, och

3) för tid med invalidpension och deltidspension enligt denna lag.

Till pension berättigar inte arbetsinkomsterna under det år under vilket arbetsförmågan började, om den återstående tiden vid fastställandet av invalidpensionen har räknats såsom till pension berättigande tid på det sätt som föreskrivs i 55 §.

53 §

Tillväxtprocenter för pension

Pensionen tillväxer på grundval av de pensionsgrundande arbetsinkomster som avses i 59 § för ettvarit år (*årsinkomst*) med

1) 1,5 procent fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 53 år,

2) 1,9 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 53 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år,

3) 4,5 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 63 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 68 år.

Om en i 1 mom. angiven procentsats ändras under kalenderåret, fastställs pensionstillväxten enligt en genomsnittlig procentsats på grundval av andra inkomster än sådana som intjänats efter ålderspensionens början. Den genomsnittliga tillväxten räknas ut genom att tillväxtprocentsaterna enligt 1 mom. beaktas i förhållande till det antal kalendermånader under kalenderåret till vilka procentsaterna hänför sig.

Arbetar arbetstagaren i något annat EU- eller EES-land än i Finland efter att ha uppnått 53 års ålder, fogas till den teoretiska pensionen ett särskilt tillägg som räknas ut på basis av skillnaden mellan den procentsats som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten och den procentsats som avses i 1 mom. 1 punkten. Det särskilda tillägget räknas ut på basis av arbetsinkomsterna i Finland.

54 §

Pensionstillväxt för oavlönad tid

Pensionen tillväxer med 1,5 procent på

grundval av den inkomst som ligger till grund för en i 62 § avsedd förmån som arbetstagaren under ettvarit kalenderår erhållit för oavlönad tid.

55 §

Fastställande av pension för återstående tid

När invalidpensionen fastställs berättigar tiden från ingången av det kalenderår då arbetstagaren blev arbetsförmögen till utgången av den kalendermånad då han eller hon uppnådde 63 års ålder eller en lägre pensionsålder eller avgångsålder till pension (*återstående tid*). En förutsättning för erhållande av pension för återstående tid är att arbetstagaren under de tio kalenderår som föregick det år under vilket arbetsförmågan började har haft sammanlagt minst 12 566,70 euro i arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna.

Av den i 63 § avsedda inkomst som pensionen för återstående tid grundar sig på utgör pensionen för återstående tid

1) 1,5 procent per år till den del som pensionen omfattar återstående tid fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år,

2) 1,3 procent per år till den del som den återstående tiden omfattar tiden från ingången av den kalendermånad efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

56 §

Pensionstillväxt för arbete som utförs under tiden med pension

Pensionen tillväxer med 1,5 procent på grundval av de pensionsgrundande årsinkomster som pensionstagaren har under en tid för vilken han eller hon enligt en arbetspensionslag har fått invalidpension eller ålderspension eller motsvarande pension från utlandet.

57 §

Pensionstillväxt för tid med invalidpension som upphört

Om en arbetstagare som har fått invalidpension senare beviljas pension på nya grunder på basis av ålder eller arbetsförmåga, räknas såsom till pension berättigande tid även den tid under vilken arbetstagaren fick invalidpension. När pensionen för denna tid räknas ut används som grund den inkomst för återstående tid som hänför sig till den invalidpension som upphört.

På basis av 1 mom. tillväxer pensionen från och med ingången av det år under vilket arbetsförmågan började till utgången av den månad under vilken invalidpensionen upphörde på grundval av den inkomst som pensionen för återstående tid grundar sig på och som hänför sig till invalidpensionen med

1) 1,5 procent per år till den del pensionen omfattar tiden fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år,

2) 1,3 procent per år till den del pensionen omfattar tiden från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

Har arbetstagaren utöver invalidpension enligt denna lag fått invalidpension enligt någon annan arbetspensionslag, utgör den inkomst för återstående tid som omfattas av denna lag och som hänför sig till den invalidpension som upphört samma relativa andel av de inkomster för återstående tid som hänför sig till de invalidpensioner som arbetstagaren erhållit som den andel arbetsinkomsterna enligt denna lag utgör av summan av inkomsterna enligt arbetspensionslagarna under den granskningstid som avses i 63 och 65 §.

Har arbetstagaren fått invalidpension utan grund, räknas vid beräkningen av ny pension inte denna tid med invalidpension såsom till pension berättigande tid.

58 §

Pensionstillväxt på grundval av deltidsarbete och för tid med deltidspension

På grundval av inkomster av deltidsarbete som utförs vid sidan av deltidspension samt på grundval av inkomster som ligger till grund för i 62 § avsedda förmåner för oavlönad tid under tiden för deltidsarbete tillväxer pensionen i enlighet med 53 och 54 §.

För tid med deltidspension tillväxer ålderspensionen med 0,75 procent per år av det i 15 § 1 mom. avsedda inkomstbortfall på basis av vilket arbetstagarens deltidspension för första gången har räknats ut.

När invalidpensionen räknas ut på basis av arbetsförmåga som börjat under tid med deltidspension, tillväxer pensionen för tiden med deltidspension med 1,5 procent av inkomstbortfallet per år. Räknas även pension för återstående tid med i pension som tjänas in på grundval av deltidsarbete som utförs vid sidan av deltidspension när invalidpensionen fastställs, skall pensionen för återstående tid räknas ut enligt tillväxtprocentsatserna i 55 § också i fråga om inkomstbortfallet.

59 §

Arbetsinkomster som berättigar till pension

När den pensionsgrundande arbetsinkomsten bestäms skall lön eller annat vederlag som har betalats eller enligt överenskommelse skall betalas som ersättning för arbete beaktas. Ett sådant vederlag anses som arbetsinkomst på grundval av vilken pension intjänas även då det betalas till arbetstagaren av ett konkursbo, av en sådan myndighet som enligt lönegarantilagen (866/1998) ansvarar för lönegarantin eller av någon annan betalare (*ställföreträdande betalare*) i stället för av arbetsgivaren.

Som sådant vederlag som avses i 1 mom. betraktas inte

1) en personalförmån som tillhandahållits av arbetsgivaren,

2) dagtraktamenten eller andra kostnadsersättningar för tjänste- eller arbetsresa,

3) lön för väntetid enligt 2 kap. 14 § 1 mom. i arbetsavtalslagen (55/2001),

4) ersättningar som betalas vid upphävande av arbetsavtal eller tjänsteförhållande, eller andra skadestånd,

5) till arbetstagaren betalda ersättningar och övriga förmåner enligt lagen om ersättningar på grund av lokala särförhållanden samt andra förmåner till tjänstemän inom utrikesrepresentationen (651/1993) samt ortstillägg och ersättningar enligt förordningen om ersättningar på grund av lokala särförhållanden till tjänstemän inom utrikesrepresentationen (652/1993), eller

6) andra förmåner och prestationer som följer av en anställning men inte utgör vederlag för utför arbete.

60 §

Arbetsinkomster som berättigar till pension vid arbete utomlands

Om en arbetstagarare från Finland sänds utomlands för att arbeta, betraktas den lön som skulle betalas för motsvarande arbete i Finland, med avvikelse från vad som bestäms i 59 §, som den arbetsinkomst som utgör grund för pensionen. Om motsvarande arbete inte finns i Finland, betraktas den lön som annars kan anses motsvara nämnda arbete som arbetsinkomst.

61 §

Avdrag för arbetstagarens pensionsavgift från årsinkomsten

När den pensionsgrundande arbetsinkomsten fastställs avdras från arbetsinkomsten för ettvarit år ett belopp som motsvarar den pensionsavgift som avses i 136 § och som fastställts för arbetstagarna för året i fråga.

62 §

Oavlönad tid som berättigar till pension

Oavlönad tid berättigar till pension, om arbetstagaren före ingången av pensionsfallsåret har haft minst 12 566,70 euro i ar-

betsinkomster som är försäkrade enligt arbetspensionslagarna.

Till pension berättigar inkomst som ligger till grund för en förmån för oavlönad tid på det sätt som avses i 3 mom. och som arbetstagaren har erhållit från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 18 års ålder uppnåtts till utgången av det år som föregår pensionsfallet. När ålderspension räknas ut beaktas dock inkomst som ligger till grund för en förmån som arbetstagaren erhållit fram till utgången av månaden för ålderspensionsfallet.

De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hänför sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande:

1) 117 procent av sådan arbetsinkomst enligt sjukförsäkringslagen som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren och 17 procent för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetsgivaren,

2) 75 procent av den inkomst som ligger till grund för alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002),

3) 75 procent av den inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) till den del dagpenning har erhållits till utgången av den månad under vilken 63 års ålder uppnåtts,

4) 65 procent av den inkomst som ligger till grund för förtjänststöd enligt lagen om ofentlig arbetskraftsservice (1295/2002),

5) 65 procent av den inkomst som ligger till grund för den utbildningsdagpenning som avses i 10 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

6) 65 procent av den inkomst som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1267/2000),

7) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, eller för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering

inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har utbetalats som ett tillägg till pension,

8) 65 procent av sådan arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning och specialvårdspenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock så att inkomsten som ligger till grund för partiell sjukdagpenning är hälften av arbetsinkomsten som ligger till grund för sjukdagpenningen,

9) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till arbetstagaren, dock inte till den del pension i enlighet med 8 punkten intjänas av samma orsak.

Har en förmån som avses i 3 mom. 1 punkten på grund av att förvärvsinkomster saknas eller att de har varit låga betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, är den inkomst som ligger till grund för pensionen 523,61 euro i månaden. Har förmånen på grund av återgång till arbetet betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, anses som den inkomst som ligger till grund för förmånen beloppet av den minimidagpenning som betalats till arbetstagaren.

På grundval av inkomst som ligger till grund för en förmån intjänas inte pension för den tid för vilken arbetstagaren har erhållit annan pension enligt arbetspensionslagarna än deltidspension eller familjepension.

Om en pensionstagare är berättigad till pension enligt två eller flera arbetspensionslagar, behandlas och avgörs den del av pensionen som intjänats på basis av inkomsterna i 1-4 mom. av den sista pensionsanstalt som avses i 109 § eller, om bestämmelserna om sista pensionsanstalt inte tillämpas, den pensionsanstalt som avses i 106 § mom. i lagen om pension för arbetstagare eller, om arbetstagaren inte har arbetsinkomster enligt pensionslagar för den privata sektorn, den pensionsanstalt där pensionsskyddet har ordnats på basis av det sista förvärvsarbetet. Ansva-

ret för den pension som intjänats på basis av dessa förmåner delas mellan pensionsanstalterna på det sätt som föreskrivs i 178 § i lagen om pension för arbetstagare.

63 §

Inkomst som ligger till grund för pension för återstående tid

Den arbetsinkomst som pension för återstående tid grundar sig på (*inkomst för återstående tid*) bestäms på grundval av de arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna och de till grund för i 62 § avsedda förmåner för oavlönad tid liggande inkomster vilka arbetstagaren har erhållit under de fem kalenderår som föregick det år under vilket arbetsoförmågan började (*granskningstid*). Inkomsten för återstående tid är per månad summan av dessa under granskningstiden erhållna arbetsinkomster, inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid och inkomster som avses i 4 mom., dividerad med sextio.

När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas

1) inkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning till det belopp som nämns i 62 § 3 mom., och

2) andra inkomster som ligger till grund för i 62 § avsedda förmåner för oavlönad tid till 100 procent.

Har en förmån som avses i 1 mom. på grund av att förvärvsinkomster saknas eller att de har varit låga betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, beaktas 523,61 euro i månaden när inkomsten för återstående tid bestäms. Har förmånen på grund av återgång till arbetet betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, beaktas den minimidagpenning som har betalats till arbetstagaren när inkomsten för återstående tid bestäms.

När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas såsom inkomst 1 047,22 euro för varje hel månad för vilken arbetstagaren under granskningstiden har fått

1) grunddagpenning, arbetsmarknadsstöd eller utbildningsdagpenning till ett belopp som motsvarar grunddagpenningen enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller

2) utbildningsstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice såsom grundstöd.

Den dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen beaktas på det sätt som avses i 4 mom., om den har beviljats till samma belopp som den grunddagpenning som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Har arbetstagaren under granskningstiden inte några arbetsinkomster som berättigar till pension, räknas pensionsdelen för återstående tid inte heller till pensionen på basis av inkomster som ligger till grund för i 62 § avsedda förmåner för oavlönad tid eller inkomster som avses i 4 mom.

64 §

Hur tid för vård av barn inverkar på pension för återstående tid

Är en arbetstagares arbetsinkomster under den granskningstid som avses i 63 § 1 mom. mindre än den stabiliserade inkomstnivån på grund av vård av barn under tre år och leder detta till att pensionen enligt arbetspensionslagarna sjunker med minst 20 procent, används på ansökan av arbetstagaren såsom arbetsinkomst enligt 63 § 1 mom. den arbetsinkomst som vårdtiden inte har minskat. I detta fall beaktas dock arbetsinkomster som erhållits under de högst tio senaste åren.

65 §

Fastställande av pension för återstående tid på grundval av inkomst under mindre än fem år

Har en arbetstagare arbetsinkomster som berättigar till pension, inkomster som ligger till grund för en förmån för oavlönad tid eller inkomster för återstående tid enligt 63 § endast under det år under vilket arbetsförmågan började eller året innan, beaktas vid fastställandet av inkomsten för återstående tid även inkomsterna under det år då arbetsförmågan började fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren har blivit arbetsförmögen.

Har arbetstagaren blivit arbetsförmögen före utgången av det kalenderår under vilket han eller hon fyller 23 år, är granskningstiden

tiden mellan ingången av månaden efter uppnådd 18 års ålder och utgången av den månad under vilken arbetsförmågan började. Härvid är inkomsten för återstående tid per månad summan av de inkomster för återstående tid som avses i 63 § och som erhållits under granskningstiden, dividerad med det antal månader som ingår i samma period, dock med högst 60.

66 §

Fördelning av inkomst för återstående tid

Beaktas återstående tid i en arbetstagares pension på basis av flera olika arbetspensionslagar, utgör den inkomst för återstående tid som omfattas av denna lag en lika stor andel av summan av inkomsterna för återstående tid som den andel arbetsinkomsterna enligt denna lag utgör av summan av inkomsterna enligt arbetspensionslagarna under den granskningstid som avses i 63 eller 65 §.

67 §

Pension på tidigare grunder

Beviljas en arbetstagare som fått rehabiliteringspenning enligt denna lag invalidpension på grund av arbetsförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att rehabiliteringspenningens löpning ut, fastställs invalidpensionen på de grunder enligt vilka den skulle ha fastställts om arbetsförmågan hade börjat vid ingången av rehabiliteringspenningens perioden.

Om en arbetstagare som har fått invalidpension senare beviljas invalidpension på grund av sådan ny arbetsförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att den tidigare invalidpensionen upphörde, fastställs den nya invalidpensionen enligt samma grunder som den tidigare beviljade invalidpensionen. Förfarandet är detsamma också senare, om en arbetstagare som fått invalidpension beviljas ny invalidpension med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada som legat till grund för den tidigare invalidpensionen.

Om en arbetstagare som har fått invalidpension beviljas ålderspension som börjar innan två år har förflutit från det att invalidpensionen upphörde, fastställs ålderspensionen enligt samma grunder som den ovan nämnda invalidpensionen.

68 §

Avdrag för pension eller motsvarande förmån från utlandet

Från pension som betalas enligt denna lag avdras sådan pension eller motsvarande förmån från utlandet som betalas till en i utlandet anställd arbetstagare i statens tjänst och i vars kostnader staten har deltagit, till den del den baserar sig på samma arbetsinkomst som pension enligt denna lag.

En förmån som motsvarar i 1 mom. nämnd pension dras av från pension enligt denna lag i enlighet med de beräkningsgrunder som fastställs av finansministeriet.

69 §

Pensionstillväxt för året för pensionsfallet

Har en arbetstagare inkomster som omfattas av denna lag under minst tre kalenderår i följd före året för pensionsfallet och dessa inkomster uppgår till minst 6 000 euro varje år, tillväxer pensionen för året för pensionsfallet på grundval av inkomsterna under året före året för pensionsfallet. Inkomsterna under det föregående året multipliceras med antalet månader från ingången av året för pensionsfallet till utgången av månaden för pensionsfallet och divideras med 12.

Om inkomsterna under året före året för pensionsfallet trots allt avviker från de genomsnittliga inkomsterna under de föregående två åren med över 10 procent eller om arbetstagaren under året för pensionsfallet har varit berättigad till förmåner enligt 62 § eller lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier, tillämpas inte 1 mom. utan pensionen för året för pensionsfallet tillväxer på grundval av de inkomster som omfattas av denna lag och som har betalats före pensionsfallet.

70 §

Lönekoeficient

De inkomstgränser och belopp som anges i denna lag justeras årligen vid ingången av januari med en koeficient, i vilken vägningskoeficienten för förändringar i lönenivån utgör 0,8 och vägningskoeficienten för förändringar i prisnivån 0,2 (*lönekoeficient*). Lönekoeficienten fastställs årligen av social- och hälsovårdsministeriet med stöd av 100 § i lagen om pension för arbetstagare.

Vid beräkningen av en pension justeras årsinkomsterna med lönekoeficienten till nivån under det år då pensionen börjar.

Inkomstgränserna och beloppen enligt denna lag motsvarar värdet ett (1,000) för den lönekoeficient som avses i 1 mom.

71 §

Engångsförhöjning av invalidpension

En engångsförhöjning läggs till arbetstagarens invalidpension och rehabiliteringsstöd från ingången av det kalenderår fram till vilket det har gått fem kalenderår sedan invalidpensionen eller rehabiliteringsstödet började.

Engångsförhöjningen räknas ut på basis av den pension som beviljats arbetstagaren enligt denna lag. Förhöjningen bestäms enligt arbetstagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen så, att förhöjningen är 21 procent, om arbetstagaren vid ingången av året för förhöjningen är 24-26 år. Förhöjningsprocentsatsen sjunker för varje levnadsår med 0,7 procentenheter. Förhöjningen görs inte, om arbetstagaren vid ingången av året för förhöjningen har fyllt 55 år. Någon engångsförhöjning görs inte på rehabiliteringstillägg.

72 §

Livslängdskoefficient

Efter 2009 anpassas pensionsskyddet till förändringen i den förväntade medellivsläng-

den genom att pensionen, när ålderspensionen börjar, omräknas med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då arbetstagaren fyllde 62 år. Om ålderspensionen börjar före det år då arbetstagaren fyller 62 år, omräknas den med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då pensionen började.

När en invalidpension ändras till ålderspension vid 62 års ålder eller senare, justeras pensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år arbetstagaren fyller 62 år. Om en invalidpension ändras till ålderspension före det år då 62 års ålder uppnås, justeras pensionen dock med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då pensionen ändras till ålderspension.

Livslängdskoefficienten fastställs årligen av social- och hälsovårdsministeriet med stöd av 83 § i lagen om pension för arbetstagare.

73 §

Primära förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag avdras följande primära förmåner

1) dagpenning eller olycksfallspension som grundar sig på lagen om olycksfallsförsäkring,

2) ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen,

3) ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring,

4) ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen,

5) livränta beviljad med stöd av lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948), och

6) dagpenning eller olycksfallspension beviljad med stöd av lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990).

Om en arbetstagare har rätt till en i 1 mom. nämnd förmån, betalas i pension enligt denna lag en lika stor del av skillnaden mellan det sammanlagda beloppet av alla arbetspensioner och den i 1 mom. nämnda förmånen som pensionen enligt denna lag utgör av samtliga arbetspensioner.

Som primär förmån betraktas även en sådan förmån från en annan stat som motsvarar en förmån som avses i 1 mom. Om, när arbetstagarens pension bestäms, återstående tid skall beaktas enligt pensionslagstiftningen i två eller flera EU- eller EES-länder eller länder med vilka en överenskommelse om social trygghet ingåtts, förhindras överlappande återstående tid genom att återstående tid beviljas enligt denna lag i samma förhållande som förhållandet mellan arbetstagarens försäkringstid enligt arbetspensionslagarna och försäkringstiden i alla länder som beviljar återstående tid.

74 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån

Beviljas pensionstagaren en primär förmån eller ändras beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag av någon annan orsak än en i 75 § avsedd indexjustering, justeras pensionens belopp. Pensionsbeloppet justeras också, om från pension som avses i denna lag har avdragits en primär förmån och pensionstagaren beviljas annan arbetspension. Från delinvalidpension avdras dock inte dagpenning eller ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen eller lagen om olycksfall i militärtjänst, om dagpenningen eller ersättningen har beviljats på grund av ett olycksfall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension.

Pensionen justeras från den tidpunkt vid vilken en förmån som avses i 1 mom. beviljas eller från den tidpunkt vid vilken beloppet av förmånen eller en pension enligt denna lag ändras. Om pensionstagaren beviljas en i 73 § 3 mom. avsedd förmån från utlandet eller beloppet av en sådan förmån ändras, justeras pensionsbeloppet från ingången av kalendermånaden efter den under vilken Statskontoret får kännedom om att en sådan förmån beviljas eller ändras.

Pensionsbeloppet justeras inte, om den primära förmånen beviljas eller dess belopp ändras för högst fyra månader från det att förmånen började eller ändrades.

75 §

Indexjustering av pensionen

Pensionen justeras kalenderårsvis så som föreskrivs i 98 § i lagen om pension för arbetstagare.

4 kap.

Familjepension

76 §

Rätten till familjepension

När en arbetstagare avlidit betalas till hans eller hennes förmånstagare på ansökan familjepension i enlighet med vad som föreskrivs i denna lag. Betalningen av familjepension förutsätter att arbetstagaren (*förmånslåtaren*) hade rätt till eller fick pension enligt denna lag.

77 §

Förmånstagare

Förmånstagare är en efterlevande make, en tidigare make och barn. Familjepensionen betalas i form av efterlevandepension och barnpension.

Rätt till familjepension har inte den som genom brott uppsåtligt har orsakat förmånslåtarens död.

78 §

Efterlevande makes rätt till pension

En efterlevande make har rätt till efterlevandepension, om

1) han eller hon hade ingått äktenskap med förmånslåtaren innan denne hade fyllt 65 år, och

2) han eller hon har eller har haft ett gemensamt barn med förmånslåtaren.

Rätt till efterlevandepension har också en sådan efterlevande make vars äktenskap hade ingåtts innan den efterlevande maken fyllde 50 år och förmånslåtaren 65 år och äktenskapet hade varat minst fem år, om

1) den efterlevande maken hade fyllt 50 år vid förmånslåtarens död, eller

2) den efterlevande maken hade fått invalidpension enligt en arbetspensionslag eller folkpensionslagen (347/1956) i minst tre års tid vid förmånslåtarens död.

En efterlevande make har inte rätt till efterlevandepension enligt 1 mom., om barnet har givits som adoptivbarn utanför familjen före förmånslåtarens död eller är förmånslåtarens barn som den efterlevande maken adopterat efter förmånslåtarens död.

Har den efterlevande maken på basis av ett tidigare äktenskap rätt att få familjepension som motsvarar pension enligt en arbetspensionslag, uppkommer inte rätt till ny familjepension.

79 §

Tidigare makes rätt till pension

En tidigare make till förmånslåtaren har rätt till efterlevandepension, om förmånslåtaren vid sin död på basis av ett lagakraftvunnet domstolsbeslut eller ett avtal som har fastställts av socialnämnden var skyldig att betala periodiskt underhållsbidrag till den tidigare maken. I fråga om en tidigare make och dennes rätt till efterlevandepension gäller i tillämpliga delar vad som bestäms om den efterlevande maken och dennes rätt till efterlevandepension.

80 §

Barns rätt till pension

Rätt till barnpension vid förmånslåtarens död har ett barn som inte har fyllt 18 år och som är

1) barn till förmånslåtaren, eller

2) barn till den efterlevande maken och bodde i samma hushåll som förmånslåtaren och den efterlevande maken vid förmånslåtarens död.

Barnpension beviljas i första hand efter barnets egen förälder. Rätt till barnpension kan inte uppkomma efter flera än två förmånslåtare samtidigt. Om ett barn som får

barnpension efter två förmånsåtagare senare beviljas barnpension efter sin egen förälder, upphör den barnpension som först beviljats efter annan förmånsåtagare från den tidpunkt vid vilken den barnpension som beviljas efter den egna föräldern börjar.

81 §

Grund för familjepension

Familjepensionen fastställs på basis av den ålderspension eller fulla invalidpension enligt denna lag som förmånsåtagaren fick vid sin död. När familjepensionen grundar sig på ålderspension, beaktas ålderspensionen utan den omräkning med livslängdskoefficienten som avses i 72 §. En ny pension som förmånsåtagaren tjänat in under sin tid med pension läggs till den pension efter förmånsåtagaren som familjepensionen grundar sig på.

Om förmånsåtagaren vid sin död inte fick sådan pension som nämns i 1 mom., räknas den pension ut som grund för familjepensionen som förmånsåtagaren skulle ha fått om han eller hon på sin dödsdag hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension.

I grunden för familjepensionen beaktas inte avdrag enligt 73 § som beror på förmånsåtagarens pension.

Om förmånsåtagaren vid sin död fick invalidpension som inte inkluderade en i 71 § avsedd engångsförhöjning, ökas förmånsåtagarens invalidpension, vilken räknas ut som grund för familjepensionen, med en engångsförhöjning från ingången av det kalenderår fram till vilket förmånsåtagarens invalidpension och på basis av den beviljad familjepension tillsammans har fortgått fem kalenderår. Om förmånsåtagaren inte fick pension vid sin död, läggs engångsförhöjningen till förmånsåtagarens invalidpension, som räknas ut som grund för familjepensionen, från ingången av det kalenderår fram till vilket familjepensionen har fortgått fem kalenderår. Procentsatsen för engångsförhöjningen bestäms på det sätt som avses i 71 § 2 mom. enligt hur gammal förmånsåtagaren skulle vara vid tidpunkten för förhöjningen.

82 §

Efterlevande makes och tidigare makes pension

Av grunden för familjepensionen utgör efterlevandepensionen, om inte något annat följer av 2 mom. eller 85-88 §,

1) 6/12 om förmånstagare är den efterlevande maken ensam eller den efterlevande maken och ett barn,

2) 5/12 om förmånstagare är den efterlevande maken och två barn,

3) 3/12 om förmånstagare är den efterlevande maken och tre barn, samt

4) 2/12 om förmånstagare är den efterlevande maken och fyra eller flera barn.

Storleken av familjepensionen för en tidigare make till förmånsåtagaren fastställs så att dess andel av den efterlevandepension som har räknats ut enligt 1 mom. blir lika stor som vad 60 procent av det underhållsbidrag som förmånsåtagaren har betalat till sin tidigare make utgör av förmånsåtagarens pension enligt 81 §. Är också en efterlevande make förmånstagare, uppgår det sammanlagda beloppet av tidigare makars familjepensioner till högst hälften av efterlevandepensionen. Det sammanlagda beloppet dras av från efterlevandepensionen och fördelas mellan de tidigare makarna i samma förhållande som underhållsbidragen.

83 §

Barnpensionens belopp

Av grunden för familjepensionen utför barnpensionen sammanlagt, om inte något annat följer av 85 §,

1) 4/12 om det finns ett barn,

2) 7/12 om barnen är två,

3) 9/12 om barnen är tre, samt

4) 10/12 om barnen är fyra eller flera.

Det sammanlagda beloppet av barnpensionen fördelas jämnt mellan de barn som är förmånstagare.

84 §

Justering av familjepension

Familjepensionens belopp och dess fördelning mellan förmånstagarna justeras, om an-

talet förmånstagare ändras. Justeringen görs från ingången av kalendermånaden efter förändringen.

Familjepensionens belopp justeras också när en engångsförhöjning i enlighet med 81 § 4 mom. läggs till den invalidpension som ligger till grund för familjepensionen. I detta fall justeras familjepensionen från samma tidpunkt som vid vilken engångsförhöjningen läggs till invalidpensionen.

85 §

Förmåner som dras av från familjepension

Från familjepension avdras en familjepension eller ersättning som motsvarar en i 73 § avsedd primär förmån. Familjepensionens belopp justeras, om förmånstagaren beviljas familjepension som motsvarar en primär förmån eller familjepension enligt arbetspensionslagarna och från familjepension enligt denna lag har avdragits en primär förmån. I övrigt iaktas i tillämpliga delar vad som föreskrivs i 73 och 74 §.

86 §

Minskning av efterlevandepension

Pensioner som den efterlevande maken får på basis av förvärvsarbete och som grundar sig på arbetspensionslagarna minskar efterlevandepensionen. När efterlevandepensionen minskas beaktas de pensioner som den efterlevande maken får utan avdrag för de primära förmåner som avses i 73 §, och den efterlevande makens delinvalidpension beaktas till ett belopp som motsvarar full invalidpension. När efterlevandepensionen minskas beaktas dessutom en förmån som motsvarar ovan nämnda pension och som betalas eller borde betalas till den efterlevande maken från utlandet eller på basis av anställning vid en institution inom Europeiska gemenskaperna eller vid en internationell organisation.

Efterlevandepensionen minskas från ingången av den sjunde kalendermånaden efter förmånslåtarens död. Har den efterlevande maken vid förmånslåtarens död fyllt 65 år eller får han eller hon i 1 mom. nämnd pension, minskas efterlevandepensionen dock

från ingången av kalendermånaden efter förmånslåtarens död. Om ett eller flera barn, som har rätt till barnpension efter förmånslåtaren och den efterlevande maken vid förmånslåtarens död, minskas efterlevandepensionen inte förrän det yngsta barnet fyller 18 år.

Om den efterlevande maken inte får sådan pension som avses i 1 mom., betraktas som den efterlevande makens arbetspension dock den kalkylerade pension som denne skulle ha beviljats om han eller hon i den mån som berättigar till full invalidpension hade blivit arbetsoförmögen på förmånslåtarens dödsdag eller på den dag då ett i 2 mom. avsett barn fyller 18 år (*den efterlevande makens kalkylerade pension*). Om den efterlevande maken har arbetat utomlands eller varit anställd av en institution inom Europeiska gemenskaperna eller av en internationell organisation, betraktas som den efterlevande makens arbetspension den kalkylerade pension som den efterlevande maken skulle ha beviljats om hans eller hennes arbete som hänför sig till försäkringstid som grundar sig på en anställning utomlands, vid en institution inom Europeiska gemenskaperna eller vid en internationell organisation hade omfattats av denna lag.

Om Statskontoret meddelar beloppet av den efterlevande makens kalkylerade pension till en annan pensionsanstalt för fastställande av efterlevandepensionen enligt en annan arbetspensionslag, har den efterlevande maken rätt att av Statskontoret på begäran få ett beslut om beloppet av den kalkylerade pensionen.

87 §

Grund för minskning av efterlevandepension samt belopp

Efterlevandepensionen minskas om den efterlevande makens i 86 § avsedda arbetspensioner överstiger grunden för minskningen av pensionen. Minskningen av pensionen är 50 procent av skillnaden mellan de arbetspensioner som avses i 86 § och grunden för minskningen av pensionen. Grunden för minskningen av pensionen är

1) 649,69 euro per månad, om förmånslåtarens enligt 81 § uträknade pension och andra arbetspensioner tillsammans överstiger nämnda belopp,

2) det sammanlagda beloppet av förmånslåtarens enligt 81 § uträknade pension och andra arbetspensioner, om det sammanlagda beloppet av dessa arbetspensioner överstiger 324,77 euro men inte 649,69 euro,

3) 324,77 euro, om det sammanlagda beloppet av de arbetspensioner som nämns i 1 punkten är högst 324,77 euro.

När grunden för minskningen av pensionen fastställs beaktas en förmån som motsvarar i 86 § avsedde arbetspensioner och som betalas från utlandet eller på basis av en anställning vid en institution inom Europeiska gemenskaperna eller vid en internationell organisation på det sätt som föreskrivs i 86 § 1 och 3 mom.

Har den efterlevande maken rätt att utöver efterlevandepension enligt denna lag få efterlevandepension enligt någon annan arbetspensionslag, avdras från efterlevandepensionen enligt denna lag ett belopp som utgör en lika stor del av den ovan avsedda minskningen som efterlevandepensionen enligt denna lag utgör av alla efterlevandepensionerna enligt arbetspensionslagarna.

När efterlevandepensionen minskas omräknas efterlevandepensionen med den livslängdskoefficient enligt 72 § som har fastställts för det år då efterlevandepensionen minskas.

88 §

Minskning av efterlevandepension i särskilda fall

När efterlevandepensionen minskas beaktas på ansökan av den efterlevande maken i stället för arbetspensionerna den efterlevande makens genomsnittliga förvärvsinkomster och på dem grundade förmåner samt delinvalidpension, om

1) den efterlevande maken inte får arbetspension på grundval av eget arbete eller om den efterlevande maken får delinvalidpension,

2) den efterlevande maken har ansökt om detta inom fem år efter förmånslåtarens död

eller då efterlevandepensionen minskas för första gången, och

3) summan av de nämnda förvärvsinkomsterna och på dem grundade förmåner samt delinvalidpensionen, då 60 procent av förvärvsinkomsterna beaktas, är minst 25 procent mindre än den pension som i enlighet med 86 § har fastställts för den efterlevande maken.

Den genomsnittliga förvärvsinkomst som avses i 1 mom. räknas ut på grundval av den efterlevande makens inkomster under sex månader före ansökan, och minskningen av pensionen i enlighet med 1 mom. görs tidigast från ingången av denna retroaktiva period.

Efterlevandepensionen justeras, om det i den efterlevande makens förhållanden sker en sådan förändring att villkoren i 1 mom. inte längre uppfylls. Dessutom justeras efterlevandepensionen, om den efterlevande maken beviljas pension enligt arbetspensionslagarna i någon annan form än deltidspension.

När efterlevandepensionen justeras används samma grund för minskning av pensionen som när efterlevandepensionen minskades för första gången.

89 §

Begynnelsestidpunkten för familjepension och utbetalning retroaktivt

Familjepension betalas från ingången av kalendermånaden efter den under vilken förmånslåtaren avled. Till ett barn som fötts efter förmånslåtarens död betalas familjepension från ingången av kalendermånaden efter barnets födelse.

Familjepension betalas inte utan giltigt skäl retroaktivt för längre tid än sex månader före den månad då ansökan om pension gjordes.

90 §

Beviljande av familjepension för viss tid

Kan någon utredning om förmånslåtarens död inte läggas fram, men det är sannolikt att förmånslåtaren har avlidit genom drunkning, till följd av någon annan olycka eller av någon annan därmed jämförbar orsak, kan familjepension beviljas för viss tid.

Om familjepension beviljas för viss tid i enlighet med 1 mom., dras förmånslåtarens arbetspension in den dag familjepensionen börjar.

91 §

Anmälningsskyldighet

Den som får efterlevandepension är skyldig att underrätta Statskontoret om att han eller hon har ingått äktenskap.

Om ett barn som får barnpension ges som adoptivbarn till någon annan än förmånslåtarens efterlevande make eller dennes make, är barnets adoptivföräldrar skyldiga att underrätta Statskontoret om adoptionen.

92 §

Upphörande av familjepension

Rätten till efterlevandepension upphör om den efterlevande maken ingår nytt äktenskap före fyllda 50 år.

Rätten till barnpension upphör när barnet fyller 18 år eller om barnet ges som adoptivbarn till någon annan än den efterlevande maken eller dennes nya make.

93 §

Engångsbetalning av efterlevandepension

När efterlevandepensionen upphör i enlighet med 92 § 1 mom., betalas till den efterlevande maken i ett för allt ett belopp som är lika stort som efterlevandepensionen för tre år hade varit.

Grunden för beloppet är den månadspension som senast har utbetalats eller, om Statskontoret är sista pensionsanstalt enligt 7 kap., det sammanlagda beloppet av de pensioner Statskontoret betalat per månad.

94 §

Minskning av familjepension som betalas på grundval av en försäkring som tecknats av arbetsgivaren

Har förmånstagaren rätt att på grundval av

en försäkring som tecknats av arbetsgivaren få familjepension, avdras från den familjepension som betalas enligt denna lag den del av familjepensionen på grundval av försäkringen som skall anses vara finansierad av staten.

5 kap.

Militärpensioner

95 §

Militärperson

I detta kapitel avses med militärpersoner sådana tjänstemän som tjänstgör i tjänster eller uppdrag som kräver militärutbildning eller tjänstemän som tjänstgör i särskilt föreskrivna militära tjänster.

På militärpersoner tillämpas det som bestäms i denna lag, om inte något annat följer av bestämmelserna i detta kapitel.

96 §

Rätten att gå i pension

En militärperson har rätt att få ålderspension, om han eller hon har uppnått sin avgångsålder, fastän han eller hon inte uppnått sin pensionsålder enligt denna lag.

En militärperson som tjänstgör i en officers- eller institutofficerstjänst, för vilken såsom ovillkorligt behörighetsvillkor har fastställts tjänsteexamen för officer eller institutofficer, har dessutom rätt att få ålderspension, om

- 1) militärpersonen har militär grad,
- 2) militärpersonen har fyllt 48 år när anställningen upphör och 55 år innan pensionen börjar eller är tjänsteman som tjänstgör i en tjänst som förutsätter flygarexamen och har fyllt 45 år när anställningen upphör och innan pensionen börjar,
- 3) militärpersonen, när han eller hon avgår från sin tjänst, har en anställningstid i militära tjänster eller uppdrag som avses i 95 § vilken uppgår till minst 30 år minskad med de fulla månader som för hans eller hennes del återstår till 55 års ålder eller, om han eller

hon är tjänsteman som tjänstgör i flygaruppdrag, har en anställningstid som uppgår till minst 20 år i en tjänst som förutsätter flygarexamen, och

4) villkoren i fråga om de pensionsgrundande inkomsterna enligt 98 § i denna lag uppfylls.

En militärperson som tjänstgör vid försvarsmakten i en specialofficerstjänst, som militärpräst eller underofficer eller i en militär specialtjänst eller vid gränsbevakningsväsendet i en specialofficers-, gränsbevakar- eller sjöbevakartjänst har dessutom rätt att få ålderspension, om

1) han eller hon har fyllt 55 år när anställningen upphör,

2) han eller hon har en anställningstid om minst 30 år i militära tjänster eller uppdrag som avses i 95 §, och

3) villkoren i fråga om de pensionsgrundande inkomsterna enligt 98 § i denna lag uppfylls.

En militärperson har inte rätt till förtida ålderspension eller deltidspension.

97 §

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten

När den arbetsinkomst som pensionen grundar sig på räknas ut för en militärperson beaktas endast inkomsterna enligt 98 § för högst 10 år före pensionsfallet eller på motsvarande sätt för tiden före anställningens upphörande. Den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut med beaktande av bestämmelserna i 61 och 70 §, och summan divideras med antalet dagar som berättigar till militärpension under granskningstiden. Talet i fråga multipliceras med 30.

98 §

Pensionstillväxt

En militärpersons pension tillväxer för varje till pensionstid hänförlig dag med 1/180 procent av de pensionsgrundande arbetsinkomsterna, dock med högst 2 procent per år. Pensionen för en tjänsteman som tjänstgör i flygaruppdrag vid försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet tillväxer för varje

till pensionstid hänförlig dag med 1/120 procent av de pensionsgrundande arbetsinkomsterna, dock med högst 3 procent per år. En militärpersons pension för återstående tid tillväxer såsom i arbete till den del återstående tid inräknas i pensionen, till utgången av den månad under vilken militärpersonen fyller 50 år. Detta moment tillämpas endast, om

1) en militärperson i militär tjänst har pensionsgrundande inkomster som i medeltal uppgår till minst 12 000 euro om året och han eller hon under de fem kalenderår som omedelbart föregår uppnåendet av föreskriven pensionsålder eller anställningens upphörande under minst tre kalenderår i sådan tjänst har pensionsgrundande inkomster som uppgår till minst ovan nämnt belopp, eller

2) invalidpension beviljas med tillämpning av 55 §.

För oavlönad tid som avses i 62 § i denna lag tillväxer pensionen för en militärperson på samma sätt som för en arbetstagare i annan än militär tjänst.

99 §

Pensionens maximibelopp

Maximibeloppet av pensionen för en militär person får vara högst 60 procent av den i detta kapitel avsedda pensionsgrundande arbetsinkomsten. Maximibeloppet gäller för månader som beviljas eller som en arbetstagare får rätt till i samband med militärpensionsfall. Avdraget görs på militärpensionen.

6 kap.

Ansökan om pension och förhandsbeslut

100 §

Ansökan om pension

Pension skall sökas hos Statskontoret på en för ändamålet fastställd blankett. Till ansökan skall fogas den utredning som behövs för att pensionsärendet skall kunna avgöras.

Närmare bestämmelser om de blanketter och intyg som behövs för ansökan om pension utfärdas genom förordning av finansministeriet.

101 §

Utredning av hälsotillståndet hos den som ansöker om invalidpension

Den som ansöker om invalidpension skall tillställa Statskontoret ett läkarutlåtande om sitt hälsotillstånd. Utlåtandet skall innehålla en vård- eller rehabiliteringsplan. Statskontoret kan dock också godkänna ett läkarutlåtande av annat slag eller en motsvarande utredning. Om sökanden vårdas på sjukhus eller om det finns något annat särskilt skäl till det, kan Statskontoret inhämta ett läkarutlåtande också på egen bekostnad.

Den som ansöker om invalidpension är, om Statskontoret så bestämmer, skyldig att för utredning av hur mycket arbetsförmågan är nedsatt låta undersöka sig hos en av Statskontoret namngiven legitimerad läkare eller på en rehabiliteringsanstalt eller en undersökningsinrättning som anvisas av Statskontoret. Om sökanden utan godtagbart skäl vägrar låta sig undersökas, får pensionsansökan avgöras med stöd av den utredning som Statskontoret har tillgång till.

Statskontoret skall ersätta kostnaderna för den undersökning som avses i 2 mom., till vilka räknas också skäliga resekostnader och ett skäligt dagtraktamente för en resa som i enlighet med vad som bestämts i fråga om undersökningen har gjorts till en annan ort.

102 §

Ansökan om pension på en arbetstagares vägnar

Om en arbetstagare på grund av ålder, skada eller sjukdom eller av någon annan orsak är oförmögen att själv ansöka om pension eller i övrigt sköta sina pensionsärenden och arbetstagaren saknar en intressebevakare, kan en av Statskontoret godkänd nära anhörig till arbetstagaren eller någon annan som huvudsakligen har skött arbetstagaren på arbetstagarens vägnar ansöka om pension och även i övrigt föra arbetstagarens talan i ärenden som gäller pension enligt denna lag.

103 §

Anhängiggörande av pensionsansökan

En pensionsansökan anses vara gjord den dag den kommit in till Statskontoret, en pensionsanstalt som avses i en arbetspensionslag eller Pensionsskyddscentralen eller till ett ombud som en pensionsanstalt eller Pensionskyddscentralen har bemyndigat för ändamålet.

104 §

Beslutsfattande och delgivning av beslut

Statskontoret delger sitt beslut så som föreskrivs i förvaltningslagens (434/2003) 59 §.

Närmare bestämmelser om Statskontorets beslut och om undertecknande av beslut utfärdas vid behov genom förordning av finansministeriet.

105 §

Läkares medverkan i beslutsfattandet i Statskontoret

En eller flera legitimerade läkare skall delta i beredningen i Statskontoret av ärenden som gäller arbetsoförmåga eller rehabilitering och andra ärenden som inbegriper medicinska frågor. En läkare vid Statskontoret kan anteckna sin ståndpunkt i handlingarna utan att följa vad som i 23 § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) bestäms om formkraven för rättsmedicinska intyg och utlåtanden.

106 §

Förhandsbeslut om pensionsrätt

Statskontoret kan meddela förhandsbeslut om

1) huruvida sökanden har en anställning som omfattas av denna lag eller huruvida han eller hon under en viss tidpunkt har haft en sådan anställning,

2) vilken en arbetstagares ålder för ålderspension är,

3) huruvida lön eller annat vederlag som betalas till arbetstagaren är sådan arbetsinkomst enligt 59 § som utökar pensionen, samt

4) andra med dessa jämförbara omständigheter som är viktiga för sökanden.

Förhandsbeslutet skall tillämpas när pensionsbeslut meddelas den person som förhandsbeslutet gäller, förutsatt att pensionen beviljas med stöd av de bestämmelser, som förhandsbeslutet grundar sig. Avvikelse från förhandsbeslutet kan dock ske till sökandens förmån.

107 §

Förhandsbeslut om rätten till delinvalidpension

En arbetstagare har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han eller hon uppfyller de i 35 § 4 mom. nämnda villkoren för delinvalidpension. Förhandsbeslutet ges av Statskontoret, i fall det skulle ha varit behörigt att avgöra en pensionsansökan om arbetstagaren hade ansökt om pension i stället för om förhandsbeslut.

Ett bifallande förhandsbeslut är bindande för Statskontoret, om en på beslutet grundad pensionsansökan görs inom nio månader eller inom en av arbetstagaren och arbetsgivaren avtalad längre tid från det att förhandsbeslutet vann laga kraft.

108 §

Förhandsbeslut om rätten till arbetspensionsrehabilitering

En arbetstagare har rätt att få ett förhandsbeslut om huruvida han eller hon uppfyller de i 24 § föreskrivna villkoren för arbetspensionsrehabilitering. Ett bifallande förhandsbeslut är bindande för Statskontoret, om arbetstagaren lämnar in en rehabiliteringsplan till Statskontoret inom nio månader från det att förhandsbeslutet har vunnit laga kraft.

7 kap.

Sista pensionsanstalt

109 §

Den sista pensionsanstaltens uppgifter

Om en arbetstagare har omfattats av pensionsskydd såväl enligt denna lag som enligt en annan pensionslag för den offentliga sektorn eller en pensionslag för den privata sektorn och om hans eller hennes anställning vid pensionsfallet eller sista anställning före pensionsfallet omfattades av denna lag, skall Statskontoret i egenskap av sista pensionsanstalt

1) ge en beslutssammanställning som uppger Statskontorets beslut samt beslut av andra pensionsanstalter som sköter pensionsskydd enligt pensionslagarna för den offentliga sektorn och enligt pensionslagarna för den privata sektorn samt motsvarande familjepensionsskydd, och

2) betala de pensioner som avses i beslutssammanställningen samt sköta övriga uppgifter i anslutning till pensionerna.

110 §

Arbete som omfattas av offentliga och privata arbetspensionslagar

Om återstående tid beaktas när pensionen fastställs, sköts de uppgifter som avses i 109 § i egenskap av sista pensionsanstalt av den pensionsanstalt inom den offentliga eller privata sektorn där pensionsskyddet för arbetstagaren hade ordnats vid utgången av kalenderåret före pensionsfallsåret eller före den tidpunkten senast hade ordnats.

Vad som i 1 mom. och 109 § bestäms om sista pensionsanstalt tillämpas inte på invalidpension, om pensionsskyddet för arbetstagaren vid utgången av kalenderåret före pensionsfallsåret eller före den tidpunkten senast hade ordnats i Statskontoret eller i en annan pensionsanstalt inom den offentliga sektorn och arbetstagaren har inkomster enligt lagen om pension för arbetstagare och enligt lagen om sjömanspensioner till ett belopp av sammanlagt minst 12 566,70 euro under de två

sista kalenderåren före pensionsfallsåret. Vad som i 1 mom. och i 109 § bestäms om sista pensionsanstalt tillämpas inte heller på invalidpension, om arbetstagaren har en sådan fortgående anställning enligt denna lag som har börjat under pensionsfallsåret och pensionskyddet för arbetstagaren vid utgången av kalenderåret före pensionsfallsåret eller före den tidpunkten senast hade ordnats i en pensionsanstalt för den privata sektorn eller annan pensionsanstalt på den offentliga sektorn än i Statskontoret.

Om deltidspension beviljas samtidigt såväl enligt denna lag som enligt andra pensionslagar för den offentliga sektorn eller pensionslagar för den privata sektorn, beviljas pensionen av pensionsanstalterna var för sig.

111 §

Förhandlingskyldighet

När Statskontoret är sista pensionsanstalt skall det före sitt beslut begära att pensionsanstalten inom den privata sektorn ger en bedömning av arbetstagarens arbetsförmåga, om pensionens belopp från pensionsanstalten inom den privata sektorn överstiger 688,02 euro per månad och Statskontoret i egenskap av sista pensionsanstalt avgör arbetstagarens rätt till invalidpension enligt 35 § 1 mom. 1 punkten i denna lag.

Om Statskontoret och pensionsanstalten inom den privata sektorn är av olika åsikt om bedömningen av arbetstagarens arbetsförmåga, avgör de pensionsärendet var för sig.

112 §

Utbetalande pensionsanstalt såsom sista pensionsanstalt

En pensionsanstalt som betalar ålders-, invalid- eller deltidspension till en pensionstagare betraktas som sista pensionsanstalt även när pensionstagaren beviljas ålderspension. En pensionsanstalt som betalar deltidspension eller invalidpension till en pensionstagare betraktas som sista pensionsanstalt också när pensionstagaren beviljas en ny invalidpension, om inte något annat följer av 110 § 2 mom. i denna lag. När man behandlar ett

invalidpensionsärende som skall beviljas efter deltidspension bestäms den behöriga sista pensionsanstalten dock så som föreskrivs i 109 och 110 §.

113 §

Den sista pensionsanstaltens kostnader

Har statskontoret i egenskap av sista pensionsanstalt betalat ut pension eller familjepension enligt andra arbetspensionslagar, eller har en annan pensionsanstalt i egenskap av sista pensionsanstalt betalat ut pension enligt denna lag, skall Statskontoret utreda kostnaderna mellan pensionsanstalterna och av pensionsanstalten ta ut eller hos denna gottgöra dessa pensionskostnader jämte ränta senast under det kalenderår som följer på utbetalningsåret. Förskott kan också betalas för ändamålet.

Pensionskostnaderna tas ut och gottgörs enligt vad Statskontoret, Pensionsskyddscentralen, den kommunala pensionsanstalten, evangelisk-lutherska kyrkans centralfond och Folkpensionsanstalten närmare avtalar särskilt om saken.

114 §

Närmare bestämmelser om sista pensionsanstalt

Pensionsanstalterna kan komma överens om att arrangemanget med sista pensionsanstalt iakttas också i de situationer som avses i 110 § 2 och 3 mom. eller i andra situationer i vilka arrangemanget enligt lagens bestämmelser inte skall iakttas. Pensionssökanden skall då underrättas om vilken pensionsanstalt som sköter hans eller hennes pensionsärende.

Om det är oklart vilken pensionsanstalt som är behörig att handlägga en pensionsansökan, avgör Pensionsskyddscentralen ärendet på begäran av en pensionsanstalt. Ändring får inte sökas i Pensionsskyddscentralens beslut i ett sådant ärende.

Närmare bestämmelser om hur den behöriga pensionsanstalten enligt 109 och 112 § bestäms utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 kap.

Utbetalning av pension

115 §

Utbetalning av pension

Pensionen betalas månatligen vid en av Statskontoret bestämd tidpunkt genom ett penninginstitut som pensionstagaren uppgett och som är verksamt i Finland. Pensionen kan även betalas till pensionstagarens konto utomlands.

Till en pensionssökande kan på hans eller hennes begäran betalas förskott innan pensionsbeslutet getts, om avgörandet av ärendet fördröjs av en orsak som inte beror på sökanden. Förskottet dras av när pensionen enligt det pensionsbeslut som fattas senare börjar betalas ut.

116 §

*Inledande, upphörande, avbrytande och in-
dragning av utbetalning*

Pension betalas från ingången av kalendermånaden efter den under vilken rätten till pension uppkommit, om inte något annat följer av bestämmelserna i 2 kap. Ålderspension betalas tidigast från ingången av månaden efter den då löneutbetalningen upphört. Pension enligt denna lag betalas dock inte för den tid då arbetstagaren har rätt att få i lag, kollektivavtal eller arbetsavtal angiven lön eller motsvarande ersättning under uppsägningstiden eller då arbetstagaren på basis av något annat avtal eller arrangemang av sin arbetsgivare får en ekonomisk förmån, dock inte av arbetsgivaren anordnad eller anskaffad utbildning som kan periodiseras på basis av arbetstagarens stabiliserade lön. Pension utbetalas till utgången av den kalendermånad under vilken rätten till pension har upphört.

Om Statskontoret har skäl att misstänka att pensionstagaren inte längre uppfyller villkoren för erhållande av pension, kan Statskontoret avbryta utbetalningen av pensionen. En förutsättning är att Statskontoret har begärt en utredning av pensionstagaren om omständigheter i anslutning till pensionens belopp

eller pensionsrätten, men pensionstagaren inte företer någon sådan utredning inom en skäligen tid som Statskontoret anvisar. Utbetalningen av pension avbryts eller pensionsbeloppet sänks från början av den kalendermånad som följer närmast på den under vilken orsaken till avbrottet eller sänkningen yppade sig.

Kan någon utredning om pensionstagarens död inte läggas fram, men är det sannolikt att han eller hon har avlidit genom drunkning, till följd av någon annan olycka eller av någon annan därmed jämförbar orsak, kan Statskontoret dra in pensionen från den dag då pensionstagaren försvunnit.

117 §

Engångsbelopp

Om beloppet av en ålderspension, familjepension eller full invalidpension före avdraget för en primär förmån enligt 73, 74 och 85 § understiger 20 euro per månad, kan Statskontoret betala ut pensionen som ett engångsbelopp. Engångsbeloppet räknas ut enligt de koefficienter för engångsbelopp som avses i 114 § 6 mom. i lagen om pension för arbetstagare och i fråga om vilka social- och hälsovårdsministeriet utfärdar bestämmelser genom förordning.

Är beloppet av den pension som avses i 1 mom. minst 20 euro, men högst 50 euro per månad, kan Statskontoret betala ut pensionen som ett engångsbelopp, om pensionstagaren har underrättats om att pensionen betalas ut som ett engångsbelopp och om pensionstagaren inte har motsatt sig detta inom en skäligen tid som Statskontoret anvisar.

Engångsbeloppet av invalidpension som beviljats tills vidare innehåller även den ålderspension som skall beviljas efter invalidpensionen.

När invalidpension betalas som ett engångsbelopp, betalas den retroaktiva pensionen inte till sjukförsäkringsfonden.

När Statskontoret betalar pension utifrån en beslutssammanställning som nämns i 109 § avses med pensionsbeloppet enligt 1 och 2 mom. det sammanlagda beloppet av de pensioner som ingår i beslutssammanställningen.

118 §

Dröjsmålsförhöjning

Förseñas utbetalningen av pension som avses i denna lag, skall Statskontoret betala den försenade pensionen förhöjd för dröjsmålstiden. Förhöjningen per år följer den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Skyldigheten att betala pensionen förhöjd gäller också de pensioner som Statskontoret med stöd av 7 kap. betalar i egenskap av sista pensionsanstalt.

Skyldigheten att betala pensionen förhöjd enligt 1 mom. gäller inte den del av pensionen som betalas ut till en annan försäkrings- eller pensionsanstalt som bedriver lagstadgad försäkringsverksamhet eller till Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa på grund av ett regressanspråk från någon av dem.

Dröjsmålsförhöjning som understiger 5,39 euro betalas inte.

119 §

Beräkning av dröjsmålsförhöjningen

Förhöjning av pension räknas ut för varje dag av dröjsmålstiden, dock inte för tiden innan tre månader förflutit från utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren hos Statskontoret ansökt om pension samt lämnat in en sådan utredning om pensionens grund som skäligen kan krävas av honom eller henne med beaktande även av Statskontorets möjligheter att inhämta utredning. Dröjsmålsförhöjningen räknas från förfalldagen för en sådan pensionspost som senare skall betalas med stöd av samma beslut.

Om ändring har sökts i Statskontorets beslut, kan besvärinstansen bestämma att förhöjningen skall uträknas från en senare tidpunkt. Detta förutsätter att Statskontoret visar att det under tiden för ändringssökandet har inträffat en väsentlig förändring i arbetstagarens förhållanden.

Förseñas utbetalningen av pension av en orsak som beror på pensionstagaren, är Statskontoret inte skyldigt att betala pensionen förhöjd för längre tid än från den dag då Statskontoret har fått kännedom om att hind-

ret inte längre föreligger. Om utbetalningen av pensionen fördröjs till följd av en bestämmelse i lag eller ett avbrott i betalningsrörelsen eller något annat liknande allmänt hinder, är Statskontoret inte skyldigt att betala pensionen förhöjd för den dröjsmålstid som ett sådant hinder orsakat.

120 §

Betalning av pension och rehabiliteringsförmån till arbetsgivaren eller sjukkassan

Har Statskontoret beviljat en arbetstagare invalidpension retroaktivt och har arbetsgivaren för samma tid betalat arbetstagaren lön för sjukdomstid, betalas pensionen för denna tid på ansökan till arbetsgivaren till högst det belopp som utbetalats i lön för samma tid. Den kompletteringsdagpenning som betalas av en sjukkassa som avses i lagen om försäkringskassor (1164/1992) motsvarar lön som arbetsgivaren betalar, och pensionen betalas på ansökan till sjukkassan på samma sätt som till arbetsgivaren.

Betalar arbetsgivaren lön till en arbetstagare för samma tid som den för vilken arbetstagaren får rehabiliteringspenning eller invalidpension och till pensionen hörande rehabiliteringstillägg, iakttas vid betalning av rehabiliteringspenningen eller invalidpensionen och dess rehabiliteringstillägg samma förfarande som i 1 mom. bestäms för betalning av invalidpension.

Har en arbetstagare i stället för invalidpension beviljats ålderspension retroaktivt på det sätt som avses i 50 § 3 mom. från ingången av månaden efter den under vilken han eller hon uppnådde 63 års ålder och har arbetsgivaren för samma tid betalat honom eller henne lön för sjukdomstiden, betalas pensionen för denna tid med arbetsoförmåga på ansökan till arbetsgivaren högst till det belopp som betalats i lön för samma tid.

Har Statskontoret beviljat en arbetstagare invalidpension retroaktivt eller ålderspension i de fall som avses i 3 mom. och har arbetsgivaren för samma tid betalat honom eller henne lön för uppsägningstid i stället för lön för sjukdomstid, betalas pensionen för denna tid på ansökan till arbetsgivaren till högst det belopp som betalats i lön för samma tid.

Pension, rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg betalas inte till arbetsgivaren eller sjukkassan till den del betalning med stöd av 121 § skall ske till sjukförsäkringsfonden och inte heller när arbetsgivaren eller sjukkassan med stöd av någon annan lag har fått ersättning för lön som de betalat.

121 §

Betalning av pension och rehabiliteringsförmån till sjukförsäkringsfonden

Om en arbetstagare har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen för samma tid som den för vilken han eller hon beviljas ålderspension, betalas ålderspensionen till sjukförsäkringsfonden till den del pensionen till sitt belopp motsvarar den sjukdagpenning som har betalats för samma tid.

Beviljas full invalidpension retroaktivt efter den primärtid som avses i 39 § 1 mom. och har för samma tid betalats dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, betalas invalidpensionen till sjukförsäkringsfonden till den del pensionen till sitt belopp motsvarar den dagpenning eller partiella sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen som har betalats för samma tid.

Beviljas rehabiliteringspenning eller rehabiliteringstillägg retroaktivt för samma tid som den för vilken arbetstagaren har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, betalas rehabiliteringspenningen och rehabiliteringstillägget till sjukförsäkringsfonden till den del de till sina belopp motsvarar den dagpenning eller partiella sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen som har betalats för samma tid.

122 §

Betalning av pension till Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa

Har en arbetstagare fått arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd eller utbildningsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller utbildningsstöd en-

ligt lagen om offentlig arbetskraftsservice för samma tid för vilken arbetstagaren beviljas pension retroaktivt, skall Statskontoret på yrkande av arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten betala den retroaktiva pensionen till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten till den del pensionen till sitt belopp motsvarar den arbetslöshetsdagpenning, det arbetsmarknadsstöd, det utbildningsstöd eller den utbildningsdagpenning som har betalats för samma tid.

Om en arbetstagare tillfälligt har fått pension som utbetalats av Folkpensionsanstalten enligt 70 § i folkpensionslagen eller ovan nämnda pension och bostadsbidrag enligt 1 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/1978) för samma tid för vilken arbetstagaren med anledning av ändringssökande beviljas pension enligt denna lag retroaktivt, skall Statskontoret betala den retroaktiva pensionen till Folkpensionsanstalten på dess yrkande till den del pensionen till sitt belopp motsvarar den förmån som Folkpensionsanstalten har betalat för samma tid till ett för stort belopp.

Statskontoret kan betala en pension som Statskontoret beviljat retroaktivt till Folkpensionsanstalten på det sätt som avses i 2 mom. även då Statskontoret fortsätter att betala ut rehabiliteringsstöd som beviljats med anledning av ändringssökande, beviljar förmånstagaren familjepension enligt denna lag, i enlighet med 173 § rättar ett tidigare beslut, i övrigt justerar beloppet av en beviljad pension eller, efter ett beslut om rättelse, beviljar fortsatt rehabiliteringsstöd.

Pension betalas dock inte till Folkpensionsanstalten för att ersätta bostadsbidrag som betalats till ett för stort belopp, om samtidigt retroaktiv pension inte betalas för att ersätta den pension som Folkpensionsanstalten har betalat till ett för stort belopp.

Har en arbetstagare fått studiepenning, vuxenstudiepenning eller bostadstillägg enligt lagen om studiestöd (65/1994) för samma tid för vilken han eller hon retroaktivt beviljas annan pension än delinvalidpension, skall Statskontoret på yrkande av Folkpensionsanstalten betala den retroaktiva pensionen till Folkpensionsanstalten till den del pensionen till sitt belopp motsvarar det studiestöd som har betalats för samma tid.

123 §

Betalning av pension till kommunen eller ett organ enligt socialvårdslagen

Har en arbetstagare fått utkomststöd enligt 23 § i lagen om utkomststöd (1412/1997) i förskott, skall Statskontoret till det organ som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen (710/1982) på dess yrkande betala den för samma tid retroaktivt beviljade pensionen till den del pensionen till sitt belopp motsvarar det förskott som har betalats på utkomststödet.

Om kommunen eller samkommunen har ordnat vård eller omvårdnad på institution eller familjevård för en pensionsberättigad, skall Statskontoret på yrkande av kommunen eller samkommunen betala kommunen eller samkommunen den pension som den pensionsberättigade har rätt till för tiden i vård eller omvårdnad på institution eller i familjevård för att användas på det sätt som föreskrivs i 14 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992).

124 §

Tiden för framställande av regressanspråk

I de fall som avses i 120—123 § betalas pensionen till arbetsgivaren, sjukkassan, sjukförsäkringsfonden, Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassan, kommunen, samkommunen eller ett organ som avses i socialvårdslagen (710/1982) endast under förutsättning att anspråket på betalning har framställts hos Statskontoret minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

125 §

Betalning av pension till ett organ enligt socialvårdslagen på basis av samtycke

Statskontoret kan med pensionstagarens samtycke besluta att pension enligt denna lag skall betalas till ett i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen avsett organ i den kommun där pensionstagaren är bosatt för att användas till vård av pensionstagaren och av en sådan person vars uppehälle pensionstagaren enligt 2 §

i lagen om utkomststöd är skyldig att dra försorg om. Detta förutsätter att betalning av pensionen till pensionstagaren själv inte kan anses ändamålsenligt på grund av hans eller hennes livsstil eller sjukdom eller av någon annan särskild orsak och en intressebevakare inte har förordnats för honom eller henne.

En framställning om betalning av en förmån till ett organ som avses i 1 mom. kan göras av pensionstagaren, dennes make, någon annan anhörig eller den som huvudsakligen sköter honom eller henne, eller av vederbörande organ i kommunen.

Pension får inte i strid med pensionstagarens samtycke användas för något annat ändamål än för omvårdnaden under den månad för vilken pensionen utbetalats.

126 §

Ordningen för utbetalning av pension

Om pension skall betalas till någon annan än pensionstagaren själv på basis av denna eller någon annan lag, och två eller flera myndigheter, kommuner, anstalter eller organ eller andra instanser har rätt till den, betalas pensionen i följande ordning:

- 1) till sjukförsäkringsfonden enligt 121 §,
- 2) som obetalda försäkringspremier till pensionsanstalten enligt xx § i lagen om pension för företagare (xx/2006) eller till lantbruksföretagarnas pensionsanstalt enligt xx § i lagen om pension för lantbruksföretagare (xx/2006),
- 3) till pensionsanstalten som återkrav av pension som betalats utan grund enligt 130 §,
- 4) till arbetsgivaren eller sjukkassan enligt 120 §,
- 5) till en arbetslöshetskassa eller Folkpensionsanstalten enligt 122 § 1 mom.,
- 6) till Folkpensionsanstalten enligt 122 § 2 eller 3 mom.,
- 7) till ett organ som avses i socialvårdslagen enligt 123 § 1 mom.,
- 8) till en kommun eller en samkommun enligt 123 § 2 mom.,
- 9) till Folkpensionsanstalten enligt 122 § 5 mom.,
- 10) till Patientförsäkringscentralen enligt 9 § i patientskadlagen (585/1986),

11) en betalning utan grund till en anstalt i ett EU- eller EES-land och till Schweiz enligt artikel 111.1 i rådets förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpningen av förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda eller deras familjer flyttar inom gemenskapen (*rådets förordning om tillämpningen av EG:s förordning om social trygghet*),

12) till en utsokningsmyndighet enligt 4 kap. 7 § i utsokningslagen (37/1895),

13) en betalning utan grund av annan förmån än pension till en anstalt i ett EU- eller EES-land och till Schweiz enligt artikel 111.2 och 111.3 i rådets förordning om tillämpningen av EG:s förordning om social trygghet,

14) en betalning utan grund av pension och annan förmån till en anstalt i ett land som ingått en överenskommelse om social trygghet enligt bestämmelserna i överenskommelsen om social trygghet, samt

15) till ett organ som avses i socialvårdslagen enligt 125 §.

127 §

Överföring eller pantsättning av pension

En pension enligt denna lag får inte överföras på någon annan person. Ett avtal som avser pantsättning av pension är ogiltigt.

Kostnadsersättning som betalas enligt denna lag får inte mätas ut.

128 §

Retroaktiv rätt till ersättning från försäkringsanstalten

Har en arbetstagare rätt att få på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring grundad dagpenning eller olycksfallspension, på lagen om skada, ådragen i militärtjänst grundad livränta eller på bestämmelserna i trafikförsäkringslagen grundad fortlöpande ersättning för egen skada, eller ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen, kan pension enligt denna lag, utan hinder av 73 §,

betalas till fullt belopp till dess beloppet av dagpenningen, olycksfallspensionen, livräntan, ersättningen eller ersättningen för inkomstbortfall är slutligt fastställt. Arbetstagarens rätt till nämnd dagpenning, olycksfallspension, livränta, ersättning eller ersättning för inkomstbortfall övergår på Statskontoret till den del Statskontoret har betalat pension för samma tid.

Vad som bestäms i 1 mom. tillämpas på motsvarande sätt på familjepension enligt lagen om olycksfallsförsäkring, på försörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst och på fortlöpande ersättning med stöd av trafikförsäkringslagen, om en sådan pension eller ersättning betalas till en förmånstagare efter en arbetstagare och Statskontoret till fullt belopp har betalat ut den familjepension som Statskontoret har beviljat.

129 §

Preskription av pension

Rätten att få pension preskriberas fem år efter den dag då pensionen borde ha betalats ut, om inte preskriptionen har avbrutits innan dess. Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid löpa. Preskriptionen avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 och 11 § i lagen om preskription av skulder (728/2003). Preskriptionstiden kan förlängas på det sätt som föreskrivs i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.

130 §

Återkrav av pension som betalats utan grund

Om pension har betalats till ett större belopp än vad mottagaren har rätt till, skall Statskontoret återkräva den pension som betalats utan grund.

Statskontoret kan helt eller delvis avstå från att återkräva en pension som betalats utan grund, om detta anses skäligt och betalningen av pensionen inte kan anses ha berott på pensionstagarens eller dennes företrädares svikliga förfarande. Statskontoret kan avstå från att återkräva en pension som betalats

utan grund även när det belopp som skall återkrävas är ringa.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas också när Statskontoret i egenskap av sista pensionsanstalt som avses i 7 kap. har betalat ut pensioner enligt denna lag utan grund. Till den del Statskontoret utan grund har betalat ut pensioner enligt lagen om kommunala pensioner, pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan, pensionsstadgor som grundar sig på 13 § i lagen om Folkpensionsanstalten eller enligt pensionslagarna för den privata sektorn, fattas återkravsbeslutet av respektive pensionsanstalt enligt vad som föreskrivs i den lag som gäller den. Statskontoret ger dock i egenskap av sista pensionsanstalt en beslutssammanställning över de pensioner som skall återkrävas och återkräver beloppet.

Beslut om återkrav av en pension som betalats utan grund skall fattas inom fem år räknat från den dag pensionen betalades ut. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 och 11 § i lagen om preskription av skulder. Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid löpa. Preskriptionstiden på fem år kan förlängas på det sätt som föreskrivs i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.

131 §

Kvittnings av pension som betalats utan grund

Statskontoret kan också återkräva pension som den betalat utan grund genom kvittning mot framtida pensionsposter. Från den pensionspost som i varje enskilt fall skall betalas ut får dock inte utan pensionstagarens medgivande dras av mer än en sjättedel av den del av pensionsposten som återstår efter det att förskott på skatt enligt lagen om förskottsuppbörd (1118/1996) har innehållits.

Om Statskontoret i egenskap av sista pensionsanstalt som avses i 7 kap. genomför återkravet genom kvittning, skall såsom den pensionspost som avses i 1 mom. betraktas det sammanlagda beloppet av de pensions-

poster som Statskontoret i egenskap av sista pensionsanstalt skall betala.

9 kap.

Finansiering av pensionsskyddet

132 §

Finansiering av pensionsskyddet

Pensionsskyddet enligt denna lag finansieras med medel ur statsbudgeten. För att trygga betalningen av framtida pensioner, familjepensioner och andra med dem jämförbara förmåner som baserar sig på anställning som omfattas av lagen, och för att utjämna de utgifter som dessa medför för staten finns statens pensionsfond, om vilken det föreskrivs i lag.

133 §

Statens pensionsfonds inkomster

Statens pensionsfonds inkomster består av de pensionsavgifter från statens ämbetsverk och inrättningar, affärsverk och andra sammanslutningar samt de pensionsavgifter från arbetstagare som inbetalas till fonden samt avkastningen på fondens medel. Till inkomsterna hör dessutom de avgifter för ordnande av pensionsskydd som avses i 5 § och andra avgifter som enligt separata bestämmelser utgör inkomster för fonden.

Arbetslöshetsförsäkringsfonden betalar till statens pensionsfond en avgift med vilken ansvaret och kostnaderna för beaktande av arbetslöshets- och utbildningsperioder täcks i tillämpliga delar så som bestäms i 182 § i lagen om pension för arbetstagare.

134 §

Överföring från statens pensionsfond till statsbudgeten och fondens tillväxt

Från statens pensionsfond överförs årligen till statsbudgeten ett belopp som utgör 40 procent av de årliga utgifterna för pensioner som grundar sig på anställning som omfattas av denna lag. Efter det att fonden vuxit till

sitt fulla belopp beslutas årligen i statsbudgeten om beloppet av överföringen från fonden till statsbudgeten.

Statens pensionsfond har vuxit till sitt fulla belopp i slutet av det finansår under vilket de fonderade medlen uppnått ett belopp som utgör 25 procent av pensionsansvaret för pensioner som grundar sig på anställning som omfattas av denna lag. I fråga om användningen av fondens medel när fonderingsmålet har uppnåtts föreskrivs särskilt.

135 §

Arbetsgivarens pensionsavgift

Statens ämbetsverk och inrättningar, statliga affärsverk samt sammanslutningar och inrättningar vilkas anställda omfattas av pensionskydd enligt denna lag betalar arbetsgivarens pensionsavgift, som består av en ålders-, invalid-, arbetslöshets- och familjepensionsdel och av en omkostnadsdel som verkställigheten av pensionskyddet föranleder. Arbetsgivarens pensionsavgift betalas till Statskontoret som med undantag för omkostnadsdelen intäktför avgifterna till statens pensionsfond.

Närmare bestämmelser om grunderna för arbetsgivarens pensionsavgift utfärdas genom förordning av statsrådet. Om storleken på omkostnadsdelen beslutar finansministeriet.

Statskontoret beslutar om storleken på de ålders-, invalid-, arbetslöshets- och familjepensionsdelar som ligger till grund för arbetsgivarens pensionsavgift efter att de principer som gäller saken har behandlats av pensionsfondens styrelse. Statskontoret beslutar om betalningen av arbetsgivarens pensionsavgift.

136 §

Arbetstagarens pensionsavgift

Arbetstagare i statens tjänst och arbetstagare som omfattas av pensionskydd enligt denna lag skall betala arbetstagarens pensionsavgift. Arbetstagarens pensionsavgift är lika stor som arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, om vilken det föreskrivs i

153 § i lagen om pension för arbetstagare. Också riksdagsledamöterna, de som i Finland valts till ledamöter av Europaparlamentet och medlemmarna av statsrådet skall betala arbetstagarens pensionsavgift.

Arbetsgivaren innehåller i samband med löneutbetalningen på den lön som betalas ut (*arbetsinkomst*) arbetstagarnas pensionsavgift på det sätt som föreskrivs i 152 § i lagen om pension för arbetstagare och med stöd av den genom förordning av statsrådet. Pensionsavgiften skall redovisas till Statskontoret på det sätt som Statskontoret bestämmer. Statskontoret som intäktför avgifterna till statens pensionsfond.

137 §

Retroaktiv innehållning av arbetstagarens pensionsavgift

Om arbetstagarens pensionsavgift på grund av ett uppenbart fel inte har innehållits i samband med en löneutbetalning, kan arbetsgivaren innehålla avgiften i samband med högst två därpå följande löneutbetalningarna.

Har till en arbetstagare i samband med löneutbetalningen inte betalats en penninglön som räcker till för innehållning av arbetstagarens pensionsavgift och intjänar arbetstagaren dock pensionskydd, kan arbetsgivaren innehålla pensionsavgiften i samband med följande löneutbetalningar under ett års tid.

138 §

Preskription av pensionsavgifter

Statskontoret skall påföra en pensionsavgift som baserar sig på denna lag inom fem år från avgiftens förfallodag.

Har en arbetstagares arbetsinkomst med stöd av arbetstagarens utredning eller av annan anledning utökats retroaktivt med till pension berättigande arbetsinkomster som är mer än fem år gamla, skall Statskontoret på basis av dessa arbetsinkomster påföra pensionsavgiften inom tio år från den dag då denna avgift för anställningen i fråga hade förfallit till betalning.

139 §

Utsökning av pensionsavgifter

En pensionsavgift som med stöd av denna lag påförts av Statskontoret får jämte dröjsmålsränta utmätas utan dom eller beslut på det sätt som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/1961).

140 §

Återbetalning när arbetstagarens pensionsavgift har innehållits utan grund

Arbetsgivaren skall på arbetstagarens yrkande till arbetstagaren återbetala en pensionsavgift som har innehållits utan grund.

141 §

Preskription av återbetalning av pensionsavgift som betalats utan grund

Återbetalningen av en pensionsavgift som betalats utan grund preskriberas fem år från den dag då arbetsgivarens avgift betalades eller arbetstagarens avgift innehölls, om preskriptionen inte har avbrutits före det. Preskriptionen avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 och 11 § i lagen om preskription av skulder. Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid. Preskriptionstiden på fem år kan förlängas på det sätt som föreskrivs i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.

142 §

Dröjsmålsränta på pensionsavgift

En arbetsgivare som har försummat att betala pensionsavgiften inom utsatt tid skall betala dröjsmålsränta enligt den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen.

10 kap.

Förvaltning

143 §

Statskontoret

Statskontoret verkställer statens pensionskydd. Statskontoret sköter också om utbe-

talningen av extra pensioner som utbetalas ur statens medel.

144 §

Statens pensionsdelegation

Vid finansministeriet finns statens pensionsdelegation, vars medlemmar förordnas av ministeriet för tre år i sänder bland personer som föreslagits av ministeriet och de mest representativa organisationerna på centralnivå för statens tjänstemän och arbetstagare. Delegationen har till uppgift att vara förhandlingsorgan enligt lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar (651/1998) och enligt samarbetsavtalen, göra framställningar och avge utlåtanden samt vara rådgivande organ i pensionsfrågor.

145 §

Statens delegation för ärenden gällande arbetsoförmåga och rehabilitering

Vid Statskontoret finns statens delegation för ärenden gällande arbetsoförmåga och rehabilitering, vars medlemmar förordnas av finansministeriet för tre år i sänder bland personer som föreslagits av ministeriet och de mest representativa organisationerna på centralnivå för statens tjänstemän och arbetstagare. Delegationen har till uppgift att styra och följa praxis vid bedömning av arbetsförmåga och i rehabiliteringsfrågor.

11 kap.

Utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter

146 §

Arbetstagarens och pensionssökandens rätt att få uppgifter

Statskontoret skall på en arbetstagares begäran ge honom eller henne de uppgifter som Statskontoret har om arbetstagarens rätt till pension. I fråga om en parts rätt att få information, rätt att ta del av en handling som gäller parten själv samt rätt att kontrollera

sådana uppgifter om sig själv som förts in i ett register gäller i övrigt det som bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, *offentlighetslagen*) och personuppgiftslagen (523/1999).

Statskontoret skall genom information på pensionsansökningsblanketten eller på något annat motsvarande sätt på förhand upplysa en pensionssökande om var uppgifter om honom eller henne kan inhämtas och för vilket ändamål uppgifterna i regel kan lämnas ut.

147 §

Arbetsgivarens rätt att få uppgifter

Utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har en arbetsgivare rätt att för sin bokföring och sin löneadministration samt för att kunna kontrollera pensionsavgifterna få nödvändiga uppgifter av Statskontoret om pensioner som beviljats enligt denna lag och andra uppgifter som behövs för ovan nämnda ändamål. Den arbetsgivare från vars tjänst en arbetstagare avgår med pension har också rätt att få uppgifter om vilket slags pension Statskontoret beviljat samt tidpunkten för pensionens början och slut för att kunna avsluta anställningen.

148 §

Arbetsgivarens skyldighet att lämna uppgifter

Arbetsgivaren är skyldig att i fråga om arbetstagare som omfattas av denna lag åtminstone en gång i kvartalet meddela Statskontoret namn, personbeteckningar, datum för inledande och avslutande av anställningar enligt 2 § 1 mom. 1 punkten, uppgifter om löner och arvoden samt uppgifter om tjänstgöringstider och avbrott. Dessutom är arbetsgivaren skyldig att lämna Statskontoret uppgifter om löner och arvoden för de ovan nämnda anställningar som fortgår vid kalenderårets slut samt övriga uppgifter som gäller arbetstagarnas pensionsrätt och arbetsgivarens betalningsskyldighet. Om arbetsgivaren försummar att meddela Statskontoret de ovan avsedda uppgifterna eller meddelar dem se-

nare än vad som förutsätts i de föreskrifter som Statskontoret utfärdar med stöd av 4 mom., kan det bestämmas att den pensionsavgift som avses i 135 § skall betalas med skälig förhöjning, dock till högst det dubbla beloppet.

Om det för att avgöra ett anhängigt pensions- eller rehabiliteringsärende eller av någon annan orsak vid fullgörandet av uppgifter enligt denna lag behövs uppgifter om arbetstagarens arbete och arbetsförhållanden eller om andra motsvarande omständigheter, är arbetsgivaren skyldig att lämna dessa uppgifter till Statskontoret och till en besvärinstans som avses i denna lag.

När arbetsgivaren ombeds att lämna uppgifter som behövs för behandlingen av arbetstagarens pensions- eller rehabiliteringsärende, får till arbetsgivaren utan arbetstagarens samtycke lämnas endast sådana sekretessbelagda uppgifter om arbetstagaren som är nödvändiga för att specificera de uppgifter som arbetsgivaren ombeds lämna.

Statskontoret för register över de uppgifter som det får med stöd av denna paragraf och 150 § och som påverkar rätten till pension för arbetstagare som omfattas av denna lag. Statskontoret har rätt att utfärda föreskrifter för arbetsgivarna om när och i vilken form uppgifterna skall lämnas till Statskontoret.

149 §

Pensionstagarens utredning om omständigheter i anslutning till pensionens belopp och pensionsrätten

Utöver vad som föreskrivs i denna lag om pensionstagarens underrättelseskyldighet kan Statskontoret kräva en utredning av pensionstagaren angående omständigheter som påverkar pensionens belopp och pensionsrätten, om det finns skäl att misstänka att förändringar har skett i dessa omständigheter.

150 §

Rätten att få uppgifter för avgörande av ärenden och fullgörande av lagstadgade uppgifter

Statskontoret och en besvärinstans enligt

denna lag har, utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, rätt att av en arbetsgivare, en försäkrings- och pensionsanstalt som verkställer lagstadgad försäkring och av myndigheter och andra instanser på vilka offentlighetslagen tillämpas få de uppgifter som är nödvändiga för att avgöra ett anhängigt pensions- eller förmånsärende eller som annars är nödvändiga vid fullgörandet av uppgifter som föreskrivs i denna lag, i EG:s förordning om social trygghet eller dess tillämpningsförordning eller i en överenskommelse om social trygghet.

Statskontoret och en besvärinstans enligt denna lag har dessutom rätt att av läkare och andra yrkesutbildade personer som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och av sådana verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården som avses i 2 § 4 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) samt av den som verkställer rehabilitering och av andra verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården, socialserviceproducenter eller vårdinrättningar på begäran få av dem uppgjorda utlåtanden och sådana övriga uppgifter om den pensionssökandes journalhandlingar, rehabilitering, hälsotillstånd, vård och arbetsförmåga som behövs för att fullgöra de uppgifter som avses i 1 mom., om sökanden inte själv lämnar dessa uppgifter.

151 §

Statskontorets inspektionsrätt

Statskontoret har rätt att i arbetsgivarens handlingar granska riktigheten av de uppgifter som avses i 148 § 1 och 2 mom.

Statskontoret har rätt att få handräckning av polisen och andra myndigheter för att kunna företa inspektioner.

152 §

Kringgående och missbruk av uppkomsten av pensionskydd

Om en rättshandling för att uppkomsten av pensionskydd skall kunna kringgå, en pensionsavgift skall kunna undvikas, pensions-

skydd utan grund skall kunna ordnas eller av något annat liknande skäl har getts ett sådant innehåll som inte motsvarar sakens faktiska natur eller syfte, skall, när pensionskyddets uppkomst avgörs eller när pensionsavgiften fastställs eller när ett pensionsärende behandlas, förfaras enligt sakens faktiska natur och syfte.

Om det uppenbara syftet med arrangementet har varit att kringgå bestämmelserna om arbetsgivarens ansvar för invalidpension, har Statskontoret rätt att fastställa pensionsavgiften enligt situationen före arrangementet i fråga.

153 §

Statskontorets rätt att få uppgifter av andra pensionsanstalter och av Pensionskyddscentralen

Utän hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har Statskontoret rätt att av de övriga pensionsanstalter som utför uppgifter enligt arbetspensionslagarna och av Pensionskyddscentralen få sådana uppgifter som är nödvändiga för tillsynen enligt 151 och 152 §.

154 §

Avgiftsfrihet

Statskontoret och en besvärinstans enligt denna lag har rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som de enligt denna lag har rätt att få. Om uppgifterna behövs i en viss form och detta förorsakar den som lämnar ut uppgifterna betydande merkostnader, skall kostnaderna dock ersättas.

155 §

Rätten att lämna uppgifter för frivilligt grupp tilläggs pensionskydd

Utöver det som bestäms i offentlighetslagen har Statskontoret, utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, rätt att till ett livförsäkringsbolag, en pensionskassa och

en pensionsstiftelse lämna ut arbetstagarnas namn, adresser och personbeteckningar, uppgifter om pensionernas belopp och de faktorer som påverkar pensionens belopp samt övriga uppgifter som behövs för skötseln eller ordnandet av i 204 § i lagen om pension för arbetstagare avsett frivilligt gruppstilläggs-pensionskydd i anslutning till pensionskydd enligt nämnda lag.

156 §

Rätten att lämna uppgifter för arbetstagarnas grupplivförsäkring

Arbetstagarnas livförsäkringspool, som med fullmakt av livförsäkrings- och olycksfallsförsäkringsbolagen sköter ersättningsverksamheten i fråga om arbetstagarnas grupplivförsäkring, och lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har, utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, rätt att av Statskontoret få namn på samt personbeteckning och dödsdatum för avlidna arbetstagare som haft en anställning som omfattas av denna lag, deras förmånstagares namn och personbeteckningar samt andra motsvarande uppgifter som behövs för att avgöra huruvida förutsättningarna för beviljande av ett försäkringsbelopp från grupplivförsäkringen uppfylls eller inte.

Också Statskontoret och den kommunala pensionsanstalten har, utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, rätt att få de i 1 mom. avsedda uppgifterna för att behandla ekonomiskt stöd som motsvarar grupplivförsäkring.

157 §

Rätten att lämna uppgifter för utredning av brott och missbruk

Utän hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har Statskontoret för utredande av brott och missbruk rätt att lämna ut uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag till ett ministerium, skatteförvaltningen och sådana anstalter eller sam-

manslutningar som administrerar det lagstadgade socialskyddssystemet och sådana socialskyddsförmåner som påverkas av en pension enligt denna lag.

Följande uppgifter kan lämnas ut i fråga om personer som får eller har fått pension enligt denna lag:

- 1) personbeteckning och övriga identifieringsuppgifter,
- 2) uppgifter om utbetalda pensioner,
- 3) uppgifter om arbetsgivaren, samt
- 4) andra jämförbara uppgifter som är nödvändiga för samkörning av personuppgifter för att utreda brott och missbruk som riktar sig mot den sociala tryggheten samt för andra övervakningsåtgärder av engångsnatur.

Statskontoret har i 1 mom. avsedd rätt att även till polis- och åklagarmyndigheterna lämna ut uppgifter som nämns i 2 mom. till den del dessa är nödvändiga för att utreda brott och väcka åtal.

I situationer som avses i denna paragraf får dock inte uppgifter lämnas ut om en arbetstagares hälsotillstånd eller om grunderna för en persons behov av socialvård.

158 §

Rätten att lämna uppgifter till myndigheter och till registeransvariga som bedriver kreditupplysningsverksamhet

Utöver det som bestäms i offentlighetslagen har Statskontoret, utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, rätt att lämna ut uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag enligt följande:

- 1) till behöriga myndigheter och organ får lämnas ut uppgifter som är nödvändiga för att utföra uppgifter enligt EG:s förordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet,
- 2) till skatteförvaltningen får lämnas ut uppgifter som den behöver för att fullgöra sin övervakningsskyldighet enligt lagen om förskottsuppbörd, om det finns skäl att misstänka att arbetsgivaren inte har fullgjort sin innehållningsskyldighet,
- 3) till en registeransvarig som bedriver kreditupplysningsverksamhet får lämnas ut sådana uppgifter om en arbetsgivares på den-

na lag grundade obetalda och utmättningsbara pensionsavgifter som den registeransvarige enligt lag har rätt att föra in i kreditupplysningsregistret.

159 §

Rätten att lämna uppgifter vidare

Utöver det som bestäms i offentlighetslagen har Statskontoret, utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, rätt att lämna ut de uppgifter om pension, pensionsrätt eller försäkring vilka erhållits från Pensionsskyddscentralen eller en pensionsanstalt som sköter verkställigheten av arbetspensionslagarna till Folkpensionsanstalten eller någon annan mottagare som har rätt att få dessa uppgifter med stöd av lag.

Statskontoret har i 1 mom. nämnd rätt att lämna ut uppgifter som det med stöd av 148 § 1–3 mom. har fått av en arbetsgivare samt uppgifter som det med stöd av 150 § har fått av en arbetsgivare, en försäkrings- och pensionsanstalt som verkställer lagstadgad försäkring, skattemyndigheter och andra myndigheter samt andra instanser som hör till tillämpningsområdet för offentlighetslagen, till sådana pensionsanstalter som sköter verkställigheten av arbetspensionslagarna och som med stöd av lag har rätt att få dessa uppgifter av dem som lämnat nämnda uppgifter eller av Pensionsskyddscentralen.

Statskontoret skall innan det lämnar ut sådana uppgifter som avses i 1 och 2 mom. komma överens med Pensionsskyddscentralen och pensionsanstalterna om vilka av ovan nämnda uppgifter som kan lämnas vidare och till vem de kan lämnas.

160 §

Ansvar hos den som lämnar uppgifter vidare

Innan Statskontoret lämnar uppgifter vidare skall det försäkra sig om att den som tar emot uppgifterna har rätt enligt lag att få uppgifterna av den som ursprungligen har lämnat dem.

När Statskontoret lämnar uppgifter vidare enligt de grunder som föreskrivs i detta kapitel, ansvarar det för att innehållet i de uppgifter som lämnas ut motsvarar de uppgifter som erhållits av den som gav uppgifterna.

161 §

Rätten att lämna uppgifter med hjälp av teknisk anslutning

Statskontoret har, utöver det som i 29 § 3 mom. i offentlighetslagen bestäms om utlämnande av uppgifter genom en teknisk anslutning, rätt att öppna en teknisk anslutning

1) för en sammanslutning eller anstalt som verkställer lagstadgad socialförsäkring och för en besvärsinstans enligt denna lag till sådana uppgifter i sina personregister som sammanslutningen, anstalten eller besvärsinstansen med stöd av denna eller någon annan lag har rätt att få för att fullgöra sina uppgifter,

2) för en myndighet som utför uppgifter enligt EG:s förordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet till sådana uppgifter som myndigheten i enlighet med 158 § 1 mom. 1 punkten har rätt att få,

3) för Folkpensionsanstalten och andra sådana mottagare av uppgifter som har rätt att av en pensionsanstalt som sköter verkställigheten av arbetspensionslagarna få uppgifter om pension, pensionsrätt eller försäkring, till sådana uppgifter som avses i 159 § 1 mom.,

4) för ett livförsäkringsbolag, en pensionskassa eller en pensionsstiftelse till sådana i 155 § avsedda uppgifter som behövs för skötseln eller ordnandet av gruppstilläggspensionsskydd samt för arbetstagarnas grupplivförsäkringspool, lantbruksföretagarnas pensionsanstalt eller den kommunala pensionsanstalten till uppgifter som avses i 156 §, och

5) för en arbetsgivare för dennes fullgörande av sin skyldighet att lämna uppgifter som avses i 148 §.

En teknisk anslutning får dock öppnas till uppgifter som avses i 159 § 2 mom. och 1 mom. 3 punkten i denna paragraf endast om man har kommit överens om detta enligt 159 § 3 mom.

Statskontoret har också rätt att för Pensionsskyddscentralen och andra pensionsanstalter öppna en teknisk anslutning för lämnande av uppgifter till arbetstagaren om hans eller hennes pensionsskydd enligt denna lag.

Med hjälp av en teknisk anslutning som öppnats med stöd av denna paragraf får också sekretessbelagda uppgifter sökas utan samtycke av den vars intressen skyddas genom sekretessen.

Innan en teknisk anslutning öppnas skall den som begär uppgifter förete en utredning för den som öppnar anslutningen om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

12 kap.

Ändringssökande

162 §

Sökande av ändring

För sökande av ändring finns besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i lagen om försäkringsdomstolen (132/2003).

I ett beslut som Statskontoret har meddelat med stöd av denna lag får en part söka ändring genom besvär hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden, så som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I ett beslut som besvärärenden för arbetspensionsärenden meddelat i ett besvärärende får en part söka ändring genom besvär hos förvaltningsdomstolen så som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen.

Ändring i ett beslut av Statskontoret genom vilket Statskontoret har vägrat att meddela ett förhandsbeslut enligt 106 § om pensionsrätt eller i ett beslut av Pensionsskyddscentralen enligt 114 § 2 mom. om vilken pensionsanstalt som är behörig att handlägga en pensionsansökan får inte sökas genom besvär.

163 §

Sökande av ändring i den sista pensionsanstaltens beslutssammanställning och i det sammanfattande meddelandet om EU-beslut

På en beslutssammanställning som Statskontoret gett i egenskap av sista pensionsanstalt enligt 7 kap. tillämpas vad som i detta kapitel föreskrivs om beslut.

En part som har varit försäkrad i två eller flera EU-länder och som är missnöjd med Statskontorets beslut enligt denna lag, får söka ändring i beslutet efter att ha fått det sammanfattande meddelande med alla EU-länders beslut som avses i artikel 48 i rådets förordning om tillämpningen av EG:s förordning om social trygghet. I ett beslut som Statskontoret meddelat om förutsättningarna för att få invalidpension får dock ändring sökas så som föreskrivs i denna lag.

164 §

Tid för sökande av ändring

Tiden för sökande av ändring är 30 dagar från den dag då parten har fått del av Statskontorets eller besvärsnämndens för arbetspensionsärenden beslut. En part anses ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress som parten har uppgett, om det inte visas något annat i samband med sökandet av ändring. Statskontorets tid för sökande av ändring räknas från den dag då beslutet fattats.

165 §

Grundbesvär över debitering

En part får anföra grundbesvär över en debitering, om han eller hon anser att en debitering av en pensionsavgift som med stöd av denna lag påförts av Statskontoret eller att en innehållning av arbetstagarens pensionsavgift som arbetsgivaren verkställt på basis av 136 eller 137 § strider mot lag eller avtal. Grundbesvär skall anföras skriftligen hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden inom två år från ingången av året efter det år under vilket pensionsavgiften påfördes eller debiterades.

Om grundbesvär anförs med anledning av utmätning, gäller dessutom vad som i lagen om indrivning av skatter och avgifter i ut-sökningsväg (367/1961) bestäms om grundbesvär.

166 §

Inlämnande av besvärsskrift

En part skall lämna in en besvärsskrift som gäller ett beslut som meddelats av Statskontoret eller besvärsnämnden för arbetspensionsärenden till Statskontoret inom tiden för sökande av ändring.

167 §

Rättelse av beslut i samband med sökande av ändring

Statskontoret undersöker om det självt kan rätta sitt beslut. Om Statskontoret till alla delar godkänner de yrkanden som framställs i besvärsskriften, skall det ge ett rättelsebeslut i ärendet. Ändring i rättelsebeslutet får sökas på det sätt som föreskrivs i detta kapitel.

Om Statskontoret har gett en beslutssammanställning i egenskap av sista pensionsanstalt, skall det innan ärendet behandlas begära ett utlåtande av övriga pensionsanstalter till den del besvären gäller pensionskydd som vekställs av dem. Gäller besvären enbart bedömning av arbetsförmågan, begärs dock inte något utlåtande.

Om samtliga pensionsanstalter vilkas beslut besvären gäller godkänner ändringssökandens yrkanden, ger Statskontoret en ny, rättad beslutssammanställning. I en på detta sätt rättad beslutssammanställning får ändring sökas enligt detta kapitel.

Om Statskontoret endast delvis rättar sitt tidigare beslut, skall det meddela ett interimistiskt beslut i ärendet. I det interimistiska beslutet får ändring inte sökas.

168 §

Överföring av besvär till besvärnsinstans

Godkänner Statskontoret inte ändringssökandens yrkanden till alla delar, skall det inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften jämte sitt utlåtande om besvären till besvärsnämnden för arbetspen-

sionsärenden. Gäller besvären ett beslut som meddelats av besvärsnämnden för arbetspensionsärenden, skall Statskontoret sända besvärsskriften jämte sitt utlåtande till försäkringsdomstolen inom den nämnda tiden.

Godkänner Statskontoret de yrkanden som framställts i besvärsskriften helt eller delvis efter det att besvärsskriften har inlämnats till besvärnsinstansen, kan Statskontoret meddela ett interimistiskt beslut i ärendet. Besvärnsinstansen skall utan dröjsmål underrättas om det interimistiska beslutet. I det interimistiska beslutet får ändring inte sökas. Statskontoret kan avvika från den tidsfrist som avses i 1 mom., om inhämtandet av tilläggsutredning som krävs med anledning av besvären förutsätter detta. Ändringssökanden skall då utan dröjsmål underrättas om att tilläggsutredning inhämtas. Besvärsskriften och utlåtandet skall dock sändas till besvärnsinstansen senast 60 dagar från besvärstidens utgång.

Har Statskontoret gett en beslutssammanställning i egenskap av sista pensionsanstalt och begärt ett utlåtande av övriga pensionsanstalter, och rättar det inte sitt beslut i enlighet med ändringssökandens yrkande, skall Statskontoret inom 60 dagar från besvärstidens utgång tillställa den besvärnsinstans som avses i 1 mom. besvärsskriften samt de utlåtanden som getts med anledning av den.

169 §

Besvär som inkommit efter besvärstidens utgång

Har besvär som anförs hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden eller försäkringsdomstolen kommit till Statskontoret eller besvärsnämnden för arbetspensionsärenden eller försäkringsdomstolen efter utgången av den tid som bestäms i 164 eller 165 §, kan besvären ändå tas upp till behandling, om det finns vägande orsaker till förseningen.

170 §

Verkställighet av beslut

Ett beslut som Statskontoret meddelat skall, även om ändring har sökts, iakttas till dess ärendet har avgjorts genom ett laga-kraftvunnet beslut.

Ett lagakraftvunnet beslut av Statskontoret och besvärsnämnden för arbetspensionsärenden får verkställas såsom en lagakraftvunnen dom i tvistemål.

171 §

Rättelse av skriv- eller räknefel

Statskontoret skall rätta uppenbara skriv- eller räknefel eller andra jämförbara klara fel i sitt beslut. Ett fel får dock inte rättas, om rättelsen leder till ett resultat som är oskäligt för en part.

172 §

Rättelse av sakfel

Statskontoret kan undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt, om beslutet grundar sig på klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag, eller om det har skett ett fel i förfarandet då beslutet fattades.

Statskontoret får inte ändra sitt beslut eller undanröja det till en parts nackdel, om inte parten samtycker till detta.

173 §

Rättelse av ett lagakraftvunnet beslut på basis av ny utredning

Statskontoret skall pröva ett ärende som avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut på nytt, om ny utredning framkommer i ärendet. Statskontoret kan då utan hinder av det tidigare lagakraftvunna beslutet bevilja en förvägrad pension eller justera en redan beviljad pension till ett större belopp. Även besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen kan tillämpa motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller ändringssökande. Ändring i ett sådant beslut får sökas på det sätt som föreskrivs 162–164 §.

174 §

Undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut

Om ett lagakraftvunnet beslut som Statskontoret meddelat med stöd av denna lag grundar sig på oriktig eller bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt, kan besvärsnämnden för arbetspensionsärenden på yrkande av parten eller Statskontoret undanröja beslutet och förordna ny behandling av ärendet. Ansökan om undanröjande av ett beslut skall göras inom fem år från det att beslutet har vunnit laga kraft. Av särskilt vägande skäl kan ett beslut även undanröjas på ansökan som gjorts efter utgången av den föreskrivna tiden. Besvärsnämnden för arbetspensionsärenden skall ge parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs.

Om ett lagakraftvunnet beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden meddelat med stöd av denna lag grundar sig på oriktig eller bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt, kan försäkringsdomstolen på yrkande av parten eller Statskontoret undanröja beslutet och förordna ny behandling av ärendet. Försäkringsdomstolen skall ge parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs. På ovan nämnda grunder kan försäkringsdomstolen också undanröja ett beslut som domstolen själv har meddelat och förordna ny behandling av ärendet.

Om Statskontoret yrkar att ett beslut skall undanröjas, kan det ställa in utbetalningen av en pension eller betala pensionen enligt sitt yrkande till dess ärendet har avgjorts på nytt.

13 kap.

Ikraftträdande

175 §

Ikraftträdande

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

2.

Lag**om införande av lagen om statens pensioner**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagen om statens pensioner (xxx/2006) träder i kraft den 1 januari 2007.

Åtgärder som verkställigheten av lagen om statens pensioner förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

I denna lag avses med StPL lagen om statens pensioner (280/1966) och med StFamPL lagen om statens familjepensioner (774/1968).

Lagen om statens pensioner tillämpas på pensioner och förmåner som beviljats med stöd av StPL och StFamPL.

2 §

Genom denna lag upphävs följande lagar jämte ändringar:

- 1) StPL,
- 2) lagen angående införande av lagen om statens pensioner (281/1966),
- 3) StFamPL,
- 4) lagen angående införande av lagen om statens familjepensioner (775/1968),
- 5) lagen om vissa pensioner, som skall betalas av statsmedel (382/1969), och
- 6) lagen om förhandsbesked och ändringsökande i vissa pensionsärenden (272/1971).

Om det i någon annan lag, i en bestämmelse som utfärdats med stöd av någon annan lag, i Europeiska gemenskapernas rättsakter eller i en internationell överenskommelse om social trygghet hänvisas till de lagar som nämns i 1 mom., avser hänvisningen motsvarande bestämmelser i lagen om statens pensioner, om inte något annat följer av lagen om statens pensioner eller av denna lag.

En arbetstagare har rätt till pension enligt lagen om statens pensioner på samma sätt som en statligt anställd, om hans eller hennes rätt till pensionsskydd när lagen om statens pensioner träder i kraft i enlighet med StPL bestäms på basis av en anställning vid

1) en inrättning som omfattas av lagen om vissa pensioner, som skall betalas av statsmedel, eller

2) en delegation enligt lagen om Vetenskapliga samfundens delegation (xxx/2006).

3 §

Lagen om statens pensioner tillämpas från och med ikraftträdandet på arbetstagare som omfattas av lagen.

På anställningar som har upphört innan lagen om statens pensioner trätt i kraft och på anställningar som fortgår när lagen träder i kraft tillämpas för tiden före lagens ikraftträdande i fråga om pensionsskyddets tillämplighet, den tid som berättigar till pension, pensionen, pensionsåldern, pensionstillväxten och uträkningen av pensionen StPL, StFamPL och lagarna om införande av nämnda lagar samt ikraftträdandebestämmelserna i lagarna om ändring av de nämnda lagarna i den lydelse de hade innan lagen om statens pensioner trädde i kraft.

Utän hinder av 1 mom. tillämpas bestämmelsen i 1 § 4 mom. i StPL på en anställning också efter det att lagen om statens pensioner har trätt i kraft, om anställningen har börjat före ikraftträdandet av denna lag.

4 §

Vid tillämpningen av StPL och StFamPL, lagarna om införande av nämnda lagar och ikraftträdandebestämmelserna i lagarna om ändring av nämnda lagar räknas en anställning enligt lagen om statens pensioner som en anställning enligt dessa lagar och bestämmelser. Med pension enligt lagen om statens pensioner och med en anställning enligt den avses också pension som före lagens ikraftträdande tjänats in med stöd av de ovan nämnda lagarna samt en anställning enligt dem.

5 §

Vad som i 7 kap. i lagen om statens pensioner bestäms om arrangemanget med sista pensionsanstalt tillämpas inte, om den som ansöker om pension får eller på basis av en ansökan som anhängiggjorts före den 1 januari 2004 har rätt att få pension som grundar sig på det egna arbetsavtals- eller tjänsteförhållandet eller den egna företagarverksamheten eller pension enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990), avträdelseersättning enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/1992) eller avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994), och han eller hon ansöker om ny pension eller förlängning av en pension som beviljats tidigare. De nämnda bestämmelserna tillämpas inte heller, om pension som beviljats på basis av en före den 1 januari 2004 anhängiggjord ansökan och som senare avbrutits börjar betalas ut på nytt. Om en förmånslätare vid sin död fick en sådan pension på vilken bestämmelserna i första meningen i denna paragraf inte har tillämpats, tillämpas dessa bestämmelser inte heller på familjepension som beviljas efter honom eller henne.

6 §

Den preskriptionstid på fem år som avses i 129 §, 130 § 4 mom., 138 § 1 mom. och 141 § i lagen om statens pensioner tillämpas från ingången av 2013. Åren 2007 och 2008 är den nämnda preskriptionstiden tio år, år 2009 nio år, år 2010 åtta år, år 2011 sju år och år 2012 sex år. När preskriptionstiderna räknas ut beaktas också tiden före lagens ikraftträdande.

7 §

Engångsförhöjningen av invalidpensionen läggs till pensionen första gången den 1 januari 2010. Engångsförhöjningen läggs också till en invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat före ikraftträdandet av denna lag. Engångsförhöjningen läggs då till enligt den procentsats för förhöjningen som motsvarar arbetstagarens ålder vid ingången av 2010, förutsatt att minst fem kalenderår då har förflutit sedan invalidpension började.

Om pensionsfallet i fråga om invalidpension har inträffat före ikraftträdandet av denna lag, läggs engångsförhöjningen till pension som samordnats enligt bestämmelserna i 11–13 § i StPL, i den lydelse de hade när lagen om ändring av lagen om statens pensioner (679/2004) trädde i kraft. Om familjepension bestäms enligt de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande, läggs engångsförhöjningen till familjepension som samordnats enligt bestämmelserna i 6 och 8 § i StFamPL, i den lydelse de hade när lagen om ändring av lagen om statens familjepensioner (680/2004) trädde i kraft.

8 §

Ålderspensioner som börjar 2010 eller därefter omvandlas med en i 72 § i lagen om statens pensioner avsedd livslängdskoefficient. Livslängdskoefficienten fastställs första gången för 2009.

9 §

Om pensionsfallet inträffar under åren 2006–2009, beaktas, när inkomsten för återstående tid fastställs, som arbetsinkomst för 2004 den till årsinkomst ändrade pensionslön på grundval av vilken pensionsdelen för återstående tid skulle ha räknats ut om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen den 31 december 2004, och arbetsinkomsterna för 2005 beaktas så som bestäms i 63–65 § i lagen om statens pensioner. Som gransknings-tid används på motsvarande sätt det antal år som skall beaktas som grund för inkomsten för återstående tid. Om pensionsfallet inträffar 2010, beaktas arbetsinkomsterna för 2005 så som bestäms i 57 §, 63–65 § och 67 § 1 och 2 mom. i lagen om statens pensioner, och granskningstiden fastställs på motsvarande sätt på basis av åren 2005–2010. Vid avgörande av huruvida inkomstvillkoret enligt 24 § 1 mom. 2 punkten eller 24 § 2 mom. i lagen om statens pensioner uppfylls beaktas arbetsinkomsterna under de fem kalenderår som föregått ansökan om rehabilitering.

10 §

Ett barn som är långvarigt arbetsoförmöget och får familjepension efter en förmånslätare som har dött före den 1 juli 1990 har rätt att få familjepension så länge arbetsoförmågan

fortgår utan avbrott. Fortsatt utbetalning av familjepension efter det att barnet fyllt 18 år förutsätter en ny ansökan.

Den rätt till tillägg som ett föräldralöst barn har när barnet är familjepensionstagare bestäms enligt StFamPL, i den lydelse den har vid ikraftträdandet av lagen om statens pensioner, också när beloppet av familjepensionen skall justeras efter det att lagen om statens pensioner har trätt i kraft.

11 §

Rätt till efterlevandepension har en efterlevande make som är född den 1 juli 1950 eller tidigare, så som bestäms i 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens familjepensioner (103/1990).

12 §

En efterlevandepension som indragits på grund av att den efterlevande maken ingått ett nytt äktenskap börjar på ansökan av den efterlevande maken betalas ut på nytt enligt StFamPL, i den lydelse den har vid denna lags ikraftträdande, om den efterlevande makens nya äktenskap upplöses innan lagen om statens pensioner trädes i kraft och ansökan om ny utbetalning inkommer till Statskontoret inom sex månader från det att lagen om statens pensioner har trätt i kraft.

13 §

Det villkor beträffande inkomster för återstående tid som utgör en förutsättning för yrkesinriktad rehabilitering uppfylls när den återstående tiden har beaktats i arbetstagarens pension i enlighet med bestämmelserna i 5 a och 5 b § i StPL, i den lydelse de hade vid ikraftträdandet av lagen om ändring av lagen om statens pensioner (679/2004).

14 §

En långtidsarbetslös arbetstagare som är född före 1950 har rätt till arbetslöshetspension enligt StPL och ikraftträdandebestämmelserna i följande lagar om ändring av den:

- 1) 167/1995,
- 2) 1229/1999,
- 3) 679/2004.

Till övriga delar tillämpas på arbetslöshetspension och dem som får sådan bestäm-

melserna i 9 a §, 10 § 1 mom. 1 punkten, 10 § 5 mom., 18 a §, 20 § och 26 a § 3 mom. i StPL, i den lydelse de hade när lagen om statens pensioner trädde i kraft.

Utän hinder av vad som föreskrivs i 1 mom. bestäms en arbetstagares rätt till pension för återstående tid på samma sätt som den skulle bestämmas, om pensionsfallet i fråga om arbetslöshetspensionen inträffade den 31 december 2006. Vid beräkningen av den lön som ligger till grund för pensionen för återstående tid beaktas då inkomsterna fram till den 31 december 2006.

15 §

Om en arbetstagare får pension enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare, avträdelseersättning enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare, avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare eller avträdelsestöd enligt lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006), intjänas i pension 1,5 procent per år för arbete som utförs under den tid pension, ersättning eller stöd enligt nämnda lagar betalas.

Grundbeloppet av en arbetstagares generationsväxlingspension enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare av avträdelseersättningen enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare och av avträdelsestödet enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare beaktas

- 1) som pension som medför att pensionstagaren inte har rätt till deltidspension,
- 2) vid bestämmande av efterlevandepension som pension som den efterlevande maken får på basis av förvärvsarbete,
- 3) som pension som avses i 73 § 2 mom. i lagen om statens pensioner, och
- 4) som pension som avses i 112 § i lagen om statens pensioner.

16 §

Om en arbetstagare har arbetat i Finland före den 1 januari 2005, räknas det särskilda tillägg till den teoretiska pensionen som avses i 53 § 3 mom. i lagen om statens pensioner ut på basis av lönen i den anställning på basis av vilken återstående tid bör beaktas vid bestämmandet av pension som beviljas före den 1 januari 2005 med stöd av StPL, i

den lydelse den hade när lagen om ändring av lagen om statens pensioner (679/2004) trädde i kraft.

17 §

På ansökningar om undanröjande av beslut som blir anhängiga den 1 januari 2007 eller därefter tillämpas 174 § i lagen om statens pensioner.

18 §

Bestämmelserna i 1 a § i StPL, i den lydelse de har när lagen om statens pensioner träder i kraft, tillämpas också på sådan kommunalisering av statens verksamhet som sker efter det att lagen om statens pensioner har trätt i kraft.

19 §

Utän hinder av vad som föreskrivs i 97 § i lagen om statens pensioner räknas den pensionsgrundande arbetsinkomsten för en militärperson som avses i 95 § i nämnda lag ut på grundval av arbetsinkomsterna under högst sju kalenderår, om anställningen upphör före 2008, på grundval av arbetsinkomsterna under högst åtta år, om anställningen upphör under 2008 och på grundval av arbetsinkomsterna under högst nio år, om anställningen upphör under 2009.

20 §

Pensionen för en arbetstagare som på grundval av ett pensionsfall som inträffat före den 1 januari 2006 gått i pension från en militärpersonens uppdrag som avses i 95 § i la-

gen om statens pensioner höjs årligen tills pensionstagaren fyller 60 år, dock högst till 2011 med ett index där förtjänstnivåindexet väger 50 procent och konsumentprisindexet 50 procent.

21 §

Finansministeriet kan i enskilda fall när statens fördel det kräver bestämma att såsom pensionstid helt eller delvis skall räknas den tid efter det att arbetstagaren fyllt 23 år som annars inte skulle räknas såsom pensionstid, dock inte tiden efter den 31 december 2004.

22 §

Statens pensionsdelegation och statens delegation för ärenden gällande arbetsoförmåga och rehabilitering fortsätter mandattiden ut i den sammansättning som de har när lagen om statens pensioner träder i kraft.

23 §

Bestämmelsen i 134 § 1 mom. i StaPL tillämpas inte år 2007. År 2007 tillämpas på beloppet som överförs från statens pensionfond till statsbudgeten lagen om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensionfond (xxx/2006).

24 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om statens pensionsfond**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Uppgift

För att trygga betalningen av framtida pensioner, familjepensioner och andra med dem jämförbara förmåner som baserar sig på anställning som omfattas av lagen om statens pensioner (xxx/2006) och för att utjämna de utgifter som dessa medför för staten finns statens pensionsfond, som står utanför statsbudgeten.

2 §

Styrning och tillsyn

Statens pensionsfond står under finansministeriets tillsyn. Ministeriet har rätt att meddela allmänna föreskrifter om organiseringen av fondens förvaltning, skötseln av fondens ekonomi och placeringen av fondens medel. Ministeriet har rätt att av fonden få behövliga uppgifter och utredningar.

Finansministeriet godkänner fondens årliga budget.

Fondens medel förvaltas av fonden och är i dess namn.

3 §

Styrelsen

Statens pensionsfond har en styrelse som svarar för fonden. Styrelsen utses av finansministeriet för tre år i sänder. Styrelsen har en ordförande, en vice ordförande och högst fem andra medlemmar. I styrelsen skall finnas tillräcklig sakkunskap om placeringsverksamhet. Medlemmarna har, med undan-

tag av ordföranden, en personlig suppleant. Tre medlemmar och deras personliga suppleanter skall utses bland personer som föreslagits av statstjänstemännens och statens arbetstagares personalorganisationer på centralnivå. Finansministeriet kan befria styrelsens medlemmar från uppdraget. Finansministeriet fastställer arvodena för styrelsens medlemmar samt fastställer fondens arbetsordning på förslag av styrelsen.

Styrelsen har till uppgift att, med beaktande av föreskrifter som finansministeriet meddelar med stöd av 2 § 1 mom.

1) ha hand om fondens förvaltning och se till att ekonomin och verksamheten ordnas på ett ändamålsenligt sätt,

2) besluta om ärenden som är betydelsefulla och vittsyftande med tanke på fondens ekonomi och verksamhet,

3) leda fondens placeringsverksamhet, besluta om fondens placeringsprinciper samt utarbeta och godkänna en placeringsplan som avses i 7 §,

4) se till att fondens bokföring, interna kontroll och riskhantering ordnas på ett ändamålsenligt sätt,

5) besluta om fondens verksamhets- och ekonomiplan och göra framställning till finansministeriet om fondens årliga budget,

6) sörja för fondens likviditet,

7) godkänna och underteckna fondens bokslut jämte verksamhetsberättelse och lämna dem till finansministeriet inom föreskriven tid.

Styrelsen är beslutförför när fyra medlemmar eller suppleanter är närvarande. Av de närvarande skall en vara ordföranden eller vice ordföranden. Ärendena avgörs med enkel majoritet. Vid lika röstetal avgör mötesordförandens röst.

När ordföranden eller en medlem eller suppleant i fondens styrelse utför uppgifter en-

ligt denna lag betraktas han eller hon som en sådan person som avses i 40 kap. 11 § 2 punkten i strafflagen.

andra sammanslutningar skall utövas och vilka principer som iakttas när förvaltare utses.

4 §

Personal

Statens pensionsfond har en verkställande direktör i tjänsteförhållande. Vid fonden kan också finnas andra anställda i tjänsteförhållande.

5 §

Inkomster

Statens pensionsfonds inkomster består av de pensionsavgifter som inbetalas till fonden och avkastningen av fondens medel samt av andra inkomster så som föreskrivs i lagen om statens pensioner.

6 §

Utgifter

Från statens pensionsfond överförs årligen medel till statsbudgeten så som föreskrivs i lagen om statens pensioner. Utgifterna för fondens verksamhet betalas av fondens medel.

7 §

Placering av fondens medel

Den andel av statens pensionsfonds medel som inte överförs till statsbudgeten kan placeras. När fondens medel placeras skall placeringarna göras så att de tryggar säkerhet, avkastning och likviditet samt är lämpligt diversifierade och har lämplig spridning. Fondens styrelse skall utarbeta en plan för placeringen av fondens medel (*placeringsplan*). I placeringsplanen skall särskilt fondens karaktär och kraven på placeringsverksamheten beaktas. Av placeringsplanen skall framgå hurdan diversifieringsplan fonden har, hur de rättigheter som följer av fondens innehav i

8 §

Bokslut och revision

I statens pensionsfonds balansräkning eller i noter till den skall uppges pensionsansvaret enligt de pensioner som grundar sig på anställning som avses i 1 § samt den ansvarsandel som inte har täckts.

För revisionen av fondens förvaltning, ekonomi och räkenskaper tillsätter finansministeriet årligen två revisorer som skall vara antingen av Centralhandelskammaren godkända revisorer (CGR) eller revisorer inom den offentliga förvaltningen och ekonomin (OFR).

Revisorerna skall granska fondens förvaltning, bokföring och bokslut. Revisorerna skall för varje räkenskapsperiod avge en revisionsberättelse, som skall innehålla ett utlåtande särskilt om

1) huruvida bokslutet är upprättat i enlighet med de bestämmelser och föreskrifter som gäller för upprättande av bokslut,

2) huruvida bokslutet ger riktiga och tillräckliga uppgifter om resultatet av fondens verksamhet och om dess ekonomiska ställning,

3) huruvida fondens förvaltning och verksamhet har skötts i enlighet med gällande bestämmelser och föreskrifter,

4) fastställande av bokslutet,

5) disponering av fondens resultat på det sätt som styrelsen föreslagit.

När revisionen har verkställts skall revisorerna i bokslutet göra en anteckning om detta, vilken skall innehålla en hänvisning till revisionsberättelsen samt ett utlåtande om huruvida bokslutet har upprättats i enlighet med god bokföringssed. Om en revisor under räkenskapsperioden finner att det finns skäl till betydande anmärkning i fråga om fondens förvaltning och ekonomi, skall fondens styrelse och finansministeriet omedelbart underättas om saken. Fondens styrelse och de anställda vid fonden är skyldiga att vid behov bistå revisorerna vid verkställandet av revisionen.

9 §

Fastställande av bokslutet

Bokslutet för statens pensionsfond fastställs av finansministeriet, som i samband med fastställandet beslutar om de åtgärder som föranleds av fondens bokslut och revisionsberättelse samt av de andra utredningar och bedömningar om fondens ekonomi, verksamhet och resultat som ministeriet har inhämtat. Finansministeriet skall besluta om fastställandet av fondens bokslut senast den 30 april efter finansåret.

10 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.
Genom denna lag upphävs lagen om statens pensionsfond (1372/1989) jämte ändringar.

Den styrelse för fonden som har tillsatts före denna lags ikraftträdande fortsätter sin verksamhet mandattiden ut.

Helsingfors den 6 oktober 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Andra finansminister *Ulla-Maj Widenroos*